

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ปัญหาการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
ชื่อและนามสกุล นางสาวณัฐวรรณ สุขสวัสดิ์
แขนงวิชา บริหารธุรกิจ
สาขาวิชา วิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ สุขุมาลัย ชำนิง

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ ได้ให้ความเห็นชอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ
ฉบับนี้แล้ว

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ สุขุมาลัย ชำนิง)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ นवलเสน่ห์ วงศ์เชิดธรรม)

คณะกรรมการบัณฑิตศึกษา ประจำสาขาวิชา วิทยาการจัดการ อนุมัติให้รับการศึกษา
ค้นคว้าอิสระฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
แขนงวิชาบริหารธุรกิจ สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ ประเสริฐศรี)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาวิทยาการจัดการ
วันที่ 3 เดือน กันยายน พ.ศ. 2557

ชื่อการศึกษา คั่นคว่าอิสระ   **ปัญหาการเสี่ยภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา**
ผู้ศึกษา นางสาวณัฐวรรณ สุขสวัสดิ์   **ปริญญา** บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ สุขุมาลัย ชำนิจ   **ปีการศึกษา** 2550

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่องปัญหาการชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) สรุปหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการเสี่ยภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (2) วิเคราะห์ปัญหาการเสี่ยภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

การศึกษาคั่นคว่าอิสระนี้ ศึกษาข้อมูลจากแหล่งปฐมภูมิได้จากข้อมูลที่เป็นปัญหาในการปฏิบัติงานและแหล่งทุติยภูมิได้จากแนวคิดทฤษฎี เอกสารทางวิชาการ ประมวลรัษฎากร ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องรวมถึงการค้นคว้าข้อมูลในเว็บไซต์ที่เกี่ยวกับคำวินิจฉัยกรมสรรพากรและคำพิพากษาฎีกา

ผลการศึกษาพบว่า (1) ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเป็นภาษีทางตรง จัดเก็บจากเงินได้ของบุคคลธรรมดา ฐานภาษีเรียกว่าเงินได้สุทธิ คำนวณได้จากการนำเงินได้พึงประเมินตลอดทั้งปี ภาษีไปหักค่าใช้จ่ายและค่าลดหย่อนคงเหลือเป็นเงินได้สุทธิแล้วจึงนำมาคำนวณภาษีตามอัตราก้าวหน้าและกรณีมีเงินได้พึงประเมินตาม ม.40(2)-(8) ตั้งแต่ 60,000 บาทขึ้นไป ให้ใช้วิธีการคำนวณภาษีจากฐานเงินได้พึงประเมินด้วยอีกหนึ่งวิธี โดยนำเงินได้ทั้งหมดคูณด้วย 0.005 แล้วนำผลลัพธ์ที่ได้จากการคำนวณภาษีทั้งสองวิธีมาเปรียบเทียบกันและให้ชำระภาษีตามจำนวนที่มากกว่า สำหรับวิธีการเสี่ยภาษีมีสามวิธี คือ การเสี่ยภาษีโดยวิธีประเมินตนเอง การเสี่ยภาษีโดยวิธีหักภาษี ณ ที่จ่ายและการเสี่ยภาษีโดยการประเมินจากเจ้าพนักงานประเมิน (2) วิเคราะห์ปัญหาการเสี่ยภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาพบว่า 1) ปัญหาเกี่ยวกับผู้มีหน้าที่เสี่ยภาษีกรณีการเสี่ยของสามีภริยา ซึ่งกฎหมายกำหนดให้เงินได้ของภริยาถือเป็นเงินได้ของสามีเป็นการสร้างภาระให้แก่ผู้เสี่ยภาษี เพราะทำให้จำนวนเงินได้พึงประเมินเพิ่มขึ้นภาษีที่คำนวณได้จึงมีจำนวนสูงขึ้นด้วย 2) ปัญหาเกี่ยวกับการจัดประเภทเงินได้พึงประเมิน และการหักค่าใช้จ่ายเนื่องจากกฎหมายกำหนดให้แบ่งเงินได้พึงประเมินออกเป็น 8 ประเภท ซึ่งเงินได้พึงประเมินแต่ละประเภทกฎหมายกำหนดให้หักค่าใช้จ่ายแตกต่างกัน จึงทำให้เกิดความสับสนในการแยกประเภทของเงินได้และจะส่งผลทำให้หักค่าใช้จ่ายผิดพลาดได้ 3) ปัญหาเกี่ยวกับเงินได้พึงประเมินที่ได้รับยกเว้นและการหักค่าลดหย่อน เนื่องจากผู้เสี่ยภาษียังขาดความรู้ความเข้าใจในหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขต่าง ๆ ที่กฎหมายกำหนด ทำให้เกิดการคำนวณภาษีผิดพลาดส่งผลให้ผู้เสี่ยภาษีถูกประเมินภาษีเพิ่มเติม ซึ่งอาจต้องรับผิดทั้งทางแพ่งและทางอาญา

คำสำคัญ ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ปัญหาการเสี่ยภาษี

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาครั้งนี้ด้วยตนเองฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความรู้ของรองศาสตราจารย์สุขุมาลัย ชำนิง และรองศาสตราจารย์นวลเสนห์ วงศ์เชิดธรรม ที่ได้ให้คำปรึกษาแนะนำตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ในการดำเนินการจัดทำรายงานการศึกษาครั้งนี้ด้วยตนเองฉบับนี้จนสำเร็จสมบูรณ์ ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณด้วยความเคารพอย่างสูง

คุณค่าและประโยชน์ที่ได้จากรายงานการศึกษาครั้งนี้ด้วยตนเองฉบับนี้ ผู้ศึกษาขอมอบให้แก่ บิดา มารดา ครู อาจารย์ทุก ๆ ท่านและหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้แก่ผู้ศึกษาจนสามารถทำรายงานการศึกษาครั้งนี้ด้วยตนเองฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ด้วยดีและขอขอบคุณเพื่อนนักศึกษาปริญญาโท MBA รุ่นที่ 5 และทุกท่านที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ช่วยเหลือในการศึกษาครั้งนี้ด้วยตนเองฉบับนี้

นอกจากนี้ ผู้ศึกษาขอขอบคุณสำหรับความช่วยเหลือและกำลังใจจากคุณประภัสสร สุขสวัสดิ์ และทุกคนในครอบครัว ที่มีให้กับผู้ศึกษาเสมอมา

ณัฐวรรณ สุขสวัสดิ์

เมษายน 2551

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
กิตติกรรมประกาศ	จ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	3
ขอบเขตการศึกษา	3
กรอบความคิด	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
ความหมายของภาวะอากา	7
วัตถุประสงค์ในการจัดเก็บภาวะ	8
ลักษณะของภาวะอากาที่ดี	9
ภาวะอากาตามประมวลรัษฎากร	13
ปัญหาทางภาวะอากาของรัฐ	15
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	19
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา	21
แหล่งการศึกษา	21
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	21
การเก็บรวบรวมข้อมูล	21
การวิเคราะห์ข้อมูล	22
บทที่ 4 วิเคราะห์ปัญหาภาวะเงินได้บุคคลธรรมดา	23
หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	23
ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้	25
แหล่งเงินได้ที่จะต้องเสียภาษี	27

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
เงินได้พึงประเมิน	29
ประเภทของเงินได้พึงประเมิน	30
เงินได้พึงประเมินที่ได้รับยกเว้น	32
การคำนวณเงินได้สุทธิ	34
การหักค่าใช้จ่าย	34
การหักค่าลดหย่อน	39
การคำนวณภาษีและอัตราภาษี	52
วิธีการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	55
การยื่นแบบแสดงรายการและการชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	56
วิเคราะห์ปัญหาภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	61
ปัญหาเกี่ยวกับผู้มีหน้าที่เสียภาษี	62
ปัญหาเกี่ยวกับการจัดประเภทเงินได้พึงประเมินและการหักค่าใช้จ่าย	64
ปัญหาเกี่ยวกับเงินได้ที่ได้รับยกเว้นและการหักค่าลดหย่อน	71
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	79
สรุป	79
อภิปราย	82
ข้อเสนอแนะ	84
บรรณานุกรม	86
ภาคผนวก	89
พระราชกฤษฎีกา ฉบับที่ 470 (พ.ศ.2551)	91
กฎกระทรวงฉบับที่ 266 (พ.ศ.2551)	93
คำวินิจฉัยกรมสรรพากรและคำพิพากษาฎีกา	98
แบบบันทึกข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา	145
ประวัติผู้ศึกษา	148

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 4.1 หลักแหล่งเงินได้และหลักถิ่นที่อยู่ที่ใช้ในการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	28
ตารางที่ 4.2 เปรียบเทียบกองทุนหุ้นระยะยาว (Long Term Equity Fund : LTF) และ กองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ (Retirement Mutual Fund : RMF)	45
ตารางที่ 4.3 อัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ปีภาษี 2551	55
ตารางที่ 4.4 วิธีการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	56
ตารางที่ 4.5 เกณฑ์ของเงินได้พึงประเมินที่ต้องยื่นแบบแสดงรายการ	57
ตารางที่ 4.6 ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการยื่นแบบแสดงรายการ	58
ตารางที่ 4.7 กำหนดเวลายื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	59
ตารางที่ 4.8 การยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	60
ตารางที่ 4.9 ข้อแตกต่างระหว่างเงินได้เนื่องจากการจ้างแรงงาน ม.40 (1) กับเงินได้จาก การรับทำงานให้ ม.40 (2)	65
ตารางที่ 4.10 ข้อแตกต่างของเงินได้พึงประเมินระหว่างเงินได้ม.40(1) เงินได้ม.40(2) เงินได้ม.40(3)และเงินได้ม.40(8)	67
ตารางที่ 4.11 ข้อแตกต่างของเงินได้พึงประเมินระหว่างเงินได้จาก ม.40 (1) กับเงินได้จาก ม.40 (2) และเงินได้จาก ม.40 (6)	68
ตารางที่ 4.12 เป็นตารางสรุปการแสดงประเภทของเงินได้และการหักค่าใช้จ่าย	70

ฉ

สารบัญภาพ

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิด.....	หน้า 5
----------------------------	-----------

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาษีอากรถือเป็นเครื่องมือสำคัญของรัฐบาลในการบริหารประเทศ ทั้งในด้านการพัฒนาสังคมรวมถึงการกระตุ้นเศรษฐกิจภายในประเทศเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล ภาษีอากรที่จัดเก็บตามกฎหมายประมวลรัษฎากร ได้แก่ ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภาษีเงินได้นิติบุคคล ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีธุรกิจเฉพาะ อากรแสตมป์

ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเป็นหนึ่งในภาษีอากรที่กรมสรรพากรจัดเก็บภาษีตามกฎหมายประมวลรัษฎากรเป็นภาษีทางตรงประเภทหนึ่งที่กำหนดอยู่ในประมวลรัษฎากรจัดเก็บจากฐานรายได้โดยประมวลรัษฎากรได้แบ่งประเภทเงินได้พึงประเมิน ตามมาตรา 40(1) - มาตรา 40(8) จัดเก็บตามหลักความสามารถ ซึ่งใช้เงินได้เป็นเครื่องวัดความสามารถในการเสียภาษีเงินได้ของบุคคลธรรมดา ในปัจจุบันกรมสรรพากรได้มีการกำหนดนโยบายการจัดเก็บภาษีโดยได้เน้นด้านการให้บริการเพื่อความสะดวก รวดเร็วและให้บริการที่ดีแก่ประชาชน ให้เกิดความเป็นธรรม เพื่อให้ประชาชนเกิดความสมัครใจในการเสียภาษี ซึ่งสอดคล้องกับสมคิด บางโม (2545:376) กล่าวถึงวัตถุประสงค์ประการหนึ่งในการบริหารจัดการเก็บภาษีอากรของรัฐบาล โดยเฉพาะอย่างยิ่งหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดเก็บภาษีอากร ก็คือ ความพยายามที่จะขจัดปัญหาหรือข้อบกพร่องของระบบภาษีอากร ทั้งนี้เพื่อทำให้ภาษีอากรเป็นเครื่องมือของรัฐที่มีประสิทธิภาพในการสนองนโยบายทางการกระตุ้นการลงทุน การกระจายรายได้ที่เป็นธรรม และการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ อย่างไรก็ตาม ปัญหาหรือข้อบกพร่องของระบบภาษีอากรบางประการก็เป็นสิ่งที่ยากสำหรับรัฐที่จะแก้ไขในระยะสั้น ดังนั้น ในการบริหารจัดการเก็บภาษีอากรจะยังคงมีปัญหาทางภาษีอากรอยู่ตลอดเวลา ซึ่งปัญหาเหล่านั้นอาจถือได้ว่าเป็นปัญหาพื้นฐานของระบบภาษีอากร การแก้ไขปัญหาเหล่านี้จะต้องใช้เวลานาน รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงปรับปรุง หรือแม้กระทั่งเปลี่ยนโครงสร้างทางภาษีอากรใหม่ และสอดคล้องกับ สุพาดา สิริกุตตา (2548:9) กล่าวถึงภาษีอากรที่รัฐบาลจัดเก็บว่าเป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญที่จะนำไปพัฒนาประเทศชาติ เพื่อประโยชน์ต่อประชาชนโดยตรง ภาษีอากรเป็นหน้าที่ของประชาชนทุกคนที่จะต้องเสียภาษีตามที่กฎหมายกำหนดพึงต้องเสียให้กับรัฐบาล ภาษีอากรเป็นรายได้หลักของรัฐบาลที่จะนำมาใช้ในการบริหารประเทศชาติให้เกิดความมั่นคงและความเจริญก้าวหน้า ตลอดจนนำไปใช้ประโยชน์ส่วนรวมใน

การพัฒนาประเทศชาติ ในการจัดเก็บภาษีอากรของรัฐบาลจัดเก็บจากผู้มีรายได้ตามที่ประมวลรัษฎากรกำหนดไว้ โดยผู้มีเงินได้แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ บุคคลธรรมดาและนิติบุคคล ดังนั้น การเสียภาษีอากรจึงเป็นหน้าที่ของผู้มีเงินได้ทุกประเภทที่จะต้องมีหน้าที่และมีความรับผิดชอบในการเสียภาษี ภาษีอากรที่รัฐบาลจัดเก็บประกอบด้วย ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภาษีเงินได้นิติบุคคล ภาษีธุรกิจเฉพาะ ภาษีมูลค่าเพิ่ม อากรแสตมป์ ผู้มีหน้าที่เสียภาษีจะต้องเสียภาษีแต่ละประเภทให้ถูกต้องตามประมวลรัษฎากร และ สมคิด บงโม (2549:1) ได้กล่าวถึงแหล่งรายได้ที่สำคัญที่สุดของรัฐบาล คือ ภาษีอากร รัฐบาลใช้ระบบภาษีอากรเป็นเครื่องมือในการบริหารประเทศเพื่อให้บรรลุเป้าหมายอื่น ๆ อีกด้วย ดังนั้น ภาษีอากรจึงมีความสำคัญและเกี่ยวข้องกับประชาชนทุกคน ในด้านการประกอบธุรกิจ ภาษีอากรเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของธุรกิจโดยตรง ผู้ประกอบการจึงจำเป็นต้องศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับภาษีอากรในทุก ๆ เรื่องให้เข้าใจโดยต้องแท้เพื่อประโยชน์ต่อการดำเนินธุรกิจให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย และสันติ วิริยะรังสฤษฎ์ (2546:17) ได้กล่าวถึงภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจะเกี่ยวข้องกับบุคคลทั่วไปโดยไม่จำกัดเพศ วัย แต่จะมีความแตกต่างในการเสียภาษีอยู่บ้างในเรื่องของอาชีพและจำนวนเงินที่ทำมาหาได้ โดยหลักการแล้วเป็นภาษีที่มุ่งจัดเก็บจากตัวบุคคลที่มีรายได้ตามกำลังความสามารถ ซึ่งวัดจากผลประกอบการในรอบปีคล้าย ๆ บริษัท แต่ทุกคนจะมีรอบปีภาษีเท่าเทียมกัน เนื่องจากใช้ช่วงเวลาแต่ละปีปฏิทินเป็นรอบวัดผลดำเนินงาน

จากแนวคิดข้างต้นพบว่า ภาษีอากรเป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญที่สุดของรัฐบาล ในการนำไปใช้ในการบริหารประเทศและมีความพยายามที่จะขจัดปัญหาหรือข้อบกพร่องของระบบภาษีอากร ทั้งนี้ เพื่อให้ภาษีอากรเป็นเครื่องมือของรัฐที่มีประสิทธิภาพในการสนองนโยบายทางด้าน การกระตุ้นการลงทุน การกระจายรายได้ที่เป็นธรรม และการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ และหนึ่งในภาษีอากรที่มีความสำคัญอย่างมากสำหรับประชาชนทั่วไปโดยไม่จำกัดเพศและวัย แต่จะมีความแตกต่างกันในเรื่องของอาชีพและจำนวนเงินได้ ซึ่งก็แล้วแต่ความสามารถของแต่ละบุคคลคล นั้นคือ ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประชาชนทุกคน ซึ่งกฎหมายได้กำหนดให้วันที่ 1 มกราคม ถึง 31 มีนาคมของทุกปีเป็นช่วงเวลาในการยื่นแบบแสดงรายการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ทุกคนที่มีเงินได้เกิดขึ้นในช่วงระยะเวลาหนึ่งปีที่ผ่านมา มีหน้าที่ในการยื่นแบบแสดงรายการเพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามประเภทเงินได้ของตนด้วยการประเมินตนเองแต่เนื่องจากข้อกฎหมายระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา มีความยุ่งยาก ซับซ้อนรวมถึงมีการเปลี่ยนแปลงและแก้ไขอยู่เสมอ จึงต้องมีการติดตามและศึกษาข้อมูลอย่างละเอียดเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาและความผิดพลาดในการยื่นแบบแสดงรายการและเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ในความเป็นจริงเรื่องของภาษีอากร ประชาชนส่วนมากเข้าใจว่าเรื่องของ

ภาษีอากรเป็นเรื่องยาก โดยเฉพาะภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเป็นเรื่องส่วนบุคคลมีลักษณะที่เงื่อนไข และวิธีการเสียภาษีที่ยากต่อการศึกษาและทำความเข้าใจ จึงมักจะมีข้อผิดพลาดเกิดขึ้นในแบบแสดงรายการและมีภาษีต้องชำระเพิ่มเติมภายหลัง ซึ่งข้อผิดพลาดในแบบแสดงรายการมาจากสาเหตุหลายประการ เช่น การไม่รู้กฎหมาย การให้ผู้อื่นคำนวณภาษีแทนตนเอง เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ความผิดพลาดที่เกิดขึ้นไม่ว่าจะมาจากสาเหตุใดย่อมไม่สามารถจะหลีกเลี่ยงการไม่รับผิดชอบทางภาษีอากรได้ ดังนั้น วิธีที่ดีที่สุดควรศึกษาหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจที่แท้จริงรวมถึงเป็นการวางแผนภาษีและแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาโดยเฉพาะเป็นการป้องกันการตรวจสอบและประเมินภาษีเพิ่มเติม ซึ่งอาจต้องรับผิดชอบทั้งทางแพ่งและทางอาญาตามที่กฎหมายกำหนด

ผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะศึกษาปัญหาการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาให้ถูกต้องและเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา รวมถึงใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงหลักเกณฑ์ วิธีการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ซึ่งเป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจ ส่งเสริมให้ผู้เสียภาษีมียุติธรรมที่ดีและสร้างความสมัครใจในการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดามากยิ่งขึ้น

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

การศึกษาในครั้งนี้ ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการศึกษาไว้ดังนี้

1. เพื่อสรุปหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
2. เพื่อวิเคราะห์ปัญหาการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

3. ขอบเขตการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาปัญหาการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา โดยมีขอบเขตการศึกษา ดังนี้

ตอนที่ 1 สรุปหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ปัญหาภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา แยกวิเคราะห์เป็นประเด็นปัญหา

ดังนี้

1. ประเด็นปัญหาเกี่ยวกับผู้มีหน้าที่เสียภาษี

1.1 ภาระภาษีของสามีภรรยา

1.2 เงินปันผลของบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ

2. ประเด็นปัญหาเกี่ยวกับการจัดประเภทเงินได้พึงประเมินและการหัก

ค่าใช้จ่าย

2.1 กรณีการจัดประเภทเงินได้พึงประเมินระหว่างเงินได้เนื่องจากการจ้างแรงงาน ม.40 (1) กับเงินได้จากการรับทำงานให้ ม.40 (2)

2.2 กรณีการจัดประเภทเงินได้พึงประเมินระหว่างเงินได้เนื่องจากการจ้างแรงงาน ม.40 (1) กับเงินได้จากค่าสิทธิ ม.40 (3) และเงินได้จากธุรกิจการพาณิชย์ ม.40 (8)

2.3 กรณีการจัดประเภทเงินได้พึงประเมินระหว่างเงินได้เนื่องจากการจ้างแรงงาน ม.40 (1) กับเงินได้จากการรับทำงานให้ ม.40 (2) และเงินได้จากวิชาชีพอิสระ ม.40 (6)

2.4 กรณีเงินที่นายจ้างจ่ายให้ครั้งเดียวเพราะเหตุออกจากงานรวมถึงเงินชดเชยตามกฎหมายแรงงานให้ถือเป็นเงินได้ตามม.40 (1)

3. ประเด็นปัญหาเกี่ยวกับเงินได้ที่ได้รับยกเว้นและการหักค่าลดหย่อน

3.1 เงินได้ที่ได้รับยกเว้นกรณีค่าชดเชยที่ได้รับตามกฎหมายแรงงาน

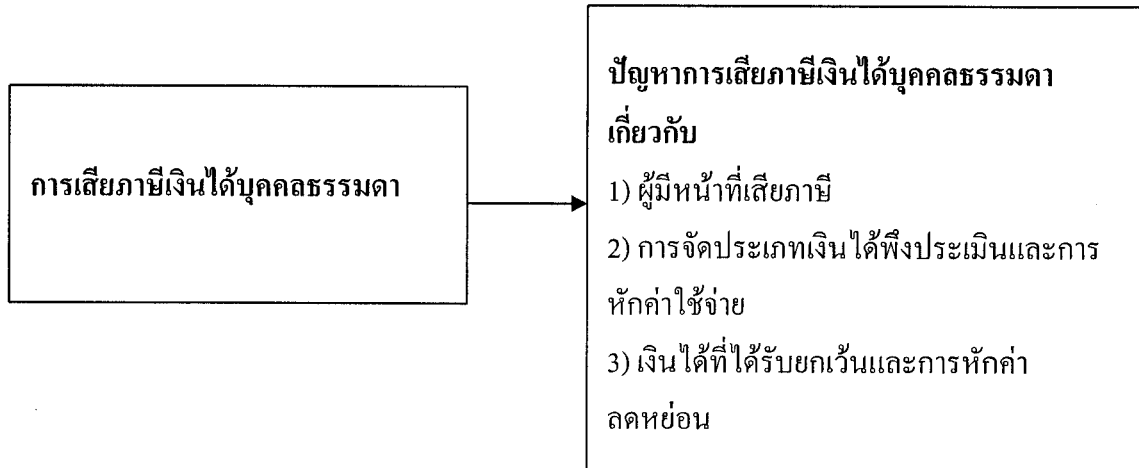
3.2 การลดหย่อนและยกเว้นหลังจากหักค่าใช้จ่าย

4. กรอบความคิด

การศึกษาปัญหาการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา มีภาพรวมของกรอบแนวคิดการศึกษา ดังนี้

3.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่ การเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

3.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่ ปัญหาการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเกี่ยวกับ 1) กับผู้มีหน้าที่เสียภาษี 2) การจัดประเภทเงินได้พึงประเมินและการหักค่าใช้จ่าย 3) เงินได้ที่ได้รับยกเว้นและการหักค่าลดหย่อน

ตัวแปรอิสระตัวแปรตาม

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวความคิดการศึกษา

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เข้าใจถึงความหมายของศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการศึกษาตรงกัน ผู้ศึกษาได้นิยามความหมายของศัพท์เฉพาะต่าง ๆ ไว้ดังนี้

1. **ปัญหาการเสียหายเงินได้บุคคลธรรมดา** หมายถึง ข้อผิดพลาดที่เกิดจากการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ที่อาจเกิดขึ้นในทุกกรณี ซึ่งส่งผลให้ต้องรับผิดชอบทั้งทางแพ่งและทางอาญาตามที่กฎหมายกำหนด โดยไม่สามารถหลบหลีกได้
2. **ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา** หมายถึง สิ่งที่จัดเก็บจากบุคคลทั่วไป หรือจากหน่วยภาษีที่มีลักษณะพิเศษ ตามที่กฎหมายกำหนดและมีรายได้เกิดขึ้นตามเกณฑ์ที่กำหนด โดยปกติจัดเก็บเป็นรายปี รายได้ที่เกิดขึ้นในปีใดๆ ผู้มีรายได้มีหน้าที่ต้องนำไปแสดงรายการตนเองตามแบบแสดงรายการภาษีที่กำหนดภายในเดือนมกราคมถึงมีนาคมของปีถัดไป
3. **การวางแผนภาษี** หมายถึง การมุ่งประสงค์ที่จะให้การเสียหายเงินได้บุคคลธรรมดาเป็นไปอย่างถูกต้อง ครบถ้วนและเป็นจำนวนน้อยที่สุด โดยไม่อาศัยการทุจริต หรือการหลีกเลี่ยงภาษีอากร
4. **การหลีกเลี่ยงภาษีอากร** หมายถึง การกระทำที่ทุจริตผิดกฎหมาย ซึ่งผู้หลีกเลี่ยงภาษีต้องรับโทษทั้งทางแพ่งและทางอาญา

5. การหลบหลีกภาษีอากร หมายถึง การใช้ช่องโหว่ของกฎหมายภาษีอากรเพื่อให้จำนวนภาษีอากรที่ต้องเสียลดลง ไม่ถือเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย

6. ผู้อยู่ในประเทศไทย หมายถึง ผู้ที่อยู่ในประเทศไทยชั่วระยะเวลาหนึ่งหรือหลายรอบระยะเวลารวมกันเป็นเวลา 180 วันในปีภาษีใดให้ถือว่าผู้นั้นเป็นผู้อยู่ในประเทศไทยในปีภาษีนั้น

7. ภูมิลำเนา หมายถึง ที่อยู่ตามหน้าแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

8. ปีภาษี หมายถึง ปีประติทิน เริ่มตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม ถึง วันที่ 31 ธันวาคม

9. การกระจายฐานภาษี หมายถึง เทคนิคการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา โดยใช้ช่องโหว่ของกฎหมายในการลดภาระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

10. ผู้มีหน้าที่เสียภาษี หมายถึง หน่วยภาษีมี 4 หน่วยด้วยกัน คือ บุคคลธรรมดา ผู้ถึงแก่ความตายในระหว่างปีภาษี กองมรดกที่ยังไม่ได้แบ่ง และห้างหุ้นส่วนสามัญหรือคณะบุคคลที่มีใช้นิติบุคคล หน่วยภาษีนี้อาจเป็นตัวกำหนดว่าบุคคลใดเป็นผู้มีหน้าที่ต้องเสียภาษี

11. ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการยื่นแบบแสดงรายการ หมายถึง ผู้ที่กฎหมายกำหนดไว้ว่าให้มีหน้าที่รับผิดชอบในการยื่นแบบแสดงรายการ ไม่จำเป็นจะต้องเป็นคนเดียวกับผู้มีหน้าที่เสียภาษีเสมอไปอาจเป็นคนละคนก็ได้

12. เงินได้พึงประเมิน หมายถึง เงินได้อันเข้าลักษณะพึงเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา อันได้แก่ เงิน ทรัพย์สินที่ได้รับซึ่งอาจคิดคำนวณได้เป็นเงิน ประโยชน์อย่างอื่นที่ได้รับซึ่งอาจคิดคำนวณได้เป็นเงิน เงินค่าภาษีอากรที่ผู้จ่ายเงินหรือผู้อื่นออกแทนให้ เครดิตภาษีตามที่กฎหมายกำหนด

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลการศึกษาครั้งนี้ คาดว่าจะเป็นประโยชน์ดังต่อไปนี้

- 6.1 เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาให้ถูกต้อง
- 6.2 เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
- 6.3 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงหลักเกณฑ์ วิธีการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
- 6.4 เพื่อใช้ส่งเสริมให้ผู้เสียภาษีมุ่งทัศนคติที่ดีและสร้างความสนใจในการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดามากยิ่งขึ้น

บทที่ 2

เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาในบทนี้ ผู้ศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าเอกสาร แนวความคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ดังนี้

1. ความหมายของภาษีอากร
2. วัตถุประสงค์ในการจัดเก็บภาษีอากร
3. ลักษณะของภาษีอากรที่ดี
4. ภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร
5. ปัญหาทางภาษีอากรของรัฐ
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ความหมายของภาษีอากร

นักเศรษฐศาสตร์และนักภาษีอากรได้ให้คำจำกัดความของคำว่าภาษีอากรไว้ต่าง ๆ กัน ดังนี้

ภาษีอากร หมายถึง สิ่งที่รัฐบาลบังคับเก็บจากราษฎร โดยมีสิ่งตอบแทนแก่ผู้เสียภาษีโดยตรง (สุพาดา สิริกุตตา: 2548)

ภาษีอากร หมายถึง รายได้หรือทรัพยากรที่ได้มีการเคลื่อนย้ายจากภาคเอกชนไปสู่ภาครัฐบาลและไม่ก่อให้เกิดภาระซ้ำระคืนแก่รัฐบาล

ภาษีอากร หมายถึง สิ่งที่เรียกเก็บจากบุคคล ทรัพย์สิน หรือธุรกิจ เพื่อการสนับสนุนรัฐบาลกลางหรือรัฐบาลท้องถิ่น

ภาษีอากร หมายถึง การโอนทรัพยากรใด ๆ อันมีลักษณะบังคับแต่มิได้เป็นการลงโทษจากภาคเอกชนไปสู่ภาครัฐบาล โดยเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ล่วงหน้า และไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ที่ได้รับโดยเฉพาะ ทั้งนี้ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ทางเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ บางประการ (สมคิด บางโม: 2545)

ภาษีอากร หมายถึง สิ่งที่รัฐบาลบังคับจัดเก็บจากราษฎร เพื่อนำไปใช้เป็นประโยชน์ต่อสังคมโดยรวม โดยมีสิ่งตอบแทนโดยตรงแก่ผู้เสียภาษี

ภาษีอากร หมายถึง เงินได้หรือทรัพย์สินที่เคลื่อนย้ายจากภาคเอกชนสู่ภาครัฐบาล ยกเว้นการกู้ยืมและการขายสินค้าบริการในราคาทุนของรัฐบาล (เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม : 2541)

จากคำจำกัดความข้างต้น สามารถสรุปความหมายของคำว่าภาษีอากร หมายถึง สิ่งที่รัฐบาลบังคับจัดเก็บจากประชาชนเพื่อนำไปใช้เป็นประโยชน์ต่อสังคมโดยรวม แต่มิได้มีสิ่งตอบแทนโดยตรงแก่ผู้เสียภาษีและสิ่งรัฐบาลบังคับเป็นการบังคับจัดเก็บจากบุคคล ทรัพย์สิน หรือ ธุรกิจ ไม่จำเป็นต้องเรียกเก็บเป็นเงินเสมอไป ซึ่งมีลักษณะเป็นการเคลื่อนย้ายทรัพย์สินจากภาคเอกชนไปสู่ภาครัฐบาล

2. วัตถุประสงค์ในการจัดเก็บภาษีอากร

วัตถุประสงค์ในการจัดเก็บภาษีอากร (สมคิด บางโม : 2545) มีดังนี้

1. เพื่อหารายได้มาใช้จ่ายในกิจการของรัฐ กิจการส่วนใหญ่ของรัฐเป็นกิจการเพื่อส่วนรวม เช่น ความมั่นคง ความปลอดภัย การศึกษา กิจการสาธารณูปโภคต่าง ๆ เป็นต้น
2. เพื่อควบคุมหรือส่งเสริมพฤติกรรมทางเศรษฐกิจ รัฐบาลสามารถใช้ระบบภาษีอากรควบคุมการบริโภค การผลิต หรือวิธีการดำเนินการทางธุรกิจบางชนิดมิให้เกิดผลเสียต่อเศรษฐกิจส่วนรวมได้ เช่น ไม่ต้องการให้ประชาชนบริโภคสุรา บุหรี่ หรือสินค้าฟุ่มเฟือยต่าง ๆ ก็เก็บภาษีสินค้าเหล่านี้ในอัตราสูง ๆ หรือไม่เก็บภาษีอุปกรณ์การศึกษาต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง หรือเก็บภาษีสินค้าที่มีความจำเป็นในอัตราต่ำ เป็นต้น
3. เพื่อการกระจายรายได้และทรัพย์สินให้เป็นธรรม นอกจากรัฐบาลจะใช้มาตรการด้านรายจ่าย เช่น การอุดหนุน การโอนเงินต่าง ๆ การสร้างงานในชนบท ฯลฯ การจัดเก็บภาษีอากรยังเป็นเครื่องมือสำคัญในการกระจายรายได้ด้วย เช่น ใช้วิธีอัตราภาษีก้าวหน้า ภาษีทรัพย์สิน ภาษีมรดก ภาษีสินค้าฟุ่มเฟือยในอัตราสูง เป็นต้น
4. เพื่อรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจทั้งด้านราคาสินค้าและการจ้างงานเป็นเป้าหมายทางเศรษฐกิจที่สำคัญ เช่น การป้องกันภาวะเงินเฟ้อ รัฐบาลก็เพิ่มภาษีต่าง ๆ ให้สูงขึ้นเพื่อลดการใช้จ่ายในยามเศรษฐกิจตกต่ำคนว่างงานมากรัฐบาลอาจลดภาษีต่าง ๆ ลงเพื่อกระตุ้นให้มีการบริโภคและการลงทุนมากขึ้นซึ่งจะส่งผลให้มีการจ้างงานมากขึ้น

3. ลักษณะของภาษีอากรที่ดี

ลักษณะของภาษีอากรที่ดี อדם สมิท (Adam Smith) นักเศรษฐศาสตร์ชาวสก็อต ได้วางหลักการภาษีอากรที่ดีไว้ เมื่อปี ค.ศ.1776 ได้แก่ หลักความเป็นธรรม หลักความแน่นอน หลักความสะดวก หลักความประหยัด หลักการทั้งสี่นี้ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง ต่อมาเมื่อสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของโลกได้วิวัฒนาการมาโดยลำดับ ภาษีอากรที่วิบวาทและความสำคัญมากขึ้น หลักการภาษีอากรที่ดีจึงได้เปลี่ยนแปลงไปและเพิ่มมากขึ้นตามความเหมาะสม อย่างไรก็ตาม ลักษณะของภาษีอากรที่ดีมีดังนี้

1. **หลักความเป็นธรรม** ระบบภาษีอากรที่ดีจะต้องมีความเป็นธรรมทั้งในระหว่างรัฐบาลผู้เก็บภาษีและประชาชนผู้เสียภาษี หลักความเป็นธรรมนี้นับเป็นหัวใจสำคัญของระบบภาษีอากร หากปราศจากความเป็นธรรมแล้วความยินยอมเสียภาษีโดยสมัครใจก็คงเกิดขึ้นได้ยาก

แนวความคิดเกี่ยวกับความเป็นธรรมทางภาษีอากรมีรากฐานมาจากหลักความเป็นธรรมสัมบูรณ์และหลักความเป็นธรรมสัมพัทธ์

1.1 **หลักความเป็นธรรมสัมบูรณ์ (Principles of Absolute Equity)** ถือหลักว่าทุกคนต้องเสียภาษีอากรคนละเท่า ๆ กัน นั่นคือ เอาค่าใช้จ่ายทั้งหมดของรัฐหารด้วยจำนวนประชากร ระบบภาษีแบบนี้จะใช้ได้เมื่อประชาชนทุกคนมีฐานะทางเศรษฐกิจเท่าเทียมกัน ข้อบกพร่องของการจัดเก็บแบบนี้

- ไม่คำนึงถึงความสามารถในการเสียภาษีที่แตกต่างกัน
- ทำให้ภาระภาษีของผู้มีเงินได้ต่ำสูงกว่าภาระภาษีของผู้มีเงินได้สูง
- ผู้มีเงินได้ต่ำมากอาจไม่มีเงินเพียงพอที่จะชำระภาษี

1.2 **หลักความเป็นธรรมสัมพัทธ์ (Principles of Relative Equity)** ถือหลักว่าจำนวนภาษีที่จะต้องเสียให้แก่วัฒนธรรมเปรียบเทียบกับความสามารถในการเสียภาษีของผู้เสียภาษีแต่ละราย ดังนั้น การจัดเก็บภาษีตามหลักความเป็นธรรมสัมพัทธ์ จึงแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มย่อยดังนี้

1.2.1 **หลักผลประโยชน์ (Benefit Principles)** มีแนวคิดว่าผู้รับผลประโยชน์จากรัฐจะต้องเป็นผู้เสียภาษีเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายของรัฐตามสัดส่วนที่ตนได้รับผลประโยชน์ ตัวอย่างเช่น ภาษีค่าผ่านทาง ภาษีค่าใช้ถนน ค่าใบอนุญาตทำการต่าง ๆ เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม แนวความคิดนี้มีข้อยุ่งยากในการปฏิบัติมาก สินค้าและบริการของรัฐหลายอย่างไม่สามารถกำหนดมูลค่าของผลประโยชน์ที่แต่ละคนจะได้รับ เช่น การป้องกันประเทศ เช่น การป้องกันประเทศ กระบวนการยุติธรรม เป็นต้น นอกจากนี้บริการพื้นฐานบางอย่างคนมีรายได้น้อยก็จะถูกปิดกั้นและเสียเปรียบ เช่น การเก็บเงินค่าบำรุงการศึกษา

1.2.2 หลักความสามารถในการเสียภาษี (Principles of Capacity) มีแนวความคิดว่าผู้มีความสามารถในการเสียภาษีมากต้องเสียภาษีให้แก่รัฐบาลมาก ผู้ที่มีความสามารถในการเสียภาษีน้อยก็ควรเสียภาษีให้แก่รัฐบาลน้อยตามสัดส่วนความสามารถในการเสียภาษีของบุคคลวัดได้จากทรัพย์สินรายได้หรือการใช้จ่ายของแต่ละบุคคล

2. หลักความแน่นอน ประชาชนผู้อยู่ในข่ายต้องเสียภาษีย่อมต้องการที่จะทราบเพื่อความมั่นใจในระดับหนึ่งว่าภาษีจะต้องเสียเป็นจำนวนเท่าใด จะต้องเสียเมื่อใด เสียด้วยวิธีใด นั่นคือ จะต้องชัดเจนในแง่มุมของผู้เสียภาษี ฐานที่จะนำมาคิดคำนวณภาษี อัตราภาษีที่ต้องเสีย กำหนดเวลาที่ต้องเสียและวิธีการชำระภาษี เมื่อใดระบบภาษีอากรมีความแน่นอนชัดเจนดังกล่าวแล้วย่อมจะสร้างความสมัครใจในการเสียภาษีอากรให้เกิดขึ้นได้ ความชัดเจนดังกล่าวนี้คือชัดเจนทั้งกฎหมายและการบังคับใช้นั่นเอง

3. หลักความเป็นกลาง ระบบภาษีอากรที่ดีจะต้องมีความเป็นกลางในทางเศรษฐกิจมากที่สุด กล่าวคือ ระบบภาษีอากรจะต้องไม่เปลี่ยนแปลงหรือกระทบกระเทือนรูปแบบการบริโภค การออม การแข่งขันการผลิตสินค้าและบริการ ตลอดจนการทำงานของกลไกตลาด แนวความคิดนี้มีรากฐานมาจากแนวความคิดที่ว่าภาษีอากรควรเป็นแหล่งรายได้ของรัฐเพียงแหล่งเดียวรัฐไม่ควรดำเนินกิจการใด ๆ ที่จะกระทบกระเทือนการตัดสินใจทางเศรษฐกิจของภาคเอกชน

อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันรัฐบาลของหลายประเทศสนใจใช้ระบบภาษีอากรที่ไม่เป็นกลางบางประเภทเป็นเครื่องมือดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางเศรษฐกิจด้านต่าง ๆ ความเป็นกลางหรือไม่เป็นกลางอาจพิจารณาได้จากผลกระทบทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในด้านต่าง ๆ เช่น การบริโภค การออมและการผลิต เป็นต้น

ด้านการบริโภค ภาษีที่กระทบกระเทือนรูปแบบการบริโภคน้อยที่สุดคือภาษีที่มีผลทำให้ราคาสินค้าเปรียบเทียบระหว่างสินค้าชนิดต่าง ๆ เปลี่ยนแปลงไปน้อยที่สุด นั่นคือ ภาษีการขายทั่วไป ซึ่งเก็บจากสินค้าและบริการต่าง ๆ ต้องเก็บในอัตราเท่ากัน แต่ภาษีสรรพสามิตหรือภาษีสินค้าฟุ่มเฟือยต่าง ๆ รัฐบาลจงใจใช้ความไม่เป็นกลางทางเศรษฐกิจ ทั้งนี้ เป็นการจงใจบิดเบือนรูปแบบของการบริโภค

ด้านการออมและการลงทุน รัฐบาลอาจใช้ความไม่เป็นกลางทางภาษีอากรกระตุ้นให้เกิดการออมและการลงทุนให้เป็นไปในรูปแบบที่ต้องการ เช่น เก็บภาษีเงินปันผลจากบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ในลักษณะพิเศษกว่าเงินปันผลที่จ่ายในบริษัททั่วไป

ด้านการผลิต รัฐบาลอาจลดภาษีอากรให้แก่อุตสาหกรรมที่รัฐบาลต้องการให้ลงทุนการผลิต หรือเก็บภาษีต่ำกว่าอุตสาหกรรมที่มีอยู่แล้วและไม่จำเป็นหรือระหว่างการผลิตที่ใช้เครื่อง

จักรกับการผลิตที่ใช้แรงงานคน รัฐบาลอาจใช้ความไม่เป็นกลางทางภาษีอากรเป็นเครื่องมือในการเปลี่ยนรูปแบบของการผลิตได้

4. หลักอำนาจรายได้ บทบาทของรัฐบาลทางเศรษฐกิจที่มีความสำคัญมากขึ้นจำเป็นต้องหารายได้เพื่อนำมาใช้จ่ายให้มากขึ้น ระบบภาษีอากรจึงควรเป็นระบบที่ทำรายได้สูงให้แก่รัฐบาล หากระบบภาษีอากรมีโครงสร้างอำนาจรายได้ให้แก่รัฐบาลต่ำ เมื่อรัฐบาลจำเป็นต้องจัดเก็บภาษีเพิ่มเติมประชาชนมักมองว่าเป็นการสร้างความเดือดร้อนแก่ประชาชนเพิ่มขึ้น ดังนั้นระบบภาษีอากรที่ดีตามหลักนี้จึงควรประกอบไปด้วยภาษีน้อยประเภทแต่ภาษีแต่ละประเภทสามารถทำรายได้ให้สูงทั้งในปัจจุบันและเมื่อสถานการณ์ทางเศรษฐกิจเปลี่ยนแปลงไป

ระบบภาษีอากรที่จะอำนาจรายได้สูงให้แก่รัฐบาลมีลักษณะดังนี้

4.1 ภาษีอากรที่มีฐานกว้าง กล่าวคือ ต้องครอบคลุมผู้เสียภาษีจำนวนมาก ขณะเดียวกันฐานภาษีที่ใช้เรียกเก็บภาษีจากผู้เสียภาษีแต่ละรายต้องมีขนาดใหญ่ด้วย เช่น ภาษีเงินได้ ภาษีการขาย ซึ่งไม่จำเป็นต้องใช้อัตราสูงไม่กระทบกระเทือนต่อการทำงาน การออม ฯลฯ

4.2 ภาษีอากรที่มีอัตราภาษีก้าวหน้า เมื่อฐานภาษีมีขนาดใหญ่ขึ้น รัฐบาลจะมียาได้เพิ่มสูงขึ้นในส่วนที่สูงกว่าการขยายตัวของฐานภาษี อย่างไรก็ตาม การกำหนดอัตราภาษีในลักษณะก้าวหน้าจนเกินไปอาจกระทบกระเทือนในด้านอื่นได้ภาษีที่น่าจะอำนาจรายได้ให้แก่รัฐบาลมากและตลอดไปคือภาษีมรดกและภาษีทรัพย์สิน แต่ปัจจุบันยังไม่มีการนำมาใช้

5. หลักความยืดหยุ่น ภาษีอากรที่ดีควรเป็นระบบที่ช่วยให้มีเสถียรภาพทางเศรษฐกิจทั้งด้านราคาและการจ้างงาน นั่นคือ ภาษีอากรจะต้องมีความยืดหยุ่นหรือปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจได้อย่างเหมาะสม เช่น ในภาวะเงินเฟ้อภาษีอากรควรมีโครงสร้างที่ส่งผลให้การจัดเก็บภาษีมากขึ้นเพื่อลดการใช้จ่ายของเอกชนลง เป็นต้น

โครงสร้างภาษีอากรที่มีลักษณะยืดหยุ่นดังกล่าว โดยทั่วไปจะเป็นโครงสร้างภาษีอากรในอัตราก้าวหน้าและโครงสร้างอัตราตามราคา ตัวอย่างเช่น กรณีภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่จัดเก็บในอัตราก้าวหน้า ในภาวะเศรษฐกิจกำลังขยายตัวที่ประชาชนมีรายได้สูงขึ้นภาษีที่จัดเก็บจะเพิ่มสูงขึ้นในอัตราที่สูงกว่าการเพิ่มขึ้นของรายได้ ซึ่งจะมีผลชะลอการขยายตัวของรายได้จริงของประชาชนและช่วยลดแรงกดดันทางด้านภาวะเงินเฟ้อ

6. หลักประสิทธิภาพในการบริหาร ระบบภาษีอากรที่ดีควรเป็นระบบที่เสียค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บน้อยที่สุด ค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บของรัฐบาลจะออกมาในรูปของเงินเดือน ค่าจ้างผู้จัดเก็บ ค่าอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ ค่าใช้จ่ายของผู้เสียภาษี ได้แก่ ค่าเดินทาง ค่าจ้าง

ทนายความปิดบัญชีเพื่อช่วยคิดคำนวณ กรอกแบบแสดงรายการภาษีและชำระภาษีให้ บางรายอาจ
ไม่เป็นผู้ต้องเสียภาษี แต่กฎหมายบังคับให้เป็นผู้มีหน้าที่หักภาษีเงินเดือนค่าจ้างแล้วนำส่งกรม
สรรพากร

ค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บภาษีนับเป็นการสูญเสียค่าทางเศรษฐกิจเพราะการจัดเก็บภาษีเป็น
เพียงการโอนทรัพยากรจากภาคเอกชนมาสู่ภาครัฐบาลโดยปกติภาษีอากรแต่ละประเภทจะก่อให้เกิด
เกิดค่าใช้จ่ายแตกต่างกัน เช่น ภาษีการขายปลีกจะเสียค่าใช้จ่ายสูงกว่าภาษีการขายส่ง ภาษีทางตรง
จะเสียค่าใช้จ่ายสูงกว่าภาษีทางอ้อม เป็นต้น นอกจากนี้การปฏิบัติงานของหน่วยงานจัดเก็บภาษีจะ
ต้องมีประสิทธิภาพ กล่าวคือ สามารถจัดเก็บภาษีจากผู้เสียภาษีได้อย่างทั่วถึงและเต็มเม็ดเต็มหน่วย
อันจะส่งผลให้มีความสมจริตเสียภาษีมากขึ้น สร้างความเป็นธรรมระหว่างผู้เสียภาษี ในระยะยาว
จะทำให้ค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บภาษีน้อยลง

ลักษณะภาษีอากรที่ดี

สุพาดา สิริกุตตา (2548: 11) ภาษีอากรเป็นหน้าที่ของประชาชนทุกคนพึงต้องเสียภาษี
ให้กับรัฐบาล ดังนั้นต้องให้ประชาชนเกิดความเข้าใจและสมจริตที่จะเสียภาษีให้กับรัฐบาล ดังนั้น
จะต้องคำนึงถึงลักษณะของภาษีอากรที่ดีด้วยเพื่อจะได้จัดเก็บภาษีได้อย่างมีประสิทธิภาพ ลักษณะ
ภาษีอากรที่ดี มีดังนี้

1. เข้าใจง่าย กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ต้องชัดเจน เข้าใจง่าย เพื่อจะได้เสียภาษีได้ถูกต้อง
2. มีความเป็นธรรม การจัดเก็บภาษีต้องคำนึงถึงความเป็นธรรมด้วย กล่าวคือ ผู้มี
รายได้มากควรเสียภาษีมากและภาษีเรียกเก็บจากประชาชนต้องมุ่งกระจายรายได้จากคนรวยสู่คน
จน โดยเงินภาษีที่เรียกเก็บได้นั้นต้องนำไปใช้เพื่อประโยชน์ต่อประชาชนโดยตรง
3. มีความสะดวก ในการเสียภาษีอากรควรคำนึงถึงความสะดวกที่ผู้เสียภาษีพึงต้อง
เสียภาษีด้วย ตลอดจนการกำหนดวัน เวลาในการเสียภาษีอากรแต่ละประเภท โดยจะต้องมีการ
ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ทราบตลอดเวลา
4. มีความยืดหยุ่น การจัดเก็บภาษีสามารถปรับกฎเกณฑ์ ระเบียบ และเพิ่มหรือ
ลดหย่อนจำนวนภาษีอากรให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน เช่น เกิดสึนามิที่ 5 จังหวัดภาคใต้
รัฐบาลได้ลดหย่อนภาษีสำหรับผู้ประกอบการ นอกจากนี้ประชาชนที่ช่วยบริจาคมหันตภัยครั้งนี้
สามารถนำไปหักลดหย่อนภาษีได้ เป็นต้น

จากลักษณะภาษีอากรที่ดีตามที่กล่าวมาจะเห็นว่าลักษณะภาษีอากรที่ดีมิได้มีอยู่พร้อมทั้งหมดในภาษีอากรชนิดใดชนิดหนึ่ง ดังนั้น การนำลักษณะที่ดีของภาษีอากรมาใช้ในภาษีชนิดใดจึงต้องคำนึงถึงนโยบายของรัฐบาลและสภาพเศรษฐกิจของประเทศควบคู่กันไปด้วย

4. ภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร

ปัจจุบันกรมสรรพากรได้มีการจัดเก็บภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร ซึ่งได้ถูกแก้ไขปรับปรุงให้สอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศอย่างต่อเนื่อง โดยครั้งหลังสุดได้มีการปรับปรุงในปี พ.ศ. 2535 โดยการปรับปรุงแก้ไขประมวลรัษฎากรนั้นมีทั้งการยกเลิกภาษีที่ไม่เหมาะสม การเพิ่มภาษีประเภทใหม่ขึ้นและการแก้ไขเพิ่มเติมข้อความเดิมให้ทันสมัยและรัดกุมยิ่งขึ้น

ประมวลรัษฎากร มีการจัดเก็บภาษีอยู่ 5 ประเภท คือ ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภาษีเงินได้นิติบุคคล ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีธุรกิจเฉพาะ และอากรแสตมป์ โดยมีหลักการจัดเก็บดังนี้

1. ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

เป็นการเสียภาษีโดยการประเมินตนเอง มีหลักการจัดเก็บจากเงินได้ทุกประเภทเว้นแต่เงินได้ที่เข้าข้อยกเว้นตามกฎหมาย โดยกฎหมายได้แบ่งประเภทของเงินได้เป็น 8 ประเภท ตามมาตรา 40 แห่งประมวลรัษฎากร ซึ่งครอบคลุมถึงเงินได้ทุกอย่างไม่ว่าเงินได้นั้นจะได้อะไรโดยน้ำพักน้ำแรงหรือเป็นเงินได้ที่ได้อะไรโดยไม่ต้องใช้น้ำพักน้ำแรงและรวมตลอดถึงเงินได้ที่เกิดจากการลงทุนในทรัพย์สินนั้นด้วย เว้นแต่จะมีบทกำหนดยกเว้นหรือมีข้อจำกัดในการเสียภาษีไว้โดยเฉพาะ ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเป็นการจัดเก็บภาษีตามอัตราก้าวหน้า คือ เมื่อมีเงินได้มากก็เสียภาษีมากหากมีเงินได้น้อยก็จะเสียภาษีน้อยเพราะว่าถ้ามีเงินได้มากก็เสียภาษีในอัตราสูงแต่ถ้ามีเงินได้น้อยก็จะเสียภาษีในอัตราต่ำ ในส่วนของการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ตามประมวลรัษฎากรได้กำหนดวิธีการไว้ในมาตรา 48(1)(2) แยกออกเป็น 2 วิธี คือ 1. เงินได้พึงประเมินเมื่อได้หักค่าใช้จ่ายและค่าลดหย่อนแล้วเหลือเท่าใดเป็นเงินได้สุทธิต้องนำไปคำนวณเพื่อเสียภาษีตามอัตราก้าวหน้าตามอัตราก้าวหน้าตามอัตราก้าวหน้าตามที่กฎหมายกำหนดไว้ 2. สำหรับผู้มีเงินได้พึงประเมินตั้งแต่ 60,000.-บาท ขึ้นไป ให้เสียภาษี ร้อยละ 0.5 ของยอดเงินได้พึงประเมิน(ยกเว้นเงินได้จากเงินเดือน ค่าจ้าง ตามมาตรา 40(1))

2. ภาษีเงินได้นิติบุคคล

ภาษีเงินได้นิติบุคคลตามประมวลรัษฎากร มีหลักการจัดเก็บจากกำไรสุทธิที่ได้จากการประกอบกิจการหรือเนื่องจากการประกอบกิจการของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลในแต่ละระยะรอบเวลาบัญชี (ตามปกติมีกำหนด 12 เดือน) นอกจากวิธีการจัดเก็บตามหลักการดังกล่าวแล้วยังมีวิธีการจัดเก็บโดยวิธีอื่นอีก กล่าวคือ เก็บจากยอดรายรับหรือยอดขายก่อนหักรายจ่ายใด ๆ หรือเก็บจากค่าโดยสาร ค่าระวางจากกิจการขนส่งหรือเก็บจากการจำหน่ายเงินกำไรไปต่างประเทศ เป็นต้น

3. ภาษีมูลค่าเพิ่ม

ภาษีมูลค่าเพิ่ม (Value Added Tax) มีหลักการจัดเก็บจากการขายสินค้าและบริการ (ผู้ผลิตสินค้าหรือบริการ หรือผู้นำเข้าก็ตาม) ซึ่งสามารถอำนวยความสะดวกให้แก่ประเทศตามเป้าหมายที่รัฐบาลตั้งไว้ ภาษีมูลค่าเพิ่ม เป็นภาษีที่เป็นธรรมชาติไม่ซ้ำซ้อน ช้อยกเว้นน้อยและมีความเป็นกลางทางเศรษฐกิจจึงอำนวยความสะดวกให้แก่รัฐบาลมากกว่าภาษีอากรประเภทอื่น ดังนั้น ภาษีมูลค่าเพิ่มจึงได้รับความนิยมไปทั่วโลก ส่วนปัญหาของภาษีมูลค่าเพิ่มที่เกิดขึ้นมักจะเกิดจากภาคปฏิบัติและระบบการตรวจสอบของรัฐที่จะต้องมีประสิทธิภาพในการป้องกันการหลีกเลี่ยงทุกวิธีการ โดยเฉพาะต้องป้องกันการปลอมแปลงใบกำกับภาษี (Tax Invoice) ให้ได้ซึ่งมักเกิดการทุจริตปลอมแปลงกันมาก เมื่อเริ่มจัดเก็บภาษีอากรประเภทนี้ ในทางกลับกันก็จะต้องอำนวยความสะดวกให้ผู้เสียภาษีที่สุจริตได้รับสิทธิรับคืนภาษีโดยรวดเร็วสมบูรณ์สม่ำเสมอ

4. ภาษีธุรกิจเฉพาะ

ภาษีธุรกิจเฉพาะ (Specific Business Tax) มีหลักการจัดเก็บจากการบริโภค หรือการให้บริการเฉพาะอย่าง ซึ่งมีลักษณะเช่นเดียวกับภาษีการค้าที่ได้ออกไปแล้ว เหตุที่ยังคงกำหนดให้กิจการบางอย่างต้องเสียภาษีธุรกิจเฉพาะ เนื่องจากไม่เหมาะสมที่จะกำหนดให้เสียภาษีมูลค่าเพิ่ม และกิจการที่เสียภาษีการค้าอยู่เดิมก็อำนวยความสะดวกให้แก่รัฐเป็นอย่างดีส่วนภาษีท้องถิ่นยังคงกำหนดให้จัดเก็บอัตราร้อยละ 10 ของอัตราภาษีธุรกิจเฉพาะ เช่นเดียวกับที่กำหนดไว้ในกรณีภาษีการค้า สำหรับกิจการที่ต้องเสียภาษีธุรกิจเฉพาะ ได้แก่ การธนาคาร การประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ ธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ การรับประกันชีวิต การรับจํานำ ทั้งนี้ ตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น ๆ และรวมถึงการประกอบกิจการโดยปกติเชิงธนาคารพาณิชย์ เช่น การให้กู้ยืมเงิน ค่าประกัน แลกเปลี่ยนเงินตรา ออก ซื้อหรือขายตัวเงิน หรือรับส่งเงินไปต่างประเทศด้วยวิธีต่าง ๆ ด้วย กำหนดเวลาการเสียภาษี ต้องชำระภาษีธุรกิจเฉพาะ ตามอัตราภาษีเป็นร้อยละของยอดรายรับก่อนหักรายจ่ายของเดือนภาษี (เดือนประคิติน) ภายในวันที่ 15 ของเดือนถัดไป หากผู้มีหน้าที่เสียภาษี

ธุรกิจเฉพาะไม่ยื่นรายการหรือยื่นไม่ครบ จะต้องรับผิดชอบเงินเพิ่ม (ถ้ามีภาษีต้องเสีย) และเบี้ยปรับตามกฎหมาย

5. อากรแสดมปี

อากรแสดมปีมีหลักการจัดเก็บจากการกระทำตราสารตามประเภทที่กฎหมายกำหนดไว้ โดยมีวิธีการเสียภาษีอากรแยกได้เป็น 3 วิธี คือ เสียอากรโดยให้อากรแสดมปีปิดบนตราสาร เสียอากรโดยชำระเป็นตัวเงินแทนการปิดแสดมปีอากรและการเสียอากรโดยการยื่นตราสารให้พนักงานเจ้าหน้าที่ประทับแสดมปีคุณและชำระเป็นตัวเงินแทนการปิดอากรแสดมปี สำหรับตราสารที่ต้องเสียอากร กฎหมายกำหนดไว้เฉพาะตราสารบางอย่างที่กำหนดไว้ในบัญชีอัตราอากรแสดมปีเท่านั้น ตราสารอื่นที่ไม่ได้กำหนดไว้ (ในบัญชีอัตราอากรแสดมปี) ไม่ต้องเสียอากร และยังมีข้อยกเว้นไม่ต้องเสียอากรสำหรับตราสารบางอย่างไว้ในบัญชีอัตราอากรแสดมปีอีกด้วย ฉะนั้น การศึกษาเรื่องอากรแสดมปีต้องพิจารณาถึงตราสารที่ต้องเสียอากรเป็นหลัก และจะต้องทราบเรื่องการยกเว้นอากรของตราสารบางอย่างซึ่งส่วนใหญ่จะระบุข้อยกเว้นอยู่ในบัญชีอัตราอากรแสดมปี นอกจากนี้ยังมีการยกเว้นอากรกำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกาที่ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นอากรแสดมปีและประกาศหรือคำสั่งของคณะปฏิวัติอีกด้วย

ยังมีภาษีอื่น ๆ ที่กรมสรรพากรดำเนินการจัดเก็บอีก ได้แก่ ภาษีเงินได้ปีโตรเทียม จัดเก็บตามพระราชบัญญัติภาษีเงินได้ปีโตรเทียม เป็นต้น

5. ปัญหาทางภาษีอากรของรัฐ

สมคิด บางโม (2545:376) วัตถุประสงค์ประการหนึ่งในการบริหารจัดการเก็บภาษีอากรของรัฐบาล โดยเฉพาะอย่างยิ่งหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดเก็บภาษีอากร ก็คือ ความพยายามที่จะจัดปัญหาหรือข้อบกพร่องของระบบภาษีอากร ทั้งนี้ เพื่อให้ภาษีอากรเป็นเครื่องมือของรัฐที่มีประสิทธิภาพในการสนองนโยบายทางด้าน การกระตุ้นการลงทุน การกระจายรายได้ที่เป็นธรรม และการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ อย่างไรก็ตาม ปัญหาหรือข้อบกพร่องของระบบภาษีอากรบางประการก็เป็นสิ่งที่ยากสำหรับรัฐที่จะแก้ไขในระยะสั้น ดังนั้น ในการบริหารจัดการเก็บภาษีอากรจะยังคงมีปัญหาทางภาษีอากรอยู่ตลอดเวลา ซึ่งปัญหาเหล่านั้นอาจถือได้ว่าเป็นปัญหาพื้นฐานของระบบภาษีอากร การแก้ไขปัญหานั้นจะต้องใช้เวลานาน รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงปรับปรุง หรือแม้กระทั่งเปลี่ยนโครงสร้างทางภาษีอากรใหม่

ปัญหาพื้นฐานทางภาษีอากรของรัฐบาลไทยในปัจจุบันมีดังนี้

1. **ฐานภาษีแคบ** ระบบภาษีอากรของไทยยังมีฐานภาษีแคบมาก ทั้งในแง่ประเภทภาษีที่จัดเก็บและฐานที่ใช้ประเมินภาษีแต่ละประเภท ผลของการที่มีฐานภาษีแคบนี้ทำให้ระบบภาษีอากรของไทยไม่สามารถตอบสนองในรายได้แก่รัฐบาลเท่าที่ควร และทำให้ภาษีเป็นเครื่องมือที่ไม่มีประสิทธิภาพในการกระจายรายได้

สำหรับประเภทภาษีที่จัดเก็บในประเทศไทยพบว่า ระบบภาษีอากรของไทยยังมีได้มีการนำภาษีมรดกมาใช้ในการจัดเก็บซึ่งภาษีมรดกนี้ถือว่าเป็นภาษีที่เก็บจากบุคคลที่มีความสามารถทางเศรษฐกิจสูง การไม่มีการจัดเก็บภาษีมรดกทำให้ความสามารถในการกระจายรายได้ของภาษีอากรของไทยด้อยลง

ส่วนที่เกี่ยวข้องกับฐานที่ใช้สำหรับการประเมินภาษีแต่ละประเภทที่จัดเก็บในประเทศไทย พบว่า เกือบทุกประเภทภาษีจะมีการยกเว้นฐานบางส่วน เช่น การยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาแก่เงินได้บางประเภทการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลแก่กิจการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน เป็นต้น

การยกเว้นฐานสำหรับประเมินภาษีแต่ละประเภทยังเป็นการซ้ำเติมให้ฐานภาษีในระบบภาษีอากรของไทยแคบลงไป ซึ่งทำให้ความเป็นธรรมในระบบภาษีอากรต้องด้อยลง

2. **การพึงพิงภาษีอากรทางอ้อม** ตลอดเวลาที่ผ่านมากองสร้างรายได้ของรัฐบาลเกือบไม่มีการเปลี่ยนแปลง รายได้หลักของรัฐบาลยังคงมาจากภาษีทางอ้อมในสัดส่วนที่สูงมาก กว่าครึ่งซึ่งได้แก่ ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีสรรพสามิต ภาษีศุลกากร ภาษีสรรพสามิต และอากรแสตมป์ ส่วนภาษีทางตรง คือ ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภาษีเงินได้นิติบุคคล จัดเก็บได้น้อยมาก

การพึงพิงภาษีทางอ้อมเป็นหลักก่อให้เกิดปัญหาบางประการ ได้แก่

2.1 **ปัญหาการตอบสนองรายได้ของรัฐ** ทำให้รายได้ของรัฐในการจัดเก็บภาษีอากรไม่มีประสิทธิภาพ

2.2 **การถดถอยของการรับภาระภาษี** ภาษีทางอ้อมเป็นภาษีที่จัดเก็บในอัตราคงที่ ดังนั้นประชาชนไม่ว่าจะอยู่ในฐานะทางเศรษฐกิจอย่างไรก็ตาม หากบริโภคนสินค้าในมูลค่าที่เท่ากันแล้วก็จะรับภาระภาษีจำนวนเดียวกัน ซึ่งการรับภาระภาษีสถิตขณะนี้หากพิจารณาในแง่การรับภาระภาษีที่แท้จริงก็พอจะสรุปได้ว่าอัตราการรับภาระภาษีของไทยจะมีลักษณะที่ถดถอย กล่าวคือ คนที่มีรายได้น้อยจะรับภาระภาษีเมื่อเทียบกับรายได้สูงกว่าคนที่มียาได้สูง ซึ่งลักษณะโครงสร้างภาษีแบบนี้ยิ่งซ้ำเติมปัญหาการกระจายรายได้ให้รุนแรงยิ่งขึ้น

3. การขัดกันในวัตถุประสงค์ของการใช้นโยบายภาษีอากร รัฐบาลให้ภาษีเป็นเครื่องมือสำหรับสนองวัตถุประสงค์มากมาย เช่น

3.1 การส่งเสริมการลงทุน ด้วยการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลให้แก่กิจการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน ยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลธรรมดาแก่เงินได้จากการขายหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์

3.2 ส่งเสริมการออม ด้วยการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลธรรมดาแก่ดอกเบี้ยเงินฝากออมทรัพย์จัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลธรรมดาจากดอกเบี้ยเงินฝากด้วยวิธีแยกคำนวณต่างหากจากเงินได้อื่น

3.3 ส่งเสริมการบริโภคในสินค้าบางอย่าง เช่น การให้หักลดหย่อนเบี้ยประกันชีวิต การหักลดหย่อนดอกเบี้ยเงินกู้ยืมเพื่อผ่อนชำระค่าเช่าซื้อที่อยู่อาศัย เป็นต้น

การใช้ภาษีเป็นเครื่องมือเพื่อสนองวัตถุประสงค์ด้านต่าง ๆ รัฐจำเป็นต้องให้สิทธิพิเศษทางภาษีอากรไม่ว่าจะเป็นการยกเว้นหรือการลดหย่อนซึ่งการให้สิทธิพิเศษทางภาษีอากรนี้ทำให้ความเป็นธรรมในการจัดเก็บภาษีอากรต้องสูญเสียไป ซึ่งความเป็นธรรมในการจัดเก็บภาษีอากรถือว่าเป็นวัตถุประสงค์ที่สำคัญที่สุดของการจัดเก็บภาษีอากรหากเมื่อใดก็ตามที่ประชาชนรู้สึกว่า การจัดเก็บภาษีไม่มีความเป็นธรรมแล้วก็จะเกิดปัญหาการหลีกเลี่ยง หลีกหนี และรวมถึงการฉ้อฉลไปในส่วนที่มีการให้สิทธิพิเศษทางภาษีอากรตลอดเวลา

4. ความสมัครใจในการเสียภาษีต่ำ ปัญหาการหลีกเลี่ยงและการหลีกหนีภาษีอากรของไทยเป็นปัญหาที่สำคัญและค่อนข้างรุนแรงในระบบภาษีอากรหลักฐานที่ชี้ให้เห็นเกี่ยวกับการหลีกเลี่ยงและหลีกหนีภาษีอากร คือ จำนวนผู้ยื่นแบบแสดงรายการชำระภาษีเงินได้นิติบุคคลธรรมดา ซึ่งมีเพียงครึ่งหนึ่งของจำนวนผู้ที่มีหน้าที่ต้องยื่นแบบแสดงรายการเสียภาษีเท่านั้น เมื่อพิจารณาภาษีเงินได้นิติบุคคลจะพบว่าจำนวนแบบแสดงรายการเสียภาษีนิติบุคคลที่แสดงว่ามีกำไรสุทธิ และต้องชำระภาษีมีจำนวนเพียงประมาณครึ่งหนึ่งของผู้ยื่นแบบฯ เท่านั้น อีกทั้งส่วนใหญ่ยังแสดงกำไรสุทธิต่ำจนไม่น่าเชื่อว่ากิจการจะสามารถดำรงอยู่ได้

ความสมัครใจในการเสียภาษีต่ำมีสาเหตุสำคัญ 3 ประการ ดังต่อไปนี้

4.1 ผู้เสียภาษีไม่มีความรู้เกี่ยวกับภาษีอากร สาเหตุประการหนึ่งที่มีการหลีกเลี่ยงหรือหลีกหนีภาษีก็คือ การที่ประชาชนไม่มีความรู้เกี่ยวกับภาษีอากร การแก้ไขปัญหานั้น กรมสรรพากรได้ดำเนินการอยู่ตลอดเวลา ไม่ว่าจะเป็นการประชาสัมพันธ์ การให้ความรู้เกี่ยวกับภาษีเผยแพร่ทางโทรทัศน์ การจัดทำเอกสารการเสียภาษีแจกแก่ประชาชน

4.2 ผู้เสียภาษีไม่เห็นความสำคัญของการเสียภาษี ผู้เสียภาษีส่วนหนึ่งไม่ต้องการที่จะชำระภาษีให้ถูกต้อง ทั้งนี้เพราะการเสียภาษีไม่ได้ทำให้ผู้เสียภาษีได้รับประโยชน์โดยตรงและนอกจากนี้แล้วยังเกิดทัศนคติว่าการจ่ายเงินของรัฐเป็นไปอย่างไม่ประหยัดและไม่มีประสิทธิภาพ

การแก้ไขปัญหาในกรณีนี้อยู่นอกเหนืออำนาจของกรมสรรพากรที่จะชี้ให้ประชาชนได้ทราบว่ารรัฐได้ใช้เงินภาษีไปอย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตามสิ่งหนึ่งที่น่าจะมีการปรับปรุงแนวคิดของนักการภาษี คือ ภาษีที่เก็บได้ส่วนหนึ่งควรจะให้ผลตอบแทนโดยตรงแก่ผู้เสียภาษี ไม่ว่าจะรัฐจะชี้แจงให้ประชาชนได้รู้ถึงหน้าที่ในการเสียภาษีและ การใช้จ่ายเงินภาษีอากรอย่างประหยัด อย่างไรก็ตาม ความไม่เต็มใจที่จะชำระภาษีของประชาชนส่วนหนึ่งก็จะมีอยู่ตลอดเวลา สิ่งเหล่านี้ น่าจะบ่งชี้ว่าการจัดเก็บภาษีคงจะมีข้อบกพร่องอยู่บ้าง ดังนั้นหากรัฐจะได้มีการเปลี่ยนการจัดเก็บภาษีโดยให้ภาษีส่วนหนึ่งที่รัฐจัดเก็บได้กระจายกลับไปยังผู้เสียภาษีในสัดส่วนเดียวกันก็น่าที่จะยกระดับของความร่วมมือในการเสียภาษีได้สูงขึ้นได้ ภาษีท้องถิ่นน่าที่จะถูกใช้เพื่อสนองของการให้ผลตอบแทนโดยตรงได้

4.3 การปฏิบัติจัดเก็บอย่างไม่ยุติธรรมของเจ้าหน้าที่รัฐต่อผู้เสียภาษีอากร คือ การปฏิบัติจัดเก็บภาษีที่แตกต่างกันต่อผู้เสียภาษีที่มีสถานะทางเศรษฐกิจคล้ายคลึงกัน ทำให้ผู้เสียภาษีมิทัศนคติว่าตนเองไม่ได้รับความยุติธรรม ซึ่งเป็นแรงผลักดันสำคัญที่ทำให้เกิดปัญหาการหลีกเลี่ยงและหรือหลีกเลี่ยงหนีภาษีอากร

5. ช่องว่างระหว่างรายได้กับรายจ่ายของรัฐบาล รัฐบาลประสบปัญหาการขาดดุลงบประมาณตลอดมาตั้งแต่เริ่มมีการจัดทำงบประมาณสาเหตุสำคัญของการขาดดุลงบประมาณในการพิจารณาด้านรายได้เกิดขึ้นจากลักษณะ โครงสร้างภาษีอากรที่ไม่เอื้อต่อการเพิ่มรายได้ที่ดี โดยรายได้รายได้ภาษีอากรหลักจะเป็นภาษีทางอ้อมและจากการศึกษาพบว่าภาษีที่สามารถทำรายได้ให้แก่รัฐดีที่สุดได้แก่ภาษีเงินได้ซึ่งมีอัตราการคิดภาษีแบบก้าวหน้าและนอกจากนี้ยังเกิดจากการยกเว้น และหรือลดหย่อนเงินได้บางประเภท ซึ่งทำให้เกิดการกีดกันก่อนในฐานะภาษี

วิธีการหารายได้ของรัฐเพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดมักจะใช้มาตรการพิเศษทางภาษีอากรเป็นต้นว่าการให้อภัยโทษทางภาษีอากรเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ที่ไม่ยื่นเสียภาษีมายื่นเสียภาษีโดยไม่มีการลงโทษ วิธีการนี้รัฐจะให้เป็นระยะ ๆ มาโดยตลอด ซึ่งส่งผลเสียต่อความเป็นธรรมในทางภาษีมาก

6. การทับถมของภาระภาษีสูง รัฐได้ตระหนักถึงปัญหาของการทับถมทางภาระภาษีและการแก้ไขที่ได้ดำเนินการไปแล้ว คือการนำระบบภาษีมูลค่าเพิ่มมาใช้แทนภาษีการค้า

7. หนี้ภาษีอากรค้าง ปัญหาหนี้ภาษีอากรค้างเกิดจากการเสียภาษีที่ไม่ถูกต้อง ในทุก ๆ ปีจะมีหนี้ภาษีอากรค้างสะสมกันมาตลอด กรณีเช่นนี้ถือว่าไม่เป็นธรรมต่อผู้ที่เสียภาษีอากรอย่างถูกต้องหนี้ภาษีอากรค้างจะเกิดขึ้นในส่วนกลางมากกว่าในส่วนภูมิภาคโดยเฉพาะในกรุงเทพมหานคร โดยเกิดขึ้นทั้งภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและภาษีเงินได้นิติบุคคล จึงส่งผลกระทบต่อเป้าหมายในการจัดเก็บภาษีอากรและการจัดทำงบประมาณของรัฐบาลอีกด้วย

8. การจัดเก็บภาษีจากเงินได้ด้วยวิธีแยกคำนวณต่างหาก การจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจากเงินได้บางประเภท เช่น ดอกเบี้ยเงินฝากจากสถาบันการเงิน การขายอสังหาริมทรัพย์ จะใช้วิธีคำนวณแยกต่างหากจากเงินได้อื่น ผลของบทบัญญัติในกฎหมายเช่นนี้ทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมทางภาษีอากร

ทั้งนี้ เนื่องจากการแยกคำนวณภาษีจากเงินได้อื่นนอกเหนือจากเงินได้จากการจ้างแรงงานตามมาตรา 40(1) จะทำให้ภาระภาษีลดต่ำลงและบุคคลที่มีเงินได้เหล่านี้มักเป็นผู้ที่มีฐานะค่อนข้างดี

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาผลงานวิจัยต่าง ๆ ดังนี้

วิจิ ตระกูลมัยผล (2541) เรื่องการศึกษาความรู้และเจตคติของผู้เสียภาษีที่มีต่อการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ผลการวิจัยพบว่า ผู้เสียภาษีส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาค่อนข้างต่ำ (น้อยกว่าร้อยละ 60) ซึ่งไม่เพียงพอที่จะกรอกแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและคำนวณภาษีที่ต้องชำระได้ด้วยตนเองและส่วนใหญ่ยังไม่มีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเนื่องจากยังมีความสับสนและขัดแย้งกันหลายประการเกี่ยวกับการหักค่าใช้จ่ายสำหรับเงินได้บางประเภทและกฎหมายเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดามีความยุ่งยาก ซับซ้อน เข้าใจยากทำให้ผู้เสียภาษีเกิดความสับสนเข้าใจผิดพลาดและคำนวณภาษีผิดในส่วนในด้านเจตคติของผู้เสียภาษีจัดว่ามีเจตคติที่ดีต่อการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ศุภชัย บำรุงศรี (2543) เรื่องความไม่เป็นธรรมในการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจากสามีและภรรยา ผลการวิจัยพบว่า การที่กฎหมายกำหนดให้ภรรยาต้องนำเงินได้นอกเหนือจากเงินเดือนของตนเองไปถือเป็นเงินได้ของสามีและให้สามีมีหน้าที่และความรับผิดชอบในการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและเสียภาษีนั้นทำให้เกิดความยุ่งยากซับซ้อนในการคำนวณภาษี ไม่สะดวก และจำนวนภาษีที่คำนวณได้มีจำนวนสูงเนื่องจากใช้อัตราก้าวหน้าในการคำนวณภาษี ดังนั้นจึงได้เสนอหลักการแยกเงินได้ ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์และแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ คือ ทำให้เกิดความเป็นธรรมและเสมอภาคกับผู้มีเงินได้ทุกคนไม่ว่าสมรสหรือไม่ก็ตาม มีความ

สะดวกในการยื่นแบบแสดงรายการ ลดภาระยุ่งยากในการคำนวณภาษี ลดภาระภาษีของคู่สมรส คู่สมรสมีสิทธิอุทธรณ์ภาษีในนามตนเอง เกิดความสะดวกในการวิเคราะห์แบบแสดงรายการของเจ้าหน้าที่ และก่อให้เกิดความสมัครใจในการเสียภาษีให้กับรัฐ

วิลาวัลย์ อาชวกุลเทพ และคณะ (2547) เรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการยื่นแบบแสดงรายการและชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาผ่านอินเทอร์เน็ต (e - Revenue) ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่เป็นตัวแปรอิสระได้แก่ (1) ความสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล (2) การสนับสนุนจากกรมสรรพากร (3) ความรู้ความเข้าใจด้านคอมพิวเตอร์ของผู้ใช้บริการยื่นแบบแสดงรายการและชำระภาษีผ่านอินเทอร์เน็ต (4) คุณภาพของระบบยื่นแบบแสดงรายการและชำระภาษีผ่านอินเทอร์เน็ต (5) ความเพียงพอด้านทรัพยากรของผู้ใช้ ตัวแปรอิสระเฉพาะลำดับที่ 1 ถึง 4 เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการยื่นแบบแสดงรายการและชำระภาษีผ่านอินเทอร์เน็ต ในด้านความสะดวก รวดเร็วในการรับบริการและความพึงพอใจของผู้ใช้บริการยื่นแบบแสดงรายการ ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่กรมสรรพากรส่วนใหญ่มีความเห็นว่าโครงการยื่นแบบแสดงรายการและชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาผ่านอินเทอร์เน็ต ตอบสนองนโยบายรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (e - Government) ทำให้กรมสรรพากรจัดเก็บภาษีได้เพิ่มมากขึ้นและประชาชนได้รับความสะดวก รวดเร็วในการใช้บริการยื่นแบบแสดงรายการและชำระภาษีผ่านอินเทอร์เน็ตแต่ควรพัฒนาศักยภาพของเจ้าหน้าที่ของกรมสรรพากรด้านความรู้เกี่ยวกับกฎหมายภาษีอากรและด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล นอกจากนี้การประชาสัมพันธ์ยังไม่ทั่วถึงและประชาชนยังไม่มั่นใจในคุณภาพของระบบการยื่นแบบแสดงรายการและชำระภาษีผ่านอินเทอร์เน็ต

จากผลงานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้นผู้ศึกษาสรุปได้ว่าผู้เสียภาษีส่วนใหญ่มีความรู้เรื่องภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาค่อนข้างต่ำประกอบกับกฎหมายเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดามีความยุ่งยากซับซ้อนในการคำนวณภาษีและวิเคราะห์แบบแสดงรายการของเจ้าหน้าที่ โดยเฉพาะผู้เสียภาษีที่มีสถานภาพสมรสและภรรยาไม่มีรายได้นอกเหนือจากเงินเดือนซึ่งในปัจจุบันกรมสรรพากรมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ในการปฏิบัติงาน การสร้างระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อยื่นแบบแสดงรายการภาษีทำให้กรมสรรพากรจัดเก็บภาษีได้เพิ่มมากขึ้นและประชาชนได้รับความสะดวก รวดเร็วในการใช้บริการยื่นแบบแสดงรายการ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาเรื่อง ปัญหาการเสียบางเงินได้บุคคลธรรมดา ผู้ศึกษาใช้วิธีการศึกษาเชิงวิชาการ ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการค้นคว้าจากเอกสารเกี่ยวกับประมวลรัษฎากร อาศัยแนวความคิดทฤษฎีของนักวิชาการรวมถึงนำผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาเป็นแนวทางประกอบในการศึกษา

1. แหล่งการศึกษา

แหล่งที่ใช้ในการศึกษา ผู้ศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าจาก

1. แหล่งปฐมภูมิ ได้จากข้อมูลที่เป็นปัญหาในการปฏิบัติงาน
2. แหล่งทุติยภูมิ ได้จากเอกสารทางวิชาการ แนวคิดทฤษฎีของนักวิชาการที่เกี่ยวกับภาษีอากร ประมวลรัษฎากร ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการค้นคว้าข้อมูลในเว็บไซต์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับแนววินิจฉัยของกรมสรรพากร และคำพิพากษาฎีกา

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบบันทึกข้อมูลที่ได้จากแหล่งการศึกษา

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งการศึกษา ดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลปฐมภูมิ ได้จากการบันทึกข้อมูลที่เป็นปัญหาในการปฏิบัติงาน
2. ข้อมูลทุติยภูมิ ได้จากการเก็บรวบรวมและทำความเข้าใจเกี่ยวกับเอกสารทางวิชาการ แนวคิดทฤษฎีของนักวิชาการที่เกี่ยวกับภาษีอากร กฎหมายประมวลรัษฎากร ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการค้นคว้าข้อมูลในเว็บไซต์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับแนววินิจฉัยของกรมสรรพากร และคำ

พิพากษาฎีกา เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนก่อนนำข้อมูลไปวิเคราะห์โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งปฐมภูมิและแหล่งทุติยภูมิได้ครบตามขอบเขตการศึกษาที่กำหนดไว้แล้ว

1. นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และสรุปเกี่ยวกับลักษณะที่เงื่อนไขและวิธีการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
2. สังเคราะห์ปัญหาที่ได้จากการปฏิบัติงาน คำวินิจฉัยกรมสรรพากร และคำพิพากษาฎีกา

บทที่ 4

วิเคราะห์ปัญหาภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

การวิเคราะห์ปัญหาภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา จะนำเสนอตามรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 สรุปหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขของการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
ในเรื่องต่อไปนี้

1. ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้
2. แหล่งเงินได้ที่จะต้องเสียภาษี
3. ความหมายเงินได้พึงประเมิน
4. ประเภทเงินได้พึงประเมิน
5. เงินได้พึงประเมินที่ได้รับยกเว้น
6. การคำนวณเงินได้สุทธิ
7. การคำนวณภาษีและอัตราภาษี
8. วิธีการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
9. การยื่นแบบแสดงรายการและการชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ปัญหาภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาแยกวิเคราะห์เป็นประเด็นปัญหา ดังนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับผู้มีหน้าที่เสียภาษี
2. ปัญหาเกี่ยวกับการจัดประเภทเงินได้พึงประเมินและการหักค่าใช้จ่าย
3. ประเด็นปัญหาเกี่ยวกับเงินได้ที่ได้รับยกเว้นและการหักค่าลดหย่อน

ตอนที่ 1 สรุปหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขของการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามประมวลรัษฎากร เป็นภาษีทางตรงประเภทหนึ่งที่สำคัญมากเพราะเป็นแหล่งรายได้สำคัญของรัฐบาล เป็นเครื่องมือสำคัญในทางเศรษฐกิจเป็นการกระจายรายได้ ซึ่งภาษีที่จัดเก็บจากบุคคลธรรมดาไม่ว่าจะมีเงินได้ประเภทใด ถ้าไม่มีกฎหมายยกเว้นให้แล้วต้องเสียภาษีทั้งสิ้น โดยกฎหมายกำหนดให้ผู้มีเงินได้ในปีภาษีที่ล่วงมาแล้วมีหน้าที่

ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาโดยการประเมินตนเอง ภายในวันที่ 1 มกราคม ถึงวันที่ 31 มีนาคม ของปีถัดไปจากปีที่มีเงินได้

ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา คือ ภาษีที่จัดเก็บจากบุคคลทั่วไปหรือจากหน่วยภาษีที่มีลักษณะพิเศษตามที่กฎหมายกำหนดและมีรายได้เกิดขึ้นตามเกณฑ์ที่กำหนด โดยปกติจัดเก็บเป็นรายปี รายได้ที่เกิดขึ้นในปีใดผู้มีรายได้มีหน้าที่ต้องนำไปแสดงรายการตนเองตามแบบแสดงรายการภาษีที่กำหนดภายในเดือนมกราคมถึงมีนาคมของปีถัดไป สำหรับผู้มีเงินได้บางกรณีกฎหมายยังกำหนดให้ยื่นแบบฯเสียภาษีตอนครึ่งปี สำหรับรายได้ที่เกิดขึ้นจริงในช่วงครึ่งปีแรกเพื่อเป็นการบรรเทาภาระภาษีที่ต้องชำระและเงินได้บางกรณีกฎหมายกำหนดให้ผู้จ่ายทำหน้าที่หักภาษี ณ ที่จ่ายจากเงินได้ที่จ่ายบางส่วนเพื่อให้มีการทยอยชำระภาษีขณะที่มีเงินได้เกิดขึ้นอีกด้วย

ฐานการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดามี 2 ฐาน คือ (1) เงินได้สุทธิ และ (2) เงินได้พึงประเมิน ฐานเงินได้สุทธิ คำนวณได้จากการนำเงินได้พึงประเมินไปหักด้วยค่าใช้จ่ายและค่าลดหย่อนต่าง ๆ ที่กฎหมายกำหนดแล้วจะได้เงินได้สุทธิซึ่งจะนำไปคำนวณภาษีโดยใช้อัตราภาษีเป็นอัตราก้าวหน้าตามที่กฎหมายกำหนด เป็นวิธีการคำนวณภาษีวิธีที่ 1 ส่วนวิธีที่ 2 คือ การคำนวณภาษีอีกวิธีหนึ่งจะใช้ฐานเงินได้พึงประเมิน ซึ่งใช้ในกรณีมีเงินได้พึงประเมินทุกประเภท (เว้นแต่เงินได้พึงประเมินในมาตรา 40 (1)) ตั้งแต่ 60,000 บาทขึ้นไป ให้เสียภาษีอัตราร้อยละ 0.5 ซึ่งคำนวณภาษีโดยการคูณด้วย 0.005 ผลลัพธ์ที่ได้ให้นำไปเปรียบเทียบกับจำนวนภาษีที่ได้จากการคำนวณตามวิธีที่ 1 วิธีใดมีจำนวนภาษีมากกว่าให้ชำระภาษีตามจำนวนนั้น

ในการศึกษาครั้งนี้สามารถสรุปหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขของการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ได้ดังนี้

1. ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้

- 1.1 บุคคลธรรมดา
- 1.2 ห้างหุ้นส่วนสามัญ หรือคณะบุคคลที่มีชื่อนิติบุคคล
- 1.3 ผู้ถึงแก่ความตายระหว่างปีภาษี
- 1.4 กองมรดกที่ยังมิได้แบ่ง

2. แหล่งเงินได้ที่จะต้องเสียภาษี

- 2.1 กรณีแหล่งเงินได้เกิดในประเทศไทย
- 2.2 กรณีแหล่งเงินได้เกิดนอกประเทศไทย

3. ความหมายเงินได้พึงประเมิน

4. ประเภทเงินได้พึงประเมิน

5. เงินได้พึงประเมินที่ได้รับยกเว้น

6. การคำนวณเงินได้สุทธิ

6.1 ฐานภาษี

6.2 การหักค่าใช้จ่าย

6.3 การหักค่าลดหย่อน

7. การคำนวณภาษีและอัตราภาษี

8. วิธีการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

8.1 การเสียภาษีโดยวิธีประเมินตนเอง

8.2 การเสียภาษีโดยวิธีหักภาษีไว้ ณ ที่จ่าย

8.3 การเสียภาษีโดยวิธีการประเมินจากเจ้าพนักงานประเมิน

9. การยื่นแบบแสดงรายการและการชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

1. ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้

ผู้มีเงินได้ที่อยู่ในข่ายเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดานั้น แบ่งได้เป็น 4 ประเภท คือ

1.1 บุคคลธรรมดา (มาตรา 56) ในที่นี้หมายถึงบุคคลที่มีชีวิต โดยสภาพบุคคลย่อมเริ่มตั้งแต่เมื่อคลอดแล้วอยู่รอดเป็นทารกและสิ้นสุดลงเมื่อถึงแก่ความตาย (มาตรา 15 ป.พ.พ.) หากบุคคลธรรมดาดังกล่าวมีเงินได้ถึงเกณฑ์ขั้นต่ำที่ประมวลรัษฎากรกำหนดไว้มีหน้าที่ต้องยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเพราะฉะนั้นผู้มีเงินได้ที่มิหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาดังกล่าวประมวลรัษฎากรจึงไม่ได้จำกัดอายุ ความสามารถ สัญชาติของผู้มีเงินได้แต่อย่างใด ซึ่งในบางกรณีหากผู้มีเงินได้ไม่อยู่ในวิสัยที่จะยื่นแบบแสดงรายการและเสียภาษีได้ด้วยตนเอง ประมวลรัษฎากรก็ได้บัญญัติบุคคลผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการยื่นแบบแสดงรายการแทนไว้ (มาตรา 56, 57 และ 57 ทวิ) ส่วนกรณีเงินได้ของสามีและภริยาก็มียกข้อยกเว้นพิเศษให้ถือเงินได้ของภริยาเป็นเงินได้ของสามียกเว้นเงินได้ตามมาตรา 40(1) ที่ให้สิทธิภริยาสามารถแยกยื่นแบบฯ ได้เอง (มาตรา 57 ตริ และ 57 เบญจ)

1.2 ห้างหุ้นส่วนสามัญ หรือคณะบุคคลที่มีชื่อนิติบุคคล (มาตรา 56 วรรคสอง)

1.2.1 ห้างหุ้นส่วนสามัญที่มีชื่อนิติบุคคล หมายถึง กิจการที่เกิดจากการที่บุคคลธรรมดาตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปตกลงเข้าหุ้นกันไม่ว่าจะเป็นเงิน แรงงาน หรือทรัพย์สิน เพื่อกระทำการร่วมกัน โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะแบ่งปันผลกำไรที่จะพึงได้จากกิจการที่ทำนั้น (ห้าง

หุ้นส่วนสามัญอาจจดทะเบียนให้มีสภาพเป็นนิติบุคคลก็ได้ ถ้าเป็นห้างหุ้นส่วนสามัญจดทะเบียน จะไม่อยู่ในข่ายเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา)

1.2.2 คณะบุคคลที่มีโชันิติบุคคล มีลักษณะเหมือนกับห้างหุ้นส่วนสามัญข้างต้น ต่างกันแต่เพียงในด้านวัตถุประสงค์ คือ คณะบุคคลที่มีโชันิติบุคคลไม่จำเป็นต้องมีวัตถุประสงค์ที่จะแบ่งปันผลกำไรที่จะพึงได้แต่กิจการที่เข้าร่วมกัน ผู้มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการยื่นแบบแสดงรายการในชื่อของห้างหุ้นส่วนสามัญหรือคณะบุคคลที่มีโชันิติบุคคล ได้แก่ ผู้อำนวยการ หรือผู้จัดการ (มาตรา 56 วรรค 2)

1.3 ผู้ถึงแก่ความตายระหว่างปีภาษี (มาตรา 57 ทวิ วรรคหนึ่ง) ผู้ถึงแก่ความตายซึ่งได้รับเงินได้ถึงเกณฑ์ขั้นต่ำที่ประมวลรัษฎากรกำหนดไว้ก็เป็นผู้อยู่ในข่ายเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาด้วย การถึงแก่ความตายอาจเป็นกรณีถึงแก่ความตายระหว่างปีภาษี คือ ระหว่างวันที่ 1 มกราคม ถึง วันที่ 31 ธันวาคม หรือถึงแก่ความตายก่อนยื่นแบบแสดงรายการก็ได้ โดยที่ความตายทำให้สภาพบุคคลสิ้นสุดลงประมวลรัษฎากรจึงต้องบัญญัติบุคคลผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการยื่นแบบแสดงรายการไว้ ได้แก่ ผู้จัดการมรดกหรือทายาท หรือผู้ครอบครองทรัพย์สินมรดก แล้วแต่กรณี

การคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่ต้องเสียในชื่อของผู้ถึงแก่ความตายนั้น กฎหมายกำหนดให้ผู้ยื่นแบบแสดงรายการรวมเงินได้พึงประเมินของผู้ตาย และของกองมรดกที่ได้รับตลอดปีภาษีที่ผู้นั้นถึงแก่ความตายเป็นยอดเงินได้พึงประเมินที่ต้องยื่นทั้งสิ้น สำหรับในปีต่อไปถ้ากองมรดกของผู้ตายยังมีได้แบ่งและมีเงินได้พึงประเมินถึงเกณฑ์ขั้นต่ำก็ให้เสียในชื่อกองมรดกของผู้ตายแต่ถ้าได้แบ่งกองมรดกกันแล้วและผู้ได้รับส่วนแบ่งมีเงินได้พึงประเมินถึงเกณฑ์ขั้นต่ำผู้มีเงินได้ต้องยื่นแบบแสดงรายการในชื่อของตนเอง (บุคคลธรรมดา) ต่อไป

1.4 กองมรดกที่ยังไม่ได้แบ่ง (มาตรา 57 ทวิวรรคสอง) ในปีภาษีถัดจากปีที่เจ้ามรดกถึงแก่ความตาย หากกองมรดกนั้นยังไม่ได้แบ่งให้กับทายาทคนใดคนหนึ่ง โดยเด็ดขาดไม่ว่าจะด้วยสาเหตุใดก็ตามและกองมรดกได้ก่อให้เกิดเงินได้พึงประเมินถึงเกณฑ์ขั้นต่ำที่ประมวลรัษฎากรกำหนดไว้ กฎหมายก็ถือกองมรดกดังกล่าวเป็นผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาด้วยและเนื่องจากโดยสภาพแล้วกองมรดกไม่มีสภาพบุคคล ประมวลรัษฎากรจึงต้องบัญญัติผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการยื่นแบบแสดงรายการไว้ ได้แก่ ผู้จัดการมรดกหรือทายาท หรือผู้ครอบครองทรัพย์สินมรดก แล้วแต่กรณี

สรุป ผู้มีหน้าที่เสียภาษี แบ่งได้เป็น 4 ประเภท คือ บุคคลธรรมดา ห้างหุ้นส่วนสามัญ หรือคณะบุคคลที่มีชื่อนิติบุคคล ผู้ถึงแก่ความตายระหว่างปีภาษี กองมรดกที่ยังไม่ได้แบ่ง

2. แหล่งเงินได้ที่จะต้องเสียภาษี

แหล่งเงินได้ที่ต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ประมวลรัษฎากรกำหนดไว้ในมาตรา 41 แหล่งที่มาของเงินได้ในการจัดเก็บภาษีจากบุคคลธรรมดา นั้น บุคคลจะต้องมีความสัมพันธ์กับรัฐไม่ว่าทางใดก็ทางหนึ่ง และความสัมพันธ์ที่เป็นที่ยอมรับทั่วไปก็คือ ความสัมพันธ์เกี่ยวกับแหล่งเงินได้หรือหลักแหล่งเงินได้ (Source Rule) ความสัมพันธ์เกี่ยวกับถิ่นที่อยู่หรือหลักถิ่นที่อยู่ (Resident Rule) และความสัมพันธ์เกี่ยวกับสัญชาติหรือหลักสัญชาติ (Nationality Rule)

สำหรับกรณีของประเทศไทย ได้มีการนำหลักแหล่งเงินได้และหลักถิ่นที่อยู่มาใช้ในการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคล สรุปรายละเอียดได้ตามตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 หลักแหล่งเงินได้และหลักถิ่นที่อยู่ที่ใช้ในการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

หลักแหล่งเงินได้เกิดในประเทศไทย	แหล่งเงินได้เกิดนอกประเทศไทย หรือ หลักถิ่นที่อยู่ (Resident Rule)
<p>มีเงินได้เนื่องจาก</p> <p>1) หน้าที่งานที่ทำในประเทศไทย ไม่ว่าจะ เป็นหน้าที่งานในฐานะลูกจ้างหรือไม่ก็ได้ หรือไม่ว่าจะเป็นงานประจำหรืองานชั่วคราวก็ ตาม</p> <p>2) กิจการที่ทำในประเทศไทย ไม่ว่าจะ เป็นการเกี่ยวกับการอุตสาหกรรม การพาณิชย์ การขนส่งหรือกิจการอื่นใดก็ตาม</p> <p>3) กิจการของนายจ้างในประเทศไทย ซึ่งต้อง เป็นกรณีที่เป็นเงินได้เนื่องจากการทำงานให้ แก่กิจการในประเทศไทยของนายจ้าง มิใช่กรณีที่เป็นการทำงานให้แก่กิจการนอก ประเทศของนายจ้าง</p> <p>4) ทรัพย์สินที่อยู่ในประเทศไทย ไม่ว่าจะ เป็นเงินได้ที่เกิดจากการขายทรัพย์สิน หรือ เงินได้ที่เกิดจากดอกผลของทรัพย์สินก็ตาม</p> <p style="text-align: center;">จากเหตุใดเหตุหนึ่งข้างต้นต้องเสียภาษี ให้กับประเทศไทย ทั้งนี้ไม่ว่าเงินได้ดังกล่าว จะจ่ายในหรือนอกประเทศก็ตาม</p>	<p>เงินได้ที่เกิดขึ้นหรือเป็นผลสืบเนื่องจากมี</p> <p>1) หน้าที่งานที่ทำในต่างประเทศ หรือ</p> <p>2) กิจการที่ทำในต่างประเทศ หรือ</p> <p>3) ทรัพย์สินที่อยู่ในต่างประเทศ</p> <p style="text-align: center;">มีหน้าที่ต้องเสียภาษีให้กับประเทศไทย เมื่ออยู่ในหลักเกณฑ์ทุกข้อดังต่อไปนี้</p> <p>1) เป็นผู้อยู่ในประเทศไทย ซึ่งหมายถึงบุคคลผู้ อยู่ในประเทศไทยชั่วระยะเวลาหนึ่งหรือหลาย ระยะเวลารวมทั้งหมดถึง 180 วัน ในปีภาษีใด ให้ถือว่าเป็นผู้อยู่ในประเทศไทย และ</p> <p>2) มีเงินได้พึงประเมิน เนื่องจากหน้าที่งานที่ทำ ในต่างประเทศ หรือ กิจการที่ทำในต่างประเทศ หรือทรัพย์สินที่อยู่ในต่างประเทศ และ</p> <p>3) นำเงินได้นั้นเข้ามาในประเทศไทย ซึ่ง หมายถึง การนำเงินได้พึงประเมินที่เกิดขึ้นในปี ภาษีที่ผู้มีเงินได้เป็นผู้อยู่ในประเทศไทยเข้ามา ในประเทศไทยในปีเดียวกัน หากนำเงินได้พึง ประเมินของปีก่อน ๆ เข้ามาก็ไม่อยู่ในบังคับที่ ต้องเสียภาษีให้กับประเทศไทย</p>
<p>เงื่อนไข ผู้มีเงินได้เกิดจากแหล่งในประเทศ นี้มีหน้าที่ต้องเสียภาษีเงินได้ตามที่ประมวล รัษฎากร กำหนดไว้เสมอเว้นแต่จะมีข้อยกเว้น ตามกฎหมาย ทั้งนี้ไม่ว่าเงินได้พึงประเมินใน ปีภาษีที่ล่วงมาแล้วนั้น จะจ่ายในหรือนอก</p>	<p>เงื่อนไข ผู้มีเงินได้เกิดจากแหล่งนอกประเทศ ในปีภาษีที่ล่วงมาแล้วจะต้องเสียภาษีเงินได้ ใน ประเทศไทยก็ต่อเมื่อเข้าองค์ประกอบทั้ง 2 ประการ ดังต่อไปนี้</p>

ตารางที่ 4.1 หลักแหล่งเงินได้และหลักถิ่นที่อยู่ที่ใช้ในการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (ต่อ)

หลักแหล่งเงินได้เกิดในประเทศไทย	แหล่งเงินได้เกิดนอกประเทศไทย หรือ หลักถิ่นที่อยู่ (Resident Rule)
ประเทศ และ ไม่ว่าผู้มีเงินได้นั้นจะเป็นผู้อยู่ในประเทศไทยหรือไม่ก็ตาม	(1) ผู้มีเงินได้เป็น ผู้อยู่ในประเทศไทย (2) ผู้มีเงินได้ นำเงินได้นั้นเข้ามาในประเทศไทยในปีภยานั้นด้วยในการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาบางกรณี ถ้าเกี่ยวข้องกับบุคคลของบางประเทศที่มี <u>อนุสัญญาภาษีซ้อน*</u> หรือความตกลงเพื่อป้องกันการเก็บภาษีซ้ำซ้อนกับประเทศไทยจำเป็นต้องพิจารณาถึงความ ตกลงหรืออนุสัญญาว่าด้วยการเว้นการเก็บภาษีซ้อนระหว่างประเทศไทยได้ทำความตกลงไว้ด้วย

3. ความหมายของเงินได้พึงประเมิน

ความหมายของเงินได้พึงประเมิน ตามมาตรา 39 แห่งประมวลรัษฎากร เงินได้พึงประเมิน คือ เงินได้อันเข้าลักษณะพึงเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา อันได้แก่

3.1 เงิน

3.2 ทรัพย์สินที่ได้รับซึ่งอาจคิดคำนวณได้เป็นเงิน

3.3 ประโยชน์อย่างอื่นที่ได้รับซึ่งอาจคิดคำนวณได้เป็นเงิน

3.4 เงินค่าภาษีอากรที่ผู้จ่ายเงินหรือผู้อื่นออกแทนให้

3.5 เครดิตภาษีตามที่กฎหมายกำหนด

“เงินได้พึงประเมิน” ที่จะต้องนำมาเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจะต้องเป็นสิ่งที่ได้รับมาแล้ว โดยรับมาในปีภาษีใดก็ให้ถือเป็นเงินได้พึงประเมินของปีภยานั้น ถ้าหากเป็นเพียงมีสิทธิเรียกร้องที่จะได้รับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อย่างอื่นในภายหน้า ยังถือไม่ได้ว่าได้รับเงินได้พึงประเมินที่จะต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา สรุปได้ว่า เงินได้พึงประเมินที่จะนำมาคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดานั้นจะต้องใช้เกณฑ์เงินสดคำนวณเงินได้ยื่นรายการเสียภาษี ทั้งนี้เว้นแต่จะมีกฎหมายกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น โดยเฉพาะ

4. ประเภทของเงินได้พึงประเมิน

เงินได้พึงประเมิน หมายถึง เงินได้ที่ได้รับทั้งสิ้นก่อนหักค่าใช้จ่ายหรือค่าลดหย่อนใด ๆ เงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 แห่งประมวลรัษฎากร นั้นจะครอบคลุมถึงเงินได้ทุกประเภท ทั้งเงินได้จากน้ำพักน้ำแรง (Earned Income) เงินได้ที่ได้มาโดยไม่ต้องใช้น้ำพักน้ำแรง (Unearned Income) และเงินได้จากการลงทุนในทรัพย์สิน (Capital Gain) ซึ่งแยกออกเป็น 8 ประเภท ดังนี้

4.1 ประเภทที่ 1 เงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(1) หรือเงินได้เนื่องจากการจ้างแรงงาน เงินได้ประเภทนี้ ได้แก่ เงินได้เนื่องจากการจ้างแรงงาน ไม่ว่าจะเป็เงินเดือน ค่าจ้างเบี้ยเลี้ยง โบนัส บำเหน็จ บำนาญ เงินค่าเช่าบ้าน เงินที่คำนวณจากมูลค่าของการได้อยู่บ้านที่นายจ้างให้อยู่โดยไม่เสียค่าเช่า เงินที่นายจ้างชำระหนี้ใด ๆ ซึ่งลูกจ้างมีหน้าที่ต้องชำระและเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์ใด ๆ บรรดาที่ได้รับเนื่องจากการจ้างแรงงาน

4.2 ประเภทที่ 2 เงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(2) หรือเงินได้จากการรับทำงานให้ เงินได้ประเภทนี้ ได้แก่ เงินได้เนื่องจากหน้าที่หรือตำแหน่งงานที่ทำหรือจากการรับทำงานให้ไม่ว่าจะเป็นค่าธรรมเนียม ค่านายหน้า ค่าส่วนลด เงินอุดหนุนในงานที่ทำ เบี้ยประชุม บำเหน็จ โบนัส เงินค่าเช่าบ้าน เงินที่คำนวณได้จากมูลค่าของการได้อยู่บ้านที่ผู้จ่ายเงินได้ให้อยู่โดยไม่เสียค่าเช่า เงินที่ผู้จ่ายเงินได้ชำระหนี้ใด ๆ ซึ่งผู้มีเงินได้มีหน้าที่ต้องชำระ และเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์ใด ๆ บรรดาที่ได้รับเนื่องมาจากหน้าที่หรือตำแหน่งที่ทำหรือจากการรับทำงานให้นั้นไม่ว่าหน้าที่หรือตำแหน่งงานหรืองานที่รับทำให้นั้นจะเป็นการประจำหรือชั่วคราว

4.3 ประเภทที่ 3 เงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(3) หรือเงินได้จากค่าสิทธิ (Royalties) เงินได้ประเภทนี้ ได้แก่ ค่าแห่งกวีตวิลล์ ค่าแห่งลิขสิทธิ์ หรือ สิทธิอย่างอื่น เงินปีหรือเงินได้มีลักษณะเป็นเงินรายปีอันได้มาจากพิณยกรรม นิติกรรมอย่างอื่นหรือคำพิพากษาของศาล

4.4 ประเภทที่ 4 เงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(4) หรือเงินได้จากเงินลงทุน ได้แก่
(1) ดอกเบี้ยพันธบัตร ดอกเบี้ยเงินฝาก ดอกเบี้ยหุ้นกู้ ดอกเบี้ยตัวเงิน ดอกเบี้ยเงินกู้ยืมไม่ว่าจะมีหลักประกันหรือไม่ ดอกเบี้ยเงินกู้ยืมที่อยู่ในบังคับต้องถูกหักภาษีไว้ ณ ที่จ่ายตามกฎหมายดังกล่าว หรือ ผลต่างระหว่างราคาไถ่ถอนกับราคาจำหน่ายตัวเงินหรือตราสารแสดงสิทธิในหนี้ที่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลหรือนิติบุคคลอื่นเป็นผู้ออกและจำหน่ายครั้งแรกในราคาต่ำกว่าราคาไถ่ถอนรวมทั้งเงินได้ที่มีลักษณะทำนองเดียวกันกับดอกเบี้ยผลประโยชน์หรือค่าตอบแทนอื่น ๆ ที่ได้จากการกู้ยืมหรือจากสิทธิเรียกร้องในหนี้ทุกชนิดไม่ว่าจะมีหลักประกันหรือไม่ก็ตาม

(2) เงินปันผล เงินส่วนแบ่งกำไร หรือประโยชน์อื่นใดที่ได้จากบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล กองทุนรวม หรือสถาบันการเงิน ที่มีกฎหมายโดยเฉพาะของประเทศไทยจัดตั้งขึ้นสำหรับให้กู้ยืมเงิน ฯลฯ

(3) เงินโบนัสที่จ่ายแก่ผู้ถือหุ้น หรือผู้เป็นหุ้นส่วนในบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล

(4) เงินลดทุนของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล ซึ่งตั้งจากกำไรที่ได้มา หรือเงินที่กันไว้รวมกัน

(5) เงินเพิ่มทุนของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล ซึ่งตั้งจากกำไรที่ได้มา หรือเงินที่กันไว้รวมกัน

(6) ผลประโยชน์ที่ได้จากการที่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล ควบคุมเข้ากัน หรือรับช่วงกัน หรือเลิกกัน ซึ่งตีราคาเป็นเงิน ได้เกินกว่าเงินทุน

(7) ผลประโยชน์ที่ได้จากการโอนการเป็นหุ้นส่วนหรือโอนหุ้นหุ้นกู้ พันธบัตรหรือตั๋วเงินหรือตราสารแสดงสิทธิในหนี้ที่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลหรือนิติบุคคลอื่นเป็นผู้ออก ทั้งนี้ เฉพาะซึ่งตีราคาเป็นเงิน ได้เกินกว่าที่ลงทุน

4.5 ประเภทที่ 5 เงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(5) หรือเงินได้จากการให้เช่าทรัพย์สิน ผิดสัญญาเช่าซื้อหรือการซื้อขายเงินผ่อน เงินได้ประเภทนี้ได้แก่เงินหรือประโยชน์อย่างอื่นที่ได้รับเนื่องจาก

(1) การให้เช่าทรัพย์สิน

(2) การผิดสัญญาเช่าซื้อทรัพย์สิน

(3) การผิดสัญญาซื้อขายเงินผ่อน ซึ่งผู้ขายได้รับคืนทรัพย์สินที่ซื้อขายนั้น โดยไม่ต้องคืนเงินหรือประโยชน์ที่ได้รับไว้แล้ว

4.6 ประเภทที่ 6 เงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(6) หรือเงินได้จากวิชาชีพอิสระ เงินได้ประเภทนี้ ได้แก่ เงินได้จากวิชาชีพอิสระ คือ วิชากฎหมาย การประกอบโรคศิลป์ วิศวกรรม สถาปัตยกรรม การบัญชี ประณีตศิลปกรรม หรือวิชาชีพอิสระอื่น ซึ่งจะได้มีพระราชกฤษฎีกากำหนดชนิดไว้

4.7 ประเภทที่ 7 เงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(7) หรือเงินได้จากการรับเหมาเงินได้ประเภทนี้ ได้แก่ เงินได้จากการรับเหมาที่ผู้รับเหมาต้องลงทุนจัดหาสัมภาระในส่วนสำคัญนอกจากเครื่องมือ แต่หากเป็นกรณีของการรับเหมาเฉพาะในส่วนของแรงงานแล้ว ก็ไม่ถือว่าเป็นเงินได้ประเภทนี้

4.8 ประเภทที่ 8 เงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(8) หรือเงินได้จากธุรกิจการพาณิชย์ เงินได้ประเภทนี้ ได้แก่ เงินได้จากการธุรกิจ การพาณิชย์ การเกษตร การอุตสาหกรรม การขนส่ง หรือการอื่นนอกจากที่ระบุไว้ในเงินได้ตามมาตรา 40(1) ถึงมาตรา 40(7)

สรุป เงินได้พึงประเมิน หมายถึง เงินได้อันเข้าลักษณะพึงเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ได้แก่ เงิน ทรัพย์สินที่ได้รับซึ่งอาจคิดคำนวณได้เป็นเงิน ประโยชน์อย่างอื่นที่ได้รับซึ่งอาจคิดคำนวณได้เป็นเงิน เงินค่าภาษีอากรที่ผู้จ่ายเงินหรือผู้อื่นออกแทนให้เครดิตภาษีตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งสามารถแบ่งประเภทของเงินได้พึงประเมินตามประมวลรัษฎากร โดยแบ่งเป็น 8 ประเภท ตาม ม.40 (1) - ม.40 (8)

5. เงินได้พึงประเมินที่ได้รับยกเว้น

เงินได้พึงประเมินที่ได้รับยกเว้นตามประมวลกฎหมายรัษฎากร มีผลทำให้เงินได้พึงประเมินบางประเภทได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและทำให้ฐานภาษีแคบลงกว่าที่ควรจะเป็น อย่างไรก็ตาม การยกเว้นเงินได้พึงประเมินบางประเภทนั้นมักจะมีเหตุผลในการยกเว้นได้ไม่ว่าจะเป็นเหตุผลทางด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม หรือทางการเมือง เงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 ตั้งแต่ประเภทที่ 1 ถึง 8 เป็นเงินได้ที่ต้องเสียภาษีเว้นแต่จะมีกฎหมายกำหนดยกเว้นไว้โดยเฉพาะ เงินได้ที่ได้รับยกเว้นภาษีในปัจจุบัน อาจแบ่งออกได้เป็น 5 กรณี ได้แก่ การยกเว้นตามมาตรา 42 แห่งประมวลรัษฎากร การยกเว้นตามกฎกระทรวง ฉบับที่ 126 การยกเว้นตามพระราชกฤษฎีกา ฉบับต่าง ๆ การยกเว้นตามกฎหมายอื่น การยกเว้นตามประกาศและคำสั่งของคณะปฏิวัติ เงินได้ที่ได้รับยกเว้นภาษีมียังมีดังนี้

กรณีที่ 1 ยกเว้นตามประมวลรัษฎากร อาทิ ค่าเบี้ยเลี้ยงหรือพาหนะ ค่าเบี้ยเลี้ยงและค่าพาหนะเดินทางตามอัตราที่กฎหมายกำหนดไว้ เงินค่าเดินทางซึ่งนายจ้างจ่ายให้ลูกจ้าง การขายสังหาริมทรัพย์ที่เป็นมรดกหรือสังหาริมทรัพย์ที่ได้มาโดยมิได้มุ่งในทางการค้าหรือหากำไร เงินได้ที่รับจากการอุปการะโดยหน้าที่ธรรมจรรยา เงินได้จากการรับมรดก หรือจากการให้โดยเสน่หาเนื่องในพิธีหรือ ตามโอกาสแห่งขนบธรรมเนียมประเพณี เงินเพิ่มพิเศษประจำตำแหน่ง และเงินค่าเช่าบ้าน หรือบ้านที่ให้อยู่โดยไม่ต้องเสียค่าเช่าสำหรับข้าราชการสถานทูต หรือสถานกงสุลไทย ในต่างประเทศ บำนาญพิเศษ บำเหน็จพิเศษ บำนาญตกทอด หรือบำเหน็จตกทอด เงินได้ของชาวนาที่ได้จากการขายข้าว อันเกิดจากกิจกรรมที่ตนและหรือครอบครัวได้ทำเอง เงินได้จากการ

ขายหน่วยลงทุนในกองทุนรวม เงินได้ของกองทุนรวม เงินประโยชน์ทดแทนที่ผู้ประกันตนได้รับ จากกองทุนประกันสังคมตามกฎหมายว่าด้วยการประกันสังคม เป็นต้น

กรณีที่ 2 ยกเว้นตามกฎหมายกระทรวง อาทิเช่น เงินได้จากกิจการโรงเรียนราษฎร์ ซึ่ง ตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนราษฎร์ เงินได้จากการจำหน่าย หรือส่วนลดจากการจำหน่าย สลากกินแบ่งของรัฐบาล เงินได้ส่วนที่เป็นค่ารักษาพยาบาลที่นายจ้างจ่ายให้หรือจ่ายแทนลูกจ้าง เป็นค่ารักษาพยาบาล เงินช่วยการศึกษาบุตร เงินช่วยเหลือบุตร เงินได้เท่าที่สมาชิก กบข.จ่ายเป็น เงินสะสมเข้ากองทุน กบข. เฉพาะส่วนที่ไม่เกิน 500,000 บาท ในปีภาษีนั้น รางวัลที่ทางราชการ จ่ายให้เพื่อประโยชน์ในการป้องกันมิให้มีการกระทำความผิดเกี่ยวกับภาษีอากร เงินค่าเช่าบ้านที่ ได้รับจากรัฐวิสาหกิจ เป็นต้น

กรณีที่ 3 ยกเว้นตามพระราชกฤษฎีกา อาทิ การยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา สำหรับเงินได้สุทธิจากการคำนวณภาษีเงินได้ ตามม.40(1) เฉพาะส่วนที่ไม่เกิน 100,000 บาทแรก ในปีภาษีนั้น การยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา สำหรับเงินได้จ่ายเป็นค่าใช้จ่ายเพื่อสนับสนุน การศึกษาให้แก่สถานศึกษาของทางราชการสถานศึกษาขององค์การบริหารส่วน โรงเรียนเอกชนหรือ สถาบันอุดมศึกษาเอกชน เป็นต้น

กรณีที่ 4 ยกเว้นตามกฎหมายอื่น อาทิ ค่าแห่งคูตัววิลด์ ค่าแห่งลิขสิทธิ์ หรือสิทธิอย่าง อื่นจากผู้ได้รับการส่งเสริมการลงทุนตามสัญญาที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการส่งเสริม การลงทุน ให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องรวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้ มีกำหนดระยะเวลาห้าปีนับแต่ วันที่ผู้ได้รับการส่งเสริมเริ่มมีรายได้จากการประกอบกิจการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด เงินปันผลจากการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน เงินสงเคราะห์การทำสวนยางที่เจ้าของสวนยางได้รับตามพระราชบัญญัติกองทุนสงเคราะห์การทำ สวนยาง พ.ศ. 2503 เป็นต้น

กรณีที่ 5 ยกเว้นตามประกาศและคำสั่งของคณะปฏิวัติ อาทิ บุคคลธรรมดาที่มี สัญชาติอเมริกันซึ่งเป็นลูกจ้างหรือพนักงานของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลตั้งขึ้นตาม กฎหมายของสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นคู่สัญญากับรัฐบาลสหรัฐอเมริกาในการเข้ามาประกอบกิจการ เกี่ยวกับการบำรุงรักษาทุรพีปัจจัย และงานที่เกี่ยวข้องในราชอาณาจักร บุคคลตามที่กำหนดไว้ใน ความตกลงระหว่างรัฐบาลไทยกับองค์การรัฐมนตรีการศึกษาแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เกี่ยวกับ สำนักงานใหญ่ขององค์การรัฐมนตรีแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในประเทศไทย เป็นต้น

6. การคำนวณเงินได้สุทธิ

6.1 ฐานภาษี (Tax Base) คือ จำนวนเงินหรือมูลค่าของทรัพย์สินหรือประโยชน์อย่างอื่นที่คิดคำนวณได้เป็นเงินที่จะต้องนำมาคำนวณเสียภาษีตามอัตราภาษีที่กฎหมายกำหนด

ฐานภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา คือ เงินได้สุทธิ ซึ่งหมายถึง จำนวนเงินได้ที่จะต้องนำมาคำนวณภาษีตามอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา การคำนวณเงินได้สุทธิเพื่อเสียภาษีเงินได้คำนวณโดยการนำเงินได้พึงประเมินหักด้วยค่าใช้จ่ายสำหรับเงินได้แต่ละประเภทเงินได้ส่วนที่เหลือยังหักลดหย่อนต่าง ๆ ได้อีก ค่าลดหย่อนเป็นจำนวนเงินที่กฎหมายกำหนดไว้แยกได้หลายกรณียอมให้หักเพิ่มเติมจากค่าใช้จ่ายเพื่อผ่อนปรนภาระภาษี ตามสภาพและฐานะของผู้มีเงินได้

6.2 การหักค่าใช้จ่าย ค่าใช้จ่ายเป็นต้นทุนหรือเงินที่จ่ายไปเพื่อให้ได้มาซึ่งเงินได้เงินได้พึงประเมินประเภทใดหักค่าใช้จ่ายได้มากน้อยเพียงใดและมีวิธีการในการหักอย่างไรมีบัญญัติไว้ในประมวลรัษฎากร มาตรา 42 ทวิ ถึงมาตรา 46 ซึ่งอาจกำหนดวิธีการหักค่าใช้จ่ายไว้ 2 วิธี คือ

(1) **หักค่าใช้จ่ายเป็นการเหมา** วิธีนี้กฎหมายกำหนดอัตราค่าใช้จ่ายที่จะหักออกจากเงินได้พึงประเมินไว้เป็นจำนวนแน่นอนตายตัว คิดเป็นร้อยละของเงินได้พึงประเมินแต่ละประเภท

(2) **หักค่าใช้จ่ายตามจำเป็นและสมควร** วิธีนี้เป็นการหักค่าใช้จ่ายตามความจำเป็นและสมควรตามที่ได้จ่ายไปจริงในการหารายได้ โดยกฎหมายกำหนดเงื่อนไขไว้ว่ารายจ่ายใดหักเป็นค่าใช้จ่ายได้และรายจ่ายใดหักเป็นค่าใช้จ่ายไม่ได้

เงินได้บางประเภทกฎหมายกำหนดให้หักค่าใช้จ่ายเป็นการเหมาได้เพียงวิธีเดียว ได้แก่ เงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(1) (2) (3) เฉพาะค่าสิทธิ (5) เฉพาะกรณีพิศัญญาเช่าซื้อทรัพย์สินและซื้อขายเงินผ่อน (ตามมาตรา 42 ทวิ 42 ตริ และ 43) และ (8) เฉพาะเงินได้จากการขายอสังหาริมทรัพย์อันเป็นมรดกหรือที่ได้รับจากการให้โดยเสน่หา (ตามมาตรา 48(4)(ก))

เงินได้บางประเภทก็หักค่าใช้จ่ายตามความจำเป็นและสมควรได้วิธีเดียว ได้แก่ เงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(8) เฉพาะที่นอกเหนือจากที่ระบุไว้ในมาตรา 8 แห่งพระราชกฤษฎีกา (ฉบับที่ 11) พ.ศ.2502 แต่เงินได้บางประเภทกฎหมายก็ยอมให้เลือกหักได้ระหว่างวิธีหักค่าใช้จ่ายเหมาหรือวิธีหักค่าใช้จ่ายตามความจำเป็นและสมควร ได้แก่ เงินได้ตามมาตรา 40(5) เฉพาะกรณีเงินได้จาก การให้เช่าทรัพย์สิน (6) (7) และ (8) เฉพาะที่ระบุไว้ในพระราชกฤษฎีกา (ฉบับที่ 11) พ.ศ.2502 และเงินได้จาก การขายอสังหาริมทรัพย์ที่ได้มาโดยมิได้มุ่งในทางการค้าหรือหากำไร ซึ่งต้องไม่ใช่เงินได้จาก การขายอสังหาริมทรัพย์ที่ได้มาจากการรับมรดกหรือการให้โดยเสน่หาเพราะ

ถ้าได้มาโดยทางนี้จะหักค่าใช้จ่ายเป็นการเหมาได้โดยวิธีเดียวตามที่ได้กล่าวแล้วเงินได้พึงประเมินแต่ละกรณีจะคำนวณหักค่าใช้จ่ายได้ ดังต่อไปนี้

1. การหักค่าใช้จ่ายตามม.40(1) (2)

ในการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดากฎหมายให้หักค่าใช้จ่ายเป็นการเหมาได้ตามเงื่อนไขที่กำหนด ดังนี้

- 1) ผู้มีเงินได้สามารถหักค่าใช้จ่ายเป็นการเหมาได้ร้อยละ 40 ของเงินได้แต่รวมกันแล้วต้องไม่เกิน 60,000 บาท
- 2) ในกรณีสามีภริยา ต่างฝ่ายต่างมีเงินได้ และความเป็นสามีภริยาได้มีอยู่ตลอดปีภาษี ให้ต่างฝ่ายต่างหักค่าใช้จ่ายได้ร้อยละ 40 แต่ไม่เกินฝ่ายละ 60,000 บาท

2. การหักค่าใช้จ่าย กรณีเงินที่นายจ้างจ่ายให้ครั้งเดียวเพราะเหตุออกจากงาน

เงินได้พึงประเมินประเภทที่ 1 และ 2 ซึ่งเป็นเงินที่นายจ้างจ่ายให้ครั้งเดียวเพราะเหตุออกจากงานให้หมายถึงเงินได้ดังนี้

(ก) เงินได้ที่คำนวณตามหลักเกณฑ์และวิธีการเช่นเดียวกับวิธีการคำนวณบำเหน็จตามกฎหมายว่าด้วย บำเหน็จบำนาญข้าราชการ หมายถึง เงินที่ราชการจ่ายให้แก่ข้าราชการ เงินที่ราชการจ่ายให้แก่ลูกจ้างประจำของส่วนราชการ

(ข) เงินที่จ่ายจากกองทุนตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนสำรองเลี้ยงชีพหรือกองทุนตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ

(ค) เงินชดเชยตามกฎหมายแรงงานส่วนที่เหลือจากสิทธิยกเว้นภาษีเนื่องจากเหตุต้องออกจากงานตามกฎหมายว่าด้วยความคุ้มครองแรงงานและกฎหมายว่าด้วยพนักงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ เช่น เลิกกิจการ หรือยุบหน่วยงานเพื่อต้องการลดค่าใช้จ่าย เป็นต้น โดยจะได้รับสิทธิยกเว้นเฉพาะส่วนที่ไม่เกินค่าจ้าง หรือเงินเดือนค่าจ้างของการทำงาน 300 วันสุดท้ายแต่ไม่เกิน 300,000 บาท และได้รับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2541 เป็นต้นไป เงินส่วนที่เกิน 300,000 บาทซึ่งไม่ได้รับยกเว้นภาษีต้องนำไปคำนวณภาษี

(ง) เงินได้พึงประเมินที่จ่ายให้ครั้งเดียวเพราะเหตุออกจากงานที่มีวิธีการคำนวณแตกต่างกันไป จากวิธีการตาม (ก) - (ค)

การคำนวณภาษีเงินได้เพราะเหตุออกจากงาน มีวิธีการคำนวณ 2 วิธี ดังนี้

- 1) จำนวนรวมกับเงินได้อื่น คือ นำไปรวมคำนวณเป็นเงินได้ตามมาตรา 40(1) และ (2) แห่งประมวลรัษฎากร ซึ่งจะหักค่าใช้จ่ายได้ร้อยละ 40 ของเงินได้แต่ไม่เกิน 60,000 บาท

2) คำนวณแยกจากเงินได้อื่น คือ ไม่นำไปรวมคำนวณกับเงินได้อื่น โดยคำนวณตามมาตรา 48(5) แห่งประมวลรัษฎากร โดยใช้ใบแนบ ภ.ง.ด.90 หรือ ภ.ง.ด.91 ซึ่งจะต้องเข้าเงื่อนไขดังนี้

- (ก) เป็นเงินได้ที่จ่ายให้เนื่องจากออกจากงานที่มีระยะเวลาทำงานไม่น้อยกว่า 5 ปี
- (ข) ในกรณีที่มีการจ่ายเงินได้ตาม (ก) จากผู้จ่ายรายเดียวกันหลายครั้ง ไม่ว่าจะแบ่งจ่ายจากเงินประเภทเดียวกันหรือหลายประเภท ผู้มีเงินได้จะเลือกเสียภาษีตามมาตรา 40(5) แห่งประมวลรัษฎากร ได้เฉพาะเงินได้ที่จ่ายในปีภาษีแรกที่มีการจ่ายเงินได้ดังกล่าวเท่านั้น
- (ค) ผู้มีเงินได้จะเลือกเสียภาษีในกรณีนี้ได้เฉพาะกรณีที่ผู้มีเงินได้ไม่นำเงินได้พึงประเมินดังกล่าวไปรวมคำนวณภาษีตามมาตรา 48(1) และ (2) แห่งประมวลรัษฎากรไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน

การคำนวณภาษีเงินได้เพราะเหตุออกจากงานตามมาตรา 48(5) แห่งประมวลรัษฎากร โดยใช้ใบแนบฯ ให้หักค่าใช้จ่ายได้ 2 ส่วน (ไม่มีการหักค่าลดหย่อนใด ๆ) ดังนี้

1) ค่าใช้จ่ายส่วนแรก เท่ากับ 7,000 บาท (3,500 บาท กรณีได้รับทั้งบำเหน็จและบำนาญ) คูณด้วยจำนวนปีที่ทำงาน แต่ไม่เกินเงินได้พึงประเมิน

การคำนวณจำนวนปีที่ทำงาน นอกจากเงินบำเหน็จหรือเงินอื่นใดในลักษณะเดียวกันที่ทางราชการจ่าย เศษของปีถ้าถึง 183 วัน ให้ถือเป็น 1 ปี ถ้าไม่ถึง 183 วัน ให้ปัดทิ้ง

2) ค่าใช้จ่ายส่วนที่สอง เท่ากับจำนวนเงินได้ที่ถือเป็นฐานเพื่อคำนวณค่าใช้จ่ายหักด้วยค่าใช้จ่ายส่วนแรกแล้วเหลือเท่าใด ให้หักค่าใช้จ่ายได้อีกร้อยละ 50 ของเงินส่วนที่เหลือนั้น

เงินได้ที่ถือเป็นฐานเพื่อคำนวณค่าใช้จ่าย ถ้าเป็นเงินได้ที่นายจ้างจ่ายให้ครั้งเดียวเพราะเหตุออกจากงาน ตาม (ก) – (ค) ของข้อ 2 ใช้เป็นฐานเพื่อการคำนวณค่าใช้จ่ายได้ทั้งจำนวน แต่ถ้าเป็นเงินได้ตาม (ง) ของข้อ 2 ให้พิจารณา โดยเปรียบเทียบเงินได้เพราะเหตุออกจากงานดังกล่าว กับเงินเดือนเดือนสุดท้าย คูณด้วยจำนวนปีที่ทำงานและหรือเงินเดือนถ้วนเฉลี่ย 12 เดือนสุดท้ายก่อนออกจากงานบวกด้วยร้อยละ 10 ของเงินได้ถ้วนเฉลี่ย คูณจำนวนปีที่ทำงาน จำนวนใดมีจำนวนน้อยกว่าให้นำจำนวนนั้นไปใช้เป็นฐานเพื่อคำนวณหักค่าใช้จ่าย

เงินเดือนเดือนสุดท้ายคูณด้วยปีที่ทำงาน หมายความว่าถึง จำนวนเงินเดือนสำหรับระยะเวลาเต็มเดือนระยะเวลาเต็มเดือนเดือนสุดท้ายจะต้องไม่เกินเงินเดือนถ้วนเฉลี่ยของ 12 เดือนสุดท้ายออกจากงานบวกด้วยร้อยละ 10 ของเงินเดือนถ้วนเฉลี่ยนั้น

**การคำนวณภาษีเงินได้เพราะเหตุออกจากงาน โดยเลือกใช้ใบแนบ จะไม่ได้รับสิทธิ
ยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจากเงินได้สุทธิ 100,000 บาทแรก**

3. การหักค่าใช้จ่ายตามม.40(3)

ในการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา กฎหมายยอมให้หักค่า ใช้จ่ายได้เฉพาะเงิน
ได้ที่เป็นค่าแห่งลิขสิทธิ์ โดยให้หักเป็นการเหมาได้ร้อยละ 40 ของค่าแห่งลิขสิทธิ์แต่ไม่เกิน 60,000
บาท

สำหรับค่าแห่งคู่มือ หรือสิทธิอย่างอื่น เงินปี หรือเงินได้ที่มีลักษณะเป็นเงินราย
ปีอันได้มาจาก พินัยกรรม นิติกรรมอย่างอื่น หรือคำพิพากษาของศาล ไม่ยอมให้หักค่าใช้จ่ายใด ๆ
ทั้งสิ้น

กรณีสามีและภริยาต่างฝ่ายต่างมีเงินได้ประเภทนี้และความเป็นสามีภริยาได้มีอยู่
ตลอดปีภาษีให้ต่างฝ่ายต่างหักค่าใช้จ่ายได้ตามเกณฑ์เดียวกัน

4. การหักค่าใช้จ่ายตามม.40(4)

การคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา กฎหมายไม่ยอมให้หัก ค่าใช้จ่ายใด ๆ ทั้งสิ้น

5. การหักค่าใช้จ่ายตามม.40(5)

การคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา กฎหมายให้หักค่าใช้จ่ายได้ ดังนี้

(1) การให้เช่าทรัพย์สิน ผู้มีเงินได้มีสิทธิเลือกหักค่าใช้จ่ายวิธีใดวิธีหนึ่งดังนี้

ก. หักตามความจำเป็นและสมควรหรือ

ข. หักเป็นการเหมาในอัตราที่กำหนด

กรณีผู้ให้เช่าทรัพย์สิน เรียกเก็บเงินกินเปล่า เงินแป๊ะเจี๊ยะ เงินค่าปลูกสร้าง หรือ
เงินค่าซ่อมแซม อีกส่วนหนึ่งนอกเหนือจากค่าเช่า หรือได้รับประโยชน์อื่น เช่น ได้กรรมสิทธิ์ใน
อาคารหรือโรงเรือนที่ผู้เช่าทำการก่อสร้างลงบนที่ดินของผู้ให้เช่าแล้วก็ได้ เงินหรือกรรมสิทธิ์ใน
อาคารหรือโรงเรือนเป็นเงินได้พึงประเมินเนื่องจากการให้เช่าทรัพย์สินของผู้ให้เช่า

กรณีที่เจ้าของที่ดินทำสัญญาให้ผู้อื่นทำการปลูกสร้างอาคารหรือโรงเรือนที่ดิน
ของตน โดย ผู้ปลูกสร้างยกกรรมสิทธิ์ในอาคารหรือ โรงเรือนที่ปลูกสร้างนั้น ให้แก่เจ้าของที่ดินเมื่อ
สร้างเสร็จ และเจ้าของที่ดินตกลงให้ผู้ปลูกสร้างเช่าหรือให้เช่าช่วงอาคารหรือโรงเรือน หรือตกลง
ให้ผู้สร้างจัดหาผู้เช่าอาคารหรือ โรงเรือนนั้น โดยตรงจากเจ้าของที่ดินเป็นการตอบแทนภายในระยะ

เวลากำหนด ให้คำนวณค่าแห่งอาคารหรือโรงเรือนนั้น เป็นเงินได้พึงประเมินของเจ้าของที่ดินตามจำนวนปีแห่งอายุการเช่าในอัตราร้อยละของมูลค่าอาคาร หรือ โรงเรือนในวันที่ได้รับกรรมสิทธิ์

(2) การผิดสัญญาเช่าซื้อทรัพย์สิน กฎหมายยอมให้ผู้มีเงินได้หักค่าใช้จ่ายเป็นการเหมาได้ร้อยละ 20 วิธีเดียว

(3) การผิดสัญญาซื้อขายเงินผ่อน ซึ่งผู้ขายได้รับคืนทรัพย์สินที่ซื้อขายนั้นโดยไม่ต้องคืนเงินหรือประโยชน์ที่ได้รับไว้แล้ว กฎหมายยอมให้หักค่าใช้จ่ายเป็นการเหมาได้ร้อยละ 20 วิธีเดียว

6. การหักค่าใช้จ่ายตามม.40(6) ในการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา
กฎหมายยอมให้เลือกหัก ค่าใช้จ่ายวิธีใดวิธีหนึ่งดังนี้

- 1) ให้หักตามความจำเป็นและสมควร หรือ
- 2) ให้หักเป็นการเหมาดังต่อไปนี้

กรณีเงินได้จากการประกอบวิชาชีพอิสระ การประกอบโรคศิลป์ ให้หักค่าใช้จ่าย ร้อยละ 60

กรณีเงินได้จากการประกอบวิชาชีพอิสระ นอกจาก 1) หักค่าใช้จ่ายได้ ร้อยละ 30

7. การหักค่าใช้จ่ายตามม.40(7)

การคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามกฎหมายยอมให้หักค่าใช้จ่ายวิธีใดวิธีหนึ่ง ดังนี้

- 1) หักตามความจำเป็นและสมควร หรือ
- 2) หักเป็นการเหมาในอัตราร้อยละ 70

8. การหักค่าใช้จ่าย ตามม.40(8)

การคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา กฎหมายยอมให้เลือกหัก ค่าใช้จ่ายวิธีใดวิธีหนึ่ง ดังนี้

- 1) หักตามความจำเป็นและสมควร หรือ
- 2) หักเป็นการเหมาในอัตราร้อยละตามที่กฎหมายกำหนด

สรุป การหักค่าใช้จ่าย แบ่งการหักค่าใช้จ่ายได้เป็น 2 ลักษณะ คือ การหักตามความจำเป็นและสมควร หรือหักเป็นการเหมาในอัตราร้อยละตามที่กฎหมายกำหนด โดยกำหนดอัตราการหักค่าใช้จ่ายตามประเภทของเงินได้

6.3 การหักค่าลดหย่อน

ค่าลดหย่อน คือ จำนวนเงินที่กฎหมายกำหนดให้หักออกจากเงินได้พึงประเมินหลังจากหักค่าใช้จ่าย และประมวลรัษฎากรยังกำหนดให้หักค่าลดหย่อนได้อีกหลังจากหักค่าใช้จ่ายแล้ว เพื่อเป็นการบรรเทาภาระภาษีตามสถานะของผู้เสียภาษีแต่ละบุคคล สำหรับค่าลดหย่อนแยกออกเป็นค่าลดหย่อนส่วนตัวผู้มีเงินได้ คู่สมรสและบุตรชอบด้วยกฎหมายรวมตลอดถึงค่าลดหย่อนอื่น ๆ ได้แก่ ค่าอุปการะเลี้ยงดูบิดามารดา เบี้ยประกันสุขภาพบิดามารดาของผู้มีเงินได้ เบี้ยประกันชีวิต เงินสะสมที่จ่ายเข้ากองทุนสำรองเลี้ยงชีพ ค่าซื้อหน่วยลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ ค่าซื้อหน่วยลงทุนในกองทุนรวมหุ้นระยะยาว ดอกเบี้ยเงินกู้ยืมเพื่อซื้อ เช่าซื้อ หรือสร้างบ้านอยู่อาศัย เงินสมทบเข้ากองทุนประกันสังคมและเงินบริจาคของผู้มีเงินได้และหรือของกลุ่มสมรสของผู้มีเงินได้ เป็นต้น ค่าลดหย่อนต่างกับค่าใช้จ่ายตรงที่ค่าลดหย่อนไม่มีความสัมพันธ์กับประเภทของเงินได้เหมือนกับค่าใช้จ่าย ค่าลดหย่อนที่กฎหมายกำหนดให้หักลดหย่อนได้ดังนี้

1. การหักลดหย่อนส่วนบุคคล

ประมวลรัษฎากรกำหนดไว้ในมาตรา 47(1) ถึง (7) แยกออกเป็นกรณีของผู้มีเงินได้ในลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

(1) กรณีบุคคลธรรมดา (มีเงินได้ฝ่ายเดียว) บุคคลธรรมดาที่เป็นโสดหรือสมรสแล้วแต่มีเงินได้ฝ่ายเดียว กฎหมายกำหนดให้หักลดหย่อนได้ดังนี้

(ก) ผู้มีเงินได้ 30,000 บาท

(ข) คู่สมรส 30,000 บาท

คู่สมรส หักค่าลดหย่อนได้ โดยต้องเป็นคู่สมรสที่จดทะเบียนสมรสถูกต้องตามกฎหมายและไม่มีเงินได้หรือมีเงินได้รวมคำนวณภาษี หากคู่สมรสมีเงินได้แยกยื่นแบบหรือแยกคำนวณภาษีให้ต่างฝ่ายหักค่าลดหย่อนในส่วนของตน

กรณีที่สมรสไม่ครบปีภาษีก็มีสิทธิหักลดหย่อนได้ เช่น จดทะเบียนสมรสระหว่างปี หรือตายในระหว่างปี

กรณีผู้มีเงินได้เป็นหญิงมีคู่สมรสซึ่งได้รับเงินได้ที่ยกเว้นภาษีทั้งหมด เช่น เงินได้ของเจ้าหน้าที่จากทบวงราชการนาญพิเศษสหประชาชาติ ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในประเทศไทย เป็นต้น ผู้มีเงินได้หญิงนั้นมีหน้าที่ยื่นแบบฯและเสียภาษีเงินได้ในนามของตนและมีสิทธิหักค่าลด

หย่อนสามมิได้

กรณีผู้มีเงินได้เป็นชาวต่างประเทศ และอยู่ในประเทศไทยถึง 180 วัน หักค่าลดหย่อนสำหรับคู่สมรสได้ แต่ถ้าผู้มีเงินได้อยู่ในประเทศไทยไม่ถึง 180 วัน คู่สมรสจะต้องอยู่ในประเทศไทยถึง 180 วัน จึงจะหักค่าลดหย่อนคู่สมรสได้

(ค) บุตร (มาตรา 47(1)(ค) บุตรของผู้มีเงินได้รวมทั้งบุตรของสามีหรือภริยาของผู้มีเงินได้หักค่าลดหย่อนได้คนละ 15,000 บาท และถ้าบุตรยังศึกษาอยู่หักค่าลดหย่อนได้อีกคนละ 2,000 บาท โดยต้อง

- เป็นบุตรที่ชอบด้วยกฎหมาย และอยู่ในความอุปการะเลี้ยงดูของผู้มีเงินได้

- ผู้มีเงินได้มีได้แจ้งชื่อคู่สมรส สถานะ “โสด” แต่ขอหักค่าลดหย่อนบุตรต้องพิจารณาสูติบัตรบุตร หรือสำเนาทะเบียนบ้าน และหากผู้มีเงินได้เป็นชายต้องพิจารณาจากหนังสือรับรองบุตรประกอบด้วย

- ผู้มีเงินได้แจ้งสถานะ “หม้าย” เนื่องจากการหย่า หากมีสิทธิหักลดหย่อน ให้หักค่าลดหย่อนได้ฝ่ายละ 15,000 บาท ตามมาตรา 47(1) (ค) แห่งประมวลรัษฎากร (บันทึกที่ กค 0811/10092 ลงวันที่ 19 ตุลาคม 2544)

- เป็นบุตรที่มีคำสั่งของศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ

- การนับจำนวนบุตร ให้นับเฉพาะบุตรที่มีชีวิตอยู่ตามลำดับอายุสูงสุดของบุตร โดยให้นับรวมทั้งบุตรที่ไม่อยู่ในเกณฑ์ได้รับการหักค่าลดหย่อนด้วย

- บุตรต้องไม่มีเงินได้พึงประเมินในปีภาษีที่ล่วงมาแล้วตั้งแต่ 15,000 บาทขึ้นไป โดยเงินได้พึงประเมินนั้นไม่เข้าลักษณะได้รับยกเว้นภาษีตามมาตรา 42 แห่งประมวลรัษฎากร

- กรณีบุตรผู้เยาว์ผู้มีเงินได้ประเภทเงินปันผลซึ่งกฎหมายถือว่าเป็นเงินได้ของบิดาหรือมารดาผู้ใช้อำนาจปกครองนั้นผลเท่ากับบุตรไม่มีเงินได้บิดาหรือมารดาจึงนำบุตรดังกล่าวมาหักลดหย่อนได้

(2) กรณีต่างฝ่ายต่างมีเงินได้

1) กรณีความเป็นสามีหรือภริยาได้มีอยู่ตลอดปีภาษีให้หักลดหย่อนรวมกันได้ 60,000 บาท (มาตรา 47(2))

2) กรณีภริยามีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(1) จะใช้สิทธิยื่นรายการและเสียภาษีเงินได้แยกต่างหากจากสามีก็ได้ การหักลดหย่อนให้ต่างฝ่ายต่างหักลดหย่อนได้ดังนี้

(ก) ผู้มีเงินได้ หักได้ 30,000 บาท

(ข) บุตร หักได้คนละกึ่งหนึ่ง

(ค) ดอกเบี้ยเงินกู้ยืมเพื่อซื้อ เช่าซื้อ หรือสร้างอาคารอยู่อาศัย หักได้คนละกึ่งหนึ่ง (ตามหลักเกณฑ์ในมาตรา 47(1)(ซ))

(3) กรณีผู้มีเงินได้ถึงแก่ความตายระหว่างปี ให้หักลดหย่อนได้เสมือนผู้ตายยังมีชีวิตอยู่ตลอดปีภาษีที่ผู้นั้นถึงแก่ความตาย

(4) กรณีผู้มีเงินได้เป็นกองมรดก หักลดหย่อนในนามของกองมรดกได้ 30,000 บาท (มาตรา 47(5))

(5) กรณีผู้มีเงินได้เป็นห้างหุ้นส่วนสามัญหรือคณะบุคคลที่มีโชติบุคคล กฎหมายให้หักลดหย่อนได้ตามจำนวนผู้เป็นหุ้นส่วนหรือบุคคลในคณะบุคคลแต่ละคนที่อยู่ในประเทศไทย คนละ 30,000 บาท แต่เมื่อรวมค่าลดหย่อนแล้วต้องไม่เกิน 60,000 บาท

2. เบี้ยประกันชีวิต

ค่าเบี้ยประกันชีวิต ส่วนแรกหักได้ 10,000 บาท ส่วนที่เกิน 10,000 บาท หักได้ไม่เกินเงินได้หลังหักค่าใช้จ่าย แต่ไม่เกิน 90,000 บาท โดยกรมธรรม์ประกันชีวิตนั้นต้องมีกำหนดเวลาตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไปและได้เอาประกันไว้กับผู้รับประกันภัยที่ประกอบกิจการประกันชีวิตในราชอาณาจักร ดังนี้

- การฝากเงินออมสินประเภทสงเคราะห์ชีวิตและครอบครัว หรือประเภทสงเคราะห์ชีวิตและการศึกษา เป็นการประกันชีวิตประเภทหนึ่งนำมาลดหย่อนได้

- ชื่อผู้เอาประกันต้องเป็นชื่อผู้มีเงินได้ หรือคู่สมรสที่ไม่มีเงินได้และความเป็นสามีภริยามีอยู่ตลอดปีภาษี

- ใบเสร็จรับเงินหรือหนังสือรับรองต้องระบุ วันเดือนปี ที่รับเงินในปีภาษีที่ขอหักลดหย่อน

- ใบเสร็จรับเงินชั่วคราว ใบเดือน นำมาหักลดหย่อนไม่ได้

- การชำระเบี้ยประกันชีวิต ซึ่งระบุเป็นการชำระเบี้ยประกันชีวิตหมู่ นำมาลดหย่อนไม่ได้ เว้นแต่กรณีที่สามารแยกระบุเป็นรายบุคคลได้

- กรณีบริษัทนายจ้างออกค่าเบี้ยประกันชีวิตให้แก่ลูกจ้างหรือกรรมการ ย่อมถือเป็นเงินได้ของลูกจ้างหรือกรรมการ และถ้าการประกันชีวิตดังกล่าวเป็นการประกันในนามของลูกจ้างหรือกรรมการแต่ละคน เท่ากับว่า ลูกจ้างหรือกรรมการแต่ละคนเป็นผู้เอาประกันชีวิต จึงนำเบี้ยประกันที่นายจ้างออกให้มาหักลดหย่อนในการคำนวณภาษีได้

- กรณีกรมประกันชีวิตมีกำหนดเวลาตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป โดยคำนวณจำนวนเบี้ยประกันชีวิตตามกำหนดเวลาการประกันชีวิต แต่ได้ชำระเบี้ยประกันชีวิตไม่ถึง 10 ปี ผู้มีเงินได้มีสิทธิหักลดหย่อนเบี้ยประกันชีวิตได้เฉพาะปีภาษีที่มีการชำระเบี้ยประกันชีวิต

- กรณีคู่สมรสไม่มีเงินได้ชำระเบี้ยประกันชีวิตไว้ และความเป็นสามีภรรยา ได้มีอยู่ตลอดปีภาษี ให้หักส่วนแรกของคู่สมรสได้อีกไม่เกิน 10,000 บาท

- กรณีภริยามีเงินได้รวมคำนวณภาษีกับสามี ค่าเบี้ยประกันของภริยาส่วนที่เกิน 10,000 บาท หักได้ไม่เกินเงินได้หลังหักค่าใช้จ่ายตามส่วนเงินได้ของภริยา แต่ไม่เกิน 90,000 บาท

3. เงินสะสมที่จ่ายเข้ากองทุนสำรองเลี้ยงชีพ

เงินสะสมที่จ่ายเข้ากองทุนสำรองเลี้ยงชีพหักลดหย่อนได้ตามจำนวนที่จ่ายจริงในปีภาษีแต่ไม่เกิน 10,000 บาท ส่วนที่เกิน 10,000 บาท แต่ไม่เกิน 490,000 บาท ให้ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้จากเงินได้พึงประเมิน

4. ค่าซื้อหน่วยลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ (Retirement Mutual Fund : RMF)

ค่าซื้อหน่วยลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพหักได้ไม่เกินร้อยละ 15 ของเงินได้และเมื่อรวมกับเงินสะสมกองทุนสำรองเลี้ยงชีพและกองทุนกบข.(ถ้ามี)แล้วไม่เกิน 500,000 บาท โดยต้องจ่ายเป็นค่าซื้อหน่วยลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์ และตลาดหลักทรัพย์ที่จะได้รับยกเว้นไม่ต้องรวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ทั้งนี้ ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ดังนี้

(ก) หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข

(1) ผู้มีเงินได้ต้องซื้อหน่วยลงทุนไม่น้อยกว่าปีละ 1 ครั้งและต้องมีจำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละ 3 ของเงินได้ที่ได้รับในแต่ละปีหรือมีจำนวนไม่น้อยกว่า 5,000 บาท ต่อปีและต้องไม่ระงับการซื้อเป็นเวลาเกินกว่า 1 ปี ติดต่อกัน

(2) ผู้มีเงินได้จะต้องถือหน่วยลงทุนไว้ไม่น้อยกว่า 5 ปี นับตั้งแต่วันซื้อหน่วยลงทุนครั้งแรกและไถ่ถอนเมื่อผู้มีเงินได้นั้นมีอายุไม่ต่ำกว่า 55 ปีบริบูรณ์ หรือเมื่อผู้มีเงินได้นั้นถือหน่วยลงทุนมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี นับตั้งแต่วันซื้อหน่วยลงทุนครั้งแรก ทั้งนี้ ไม่รวมถึงกรณีผู้มีเงินได้ไถ่ถอนหน่วยลงทุนเพราะเหตุทุพพลภาพหรือตาย

(3) ผู้มีเงินได้ต้องไม่ได้รับเงินปันผลหรือเงินอื่นใดจากกองทุนรวมในระหว่างการลงทุนและต้องได้รับคืนเงินลงทุนและผลประโยชน์จากกองทุนรวมเมื่อมีการไถ่ถอนหน่วยลงทุนเท่านั้น

(4) ผู้มีเงินได้ต้องไม่กู้ยืมเงินหรือเบิกเงินจากกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพที่ผู้มีเงินได้ได้ซื้อหน่วยลงทุนไว้

(ข) กรณีผู้มีเงินได้ได้ซื้อหน่วยลงทุนมิได้ปฏิบัติตาม (ก) ในปีใด เมื่อผู้มีเงินได้ได้ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเพิ่มเติมและได้ถือหน่วยลงทุนที่ยังคงเหลืออยู่เมื่อได้ซื้อหน่วยลงทุนต่อไปโดยได้ปฏิบัติตาม (ก) นับตั้งแต่ปีที่ได้ยื่นแบบฯเพิ่มเติม การนับระยะเวลาการถือหน่วยลงทุนให้นับระยะเวลาที่ได้ถือหน่วยลงทุนก่อนปีที่ได้ยื่นแบบฯเพิ่มเติมรวมเข้าด้วย

(ค) กรณีผู้มีเงินได้ได้ถือหน่วยลงทุนไว้ไม่น้อยกว่า 5 ปี นับตั้งแต่วันซื้อหน่วยลงทุนครั้งแรก และมีอายุไม่ต่ำกว่า 55 ปีบริบูรณ์ ทุพพลภาพ ผู้มีเงินได้จะไม่ซื้อหน่วยลงทุนต่อไปหรือจะซื้อหน่วยลงทุนในปีใดปีหนึ่งเป็นจำนวนเท่าใดก็ได้ ให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องปฏิบัติตาม (ก)

(ง) กรณีผู้มีเงินได้ได้ออกรลงทุนในหน่วยลงทุนในกองทุนรวมหนึ่งทั้งหมดหรือบางส่วนไปยังกองทุนรวมอื่น ไม่ว่าจะโอนไปยังกองทุนรวมใดกองทุนรวมหนึ่งหรือหลายกองทุนรวมผู้มีเงินได้จะต้องโอนภายใน 5 วัน ทากรนับตั้งแต่วันวันถัดจากวันที่กองทุนรวมที่โอนได้รับคำสั่งโอนจากผู้มีเงินได้ และให้กองทุนรวมที่ได้รับคำสั่งโอนจากผู้มีเงินได้ จัดทำเอกสารหลักฐานการโอนส่งมอบให้แก่กองทุนรวมที่รับโอนเก็บได้เป็นหลักฐาน

(จ) ผู้มีเงินได้ต้องมีหลักฐานจากกองทุนรวมว่ามีการจ่ายเงินเข้ากองทุนรวมแล้ว

(ฉ) กรณีผู้มีเงินได้ได้ซื้อหน่วยลงทุนและได้ใช้สิทธิยกเว้นภาษีเงินได้แล้ว

ต่อมา มิได้ปฏิบัติตาม (ก)(1) หรือ (ก)(2) ผู้มีเงินได้หมดสิทธิได้รับยกเว้นภาษีเงินได้และต้องเสียภาษีเงินได้สำหรับปีภาษีที่ได้นำเงินค่าซื้อหน่วยลงทุนไปหักออกจากเงินได้เพื่อยกเว้นภาษีเงินได้มาแล้วที่อยู่ในช่วงระยะเวลาไม่เกิน 5 ปี นับตั้งแต่วันที่ได้ยื่นแบบฯ ของปีภาษีนั้นๆ จนถึงวันที่ได้ยื่นแบบฯเพิ่มเติมเพื่อเสียภาษีเงินได้เพิ่มเติมของปีภาษีดังกล่าวพร้อมเงินเพิ่ม

ในการเสียภาษีเงินได้ดังกล่าวข้างต้น หากผู้ถือหน่วยลงทุนในกองทุนรวมได้ยื่นแบบฯเพิ่มเติม สำหรับปีภาษีที่ได้นำเงินค่าซื้อหน่วยลงทุนในกองทุนรวมหักออกจากเงินได้พึง

ประเมินเพื่อยกเว้นภาษีเงินได้แล้ว ภายในเดือนมีนาคมของปีถัดไปจากปีที่ไม่ได้ปฏิบัติตาม (ก)(1) หรือ (ก)(2) ไม่ต้องเสียเงินเพิ่ม

4. ค่าซื้อหน่วยลงทุนในกองทุนรวมหุ้นระยะยาว (Long Term Equity Fund : LTF)

ค่าซื้อหน่วยลงทุนในกองทุนรวมหุ้นระยะยาว ตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ที่จะได้รับยกเว้นไม่ต้องรวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา จะต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ดังนี้

(ก) หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข

(1) ผู้มีเงินได้ต้องซื้อหน่วยลงทุนรวมกันจำนวนไม่เกินร้อยละ 15 ของเงินได้พึงประเมินที่ได้รับในปีภาษีนั้น เฉพาะส่วนที่ไม่เกิน 500,000 บาท

(2) ผู้มีเงินได้ต้องถือหน่วยลงทุนต่อเนื่องกันเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 5 ปีปฏิทินแต่ไม่รวมถึงกรณีผู้มีเงินได้ไถ่ถอนหน่วยลงทุน เพราะเหตุพลภาพหรือตาย

(ข) กรณีผู้มีเงินได้ซื้อหน่วยลงทุนเกินกว่าหนึ่งกองทุน เงินเท่าที่ได้จ่ายเป็นค่าซื้อหน่วยลงทุนในแต่ละกองทุน จะได้รับยกเว้นไม่ต้องรวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ตาม (ก)

(ค) กรณีผู้มีเงินได้โอนการลงทุนในหน่วยลงทุนทั้งหมด หรือบางส่วนไปยังกองทุนรวมอีกกองทุนหนึ่ง ไม่ว่าจะโอนไปยังกองทุนเดียวกันหรือหลายกองทุน จะต้องโอนการลงทุนภายใน 5 วันทำการนับตั้งแต่วันถัดจากวันที่กองทุนได้รับคำสั่งโอนจากผู้มีเงินได้ จึงจะถือว่าระยะเวลาในการถือหน่วยลงทุนมีระยะเวลาต่อเนื่องกัน ทั้งนี้ กองทุนรวมที่ได้รับคำสั่งโอนจากผู้มีเงินได้จะต้องจัดทำเอกสารหลักฐานการโอนส่งมอบให้แก่กองทุนที่รับโอนเก็บไว้เป็นหลักฐาน พร้อมทั้งจะให้เจ้าพนักงานประเมินตรวจสอบได้

(ง) ผู้มีเงินได้ต้องเป็นบุคคลธรรมดา แต่ไม่รวมถึงห้างหุ้นส่วนสามัญ หรือคณะบุคคลที่มีโชันิติบุคคล และกองมรดกที่ยังไม่ได้แบ่ง และต้องมีหนังสือรับรองการซื้อหน่วยลงทุนฯ จากบริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุนรวมที่แสดงได้ว่าการจ่ายเงินเข้ากองทุนฯ

(จ) กรณีผู้มีเงินได้ซื้อหน่วยลงทุนและได้ใช้สิทธิยกเว้นภาษีเงินได้ต่อมา มิได้ปฏิบัติตาม (ก)(1) หรือ (ก)(2) หมดสิทธิได้รับยกเว้นเงินได้พึงประเมิน แต่ไม่รวมถึงกรณีที่ผู้มีเงินได้ไถ่ถอนหน่วยลงทุนในกองทุนรวมหุ้นระยะยาวเพราะเหตุพลภาพหรือตาย ผู้มีเงินได้ต้องเสียภาษีเงินได้สำหรับปีภาษีที่ได้นำเงินค่าซื้อหน่วยลงทุนไปหักออกจากเงินได้เพื่อยกเว้นภาษีเงินได้มาแล้วที่อยู่ในช่วงระยะเวลาไม่เกิน 5 ปี นับตั้งแต่วันที่ไต่ขึ้นแบบฯ ของปีภาษีนั้น ๆ จนถึงวันที่ไต่ขึ้น

แบบๆ เพิ่มเติมเพื่อเสียดำเนินเงินได้เพิ่มเติมของปีภาษีดังกล่าว พร้อมเงินเพิ่มตามมาตรา 27 แห่งประมวลรัษฎากร

กรณีการหักลดหย่อนกองทุนหุ้นระยะยาว (Long Term Equity Fund : LTF) และกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ (Retirement Mutual Fund : RMF) มีข้อแตกต่างกันสรุปได้ตามตารางที่ 4.2 เป็นการแสดงการเปรียบเทียบระหว่างกองทุนหุ้นระยะยาว (Long Term Equity Fund : LTF) และกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ (Retirement Mutual Fund : RMF)

ตารางที่ 4.2 เปรียบเทียบกองทุนหุ้นระยะยาว (Long Term Equity Fund : LTF) และกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ (Retirement Mutual Fund : RMF)

หลักเกณฑ์	LTF	RMF
วัตถุประสงค์	- พัฒนาการลงทุนในตลาดทุนให้มีเสถียรภาพมากขึ้นในระยะยาว	- ส่งเสริมการออมและการลงทุนระยะยาว โดยเฉพาะการออมเงินไว้เพื่อสำหรับการเกษียณอายุ
นโยบายการลงทุนของกองทุนการจ่ายเงินปันผลและการขายคืนหน่วยลงทุน	- กองทุนรวม LTF ต้องลงทุนในบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าร้อยละ 65 ของมูลค่าทรัพย์สิน - จ่ายเงินปันผลได้เมื่อกองทุนรวมมีกำไรสะสมและจะต้องไม่ทำให้กองทุนรวมมีผลขาดทุนสะสมมากขึ้นในงวดบัญชีที่มีการจ่ายเงินปันผลนั้น - กำหนดให้ขายคืนหน่วยลงทุนได้ไม่เกินปีละ 2 ครั้ง	- กองทุนรวม RMF มีนโยบายการลงทุนหลากหลายให้เลือกได้ตามความเหมาะสมและระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ - ไม่มีการจ่ายเงินปันผล - สามารถขายคืนหน่วยลงทุนเมื่อใดก็ได้
เงื่อนไขเพื่อรับสิทธิประโยชน์ทางภาษีเงินได้	- ลงทุนระยะยาว 5 ปีขึ้นไป (เว้นแต่ทุพพลภาพหรือตาย) - ไม่ต้องลงทุนติดต่อกันทุกปี	- ลงทุนไม่น้อยกว่า 5 ปี (เว้นแต่ทุพพลภาพหรือตาย) - โดยปกติต้องลงทุนติดต่อกันทุกปี แต่สามารถระงับการซื้อได้ปีเว้นปี

ตารางที่ 4.2 เปรียบเทียบกองทุนหุ้นระยะยาว (Long Term Equity Fund : LTF) และ กองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ (Retirement Mutual Fund : RMF) (ต่อ)

หลักเกณฑ์	LTF	RMF
เงื่อนไขเพื่อรับสิทธิประโยชน์ทางภาษีเงินได้ (ต่อ)	- ไม่มีข้อจำกัดเกี่ยวกับเงินลงทุนขั้นต่ำและอาจได้รับเงินปันผล	- เงินลงทุนขั้นต่ำ คือ ร้อยละ 3 ของเงินได้ หรือ 5,000 บาท แล้วแต่จำนวนใดจะต่ำกว่าและต้องไม่ได้รับเงินปันผลระหว่างการลงทุน และไม่กู้ยืมจากกองทุนที่ได้ลงทุนไว้
สิทธิประโยชน์ทางภาษีเงินได้ที่ผู้ลงทุนได้รับ	- นำเงินที่ซื้อหน่วยลงทุนจำนวนไม่เกินร้อยละ 15 ของเงินได้ต่อปี แต่ไม่เกิน 500,000 บาท ไปหักจากเงินได้ในปีภาษีนั้น โดยแยกวงเงินต่างหากจากเงินลงทุนใน RMF กองทุนสำรองเลี้ยงชีพและ กบข. - เงินผลประโยชน์ที่ได้จากการขายคืนหน่วยลงทุนไม่ต้องเสียภาษี (แต่สำหรับส่วนที่เกิน 500,000 บาทไม่สามารถนำไปหักออกจากเงินได้และต้องเสียภาษีเงินได้ถ้ามีกำไรส่วนเกินทุน) - กรณีขายคืนหน่วยลงทุนก่อนครบ 5 ปี ต้องคืนภาษีที่ได้รับลดหย่อนเฉพาะรายการ (ปี) ที่ขายคืนบวกเงินเพิ่มตามหลักเกณฑ์ โดยรายการขายคืนใช้ระบบเข้าก่อนออกก่อน (FIFO) และเสียภาษีเงินได้จากกำไรส่วนเกินทุน ดูประกาศอธิบดีฯ (ฉบับที่ 133)	- นำเงินที่ซื้อหน่วยลงทุนจำนวนไม่เกินร้อยละ 15 ของเงินได้ต่อปี (เมื่อรวมกับเงินสะสมที่จ่ายเข้ากองทุนสำรองเลี้ยงชีพและ กบข. ต้องไม่เกิน 500,000 บาทไปหักจากเงินได้ในปีภาษีนั้น - เงินผลประโยชน์ที่ได้จากขายคืนหน่วยลงทุนไม่ต้องเสียภาษี (แต่สำหรับส่วนที่เกิน 500,000 บาทไม่สามารถนำไปหักออกจากเงินได้และต้องเสียภาษีเงินได้ถ้ามีกำไรส่วนเกินทุน) - กรณีขายคืนหน่วยลงทุนโดยลงทุนน้อยกว่า 5 ปี และเสียภาษีเงินได้จากกำไรส่วนเกินทุน ดูประกาศอธิบดีฯ (ฉบับที่ 133)

ที่มา : จากหนังสือภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร

5. ดอกเบี้ยเงินกู้ยืมเพื่อซื้อ เช่าซื้อ หรือสร้างอาคารที่อยู่อาศัย

ดอกเบี้ยเงินกู้ยืมเพื่อซื้อ เช่าซื้อ หรือสร้างอาคารที่อยู่อาศัย โดยจำนองอาคารที่ซื้อ หรือสร้างเป็นประกันการกู้ยืม หักได้ตามจำนวนที่ได้จ่ายจริงในปีภาษี แต่ไม่เกิน 100,000 บาท โดยเป็นดอกเบี้ยเงินกู้ยืมจาก

(1) ธนาคาร บริษัทตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์และเครดิตฟองซิเอร์ บริษัทประกันชีวิต สหกรณ์ นายจ้างซึ่งมีระเบียบเกี่ยวกับเงินกองทุนที่จัดสรรไว้เพื่อสวัสดิการแก่ลูกจ้าง บรรษัทตลาดรองสินเชื่อที่อยู่อาศัย ตามกฎหมายว่าด้วยบรรษัทตลาดรองสินเชื่อที่อยู่อาศัย

(2) กองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์เพื่อแก้ไขปัญหาในระบบสถาบันการเงิน ที่จัดตั้งตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

(3) กองทุนรวมเพื่อแก้ไขปัญหาในระบบสถาบันการเงิน ที่จัดตั้งตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

(4) กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ โดยมีหลักเกณฑ์ดังนี้

ก. ต้องจำนองอาคาร / ห้องชุดในอาคารชุด / อาคารพร้อมที่ดิน เป็นประกันการกู้ยืมเงิน โดยมีระยะเวลาจำนองตามระยะเวลาการกู้ยืม

ข. ต้องใช้อาคาร หรือห้องชุดในอาคาร เป็นที่อยู่อาศัยในปีที่ขอหักลดหย่อนและยกเว้นเงินได้พึงประเมิน

ค. ให้ได้รับลดหย่อนและยกเว้นเงินได้พึงประเมินได้เกินกว่า 1 แห่ง

ง. ให้ได้รับยกเว้นเงินได้พึงประเมินตลอดปีภาษี ไม่ว่ากรณีที่จะได้รับลดหย่อนและยกเว้นเงินได้พึงประเมินจะมีอยู่ตลอดปีหรือไม่

จ. กรณีแปลงหนี้ใหม่ด้วยการเปลี่ยนตัวเจ้าหนี้ ให้หักค่าลดหย่อนและยกเว้นเงินได้พึงประเมินได้

ฉ. กรณีดอกเบี้ยเงินกู้ยืมเพื่อชำระหนี้เงินกู้ยืมที่ซื้อ เช่าซื้อ หรือสร้างอาคารที่อยู่อาศัยหรือห้องชุด หักค่าลดหย่อนและยกเว้นเงินได้พึงประเมิน ได้เฉพาะดอกเบี้ยสำหรับเงินกู้ยืมเพื่อชำระหนี้ส่วนที่ไม่เกินกว่าหนี้ที่ค้างชำระนั้น

ช. กรณีผู้มีเงินได้หลายคนร่วมกันกู้ยืมได้รับลดหย่อนและยกเว้นเงินได้พึงประเมินทุกคนโดยเฉลี่ยค่าลดหย่อนและยกเว้นฯตามส่วนจำนวนผู้มีเงินได้ แต่รวมกันต้องไม่เกินจำนวนที่จ่ายจริง และไม่เกิน 100,000 บาท

ซ. กรณีผู้มีเงินได้ซึ่งมีสิทธิหักลดหย่อนอยู่ก่อนแล้ว ต่อมาได้สมรสกันให้ยังคงหักลดหย่อนและยกเว้นเงินได้พึงประเมินได้ดังนี้

- กรณีความเป็นสามีภริยามิได้อยู่ตลอดปีภาษี ให้ต่างฝ่ายต่างหักลดหย่อนและยกเว้นเงินได้พึงประเมินได้ตามที่จ่ายจริงแต่ไม่เกิน 100,000 บาท

- กรณีความเป็นสามีภริยามิอยู่ตลอดปีภาษี ยื่นแบบโดยรวมคำนวณภาษีให้หักค่าลดหย่อนและยกเว้นเงินได้พึงประเมินร่วมกันตามที่จ่ายจริง แต่ไม่เกิน 100,000 บาท

- กรณีความเป็นสามีภริยามิอยู่ตลอดปีภาษี ยื่นแบบโดยแยกคำนวณภาษี ให้ต่างฝ่ายต่างหักค่าลดหย่อนและยกเว้นเงินได้พึงประเมินได้กึ่งหนึ่งของจำนวนที่จ่ายจริง แต่รวมกันไม่เกิน 100,000 บาท

ฉ. กรณีการเปลี่ยนแปลงหนี้ใหม่ด้วยการเปลี่ยนตัวเจ้าหนี้เงินกู้ยืมระหว่างผู้ให้กู้ให้ยังคงหักลดหย่อนและยกเว้นเงินได้พึงประเมินได้ตามจำนวนที่จ่ายจริงแต่ไม่เกิน 100,000 บาท

7. การหักลดหย่อนค่าอุปการะเลี้ยงดูบิดามารดา

(1) บิดามารดาต้องมีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป และอยู่ในความอุปการะเลี้ยงดูของผู้มีเงินได้แต่ต้องไม่มีเงินได้พึงประเมินในปีภาษีที่ขอหักลดหย่อนเกิน 30,000 บาทขึ้นไป

(2) ผู้มีเงินได้หรือสามีหรือภริยาของผู้มีเงินได้ต้องเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมาย(บุตรบุญธรรมไม่มีสิทธิหักลดหย่อน)และการหักลดหย่อน

(3) หักลดหย่อนบิดามารดาของผู้มีเงินได้คนละ 30,000 บาทและหักลดหย่อนได้สำหรับบิดามารดาของคู่สมรสที่ไม่มีเงินได้อีกคนละ 30,000 บาท

(4) ถ้าเดิมต่างฝ่ายต่างหักบิดามารดาของตนอยู่แล้ว ต่อมาสมรสกันในปีแรกที่สมรสกันต่างฝ่ายต่างหักบิดามารดาของตนได้คนละ 30,000 บาทและในปีที่อยู่ร่วมกันตลอดปีภาษีนั้น หากภริยาไม่ใช้สิทธิแยกยื่นเสียภาษี ผู้มีเงินได้หักลดหย่อนได้ทั้งฝ่ายของตนและภริยา แต่หากภริยาแยกยื่นแบบเสียภาษีให้ต่างฝ่ายต่างหักบิดามารดาของตน

(5) บุตรหลายคนรับอุปการะเลี้ยงดูบิดามารดาให้บุตรคนใดคนหนึ่งที่มีหนังสือรับรองการอุปการะเลี้ยงดูจากบิดามารดา (แบบ ล.ย.03) เป็นผู้มีสิทธิหักลดหย่อน

(6) ผู้มีเงินได้มิได้เป็นผู้อยู่ในประเทศไทย ให้หักลดหย่อนได้เฉพาะบิดามารดาที่อยู่ในประเทศไทยเท่านั้น

(7) ผู้มีเงินได้ต้องระบุเลขประจำตัวประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรของบิดามารดา ในแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและแบบ ล.ย.03

8. เบี้ยประกันสุขภาพของบิดามารดาของผู้มีเงินได้และคู่สมรส

(1) บิดามารดาต้องมีเงินได้พึงประเมินในปีภาษีที่ใช้สิทธิยกเว้นเงินได้พึงประเมินไม่เกิน 30,000 บาท

(2) ผู้มีเงินได้หรือสามีหรือภริยา ของผู้มีเงินได้ต้องเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมาย (บุตรบุญธรรมไม่มีสิทธิยกเว้น) และใช้สิทธิยกเว้นเงินได้พึงประเมินได้ตลอดทั้งปี

(3) ผู้มีเงินได้จ่ายค่าเบี้ยประกันให้บิดามารดาของตนและบิดามารดาของคู่สมรสที่ไม่มีเงินได้ ให้ยกเว้นเงินได้พึงประเมินตามจำนวนที่จ่ายจริงแต่ไม่เกิน 15,000 บาท

(4) ผู้มีเงินได้มิได้เป็นผู้อยู่ในประเทศไทย ให้ยกเว้นเงินได้พึงประเมินเฉพาะเบี้ยประกันสุขภาพบิดามารดาที่อยู่ในประเทศไทยเท่านั้น

(5) ถ้าเดิมต่างฝ่ายต่างหักเบี้ยประกันสุขภาพบิดามารดาของตนอยู่แล้ว ต่อมาสมรสกันในปีแรกที่สมรสกันต่างฝ่ายต่างใช้สิทธิยกเว้นเงินได้พึงประเมินค่าเบี้ยประกันสุขภาพบิดามารดาของตนได้ตามจำนวนเบี้ยประกันที่จ่ายจริงแต่ไม่เกิน 15,000 บาทและในปีที่อยู่ร่วมกันตลอดปีภาษีนั้นทั้งกรณีภริยาใช้ หรือไม่ใช้สิทธิยกเว้นเสียภาษีให้ต่างฝ่ายต่างได้รับยกเว้นเงินได้พึงประเมินค่าเบี้ยประกันสุขภาพบิดามารดาของตน

(6) กรณีกรมหนึ่งกรมธรรม์ใดมีการจ่ายชำระจากบุตรผู้มีเงินได้หลายคน ให้ใช้สิทธิยกเว้นเงินได้พึงประเมินได้ทุกคน โดยเฉลี่ยเบี้ยประกันตามส่วนจำนวนบุตรผู้มีเงินได้ร่วมกันจ่ายจริงแต่ไม่เกิน 15,000 บาท

(7) ผู้มีเงินได้ต้องมีใบเสร็จรับเงินหรือหนังสือรับรองที่มีข้อความอย่างน้อยตามประกาศอธิบดีฯ กำหนดจากบริษัทประกันชีวิตหรือบริษัทประกันวินาศภัยที่ประกอบกิจการในราชอาณาจักร

(8) ผู้มีเงินได้ต้องระบุเลขประจำตัวประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรของบิดามารดาในแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

9. เงินสมทบที่ผู้ประกันตนจ่ายเข้ากองทุนประกันสังคม

เงินสมทบที่ผู้ประกันตนจ่ายเข้ากองทุนประกันสังคม หักได้ตามจำนวนที่ได้จ่ายไปจริงในปีภาษี ทั้งนี้ ตามกฎหมายว่าด้วยการประกันสังคม หักลดหย่อนได้ตามที่จ่ายจริงแต่ไม่เกิน 9,000 บาท ในกรณีสามีหรือภริยาของผู้มีเงินได้ ซึ่งเป็นผู้ประกันตนจ่ายเงินสมทบเข้ากองทุน

ประกันสังคมและความเป็นสมาชิกวัยได้มีอยู่ร่วมกันตลอดปีภาษีให้หักลดหย่อนได้ด้วยตามเกณฑ์
ในวรรคหนึ่ง

10. เงินบริจาคสนับสนุนการศึกษา

- (1) ผู้มีเงินได้ซึ่งบริจาคเงินเพื่อสนับสนุนการศึกษามีสิทธินำเงินที่บริจาคไปหักเป็นค่าลดหย่อนได้เป็นจำนวนสองเท่าของเงินได้ที่ได้จ่ายไปต้องไม่เกินร้อยละ 10 ของเงินได้พึงประเมินหลังจากหักค่าใช้จ่ายและค่าลดหย่อนอื่น
- (2) ค่าใช้จ่ายเพื่อสนับสนุนการศึกษาที่สามารถนำมาลดหย่อนต้องเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการจัดหาหรือจัดสร้างอาคาร อาคารพร้อมที่ดินหรือที่ดินให้แก่สถานศึกษาเพื่อใช้ประโยชน์ทางการศึกษา หรือจัดหาวัสดุอุปกรณ์เพื่อการศึกษา แบบเรียน ตำรา หนังสือทางวิชาการ สื่อ และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ตลอดจนวัสดุอุปกรณ์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาโดยต้องเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับ โครงการที่กระทรวงศึกษาธิการให้ความเห็นชอบ
- (3) เป็นการบริจาคให้แก่สถานศึกษาตามรายชื่อสถานศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนด
- (4) ผู้บริจาคต้องมีหลักฐานจากสถานศึกษาที่พิสูจน์ได้ว่าเป็นค่าใช้จ่ายเพื่อสนับสนุนการศึกษาตามโครงการที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

11. เงินสนับสนุนการกีฬา

เงินสนับสนุนการกีฬา ได้แก่ เงินที่จ่ายเป็นค่าใช้จ่ายเพื่อสนับสนุนการกีฬา ตามโครงการตามยุทธศาสตร์ 4 ปีสร้างกีฬาชาติ (พ.ศ.2548 – 2551) หักเป็นค่าลดหย่อนได้ 1.5 เท่าของรายจ่ายที่จ่ายไปเป็นค่าใช้จ่าย แต่ไม่เกินร้อยละ 20 ของเงินได้พึงประเมินหลังจากหักค่าใช้จ่ายและค่าลดหย่อนอื่น ทั้งนี้ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

- (1) ต้องเป็นค่าใช้จ่ายเพื่อการจัดหาอุปกรณ์กีฬาสำหรับการฝึกซ้อมหรือการแข่งขันกีฬา หรือเพื่อการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนานักกีฬาและบุคลากรด้านกีฬา อุปกรณ์กีฬาต้องไม่เป็นทรัพย์สินที่ใช้ในการประกอบกิจการของผู้มีเงินได้และต้องไม่ผ่านการใช้งานมาแล้ว
- (2) ผู้มีเงินได้ต้องไม่นำค่าใช้จ่ายเพื่อสนับสนุนการกีฬาที่ได้รับสิทธิยกเว้นภาษีเงินได้ตามประกาศอธิบดีกรมสรรพากร เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเพื่อการยกเว้นภาษีเงินได้และภาษีมูลค่าเพิ่มให้แก่ผู้สนับสนุนการกีฬาตามโครงการตามยุทธศาสตร์ 4 ปีสร้างกีฬาชาติ (พ.ศ.2548 – 2551) ไปใช้สิทธิยกเว้นภาษีเงินได้ สำหรับการบริจาคให้แก่กองทุน

พัฒนาการกีฬาแห่งชาติตามมาตรา 4 แห่งพระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากรว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ 428) พ.ศ.2548

(3) เงินได้ที่ได้รับยกเว้นเงินได้พึงประเมินและภาษีมูลค่าเพิ่ม สำหรับการโอนทรัพย์สินหรือการขายสินค้าต้นทุนของทรัพย์สินหรือสินค้าซึ่งได้รับยกเว้นภาษีดังกล่าวมาหักเป็นค่าใช้จ่ายในการคำนวณภาษีเงินได้ของบุคคลธรรมดา

(4) ผู้มีเงินได้ต้องมีหลักฐานจากกองทุนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติที่พิสูจน์ได้ว่าเป็นค่าใช้จ่ายเพื่อสนับสนุนการการกีฬา

12. เงินบริจาค

เงินบริจาค หักได้ตามจำนวนที่จ่ายจริงแต่ไม่เกินร้อยละ 10 ของเงินได้หลังหักค่าใช้จ่ายและค่าลดหย่อนต่าง ๆ แล้ว โดย

- เป็นเงินบริจาคให้แก่สถานพยาบาลของทางราชการ สถานศึกษาของทางราชการ องค์การสาธารณกุศลตามประกาศกระทรวงการคลัง
- บริจาคให้โบสถ์ตามคริสต์ศาสนา หรือมัสยิดในศาสนาอิสลาม
- บริจาคให้แก่วัด โดยวัดได้มอบวัตถุมงคลให้นำมาหักลดหย่อนได้ เพราะวัตถุมงคลไม่มีราคาคุมค่าเงินบริจาค
- บริจาคเป็นสิ่งของหักลดหย่อนไม่ได้
- บริจาคให้บุคคล เช่น เงินที่นำทูลเกล้าฯ นำมาหักลดหย่อนไม่ได้
- บริจาคให้นายอำเภอเพื่อบำรุงการศึกษาหักลดหย่อนไม่ได้แต่บริจาคให้โรงเรียนของทางราชการ โดยผู้มีอำนาจของโรงเรียนลงนามในใบเสร็จรับเงินหักลดหย่อนได้
- อนุโมทนาบัตรข้อความ “บริจacsสิ่งของมีมูลค่าเป็นจำนวนเงิน....บาท” เป็นการบริจาคทรัพย์สินนำมาหักลดหย่อนไม่ได้
- บริจาคเงินให้แก่โรงเรียนของทางรัฐบาลและโรงเรียนได้ออกใบประกาศเกียรติคุณบัตรแสดงรายละเอียดการบริจาคจำนวนเงิน วัน เดือน ปีที่บริจาค และลงชื่อผู้มีอำนาจลงนาม

- บริจาคให้แก่กองทุนสวัสดิการที่จัดตั้งขึ้นตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการจัดสวัสดิการภายในส่วนราชการและต้องมีวัตถุประสงค์ที่จะนำเงินหรือทรัพย์สินที่ได้รับบริจาคไปใช้เพื่อเป็นสวัสดิการของราชการ โดยต้องแจ้งรายชื่อกองทุนฯ ต่ออธิบดีกรมสรรพากรและในกรณีส่วนราชการมีการจัดตั้งกองทุนฯ เกินหนึ่งกองทุนให้ได้รับยกเว้น

กองทุนสวัสดิการกองทุนฯ เดียวเท่านั้น (ตามประกาศอธิบดีกรมสรรพากรเกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 134) ลงวันที่ 23 พฤศจิกายน 2547)

สรุป ประมวลรัษฎากรกำหนดให้มีการหักค่าลดหย่อนเพื่อเป็นการบรรเทาภาระภาษีตามสถานะของผู้เสียภาษีแต่ละบุคคล สำหรับค่าลดหย่อนแยกออกเป็นค่าลดหย่อนส่วนตัวผู้มีเงินได้ คู่สมรสและบุตรชอบด้วยกฎหมายรวมตลอดถึงค่าลดหย่อน อื่น ๆ ได้แก่ ค่าอุปการะเลี้ยงดู บิดามารดา เบี้ยประกันสุขภาพบิดามารดาของผู้มีเงินได้ เบี้ยประกันชีวิต เงินสะสมที่จ่ายเข้ากองทุนสำรองเลี้ยงชีพ ค่าซื้อหน่วยลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ ค่าซื้อหน่วยลงทุนในกองทุนรวมหุ้นระยะยาว ดอกเบี้ยเงินกู้ยืมเพื่อซื้อ เช่าซื้อ หรือสร้างบ้านอยู่อาศัย เงินสมทบเข้ากองทุนประกันสังคมและเงินบริจาคของผู้มีเงินได้และหรือของกลุ่มสมรสของผู้มีเงินได้ เป็นต้น

7. การคำนวณภาษีและอัตราภาษี

7.1 การคำนวณภาษี

การคำนวณภาษี ตามมาตรา 48 แห่งประมวลรัษฎากร ได้กำหนดวิธีการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาออกเป็น 2 วิธี คือ

วิธีที่ 1 การคำนวณภาษีตามอัตราก้าวหน้า เงินได้พึงประเมินเมื่อได้หักค่าใช้จ่ายและค่าลดหย่อน (ตามมาตรา 42 ทวิ ถึง มาตรา 47 หรือมาตรา 57 เบญจ) แล้วเหลือเท่าใดเป็นเงินได้สุทธิ ต้องเสียภาษีตามอัตราที่กำหนดในบัญชีอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (มาตรา 48(1)) ตามตารางที่ 4.2

วิธีที่ 2 การคำนวณภาษีเงินได้จากเงินได้พึงประเมิน กรณีผู้มีเงินได้มีเงินได้พึงประเมินตั้งแต่ 60,000 บาท ขึ้นไป สำหรับเงินได้ตามมาตรา 40(2) ถึง (8) จะต้องเสียภาษีไม่น้อยกว่าร้อยละ 0.5 ของยอดเงินได้พึงประเมิน (มาตรา 48(2))

กรณีที่มีเงินได้ตามมาตรา 40(1) เช่น เงินเดือน เพียงอย่างเดียว ให้คำนวณภาษีตามวิธีที่ 1 สำหรับกรณีที่มีเงินได้อื่นนอกเหนือจากเงินได้ตามมาตรา 40(1) ให้คำนวณภาษีทั้งสองวิธี และเปรียบเทียบจำนวนภาษีที่คำนวณได้จากทั้งสองวิธี โดยให้ชำระภาษีตามวิธีที่มีจำนวนภาษียิ่งกว่า

สรุปขั้นตอนและวิธีการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา การคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา โดยทั่วไปผู้มีเงินได้ต้องนำเงินได้พึงประเมินทุกประเภทของตน ตลอดปีภาษี (ไม่รวมเงินได้พึงประเมินที่ได้รับยกเว้น) ไปคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสิ้นปีด้วยเพื่อยื่นแบบแสดงรายการและชำระภาษีภายในเดือนมีนาคมของปีถัดจากปีที่มีเงินได้ การคำนวณภาษีให้แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 คำนวณหาจำนวนภาษีตาม วิธีที่ 1 การคำนวณภาษีตามอัตราก้าวหน้า

การคำนวณภาษีตามวิธีที่ 1 การคำนวณภาษีตามอัตราก้าวหน้า

เงินได้พึงประเมินทุกประเภทรวมกันตลอดปีภาษี	xxxx	(1)
หัก ค่าใช้จ่ายตามที่กฎหมายกำหนด	xxxx	(2)
เหลือเงินได้หลังจากหักค่าใช้จ่าย(1)-(2)	xxxx	(3)
หัก ค่าลดหย่อนต่าง ๆ (ไม่รวมค่าลดหย่อนเงินบริจาค) ตามที่กฎหมายกำหนด	xxxx	(4)
เหลือเงินได้หลังจากหักค่าลดหย่อนต่าง ๆ(3)-(4)	xxxx	(5)
หัก ค่าลดหย่อนเงินบริจาค ไม่เกินจำนวนที่กฎหมายกำหนด	xxxx	(6)
เหลือเงินได้สุทธิ(5-6)	xxxx	(7)
นำเงินได้สุทธิตาม (7) ไปคำนวณภาษีตามอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (ตารางที่ 4.3)		
จำนวนภาษีตามการคำนวณภาษีวิธีที่ 1	xxxx	(8)

ขั้นตอนที่ 2 ให้พิจารณาว่าจะต้องคำนวณภาษีตาม วิธีที่ 2 หรือไม่ ถ้าเข้าเงื่อนไขที่จะต้องคำนวณภาษีตามวิธีที่ 2 จึงคำนวณภาษีตามวิธีที่ 2 อีกวิธีหนึ่ง

กรณีที่ต้องคำนวณภาษีตามวิธีที่ 2 ได้แก่ กรณีที่เงินได้พึงประเมินทุกประเภทในปีภาษี แต่ไม่รวมเงินได้พึงประเมินตามประเภทที่ 1 มีจำนวนรวมกันตั้งแต่ 60,000 บาทขึ้นไป การคำนวณภาษีตามวิธีที่ 2 นี้ให้คำนวณในอัตราร้อยละ 0.5 ของยอดเงินได้พึงประเมิน คือ การนำเงินได้พึงประเมินทุกประเภท(ยกเว้นเงินได้พึงประเมินประเภทที่ 1) คูณด้วย 0.005

ขั้นตอนที่ 3 สรุปจำนวนภาษีที่ต้องชำระในการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

การคำนวณภาษี

จำนวนภาษีเงินได้ที่ต้องชำระ เทียบวิธีที่ 1 กับวิธีที่ 2 จำนวนที่สูงกว่า	xxxx	(9)
หัก ภาษีที่ถูกหัก ณ ที่จ่าย	xx	
ภาษีที่ชำระไว้แล้วตามแบบฯ ภ.ง.ด.94	xx	
ภาษีที่ชำระไว้แล้วตามแบบฯ ภ.ง.ด.93	xx	
เครดิตภาษีเงินปันผล	xx	xx (10)
เหลือ ภาษีเงินได้ที่ต้องชำระ (หรือที่ชำระไว้เกิน) (9-10)	xx	

7.2 อัตราภาษี

เงินได้พึงประเมินนั้น เมื่อได้หักค่าใช้จ่ายและค่าลดหย่อนแล้ว เรียกว่า เงินได้สุทธิ ที่จะต้องนำมาคำนวณภาษีตามอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (สำหรับการคำนวณภาษีตามวิธีที่ 1) คือ การคำนวณภาษีตามอัตราก้าวหน้า ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเงินได้สุทธิที่ได้จากการคำนวณ ถ้าเงินได้สุทธิสูงจะเสียภาษีมาก ในทางกลับกันถ้าเงินได้สุทธิต่ำก็จะเสียภาษีน้อย ดังรายละเอียดตามตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 อัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ปีภาษี 2551

หน่วย : บาท

ขั้นเงินได้สุทธิ ตั้งแต่	เงินได้สุทธิ จำนวนสูงสุด ของขั้น	อัตรา ภาษี (ร้อยละ)	ภาษีใน แต่ละ ขั้นเงินได้	ภาษีสะสม สูงสุดของขั้น
1 - 150,000	150,000	ได้รับยกเว้น	0	0
150,001 - 500,000	350,000	10	35,000	35,000
500,001 - 1,000,000	500,000	20	100,000	135,000
1,000,001 - 4,000,000	3,000,000	30	900,000	1,035,000
4,000,001 บาท ขึ้นไป		37		

หมายเหตุ การยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา เงินได้สุทธิเฉพาะส่วนที่ไม่เกิน 150,000 บาท มีผลใช้บังคับสำหรับเงินได้สุทธิที่เกิดขึ้นตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2551 เป็นต้นไป (พระราชกฤษฎีกา (ฉบับที่ 470) พ.ศ.2551)

8. วิธีการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

วิธีเสียภาษี การเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามประมวลรัษฎากร สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 วิธี คือ (1) การเสียภาษีโดยวิธีประเมินตนเอง (2) การเสียภาษีโดยวิธีหัก ณ ที่จ่าย (3) การเสียภาษีโดยวิธีการประเมินจากเจ้าพนักงานประเมิน

วิธีการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา สรุปรายละเอียดได้ตามตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 วิธีการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

วิธีการเสียภาษี	รายละเอียด
1. การเสียภาษีโดยวิธีประเมินตนเอง (Self-Assessment Tax)	กำหนดให้ผู้เสียภาษีมียหน้าที่ในการยื่นแบบแสดงรายการและชำระภาษีตามจำนวนที่คำนวณได้นั้นด้วยตนเอง โดยไม่จำเป็นต้องรอให้เจ้าพนักงานทำการประเมิน จำนวนภาษีที่ต้องเสียแต่อย่างใด
2. การเสียภาษีโดยวิธีหักภาษีไว้ ณ ที่จ่าย (Withholding Tax หรือ Deduction at Source)	การกำหนดหน้าที่ให้ผู้ที่จ่ายเงินได้เป็นผู้คำนวณหาจำนวนเงินภาษีที่ผู้มีเงินได้จะต้องเสีย ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ได้กำหนดไว้ในประมวลรัษฎากร แล้วหักเงินภาษีดังกล่าวไว้ทุกครั้งที่มีการจ่ายเงินได้ เพื่อนำส่งสรรพากรอำเภอภายในระยะเวลาที่ประมวลรัษฎากรกำหนดไว้ในแต่ละกรณี
3. การเสียภาษีโดยวิธีการประเมินจากเจ้าพนักงานประเมิน (Authoritative Assessment)	การจัดเก็บภาษีอากรโดยให้อำนาจเจ้าพนักงานในการประเมินเรียกเก็บภาษีอากรได้ซึ่งมีทั้งกรณีการประเมินก่อนถึงเวลายื่นแบบแสดงรายการ หรือประเมินภายหลังจากกำหนดเวลายื่นแบบแสดงรายการก็ได้

9. การยื่นแบบแสดงรายการและการชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

กฎหมายกำหนดหน้าที่ของผู้เสียภาษี ให้ต้องยื่นแบบแสดงรายการเกี่ยวกับเงินได้พึงประเมินที่ตนได้รับในเมื่อเงินได้นั้นถึงเกณฑ์ตามที่กำหนดไม่ว่าเมื่อคำนวณภาษีแล้วจะไม่มีภาษีที่ต้องชำระเพิ่มเติมอีกหรือไม่ก็ตามก็จะต้องยื่นแบบแสดงรายการที่อธิบดีกำหนดเสมอและภายในกำหนดเวลาดัง

9.1 เกณฑ์ของเงินได้พึงประเมินที่ต้องยื่นแบบแสดงรายการ ใช้ทั้งกรณีภาษีสิ้นปีและครึ่งปี (มาตรา 56) สรุปรายละเอียดได้ตามตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 เกณฑ์ของเงินได้พึงประเมินที่ต้องยื่นแบบแสดงรายการ

เกณฑ์ของเงินได้พึงประเมินที่ต้องยื่นแบบฯ	จำนวนเงินได้พึงประเมินในปีที่ล่วงมาแล้ว
1) กรณีไม่มีสามีหรือภรรยา	- มีเงินได้พึงประเมินในปีภาษีที่ล่วงมาแล้วเกิน 30,000 บาท - มีเงินได้พึงประเมินในปีภาษีที่ล่วงมาแล้ว เฉพาะ ประเภทที่ 1 ประเภทเดียวเกิน 50,000 บาท
2) กรณีมีสามีหรือภรรยา	- มีเงินได้พึงประเมินในปีภาษีที่ล่วงมาแล้วเกิน 60,000 บาท - มีเงินได้พึงประเมินในปีภาษีที่ล่วงมาแล้ว เฉพาะประเภทที่ 1 ประเภทเดียวเกิน 100,000 บาท
3) กรณีกองมรดกที่ยังมิได้แบ่ง	- มีเงินได้พึงประเมินในปีภาษีที่ล่วงมาแล้วเกิน 30,000 บาท
4) กรณีห้างหุ้นส่วนสามัญหรือคณะบุคคลที่มีไม่เกิน 5 คน	- มีเงินได้พึงประเมินในปีภาษีที่ล่วงมาแล้วเกิน 30,000 บาท

9.2 ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการยื่นแบบแสดงรายการ (มาตรา 56, 57, 57 ทวิ และ 57 เบญจ) สรุปรายละเอียดได้ตามตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการยื่นแบบแสดงรายการ

ผู้มีเงินได้	ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการยื่นแบบฯ
1) กรณีปกติผู้มีเงินได้ที่เป็นบุคคลธรรมดา	มีหน้าที่ยื่นเองหรือจะมอบอำนาจเป็นหนังสือให้ผู้อื่นยื่นแทนก็ได้
2) ผู้มีเงินได้ที่เป็นคู่สมรส	เป็นหน้าที่ของผู้แทน โดยชอบธรรมยื่นแทนในนามผู้มีเงินได้
3) ผู้มีเงินได้ที่เป็นบุคคลที่ศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ	เป็นหน้าที่ของผู้อนุบาลยื่นในนามผู้มีเงินได้
4) ผู้มีเงินได้ที่เป็นบุคคลที่ศาลสั่งให้เป็นคนเสมือนไร้ความสามารถ	เป็นหน้าที่ของผู้พิทักษ์ยื่นในนามของผู้มีเงินได้
5) ผู้มีเงินได้ที่อยู่ในต่างประเทศ	เป็นหน้าที่ของผู้จัดการกิจการอันก่อให้เกิดเงินได้พึงประเมินนั้น ยื่นในนามของผู้มีเงินได้
6) ผู้มีเงินได้ที่ถึงแก่ความตายก่อนที่จะได้ทำการยื่นแบบแสดงรายการ	เป็นหน้าที่ของผู้จัดการมรดก หรือทายาท หรือผู้ครอบครองทรัพย์สินมรดกแล้วแต่กรณี โดยรวมเงินได้พึงประเมินของผู้ตายและของกองมรดกที่ได้รับตลอดปีภาษีที่ผู้นั้นถึงแก่ความตาย เป็นยอดเงินได้พึงประเมินทั้งสิ้นยื่นในนามของผู้ตาย
7) ผู้มีเงินได้ที่เป็นกองมรดก	เป็นหน้าที่ของผู้จัดการมรดกหรือทายาทหรือผู้ครอบครองทรัพย์สินมรดก ยื่นในนามกองมรดก
8) ผู้มีเงินได้ที่เป็นห้างหุ้นส่วนสามัญ หรือคณะบุคคลที่ไม่ใช่นิติบุคคล	เป็นหน้าที่ของผู้อำนวยการหรือผู้จัดการของห้างหุ้นส่วนหรือคณะบุคคลนั้นยื่นแบบแสดงรายการในนามห้างหุ้นส่วนหรือคณะบุคคลนั้น
9) กรณีสามีและภริยาอยู่ร่วมกันตลอดปีภาษี และมีเงินได้ให้ถือเงินได้ภริยาเป็นเงินได้สามี	ให้สามีมีหน้าที่และรับผิดชอบในการยื่นแบบฯ และเสียภาษีกฎหมายให้สิทธิภริยาที่จะเลือกนำเงินได้ประเภทที่ 1 ไปแยกยื่นแบบแสดงรายการเพื่อคำนวณภาษีแยกต่างหากจากสามีก็ได้ ส่วนเงินได้ประเภทอื่นแยกยื่นแบบฯ จำนวนไม่ได้

9.3 กำหนดเวลายื่นแบบแสดงรายการ กำหนดเวลาในการยื่นแบบแสดงรายการเกี่ยวกับเงินได้พึงประเมินนั้นมี 2 ระยะ คือ

1) การยื่นแบบแสดงรายการเฉพาะเงินได้พึงประเมินประเภทที่ 5, 6, 7 หรือ 8 ไม่ว่าจะมิเงินได้ประเภทอื่นรวมอยู่ด้วยหรือไม่ ที่ได้รับตั้งแต่เดือนมกราคมถึงเดือนมิถุนายน ภายในเดือนกันยายนของทุกปีหรือที่เรียกว่า “ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาครึ่งปี”

2) การยื่นแบบแสดงรายการเงินได้พึงประเมินที่ได้รับในระหว่างปีภาษีที่ล่วงมาแล้วภายในเดือนมีนาคมของทุก ๆ ปี หรือที่เรียกว่า “ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสิ้นปี”

9.4 แบบแสดงรายการที่ใช้ อธิบดีกรมสรรพากรได้กำหนดให้ใช้แบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ดังตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 กำหนดเวลายื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ชื่อแบบ	ใช้ยื่นภาษี	กำหนดเวลายื่น
ภ.ง.ด.90	มีเงินได้พึงประเมินทุกประเภท	มกราคม – มีนาคมของปีภาษีถัดไป
ภ.ง.ด.91	มีเฉพาะเงินได้พึงประเมินประเภทที่ 1 (มาตรา 40(1)) ประเภทเดียว	มกราคม – มีนาคมของปีภาษีถัดไป
ภ.ง.ด.93	มีเงินได้และขอชำระภาษีล่วงหน้า	ก่อนถึงกำหนดเวลาการยื่นแบบตามปกติ
ภ.ง.ด.94	ยื่นครึ่งปีสำหรับผู้มีเงินได้พึงประเมินเฉพาะประเภทที่ 5,6,7,8	กรกฎาคม – กันยายนของปีภาษีนั้น

9.5 การยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ผู้เสียภาษีสามารถที่จะเลือกยื่นแบบแสดงรายการตามความสะดวกได้แล้วแต่กรณี สรุปรายละเอียดได้ตามตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 การยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

สถานที่ยื่นแบบฯ	หลักเกณฑ์ในการยื่นแบบฯ	เงื่อนไขในการยื่นแบบฯ
1) การยื่นแบบแสดงรายการ ณ สำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา	ยื่นแบบได้ทุกประเภท	กรณีมีภาษีต้องชำระตั้งแต่ 3,000 บาท สามารถผ่อนชำระ 3 งวดได้
2) การยื่นแบบแสดงรายการ ณ ธนาคารพาณิชย์อื่น	เฉพาะแบบที่จัดพิมพ์ชื่อ ที่อยู่ ที่กรมสรรพากรจัดทำขึ้นและจัดส่งให้ผู้เสียภาษี	ต้องยื่นแบบแสดงรายการและชำระภาษีภายในเวลาที่กำหนด และมีเงินภาษีที่จะต้องชำระพร้อมกับการยื่นแบบแสดงรายการด้วย แต่ไม่สามารถขอผ่อนชำระภาษีได้
3) การยื่นแบบแสดงรายการผ่านเคาน์เตอร์ธนาคารกรุงไทย	สามารถยื่นแบบแสดงรายการได้ทั้งประเภทขอกู้เงิน ไม่ขอกู้เงิน มีภาษีชำระและไม่มีภาษีชำระ	ไม่สามารถขอผ่อนชำระภาษี 3 งวดได้และให้บริการรับชำระภาษีภายในเวลาที่กำหนดเท่านั้น
4) การยื่นแบบแสดงรายการผ่านอินเทอร์เน็ต	ยื่นแบบแสดงรายการโดยการลงทะเบียน (ภ.อ.01)ทำรายการตามขั้นตอนที่กำหนดแล้วโปรแกรมจะคำนวณภาษีให้	ไม่สามารถขอผ่อนชำระภาษี 3 งวดได้ และให้บริการรับชำระภาษีภายในเวลาที่กำหนดเท่านั้น

กรณียื่นแบบผ่านอินเทอร์เน็ต ผู้เสียภาษีสามารถยื่นแบบโดยการลงทะเบียน (ภ.อ.01) ทำรายการตามขั้นตอนที่กำหนดแล้วโปรแกรมจะคำนวณภาษีให้ กรอกข้อมูลเฉพาะของผู้เสียภาษี หากมีภาษีต้องชำระเพิ่มจะมีรหัสผ่านในการชำระเงิน และจำนวนเงินที่จะต้องชำระเพิ่มซึ่งสามารถเลือกวิธีการชำระเงินได้ เช่น ชำระภาษีผ่าน ATM เป็นต้น หากขอกู้เงินภาษี ผู้เสียภาษีต้องระบุนความประสงค์การขอกู้เงินคืน หลังจากผู้เสียภาษียืนยันการส่งข้อมูล และกรมสรรพากรตอบรับการยื่นรายการข้อมูลตามแบบแสดงรายการและรับชำระภาษีแล้ว สามารถพิมพ์แบบแสดงรายการ และใบเสร็จรับเงินเพื่อเก็บไว้เป็นหลักฐานได้ด้วยตนเอง

กรณีขอกู้เงินภาษีจะพิมพ์เช็คคืนและส่งไปตามที่อยู่ที่ได้ลงทะเบียนไว้หากมีเหตุขัดข้องเป็นเหตุให้ไม่สามารถยื่นแบบแสดงรายการและชำระภาษีเป็นการชั่วคราวหรืออื่นใดผ่านอินเทอร์เน็ต ผู้เสียภาษียังคงมีหน้าที่ยื่นแบบและชำระภาษี ณ สำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาการยื่นแบบผ่านอินเทอร์เน็ตไม่ต้องส่งเอกสารให้กรมสรรพากร ทั้งนี้หลังจากยื่นแบบแสดงรายการแล้ว

ระบบจะกำหนดช่วงเวลาให้ผู้เสียภาษีเข้าไปตรวจสอบการขอหลักฐานและมีการแสดงสถานะของแบบว่าขณะแบบแสดงรายการของผู้เสียภาษีอยู่ในขั้นตอนใด

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเป็นการจัดเก็บภาษีจากผู้มีรายได้จาก 8 ประเภท โดยผู้เสียภาษีมีหน้าที่ต้องยื่นแบบแสดงรายการและชำระภาษี เมื่อมีรายได้เข้าหลักเกณฑ์ตามที่กฎหมายกำหนดด้วยการประเมินตนเองโดยการยื่นแบบ ภ.ง.ด.90 หรือ ภ.ง.ด.91 ภายในวันที่ 1 มกราคม ถึงวันที่ 31 มีนาคม ผ่านช่องทางต่าง ๆ ได้แก่ เคา์นเตอร์ธนาคารกรุงไทย ธนาคารพาณิชย์อื่น สำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาและอินเทอร์เน็ต ซึ่งอาจจะไม่มีภาษีต้องชำระเพิ่มหรือชำระภาษีเพิ่มหรือมีเงินภาษีคืนแล้วแต่กรณี

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ปัญหาภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา แยกวิเคราะห์ประเด็นปัญหา ดังนี้

1. ประเด็นปัญหาเกี่ยวกับผู้มีหน้าที่เสียภาษี
  - 1.1 ภาระภาษีของสามีภริยา
  - 1.2 เงินปันผลของบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ
2. ประเด็นปัญหาเกี่ยวกับการจัดประเภทเงินได้พึงประเมินและการหัก

ค่าใช้จ่าย

- 2.1 กรณีการจัดประเภทเงินได้พึงประเมินระหว่างเงินได้เนื่องจากการจ้างแรงงาน ม.40 (1) กับเงินได้จากการรับทำงานให้ ม.40 (2)
- 2.2 กรณีการจัดประเภทเงินได้พึงประเมินระหว่างเงินได้เนื่องจากการจ้างแรงงาน ม.40 (1) กับเงินได้จากค่าสิทธิ ม.40 (3) และเงินได้จากธุรกิจการพาณิชย์ ม.40 (8)
- 2.3 กรณีการจัดประเภทเงินได้พึงประเมินระหว่างเงินได้เนื่องจากการจ้างแรงงาน ม.40 (1) กับเงินได้จากการรับทำงานให้ ม.40 (2) และเงินได้จากวิชาชีพอิสระ ม.40 (6)
- 2.4 กรณีเงินที่นายจ้างจ่ายให้ครั้งเดียวเพราะเหตุออกจากงานรวมถึงเงินชดเชยตามกฎหมายแรงงานให้ถือเป็นเงินได้ตามม.40(1)

3. ประเด็นปัญหาเกี่ยวกับเงินได้ที่ได้รับยกเว้นและการหักค่าลดหย่อน
  - 3.1 เงินได้ที่ได้รับยกเว้นกรณีค่าชดเชยที่ได้รับตามกฎหมายแรงงาน
  - 3.2 การลดหย่อนและยกเว้นหลังจากหักค่าใช้จ่าย
    - 3.2.1 บุตร
    - 3.2.2 ลดหย่อนบิดามารดา

- 3.3.3 เบี้ยประกันชีวิต
- 3.3.4 เงินสะสมที่จ่ายเข้ากองทุนสำรองเลี้ยงชีพ
- 3.3.5 ค่าซื้อหน่วยลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ
- 3.3.6 ค่าซื้อหน่วยลงทุนในกองทุนรวมหุ้นระยะยาว
- 3.3.7 ดอกเบี้ยเงินกู้ยืม
- 3.3.8 เงินสมทบเข้ากองทุนประกันสังคม

1. ประเด็นปัญหาเกี่ยวกับผู้มีหน้าที่เสียภาษี

ผู้มีหน้าที่เสียภาษี หรือหน่วยภาษี ถือเป็นเรื่องสำคัญมากเรื่องหนึ่ง การศึกษาเรื่องหน่วยภาษีหรือผู้มีหน้าที่เสียภาษีนี้สามารถศึกษาเพื่อนำไปทำการวางแผนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาได้ เนื่องจากในประเทศไทยได้ดำเนินการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาได้ในอัตราก้าวหน้า ดังนั้น การแตกหน่วยภาษีจึงหมายถึงการกระจายเงินได้ไม่ให้เงินได้นั้นรวมอยู่ที่หน่วยภาษีใดภาษีหนึ่ง ซึ่งส่งผลกระทบต่อภาษีที่ต้องชำระเพิ่ม ผู้มีหน้าที่เสียภาษีหรือที่เรียกว่าหน่วยภาษี มี 4 หน่วย คือ บุคคลธรรมดา ผู้ถึงแก่ความตายในระหว่างปีภาษี กองมรดกที่ยังไม่ได้แบ่ง และห้างหุ้นส่วนสามัญหรือคณะบุคคลที่มีโชันติบุคคล หน่วยภาษีจะทำให้ทราบว่าใครเป็นผู้มีหน้าที่ต้องเสียภาษี และเสียภาษีในนามใคร คือ เป็นตัวกำหนดว่าบุคคลใดเป็นผู้มีหน้าที่ต้องเสียภาษี หน่วยภาษีจะเกี่ยวข้องโดยตรงกับการวางแผนภาษีซึ่งเป็นเครื่องมือที่สำคัญจะเป็นการช่วยกระจายรายได้ให้แก่ผู้เสียภาษี และสามารถดำเนินการจัดตั้งได้ง่ายและไม่มีค่าใช้จ่ายใดๆ

กรณีหน่วยภาษีทุกหน่วยเมื่อมีเงินได้เกิดขึ้นแล้วและเงินได้ที่ได้รับมานั้นไม่ได้รับยกเว้นตามกฎหมายก็ต้องนำเงินได้ดังกล่าวมาเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในนามของตนเอง เว้นแต่จะมี 2 กรณี ดังต่อไปนี้

- 1.1 กรณีเงินปันผลของบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ
- 1.2 กรณีเงินได้ของสามีและภรรยา

สามารถอธิบายและวิเคราะห์ประเด็นปัญหาได้ดังนี้

1.1 กรณีเงินปันผลของบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ (ตามมาตรา 40(4)(ข)แห่งประมวลรัษฎากร)

กรณีบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะได้รับเงินปันผลและความเป็นสามีภริยาของบิดามารดาได้มีอยู่ตลอดปีภาษี ก็ให้ถือว่าเงินปันผลที่บุตรได้รับเป็นเงินได้ของบิดา แต่ถ้าความเป็นสามีภริยาของบิดาและมารดามีได้มีอยู่ตลอดปีภาษีให้ถือว่าเงินได้ของบุตรดังกล่าวเป็นเงินได้ของบิดาหรือ

มารดาผู้ใช้อำนาจปกครอง หรือของบิดาในกรณีบิดามารดาใช้อำนาจปกครองร่วมกัน โดยบุตรนี้ให้รวมถึงบุตรบุญธรรมที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะด้วย ดังนั้นเงินปันผลที่บุตรยังไม่บรรลุนิติภาวะได้รับ จึงไม่ต้องนำเงินปันผลมาเสียภาษีในนามของบุตรแต่ให้นำเงินปันผลนี้ไปเป็นรายได้เสียภาษีในนามของบิดา

1.2 กรณีเงินได้ของสามีและภรรยา (ตามมาตรา 57ตรี แห่งประมวลรัษฎากร) เนื่องจากกฎหมายในมาตรา 57 ตรี แห่งประมวลรัษฎากร กล่าวถึงการเสียภาษีเงินได้ของสามีและภรรยา กรณีถ้าสามีและภรรยาได้จดทะเบียนสมรสและอยู่ร่วมกันตลอดปีภาษีให้ถือว่าเงินได้ของภรรยาเป็นเงินได้ของสามี โดยให้สามีมีหน้าที่และความรับผิดชอบในการเสียภาษี (เว้นแต่ภรียามีเงินได้จากการจ้างแรงงาน เป็นเงินได้ตามมาตรา 40(1) ประเภทเงินเดือนค่าจ้าง ให้ภรียามีสิทธิแยกยื่นรายการและเสียภาษีต่างหากแยกจากสามีได้ เฉพาะในส่วนของเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(1)โดยมิให้ถือเป็นเงินได้ของสามี) แต่จากการที่กฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์ไว้เช่นนี้อาจมีผลทำให้สามีภรียาต้องเสียภาษีมากขึ้นกว่าเดิม เสียภาษีมากกว่าในขณะที่ยังเป็นโสด เนื่องจากอัตราภาษีที่ใช้ในการจัดเก็บเป็นอัตราก้าวหน้า ผู้ใดมีเงินได้พึงประเมินมากผู้นั้นจะต้องเสียภาษีมาก

กรณีการเสียภาษีเงินได้ของสามีและภรรยา ตามมาตรา 57 ตรี (ยกเว้นเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(1)) จะเห็นว่าภาระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของสามีภรียาโดยคำนวณภาษีตามอัตราก้าวหน้าจะเสียภาษีมากกว่าในขณะที่เป็น โสดทั้งที่ตามข้อเท็จจริงแล้วขณะที่มีครอบครัวอาจมีภาระค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เพิ่มขึ้น ภาระในส่วนของภรียาน่าจะลดลงแต่กลับต้องเสียภาษีเพิ่มขึ้น ด้วยเหตุนี้เอง คู่สมรสหลายคู่จึงเลือกที่จะไม่จดทะเบียนสมรส และมีบางคู่ที่จดทะเบียนสมรสแล้วต้องจดทะเบียนหย่าด้วยเหตุผลทางภาษี

จากประเด็นปัญหาสองประเด็นในข้างต้นพบว่า ในกรณีกรณีเงินปันผลของบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะและกรณีเงินได้ของสามีและภรียาล้วนแล้วแต่เป็นการสร้างภาระภาษีให้แก่ผู้มีเงินได้และขาดความเป็นธรรมในการจัดเก็บภาษีซึ่งสอดคล้องกับ สุพาดา สิริกุตตา (2548) กล่าวถึงลักษณะภาษีอากรที่ดีกล่าวว่าภาษีอากรเป็นหน้าที่ของประชาชนทุกคนพึงต้องเสียภาษีให้กับรัฐบาล ดังนั้นต้องให้ประชาชนเกิดความเข้าใจและสมัครใจที่จะเสียภาษีให้กับรัฐบาลจะต้องคำนึงถึงลักษณะของภาษีอากรที่ดีด้วยเพื่อจะได้จัดเก็บภาษีได้อย่างมีประสิทธิภาพ ลักษณะภาษีอากรที่ดีประกอบด้วย กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ต้องชัดเจน เข้าใจง่าย เพื่อจะได้เสียภาษีได้ถูกต้อง มีความเป็นธรรม มีความสะดวกในการเสียภาษีอากรและมีความยืดหยุ่น

2. ปัญหาเกี่ยวกับการจัดประเภทเงินได้พึงประเมิน และการหักค่าใช้จ่าย

การจัดประเภทเงินได้พึงประเมิน เงินได้พึงประเมินสามารถจำแนกเงินได้ออกเป็น 8 ประเภท ตามกฎหมายประมวลรัษฎากร สาเหตุของการจัดประเภทของเงินได้แต่ละประเภทจะมีผลกระทบต่อการหักค่าใช้จ่าย เงินได้บางประเภทยังไม่ชัดเจน จึงต้องอาศัยการตีความว่าเงินได้ดังกล่าวจะจัดอยู่ในเงินได้ประเภทใด ในทางปฏิบัติบางครั้งอาจต้องใช้ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ในการตีความหมายของลักษณะงานที่ทำว่าจะจัดเงินได้ดังกล่าวว่าเป็นเงินได้ประเภทใด เช่นกรณีของเงินได้ตามมาตรา 40(2) และ (8) มีข้อแตกต่างกันตามลักษณะงานที่ทำ แต่จะส่งผลกระทบต่อการหักค่าใช้จ่ายที่ต่างกันนั้นหมายถึงการเสียภาษีที่ต่างกันด้วยและเงินได้พึงประเมินที่จะต้องนำมาเสียภาษีจะต้องเป็นสิ่งที่ได้รับมาแล้ว โดยรับมาในปีภาษีใดให้ถือเป็นเงินได้ของปีภาษีนั้น หมายถึงการนำเกณฑ์เงินสดมาใช้ในการคำนวณภาษีและยื่นแบบแสดงรายการ

ปัญหาเกี่ยวกับการจัดประเภทเงินได้พึงประเมินและการหักค่าใช้จ่าย นำเสนอในประเด็นดังต่อไปนี้

2.1 กรณีการจัดประเภทเงินได้พึงประเมินระหว่างเงินได้เนื่องจากการจ้างแรงงาน ม.40 (1) กับเงินได้จากการรับทำงานให้ ม.40 (2)

2.2 กรณีการจัดประเภทเงินได้พึงประเมินระหว่างเงินได้เนื่องจากการจ้างแรงงาน ม.40 (1) กับเงินได้จากค่าสิทธิ ม.40 (3) และเงินได้จากธุรกิจการพาณิชย์ ม.40 (8)

2.3 กรณีการจัดประเภทเงินได้พึงประเมินระหว่างเงินได้เนื่องจากการจ้างแรงงาน ม.40 (1) กับเงินได้จากการรับทำงานให้ ม.40 (2) และเงินได้จากวิชาชีพอิสระ ม.40 (6)

2.4 กรณีเงินที่นายจ้างจ่ายให้ครั้งเดียวเพราะเหตุออกจากงานรวมถึงเงินชดเชยตามกฎหมายแรงงานให้ถือเป็นเงินได้ตามม.40(1)

2.1 การจัดประเภทเงินได้พึงประเมินระหว่างเงินได้เนื่องจากการจ้างแรงงาน ม.40 (1) กับเงินได้จากการรับทำงานให้ ม.40 (2)

สามารถจำแนกได้ตามองค์ประกอบโดยดูจากผลสำเร็จของงาน ค่าจ้างหรือสินจ้าง ความเป็นอิสระในการทำงาน และความรับผิดชอบในผลละเมิด ดังคำพิพากษาที่ 5422/2536 กล่าวถึงเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 แห่งประมวลรัษฎากรจะเป็นเงินได้ฯ ประเภทใด จะต้องพิจารณาถึงรายจ่ายและลักษณะของงานที่ทำประกอบด้วยเงินได้ ตามมาตรา 40(2) แห่งประมวลรัษฎากรเป็นเงินได้เนื่องจากหน้าที่หรือตำแหน่งงานที่ทำหรือจากการรับทำงานให้ ลักษณะของงานที่ทำมีค่าใช้จ่ายไม่มาก ตามประมวลรัษฎากรจึงให้หักค่าใช้จ่ายได้น้อยเป็นการเหมา ส่วนเงินได้ตามมาตรา 40(8) เป็นเงินได้จากการธุรกิจ การพาณิชย์ ซึ่งเป็นงานที่ต้องมีค่าใช้จ่ายจำนวนสูง จึงยอม

ให้หักค่าใช้จ่ายได้มากกว่าเงินได้ตามมาตรา 40(2) เมื่องานรับแปลข้อมูลทางธรณีวิทยาเกี่ยวกับแหล่งน้ำมันเป็นงานที่มีค่าใช้จ่ายสูง เงินค่าตอบแทนจากการรับแปลข้อมูลดังกล่าว จึงมิใช่เงินได้จากการทำงานให้ตามมาตรา 40(2) แต่เป็นเงินจากการธุรกิจตามมาตรา 40(8) แห่งประมวลรัษฎากร สามารถสรุปข้อแตกต่างระหว่างเงินได้เนื่องจากการจ้างแรงงาน ม.40(1)กับเงินได้จากการรับทำงานให้ ม.40(2) ตามตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9 ข้อแตกต่างระหว่างเงินได้เนื่องจากการจ้างแรงงาน ม.40 (1) กับเงินได้จากการรับทำงานให้ ม.40 (2)

องค์ประกอบ ประเภทเงินได้	ผลสำเร็จของงาน	ค่าจ้าง หรือ สินจ้าง	ความเป็นอิสระ ในการทำงาน	ความรับผิดชอบ ผลละเมิด
ม.40(1)	การใช้แรงงาน ตามกำหนดเวลา จ้าง	งานไม่แล้วเสร็จ ลูกจ้างมีสิทธิรับ ค่าจ้างตาม กำหนดเวลาจ้าง	ไม่มีอิสระในการ ทำงานต้องอยู่ใน บังคับบัญชาของ นายจ้าง	นายจ้างต้องร่วม รับผิดชอบ
ม.40(2)	ต้องการผลสำเร็จ ของงาน	ผลของงานต้อง แล้วเสร็จจึงมี สิทธิรับค่าจ้าง	มีอิสระในการ ทำงาน	นายจ้างไม่ต้อง รับผิดชอบ

(ที่มา : คู่มือประกอบการวิเคราะห์แบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา)

กรณีเป็นคนโสดจะไม่มีปัญหาในการคำนวณภาษี เนื่องจากเงินได้ดังกล่าวไม่ว่าจะเป็นเงินได้จากการจ้างแรงงาน ในมาตรา 40(1) หรือ เงินได้จากการรับทำงานให้ มาตรา 40(2) การหักค่าใช้จ่ายหักได้ เมื่อนำเงินได้ม.40(1) และ(2) รวมกันแล้วได้ 40% แต่ไม่เกิน 60,000 บาท แต่ก็มีบ้างบางคนที่คำนวณการหักค่าใช้จ่ายในมาตรานี้ คิดค่าใช้จ่าย 40%จากยอดเงินได้พึงประเมิน โดยลืมดูว่าเงินได้ในประเภทที่ 1 และ 2 นี้มีเพดานอยู่ที่ 60,000 บาท กรณีนี้จึงต้องมีการเรียกเก็บภาษีย้อนหลัง รวมกับเงินเพิ่มตามกฎหมายร้อยละ 1.5 ต่อเดือน

กรณีสมรสหากฝ่ายภริยามีเงินได้จากการรับทำงานให้ ม.40 (2) จะต้องนำเงินได้ดังกล่าวไปรวมคำนวณเป็นเงินได้ของสามี ตามม.57 ตรี แห่งประมวลรัษฎากร นั้นหมายถึงจะส่งผลกระทบต่อการใช้จ่ายอย่างแน่นอน ตามแนวคำวินิจฉัยของกรมสรรพากรที่ กค 0809/ว.1142 ลงวันที่ 21 มกราคม 2536 เรื่องการคำนวณค่าใช้จ่ายเนื่องจากมีเงินได้ตามมาตรา 40(1) และมาตรา

40(2) ทรัพย์สินมีเงินได้ตามมาตรา 40(1)(2) เงินได้ตามมาตรา 40(1) เลือกลงแยกคำนวณต่างหากจากสามี ปัญหาค่าใช้จ่ายต้องเฉลี่ยตามส่วนของรายได้ คำวินิจฉัยดังกล่าวกรมสรรพากรยึดถือเป็นแนวปฏิบัติ มาโดยตลอด แต่ต่อมาได้มีคำพิพากษาเรื่องการหักค่าใช้จ่ายในส่วนของการเฉลี่ยค่าใช้จ่าย ตามม. 40(1) และ (2) ตามคำพิพากษาฎีกาที่ 6220/2549 “ประมวลรัษฎากร มาตรา 42 ทวิ ให้สิทธิแก่ผู้มีเงินได้พึงประเมินที่จะได้รับประโยชน์ในการที่จะหักค่าใช้จ่ายจากเงินได้ของตน ทั้งที่เป็นเงินได้ เนื่องจากการจ้างแรงงาน ไม่ว่าจะเป็เงินเดือน ค่าจ้าง ตามมาตรา 40 (1) และเงินได้เนื่องจากหน้าที่ หรือตำแหน่งงานที่ทำหรือจากการรับทำงานให้ ไม่ว่าจะเป็ค่านายหน้า เบี้ยประชุม ตามมาตรา 40 (2) โดยยอมให้หักค่าใช้จ่ายแบบเหมาได้ร้อยละ 40 แต่จะหักค่าใช้จ่ายจากเงินได้ทั้งสองประเภท ดังกล่ารวมกันได้ไม่เกิน 60,000 บาท โดยมีได้กำหนดหลักเกณฑ์และรายละเอียดว่าต้องหักเงินได้ พึงประเมินประเภทใด สัดส่วนเท่าใด หรือต้องถัวเฉลี่ยกันอย่างไร ดังนี้ จึงหาใช่ว่ากรณีผู้มีเงินได้พึง ประเมินทั้งสองประเภทจะต้องถัวเฉลี่ยกันดังที่จำเลยเข้าใจและยึดเป็นแนวปฏิบัติใหม่ เมื่อกฎหมาย เปิดช่องไว้เช่นนี้เท่ากับมอบอำนาจในการตัดสินใจให้แก่ผู้มีเงินได้พึงประเมินว่าจะเลือกหัก ค่าใช้จ่ายในเงินได้ประเภทใดอย่างไร ในกรณีที่ผู้มีเงินได้พึงประเมินที่อาจหักค่าใช้จ่ายได้ทั้งสอง ประเภท ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการบรรเทาภาระภาษีตามเจตนารมณ์ของกฎหมายในส่วนนี้ ดังเช่น กรณีที่โจทก์เลือกหักค่าใช้จ่ายจากเงิน ได้ตามมาตรา 40 (1) เต็มจำนวน 60,000 บาท ตามที่กำหนด ไว้ในมาตรา 42 ทวิ วรรคหนึ่ง เพียงประเภทเดียว ไม่ประสงค์จะหักค่าใช้จ่ายตามมาตรา 40 (2) ซึ่ง สามีโจทก์มีหน้าที่ยื่นรายการและเสียภาษีในส่วนเงินได้พึงประเมินของโจทก์ ผู้เป็นภริยาตามความ ในมาตรา 57 ตรี จึงให้เพิกถอนการประเมินและคำวินิจฉัยอุทธรณ์” เมื่อศาลฎีกาพิจารณาแล้วผล ปรากฏว่าศาลให้เพิกถอนการประเมินดังกล่าว จึงได้มีแนวปฏิบัติใหม่เกิดขึ้นหลังจากมีคำพิพากษา ให้เพิกถอนการประเมิน กรมสรรพากรจึงกำหนดแนวทางการปฏิบัติใหม่โดยให้ผู้เสียภาษีเป็นผู้ เลือกในการหักค่าใช้จ่ายจากเงินได้ของตน

2.2 กรณีการจัดประเภทเงินได้พึงประเมินระหว่างเงินได้เนื่องจากการจ้างแรงงาน

ม.40 (1) กับเงินได้จากค่าสิทธิ ม.40 (3) และเงินได้จากธุรกิจการพาณิชย์ ม.40 (8)

เงินได้ทั้งสามประเภทนี้มีค่าใช้จ่ายที่ต่างกัน ซึ่งส่งผลกระทบต่อภาระภาษีอย่าง ชัดเจน สามารถสรุปการจัดประเภทเงินได้พึงประเมินระหว่างเงินได้เนื่องจากการจ้างแรงงาน ม.40 (1) กับเงินได้จากค่าสิทธิ ม.40 (3) และเงินได้จากธุรกิจการพาณิชย์ ม.40 (8) ตามตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4.10 ข้อแตกต่างของเงินได้พึงประเมินระหว่างเงินได้เนื่องจากการจ้างแรงงาน

ม.40 (1) กับเงินได้จากค่าสิทธิ ม.40 (3) และเงินได้จากธุรกิจการพาณิชย์ ม.40 (8)

ประเภทของเงินได้	ลักษณะงาน	ค่าใช้จ่าย
ม.40(1)	นักเขียนได้รับเงินได้เป็นค่าตอบแทนจากการ สร้างสรรค์งานในฐานะลูกจ้างในสัญญาจ้าง แรงงาน ลูกจ้างเป็นผู้มีลิขสิทธิ์ในงานที่ตนทำ ชิ้นนั้น	หักได้ร้อยละ 40 ของเงิน ได้แต่ไม่เกิน 60,000 บาท
ม.40(2)	ผู้มีเงินได้หรือนักเขียนได้รับเงินได้เป็น ค่าตอบแทนจากการสร้างสรรค์งานชิ้น โดย รับจ้างบุคคลอื่น เข้าลักษณะเป็นสัญญาจ้างทำ ของซึ่งผู้ว่าจ้างเป็นผู้มีลิขสิทธิ์ในงานนั้น	
ม.40(3)	ได้หรือนักเขียนได้รับเงินเป็นค่าตอบแทนจาก การรวบรวมงานที่ตนทำชิ้นในฐานะลูกจ้าง เพื่อพิมพ์จำหน่าย เป็นเงินได้จากค่าแห่ง ลิขสิทธิ์	หักได้ร้อยละ 40 ของเงิน ได้แต่ไม่เกิน 60,000 บาท
ม.40(8)	การทำหนังสือขายโดยผู้มีเงินได้ หรือนักเขียน ต้องจัดพิมพ์และดำเนินการขายเอง	หักได้ร้อยละ 75

จากตารางที่ 4.10 สรุปจากคำวินิจฉัยกรมสรรพากรดังต่อไปนี้คำวินิจฉัย
กรมสรรพากรที่ กค 0811/2738 ลงวันที่ 22 มีนาคม 2544 ผู้มีเงินได้หรือนักเขียนได้รับเงินได้เป็น
ค่าตอบแทนจากการสร้างสรรค์งานในฐานะลูกจ้างในสัญญาจ้างแรงงาน ตามมาตรา 575 แห่ง
ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แม้ลูกจ้างเป็นผู้มีลิขสิทธิ์ในงานที่ตนทำชิ้นนั้น ตามมาตรา 9
แห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537 เงินได้ดังกล่าว เป็นเงินได้พึงประเมินจากการจ้างแรงงาน
ตามมาตรา 40(1) แห่งประมวลรัษฎากรแต่หากผู้มีเงินได้หรือนักเขียนได้รับเงินเป็นค่าตอบแทนจา
การรวบรวมงานที่ตนทำชิ้นในฐานะลูกจ้างเพื่อพิมพ์จำหน่ายเป็นเงินได้จากค่าแห่งลิขสิทธิ์ตาม
มาตรา 40(3) แห่งประมวลรัษฎากร

ผู้มีเงินได้หรือนักเขียนได้รับเงินได้เป็นค่าตอบแทนจากการสร้างสรรค์งานชิ้น โดย
รับจ้างบุคคลอื่น เข้าลักษณะเป็นสัญญาจ้างทำของตามมาตรา 587 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและ

พาณิชย์ ซึ่งผู้ว่าจ้างเป็นผู้มีลิขสิทธิ์ในงานนั้น ตามมาตรา 10 แห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537 เงินได้ดังกล่าวเป็นเงินได้พึงประเมินจากการรับทำงานให้ตามมาตรา 40(2) แห่งประมวลรัษฎากร (คำวินิจฉัยกรมสรรพากรที่ กค 0811/2738 ลงวันที่ 22 มีนาคม 2544)

ผู้มีเงินได้หรือนักเขียนได้รับเงินได้จากการทำวรรณกรรม ทั้งนี้ การทำวรรณกรรม หมายถึง การทำหนังสือขายโดยผู้มีเงินได้ หรือนักเขียนต้องจัดพิมพ์และดำเนินการขายเอง เงินได้จากการทำวรรณกรรมเข้าลักษณะเป็นเงินได้พึงประเมินจากการธุรกิจตามมาตรา 40(8) แห่งประมวลรัษฎากร

2.3 กรณีการจัดประเภทเงินได้พึงประเมินระหว่างเงินได้เนื่องจากการจ้างแรงงาน

ม.40 (1) กับเงินได้จากการรับทำงานให้ ม.40 (2) และเงินได้จากวิชาชีพอิสระ ม.40 (6)

การพิจารณาว่าเงินได้จากการประกอบการรักษาผู้ป่วยของแพทย์หรือพยาบาลเป็นเงินได้ตามมาตรา 40(1)(2) หรือ (6) แห่งประมวลรัษฎากร สามารถสรุปได้ตามตารางที่ 4.11

ตารางที่ 4.11 ข้อแตกต่างของเงินได้พึงประเมินระหว่างเงินได้เนื่องจากการจ้างแรงงาน ม.40 (1) กับเงินได้จากการรับทำงานให้ ม.40 (2) และเงินได้จากวิชาชีพอิสระ ม.40 (6)

ประเภทของเงินได้	ลักษณะงาน	ค่าใช้จ่าย
ม.40(1)	เงินได้จากการทำงานในลักษณะลูกจ้าง มีระยะเวลาที่แน่นอนได้รับค่าตอบแทนในรูปแบบของเงินเดือน จ้าง ค่าล่วงเวลา	หักได้ร้อยละ 40 ของเงินได้แต่ไม่เกิน 60,000 บาท
ม.40(2)	เงินได้จากการปฏิบัติงานโดยไม่ได้เป็นลูกจ้าง แต่ได้รับเงินค่าตอบแทนเป็นจำนวนขั้นต่ำแน่นอน ไม่ได้ขึ้นอยู่กับความยากง่ายของงานที่ทำ	
ม.40(6)	เงินได้จากการประกอบโรคศิลป์ ปฏิบัติงานตามวิชาชีพที่ตนได้รับใบอนุญาต	หักได้ร้อยละ 60

2.4 กรณีเงินที่นายจ้างจ่ายให้ครั้งเดียวเพราะเหตุออกจากงานรวมถึงเงินชดเชยตามกฎหมายแรงงานให้ถือเป็นเงินได้ตามม.40 (1)

ในการคำนวณภาษีกรณีเงินที่นายจ้างจ่ายให้ครั้งเดียวเพราะเหตุออกจากงานรวมถึงเงินชดเชยตามกฎหมายแรงงานให้ถือเป็นเงินได้ตาม ม.40(1) นั้น ผู้เสียภาษีสามารถวางแผนภาษีได้หากรู้หลักเกณฑ์วิธีการในการคำนวณภาษีกรณีนี้ เนื่องจากในการคำนวณภาษีกฎหมายได้กำหนดให้สิทธิแก่ตัวผู้เสียภาษีในการคำนวณภาษี โดยมีเงื่อนไขที่เกี่ยวกับการออกจากงานไม่ว่าจะเป็นการลาออกเองหรือบริษัทให้ออกก็ตาม สิทธิประโยชน์ทางภาษีที่จะได้รับในขั้นแรก คือ เรื่องของอายุงาน แบ่งออกเป็นกรณีอายุงานไม่ถึง 5 ปี และอายุงานเกิน 5 ปี

กรณีมีอายุงานไม่ถึง 5 ปี ให้นำเงินได้ดังกล่าวรวมคำนวณเป็นเงินได้ตามม.40(1) และกรณีมีอายุงานครบ 5 ปีกฎหมายกำหนดให้สิทธิในการนำเงินได้เพราะเหตุออกจากงานแยกคำนวณต่างหากจากเงินเดือน โดยให้สิทธิเลือกสำหรับเงินได้ดังกล่าวว่าต้องการนำไปรวมคำนวณกับเงินได้ตามม.40(1) ในแบบแสดงรายการหรือต้องการแยกคำนวณในใบแนบบแบบแสดงรายการก็ได้ การแยกเงินได้เพราะเหตุออกจากงานออกมาจากเงินได้ตามม.40 (1) ออกมาเป็นการแยกฐานภาษีเนื่องจากภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเป็นการคำนวณภาษีตามอัตราก้าวหน้า เงินได้มากยิ่งเสียภาษีมาก กรณีนี้หากมีอายุงานเกิน 5 ปีสามารถแยกฐานภาษีออกได้เป็นสองฐาน คือ คำนวณภาษีตามแบบแสดงรายการ (เฉพาะส่วนของเงินเดือน) และเงินได้เพราะเหตุออกจากงานนำไปคำนวณในใบแนบบแบบแสดงรายการ ซึ่งการแยกฐานเงินได้ดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อภาษีที่ต้องชำระ

การนับอายุงานในกรณีที่อายุงานครบปีที่ 5 แล้วและจะเริ่มนับอายุงานในปีที่ 6 นั้นตัวผู้มีเงินได้จะต้องอยู่ทำงานภายในปีนั้นถึง 183 วัน จึงนับอายุงานเพิ่มอีก 1 ปี แต่ถ้าหากในปีที่ 6 ผู้มีเงินได้อยู่ทำงานไม่ถึง 183 วัน ก็ให้ปิดเศษทิ้งไป เหลืออายุงานเพียง 5 ปี ความสำคัญของการนับอายุงาน คือ จะมีผลในการคำนวณค่าใช้จ่าย อายุงานมากขึ้นค่าใช้จ่ายก็มากขึ้นตามลำดับ จึงมีผลต่อการเสีย ซึ่งหากผู้เสียภาษีเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจในหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขในการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาแล้ว ทำให้เกิดการวางแผนภาษีที่ดีและผลที่ตามมาคือการเสียภาษีอย่างถูกต้องและเป็นธรรม ทำให้ลดโอกาสที่เกิดจากความผิดพลาดในแบบแสดงรายการ ดังนั้น ในการคำนวณภาษีกรณีเงินที่นายจ้างจ่ายให้ครั้งเดียวเพราะเหตุออกจากงานรวมถึงเงินชดเชยตามกฎหมายแรงงานจึงควรศึกษารายละเอียด หลักเกณฑ์และเงื่อนไขอย่างละเอียด เนื่องจากค่อนข้างมีความยุ่งยากและซับซ้อนในการคำนวณภาษี และเพื่อสามารถวางแผนการใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีได้อย่างถูกต้อง

สรุป การจัดประเภทเงินได้พึงประเมินจำแนกเงินได้ออกเป็น 8 ประเภทตามประมวลรัษฎากรและในแต่ละประเภทมีการหักค่าใช้จ่ายที่แตกต่างกัน โดยเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดแต่

มีข้อจำกัดในการหักค่าใช้จ่าย ซึ่งการหักค่าใช้จ่ายจะมีความสัมพันธ์กับประเภทของเงินได้แต่ละประเภท แล้วแต่ว่าเงินได้พึงประเมินบางประเภทก็หักค่าใช้จ่ายได้มาก บางประเภทก็หักค่าใช้จ่ายได้น้อย หลักเกณฑ์ในการหักค่าใช้จ่ายมี 2 หลักเกณฑ์ คือ การหักค่าใช้จ่ายตามความจำเป็นและสมควรและการหักค่าใช้จ่ายเป็นการเหมาหลายอัตราโดยเฉพาะเงินได้ตามมาตรา 40(8) ทำให้ยากแก่การคำนวณภาษี

ตารางที่ 4.12 ตารางสรุปการแสดงประเภทของเงินได้พึงประเมินและการหักค่าใช้จ่าย

ประเภทเงินได้	การหักค่าใช้จ่าย
1.เงินเดือน ค่าจ้าง ค่านายหน้า (มาตรา 40(1)(2))	หักค่าใช้จ่ายเหมาได้ร้อยละ 40 ของเงินได้แต่ไม่เกิน 60,000 บาท ต่อปี
2.ค่าลิขสิทธิ์ ดอกเบี้ย เงินปันผล (มาตรา 40(3)(4))	เฉพาะค่าลิขสิทธิ์หักได้ร้อยละ 40 ของเงินได้แต่ไม่เกิน 60,000 บาท ส่วนเงินได้ประเภทอื่นหักค่าใช้จ่ายไม่ได้เลย เพราะเป็นเงินได้ที่มีได้เกิดจากน้ำพักน้ำแรง (unearned income)
3.เงินได้จากการให้เช่าทรัพย์สิน (มาตรา 40(5))	เลือกหักค่าใช้จ่ายได้ 2 แบบ คือ (1) หักเหมาได้ร้อยละ 10 ถึง ร้อยละ 30 ตามแต่ประเภทของทรัพย์สิน (2) หักค่าใช้จ่ายได้ตามที่เกิดขึ้นจริง
4.เงินได้จากวิชาชีพอิสระ ได้แก่ แพทย์ วิศวกร กฎหมาย สถาปนิก บัญชี ประณีตศิลปกรรม (มาตรา 40(6))	เลือกหักค่าใช้จ่ายได้ 2 แบบ คือ (1) แพทย์หักเหมาได้ร้อยละ 60 ส่วนเงินได้ประเภทอื่นหักได้ 30% (2) หักค่าใช้จ่ายได้ตามที่เกิดขึ้นจริง
5.เงินได้จากการรับเหมาที่ผู้รับจ้างต้องลงทุน จัดหาสัมภาระในส่วนสำคัญ นอกจากเครื่องมือ (มาตรา 40(7))	เลือกหักค่าใช้จ่ายได้ 2 แบบ คือ (1) หักค่าใช้จ่ายเหมาได้ร้อยละ 70 (2) หักค่าใช้จ่ายได้ตามที่เกิดขึ้นจริง
6.เงินได้จากการธุรกิจ การพาณิชย์ การเกษตร การอุตสาหกรรม การขนส่ง การขาย อสังหาริมทรัพย์และการอื่น (มาตรา 40 (8))	เลือกหักค่าใช้จ่ายได้ 2 แบบ คือ (1) หักค่าใช้จ่ายเหมาได้ร้อยละ 60 ถึง ร้อยละ 85 ตามแต่ประเภทของเงินได้ (ดู พรฎ.11) (2) หักค่าใช้จ่ายได้ตามที่เกิดขึ้นจริง

3. ประเด็นปัญหาปัญหาเกี่ยวกับเงินได้ที่ได้รับยกเว้นและการหักค่าลดหย่อน

ปัญหาเกี่ยวกับเงินได้ที่ได้รับยกเว้นและการหักค่าลดหย่อนเงินได้พึงประเมินตาม มาตรา 40(1) ถึง (8) เป็นเงินได้ที่ต้องเสียภาษี เว้นแต่จะมีกฎหมายกำหนดยกเว้นไว้โดยเฉพาะ เช่น ประมวลรัษฎากร มาตรา 42 ได้กำหนดยกเว้นภาษีเงินได้สำหรับเงินได้พึงประเมินที่ได้จาก ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะ ค่าน้ำมันรถ ค่าเดินทาง เป็นต้น และมีกรณียกเว้นเงินได้พึงประเมินอยู่ในส่วนของ ค่าลดหย่อน กฎหมายกำหนดให้หักออกจากเงินได้หลังหักค่าใช้จ่ายเช่นเดียวกับค่าลดหย่อน และ รายการค่าลดหย่อนที่เพิ่มขึ้นเป็นผลให้แบบแสดงรายการยุ่งยากมากขึ้น ผู้ศึกษาขอเสนอประเด็น ปัญหาเกี่ยวกับเงินได้ที่ได้รับยกเว้นและการหักลดหย่อน ดังต่อไปนี้

3.1 เงินได้ที่ได้รับยกเว้นกรณีค่าชดเชยที่ได้รับตามกฎหมายแรงงาน

กรณีค่าชดเชยที่ได้รับตามกฎหมายแรงงานจะได้รับยกเว้นเงินได้เป็นจำนวนไม่เกินค่าจ้าง 300 วัน สุกท้าย และไม่เกิน 300,000 บาท แต่ต้องเป็นกรณีที่ได้รับเงินชดเชยตามกฎหมายแรงงานเท่านั้น และการได้รับเงินชดเชยตามกฎหมายแรงงานก็เฉพาะกรณีที่บริษัทเลิกจ้างไม่ว่าจะด้วยเหตุผลใด ๆ ก็ตาม ซึ่งจะต้องมีหนังสือรับรองจากบริษัทที่ยืนยันได้ว่าบริษัทเป็นผู้จ้างให้ออกจากงานไม่ใช่เป็นการลาออกเองโดยประเด็นนี้ที่เป็นปัญหา คือ ผู้เสียภาษีมียังเงินได้เพราะเหตุออกจากงานนำไปคำนวณภาษีโดยไม่คำนึงถึงหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการยกเว้นเงินได้กรณีเงินชดเชยที่ได้รับตามกฎหมายแรงงาน

3.2 การลดหย่อนและยกเว้นหลังจากหักค่าใช้จ่าย หลักเกณฑ์การหักลดหย่อนที่เป็น ประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้น มีดังนี้

3.2.1 การหักลดหย่อนบุตร (มาตรา 47(1) (ค) และ (จ) มีประเด็นปัญหาที่ยังไม่ชัดเจนและยังไม่เป็นธรรมเกิดขึ้นในประเด็น ดังต่อไปนี้

- กรณีบุตรบุญธรรมของสามีหรือภริยาของผู้มีเงินได้ควรให้หักได้ในลักษณะเดียวกับบุตรที่ชอบด้วยกฎหมาย คือ ให้แบ่งกันคนละครึ่ง แต่ในปัจจุบันใครเป็นผู้รับบุตรบุญธรรมคนนั้นก็มิสิทธิในการนำบุตรไปหักลดหย่อน ได้คนเดียวโดยไม่ต้องแบ่งคนละครึ่ง

- กรณีผู้มีเงินได้ไม่ได้จดทะเบียนสมรสแต่มีรายการจดทะเบียนรับรองบุตรหรือ กรณีมีการจดทะเบียนหย่า ปีที่ถัดจากปีที่หย่าเป็นต้นไป หากผู้มีเงินได้อุปการะเลี้ยงดูบุตรก็ได้สิทธิการหักลดหย่อนเต็มจำนวนทั้งสองฝ่าย ในขณะที่คู่สมรสได้จดทะเบียนสมรสและความเป็นสามีภริยามีอยู่ตลอดปีภาษี นำบุตรมาหักค่าลดหย่อนได้เพียงฝ่ายละกึ่ง

หนึ่งเท่านั้น ซึ่งในกรณีนี้แสดงให้เห็นถึงการสนับสนุนให้สถาบันครอบครัวเกิดการหย่าร้างขึ้นมา เพียงเพื่อหวังผลทางภาษีที่ไม่มีความยุติธรรม

3.2.2 การหักลดหย่อนบิดามารดา การหักค่าลดหย่อนในกรณีนี้สามารถนำ บิดามารดาของผู้มีเงินได้และบิดามารดาของสามีหรือภริยามาหักลดหย่อนได้เป็นจำนวน 30,000 บาท โดยมีหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

1) บิดามารดาของผู้มีเงินได้และบิดามารดาของสามีหรือภริยา ของผู้มีเงินได้จะต้องมีอายุ 60 ปีขึ้นไป

- ผู้มีเงินได้และบิดามารดาของสามีหรือภริยาของผู้มีเงินได้ต้องเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของบิดามารดาที่ผู้มีเงินได้ใช้สิทธิหักลดหย่อนค่าอุปการะเลี้ยงดู

- สิทธิการหักลดหย่อนหักได้ตลอดปีภาษีไม่ว่ากรณีที่จะหักลดหย่อนได้นั้นจะมีอยู่ตลอดปีภาษีหรือไม่

2) บิดามารดาของผู้มีเงินได้และบิดามารดาของสามีหรือภริยาของผู้มีเงินได้จะต้องมีรายได้ไม่เพียงพอแก่การเลี้ยงชีพ คือผู้มีเงินได้พึงประเมินในปีภาษีที่ขอหักลดหย่อนเกิน 30,000 บาทขึ้นไป

3) บิดามารดาของผู้มีเงินได้และบิดามารดาของสามีหรือภริยาของผู้มีเงินได้จะต้องอยู่ในความอุปการะเลี้ยงดูของผู้มีเงินได้

กรณีผู้มีเงินได้หลายคนอุปการะเลี้ยงดูบิดามารดาคนเดียวกันให้ผู้มีเงินได้คนใดคนหนึ่งเพียงคนเดียวที่มีหลักฐานรับรองการอุปการะเลี้ยงดูจากบิดามารดาดังกล่าวเป็นผู้มีสิทธิหักลดหย่อนค่าอุปการะเลี้ยงดูบิดามาราดังกล่าวในแต่ละปีภาษี

4) การหักลดหย่อนบิดามารดา ผู้มีเงินได้ต้องระบุเลขประจำตัวประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรของบิดามารดาที่ผู้มีเงินได้ใช้สิทธิหักลดหย่อนค่าอุปการะเลี้ยงดู

3.2.3 เบี้ยประกันชีวิตเบี้ยประกันชีวิต ส่วนแรกหักได้ 10,000 บาท ส่วนที่เกิน 10,000 บาทหักได้ไม่เกินเงินได้หลังหักค่าใช้จ่ายแต่ไม่เกิน 90,000 บาท โดยกรมธรรม์ประกันชีวิตนั้นต้องมีกำหนดเวลาตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไปและได้เอาประกันไว้กับผู้รับประกันภัยที่ประกอบกิจการประกันชีวิตในราชอาณาจักร ซึ่งมีประเด็นที่มีปัญหาและยังมีความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องได้แก่

- ชื่อผู้เอาประกันต้องเป็นชื่อผู้มีเงินได้ หรือคู่สมรสที่ไม่มีเงินได้
และความเป็นสามีภริยามีอยู่ตลอดปีภาษี

- ใบเสร็จรับเงินหรือหนังสือรับรองต้องระบุ วันเดือนปี ที่รับเงิน
ในปีภาษีที่ขอหักลดหย่อน

- ใบเสร็จรับเงินชั่วคราว ใบเดือน นำมาหักลดหย่อนไม่ได้
- การชำระเบี้ยประกันชีวิต ซึ่งระบุเป็นการชำระเบี้ยประกันชีวิต
หมู่ นำมาลดหย่อนไม่ได้

- กรมธรรม์ประกันชีวิตมีกำหนดเวลาตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป โดย
คำนวณจำนวนเบี้ยประกันชีวิตตามกำหนดเวลาการประกันชีวิต แต่ได้ชำระเบี้ยประกันชีวิตไม่ถึง
10 ปี ผู้มีเงินได้มีสิทธิหักลดหย่อนเบี้ยประกันชีวิตได้เฉพาะปีภาษีที่มีการชำระเบี้ยประกันชีวิต

- กรณีคู่สมรสไม่มีเงินได้ชำระเบี้ยประกันชีวิตไว้และความเป็น
สามีภริยาได้มีอยู่ตลอดปีภาษี ให้หักส่วนแรกของคู่สมรสได้อีกไม่เกิน 10,000 บาท เท่านั้น

- กรณีภริยาไม่มีเงินได้รวมคำนวณภาษีกับสามี ค่าเบี้ยประกันของ
ภริยาส่วนที่เกิน 10,000 บาท หักได้ไม่เกินเงินได้หลังหักค่าใช้จ่ายตามส่วนเงินได้ของภริยา แต่ไม่
เกิน 90,000 บาท

- กรณีบริษัทนายจ้างออกค่าเบี้ยประกันชีวิตให้แก่ลูกจ้างหรือ
กรรมการ ย่อมถือเป็นเงินได้ของลูกจ้างหรือกรรมการและถ้าการประกันชีวิตดังกล่าวเป็นการ
ประกันในนามของลูกจ้างหรือกรรมการแต่ละคน เท่ากับว่า ลูกจ้างหรือกรรมการแต่ละคนเป็นผู้เอา
ประกันชีวิต จึงนำเบี้ยประกันที่นายจ้างออกให้มาหักลดหย่อนในการคำนวณภาษีได้

- กรณีที่กฎหมายเขียนเอาไว้ว่า ส่วนแรกหักได้ 10,000 บาท
ส่วนที่เกิน 10,000 บาท หักได้ไม่เกินเงินได้หลังหักค่าใช้จ่าย แต่ไม่เกิน 90,000 บาท นั้น เมื่อผู้เสีย
ภาษีอ่านแล้วอาจไม่เข้าใจว่าเงินในแต่ละส่วนควรจะไปไว้ในช่องไหนของแบบแสดงรายการ
ในทางปฏิบัติการหักค่าลดหย่อนเบี้ยประกันชีวิตไม่ว่ากฎหมายจะเขียนว่าเป็นการยกเว้นเงินได้หรือ
เป็นการลดหย่อนเงินได้ก็ตาม ความจริงแล้วเป็นเพียงเงื่อนไขของการออกกฎหมายเท่านั้น

3.2.4 เงินสะสมที่จ่ายเข้ากองทุนสำรองเลี้ยงชีพ กรณีเงินสะสมที่จ่ายเข้า
กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ หักลดหย่อนได้ตามจำนวนที่จ่ายจริงในปีภาษีแต่ไม่เกิน 10,000 บาท ส่วนที่
เกิน 10,000 บาท อีกไม่เกิน 490,000 บาท ให้ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้จากเงินได้พึงประเมินแต่ต้อง
ไม่ลืมว่าในการนำมายกเว้นเงินได้และการหักลดหย่อนภาษีนั้น เงินสะสมที่จ่ายเข้ากองทุนสำรอง
เลี้ยงชีพจะต้องรวมกับเงินค่าซื้อหน่วยลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพด้วย ทั้งสองกองทุน

รวมกันแล้วสามารถนำมาใช้ยกเว้นและลดหย่อนเงินได้เท่าที่ได้จ่ายไปจริงในปีภาษีนั้น โดยจะต้องไม่เกินร้อยละ 15 ของเงินได้พึงประเมินและรวมกันแล้วต้องไม่เกิน 500,000 บาท

3.2.5 ค่าซื้อหน่วยลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ รัฐได้ส่งเสริมให้มีการออมเงินเกิดขึ้น โดยการซื้อหน่วยลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพเป็นการสนับสนุนให้มีการสะสมเงินไว้ใช้ในวัยเกษียณ ซึ่งเป็นสิทธิประโยชน์ทางภาษีแก่ผู้ลงทุนเพื่อเป็นแรงจูงใจเหมาะสมสำหรับผู้ที่ต้องการออมเงินในวัยเกษียณ แต่ในการซื้อหน่วยลงทุนและนำมาใช้เป็นสิทธิประโยชน์ในทางภาษีเพื่อให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์และเกิดประโยชน์สูงสุด จึงต้องมีการศึกษาถึงหลักเกณฑ์และเงื่อนไขต่าง ๆ ที่กฎหมายกำหนดให้นำมาใช้เป็นสิทธิประโยชน์ทางภาษี

สิทธิประโยชน์ทางภาษีเกี่ยวกับกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ

1.เงินได้ที่ซื้อหน่วยลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพจะได้รับยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามที่จ่ายจริงแต่ไม่เกิน 15 % ของเงินได้ในแต่ละปี โดยเมื่อรวมกับเงินสะสมเข้ากองทุนสำรองเลี้ยงชีพ หรือ กบข. แล้วต้องไม่เกิน 500,000 บาท และต้องซื้อไม่น้อยกว่าปีละ 1 ครั้ง และต้องไม่ระงับการซื้อหน่วยลงทุนเป็นเวลาเกินกว่า 1 ปีติดต่อกัน การซื้อหน่วยลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ ต้องมีจำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละ 3 ของเงินได้ที่ได้รับยกเว้นในแต่ละปี หรือมีจำนวนไม่น้อยกว่า 5,000 บาทต่อปี

การซื้อหน่วยลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพจะต้องถือไว้ไม่น้อยกว่า 5 ปีนับแต่วันที่ซื้อหน่วยลงทุนครั้งแรกและมีอายุไม่ต่ำกว่า 55 ปีบริบูรณ์ ทุพพลภาพ ผู้มีเงินได้จะไม่ซื้อหน่วยลงทุนต่อไปหรือจะซื้อหน่วยลงทุนเป็นจำนวนเท่าใดก็ได้ โดยให้ได้รับยกเว้นเงินได้ดังกล่าว (ตามข้อ 4 ของประกาศอธิบดีกรมสรรพากรเกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 90))

ผู้มีเงินได้ต้องถือหน่วยลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพไว้ไม่น้อยกว่า 5 ปี นับตั้งแต่วันที่ซื้อหน่วยลงทุนครั้งแรก และไถ่ถอนหน่วยลงทุนดังกล่าวเมื่อผู้มีเงินได้นั้นมีอายุไม่ต่ำกว่า 55 ปีบริบูรณ์ หรือ เมื่อได้ถือหน่วยลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี นับตั้งแต่วันที่ซื้อหน่วยลงทุนครั้งแรก ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับในกรณีผู้มีเงินได้ไถ่ถอนหน่วยลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพเพราะเหตุทุพพลภาพหรือตาย

ผู้มีเงินได้ต้องไม่ได้รับเงินปันผลหรือเงินอื่นใดจากกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพในระหว่างการลงทุน และต้องได้รับคืนเงินลงทุนและผลประโยชน์จากกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพเมื่อมีการไถ่ถอนหน่วยลงทุนเท่านั้น

ผู้มีเงินได้ต้องไม่กู้ยืมเงินหรือเบิกเงินจากกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพที่ผู้มีเงินได้ซื้อหน่วยลงทุนไว้

2) ผลประโยชน์ที่ได้รับจากการขายคืนหน่วยลงทุนจะได้รับยกเว้นภาษีเงินได้ ทั้งจำนวน ถ้ามีการขายคืนหน่วยลงทุนเมื่ออายุเกิน 55 ปีและลงทุนติดต่อกันไม่น้อยกว่า 5 ปี หรือ เมื่อผู้มีเงินได้นั้นถือหน่วยลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปีนับตั้งแต่วันที่ซื้อหน่วยลงทุนครั้งแรกแต่มีข้อยกเว้นถ้าเป็นการขายคืนหน่วยลงทุนเพราะเหตุทุพพลภาพ (ต้องเป็นกรณีที่แพทย์ที่ทางราชการรับรองได้ตรวจและแสดงความเห็นว่าผู้ถือหน่วยลงทุนทุพพลภาพจนไม่สามารถประกอบอาชีพซึ่งก่อให้เกิดเงินได้ที่จะนำมาซื้อหน่วยลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพได้อีกต่อไป) หรือตาย ในระหว่างการถือหน่วยลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ จะได้รับยกเว้นภาษีทั้งจำนวนจากผลประโยชน์ที่ได้รับจากการขายคืนหน่วยลงทุน โดยจะต้องมีหลักฐานจากกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพว่าได้ถอนเพราะเหตุทุพพลภาพ หรือตายแล้วแต่กรณีมาแสดง

กรณีผิดเงื่อนไขในการลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ การซื้อหน่วยลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ จำเป็นต้องศึกษารายละเอียด และเงื่อนไขที่ทางกรมสรรพากรกำหนดไว้ให้ดี เนื่องจากค่อนข้างมีความซับซ้อน หากมีการทำผิดเงื่อนไขของการซื้อหน่วยลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพนั้น ผู้มีเงินได้จะต้องคืนภาษีที่ได้รับยกเว้นไปแล้วด้วยพร้อมกับเงินเพิ่มตามกฎหมายอีกร้อยละ 1.5 ดังนั้น ในการซื้อหน่วยลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ จึงห้ามทำผิดเงื่อนไขการลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพดังต่อไปนี้

- ระยะเวลาซื้อหน่วยลงทุนเกินกว่า 1 ปีติดต่อกัน หรือ
- ลงทุนขั้นต่ำไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ เงื่อนไขที่กำหนดไว้ หรือ
- ขายคืนหน่วยลงทุนก่อนอายุ 55 ปี หรือ
- ถือหน่วยลงทุนไว้ไม่ถึง 5 ปี

กรณีที่ทำผิดเงื่อนไขต้องรับผิดในทางภาษีดังนี้

1. กรณีที่ลงทุนไม่ถึง 5 ปีต้องคืนภาษีที่ได้รับยกเว้นไปแล้วในช่วง 5 ปี ย้อนหลังและเมื่อขายหน่วยลงทุนต้องจ่ายภาษีของกำไรส่วนเกินทุน โดยนำกำไรที่ได้รับจากการขายคืนไปรวมเป็นเงินได้ของปีที่ขายคืน เพื่อเสียภาษีเงินได้ ซึ่งในทางปฏิบัติเมื่อผู้ลงทุนขายคืนบริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุนรวมจะหักภาษี ณ ที่จ่าย 3% ของกำไรส่วนเกินทุนไว้ก่อนและต้องนำเงินได้ดังกล่าวมารวมคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาใหม่อีกครั้ง
2. กรณีลงทุนตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไปและมีการผิดเงื่อนไขต้องคืนภาษีที่ได้รับยกเว้นไปในช่วง 5 ปีย้อนหลัง

3.2.6 ค่าซื้อหน่วยลงทุนในกองทุนรวมหุ้นระยะยาว เป็นกองทุนที่เน้นลงทุนในหุ้น จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ในการเพิ่มสัดส่วนผู้ลงทุนทุกสถาบันที่จะลงทุนระยะยาวในตลาดหลักทรัพย์ฯ และเป็นการช่วยเหลือผู้ที่ต้องการลงทุนในหุ้นระยะยาวแต่ไม่มีความชำนาญในการลงทุน

สิทธิประโยชน์ทางภาษีเกี่ยวกับกองทุนรวมหุ้นระยะยาว

1) ค่าซื้อหน่วยลงทุนในกองทุนรวมหุ้นระยะยาวจะได้รับยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามที่จ่ายจริงแต่ไม่เกิน 15 % ของเงินได้แต่ละไม่เกิน 500,000 บาท สำหรับปีภาษีนั้น ต้องเป็นเงินได้ของบุคคลธรรมดาเท่านั้น ไม่รวมหน่วยภาษีอื่น โดยวงเงินที่ได้รับยกเว้นนี้แยกต่างหากจากเงินที่ไปลงทุนในกองทุนสำรองเลี้ยงชีพและกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ หลักเกณฑ์ในการใช้สิทธิประโยชน์ของการซื้อหน่วยลงทุนในกองทุนรวมหุ้นระยะยาวมีดังนี้

- ผู้มีเงินได้ต้องซื้อหน่วยลงทุนในกองทุนรวมหุ้นระยะยาวไม่จำเป็นต้องลงทุนติดต่อกันทุกปี ไม่มีข้อจำกัดเกี่ยวกับการลงทุนขั้นต่ำเหมือนกับการลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ

- สามารถลงทุนได้กี่กองทุนก็ได้ แต่สิทธิประโยชน์ที่ได้รับนำมาหักลดหย่อนได้ไม่เกิน ร้อยละ 15 ของเงินได้พึงประเมินที่ได้รับในปีภาษีนั้นแต่ไม่เกิน 500,000 บาท

- นำไปหักจากเงินได้พึงประเมินได้ไม่เกิน 500,000 บาท โดยไม่ต้องรวมกับเงินสะสมที่จ่ายเข้ากองทุนสำรองเลี้ยงชีพ และเงินสะสมที่จ่ายเข้ากองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ

- ผู้มีเงินได้จะต้องถือหน่วยลงทุนในกองทุนรวมหุ้นระยะยาวต่อเนื่องกันเป็น ระยะเวลาไม่น้อยกว่า 5 ปีปฏิทิน แต่ไม่รวมถึงกรณีผู้มีเงินได้ถอนหน่วยลงทุนในกองทุนรวมหุ้นระยะยาว เพราะเหตุทุพพลภาพหรือตาย

- การลงทุนในกองทุนรวมหุ้นระยะยาวจะต้องถือหน่วยลงทุนต่อเนื่องกันเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 5 ปีปฏิทิน แต่ไม่จำเป็นจะต้องทำการถอนหน่วยลงทุนดังกล่าวเมื่อมีอายุไม่ต่ำกว่า 55 ปีบริบูรณ์เหมือนกับการลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ

2) กำไรจากการขายคืนหน่วยลงทุน (Capital Gain) ไม่ต้องเสียภาษีเงินได้ หากลงทุนมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี แต่ไม่รวมถึงกรณีทุพพลภาพ หรือตาย

การผิดเงื่อนไขในการลงทุนในกองทุนรวมหุ้นระยะยาว คือ การขายหน่วยลงทุนในกองทุนรวมหุ้นระยะยาวก่อนครบกำหนด 5 ปี (เว้นแต่ผู้ลงทุนทุพพลภาพ หรือตาย) จึงทำให้ไม่ได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษีและต้องดำเนินการต่อไปนี้

- ต้องคืนภาษีที่ได้รับยกเว้น ไปเฉพาะยอดเงินลงทุนที่ขายคืนพร้อมเงินเพิ่มตามกฎหมายในอัตราร้อยละ 1.5 ต่อเดือน โดยนับตั้งแต่เดือนเมษายนของปีที่ผู้ลงทุนยื่นขอ ยกเว้นภาษี จนถึงเดือนที่มีการยื่นคืนเงินภาษี ดังนั้นหากมีการทำผิดเงื่อนไขจึงควรยื่นแบบแสดงรายการเพื่อปรับปรุงแบบฯเพิ่มเติมทันทีที่มีการทำผิดเงื่อนไข

- ต้องจ่ายภาษีของกำไรส่วนเกินทุน (Capital Gain) โดยนำกำไรที่ได้รับจากการขายคืนไปรวมเป็นเงินได้ของปีที่ขายคืนเพื่อเสียภาษีเงินได้ ซึ่งในทางปฏิบัติเมื่อมีการขายคืน บริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุนรวม จะหักภาษี ณ ที่จ่าย 3% ของกำไรส่วนเกินทุนไว้ก่อน

3.2.7 การหักลดหย่อนดอกเบี้ยเงินกู้ยืมเพื่อการมีที่อยู่อาศัย (มาตรา 47 (ซ))

ดอกเบี้ยเงินกู้ยืมเพื่อซื้อ เช่าซื้อ หรือสร้างอาคารที่อยู่อาศัยโดยจำนองอาคารที่ซื้อ หรือสร้างเป็นประกันการกู้ยืม หักได้ตามจำนวนที่ได้จ่ายจริงในปีภาษี แต่ไม่เกิน 100,000 บาท มีประเด็นที่เป็นปัญหา คือ กรณีภริยาได้กู้ยืมเงินเพื่อซื้อบ้านก่อนสมรส และต่อมาได้สมรสและลาออกจากงานมาเป็นแม่บ้าน แต่บ้านหลังดังกล่าวก็ยังติดจำนองอยู่กับธนาคาร ถามว่าบ้านหลังดังกล่าวสามีมีสิทธินำดอกเบี้ยเงินกู้ยืมฯ มาใช้หักลดหย่อนภาษีหรือไม่ คำตอบ คือ ไม่ได้ เนื่องจากไม่เข้าหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่เกี่ยวกับการหักลดหย่อนดอกเบี้ยเงินกู้ยืม ถึงแม้ตามข้อเท็จจริงสามีจะเป็นผู้ผ่อนบ้านหลังนั้นก็ตาม จึงทำให้เกิดการโต้แย้งในเรื่องของความเป็นธรรมเกิดขึ้น ปัญหานี้อาจทำให้ผู้เสียภาษีมืดมนสับสน ซึ่งเป็นเรื่องความไม่เป็นธรรมเกิดขึ้นจากข้อกฎหมาย และสอดคล้องกับ ลักษณะของภาษีอากรที่ดีของ อัดัม สมิท (Adam Smith) นักเศรษฐศาสตร์ชาวสก็อต ได้วางหลักการภาษีอากรที่ดีไว้ กล่าวถึงหลักความเป็นธรรม หลักความเป็นธรรม นับเป็นหัวใจสำคัญของระบบภาษีอากร หากปราศจากความเป็นธรรมแล้วความยินยอมเสียภาษีโดยสมัครใจก็คงเกิดขึ้นได้ยาก

3.2.9 การหักลดหย่อนเงินสมทบที่ผู้ประกันตนจ่ายเข้ากองทุนประกัน

สังคมตามกฎหมายว่าด้วยการประกันสังคมตามจำนวนที่จ่ายจริง

กรณีผู้มีเงินได้พึงประเมินจากนายจ้างหลายราย ซึ่งนายจ้างแต่ละรายต่างฝ่ายต่างหักเงินสมทบผู้ประกันตนฯ เป็นผลทำให้ผู้มีเงินได้จ่ายเงินสมทบเกินกว่าเกณฑ์ที่กฎหมายประกันสังคมกำหนด คือ หักลดหย่อนได้เท่าที่จ่ายจริงแต่ไม่เกิน 9,000 บาท ผู้มีเงินได้ต้องขอคืนเงินสมทบผู้ประกันตนส่วนที่เกินดังกล่าวจากกองทุนประกันสังคมเอง แต่ในทางปฏิบัติผู้มีเงินได้มักจะเข้าใจว่าสามารถใช้สิทธิหักลดหย่อนเงินสมทบเข้ากองทุนประกันสังคมได้ตามจำนวนที่จ่าย

จริงโดยไม่มีกำหนดเพดานในการหักลดหย่อนและผู้มีเงินได้พึงประเมินส่วนมากยังไม่ทราบถึงสิทธิของตนเองและหลักเกณฑ์ในการขอคืนเงินจากประกันสังคมอีกด้วย

จากประเด็นปัญหาดังกล่าวมาแล้วข้างต้นพบว่าภาษีเงินได้บุคคลธรรมดายังมีประเด็นปัญหาต่าง ๆ ที่ทำให้ผู้มีเงินได้เห็นถึงความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในตัวบทกฎหมายสร้างความรู้สึกถึงความไม่เป็นธรรมที่เกิดขึ้นจากการเสียภาษี ดังนั้นจึงควรมีการปรับปรุงในประเด็นที่ยังเป็นปัญหาอยู่เพื่อสร้างทัศนคติที่ดีให้แก่ผู้มีเงินได้แสดงให้เห็นถึงความเป็นธรรมในการเสียภาษีและต้องให้ประชาชนเกิดความเข้าใจและสมัครใจที่จะเสียภาษีให้กับรัฐบาล ดังนั้นจะต้องคำนึงถึงลักษณะของภาษีอากรที่ดีด้วยเพื่อจะได้จัดเก็บภาษีได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง ปัญหาการเสียดายเงินได้บุคคลธรรมดา สามารถสรุปผลการศึกษา โดยแบ่งเป็น 3 ส่วน ดังต่อไปนี้

1. สรุปผลการศึกษา
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

1. สรุปผลการศึกษา

1.1 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.1.1 เพื่อสรุปหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการเสียดายเงินได้บุคคลธรรมดา

1.1.2 เพื่อวิเคราะห์ปัญหาการเสียดายเงินได้บุคคลธรรมดา

1.2 วิธีการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้มีขอบเขตการศึกษา คือ

1.2.1 สรุปเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการเสียดายเงินได้บุคคลธรรมดา ในลักษณะของความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

1.2.2 วิเคราะห์ปัญหาภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา แยกวิเคราะห์เป็นประเด็นปัญหา ดังนี้

- (1) ประเด็นปัญหาเกี่ยวกับผู้มีหน้าที่เสียดาย
- (2) ประเด็นปัญหาเกี่ยวกับการจัดประเภทเงินได้พึงประเมินและการหัก

ค่าใช้จ่าย

- (3) ประเด็นปัญหาเกี่ยวกับเงินได้ที่ได้รับยกเว้นและการหักค่าลดหย่อน

การเก็บรวบรวมข้อมูล จากข้อมูลปฐมภูมิได้จากการปฏิบัติงาน และข้อมูลทุติยภูมิได้จากแหล่งการศึกษา ได้แก่ การศึกษาเอกสารทางวิชาการ แนวคิดทฤษฎีของนักวิชาการที่เกี่ยวกับภาษีอากร กฎหมายประมวลรัษฎากร ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แนววินิจฉัยของกรมสรรพากร และคำ

พิพากษาฎีกา รวมถึงการค้นคว้าผ่านเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วน ก่อนนำข้อมูลไปวิเคราะห์โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

1.3 ผลการศึกษา

1.3.1 สรุปหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

จากการศึกษา หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา สรุปได้ว่าความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา มีหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไข ที่ผู้เสียภาษีควรรู้ เพื่อป้องกันการเกิดปัญหาการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ตามมาภายหลังได้ ดังนี้

1. ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้ คือ (1) บุคคลธรรมดา (2) ห้างหุ้นส่วนสามัญ หรือคณะบุคคลที่มีชื่อนิติบุคคล (3) ผู้ถึงแก่ความตายระหว่างปีภาษี (4) กองมรดกที่ยังมิได้แบ่ง

2. แหล่งเงินได้ที่จะต้องเสียภาษี คือ (1) กรณีแหล่งเงินได้เกิดในประเทศไทย (2) กรณีแหล่งเงินได้เกิดนอกประเทศไทย

3. ความหมายเงินได้พึงประเมินและประเภทเงินได้พึงประเมิน เงินได้พึงประเมินได้ หมายถึง เงิน ทรัพย์สินที่ได้รับซึ่งอาจคิดคำนวณได้เป็นเงิน ประโยชน์อย่างอื่นที่ได้รับซึ่งอาจคิดคำนวณได้เป็นเงิน ค่าภาษีอากรที่ผู้จ่ายเงินหรือผู้อื่นออกแทนให้เครดิตภาษีตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งเงินได้พึงประเมินเป็นเงินได้ที่ได้รับทั้งสิ้นก่อนหักค่าใช้จ่ายหรือค่าลดหย่อนใด ๆ โดยเงินได้พึงประเมินนั้นจะครอบคลุมถึงเงินได้ทุกประเภท ตามมาตรา 40 แห่งประมวลรัษฎากร แบ่งออกเป็น 8 ประเภท ได้แก่ เงินได้เนื่องจากการจ้างแรงงาน ตามมาตรา 40(1) เงินได้จากการรับทำงานให้ตามมาตรา 40(2) เงินได้จากค่าสิทธิ (Royalties) ตามมาตรา 40(3) เงินได้จากเงินลงทุน ตามมาตรา 40(4) เงินได้จากการให้เช่าทรัพย์สิน ผิดสัญญาเช่าซื้อหรือการขายเงินผ่อน ตามมาตรา 40(5) เงินได้จากวิชาชีพอิสระตามมาตรา 40(6) เงินได้จากการรับเหมาตามมาตรา 40(7) และเงินได้จากธุรกิจการพาณิชย์ตามมาตรา 40(8)

4. เงินได้พึงประเมินที่ได้รับยกเว้นตามประมวลกฎหมายรัษฎากร มีผลทำให้เงินได้พึงประเมินบางประเภทได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและทำให้ฐานภาษีแคบลงกว่าที่ควรจะเป็น อย่างไรก็ตาม การยกเว้นเงินได้พึงประเมินบางประเภทนั้นมักจะมีเหตุผลในการยกเว้นได้ไม่ว่าจะเป็นเหตุผลทางด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม หรือทางการเมือง เงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 ตั้งแต่ประเภทที่ 1 ถึง 8 เป็นเงินได้ที่ต้องเสียภาษีเว้นแต่จะมีกฎหมายกำหนดยกเว้นไว้โดยเฉพาะ เช่น ค่าเบี้ยเลี้ยงหรือพาหนะ ค่าเบี้ยเลี้ยงและค่าพาหนะเดินทางตามอัตราที่กฎหมายกำหนดไว้ เงินค่าเดินทางซึ่งนายจ้างจ่ายให้ลูกจ้าง การขายสังหาริมทรัพย์ที่เป็นมรดกหรือสังหาริมทรัพย์ที่ได้มาโดยมิได้มุ่งในทางการค้าหรือหากำไร เงินได้จากกิจการโรงเรียนราษฎร์ ซึ่งตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนราษฎร์ เงินได้จากการจำหน่าย หรือส่วนลดจากการ

จำหน่ายสลากกินแบ่งของรัฐบาล เงินได้ส่วนที่เป็นค่ารักษาพยาบาลที่นายจ้างจ่ายให้หรือจ่ายแทน ลูกจ้างเป็นค่ารักษาพยาบาล การคำนวณภาษีเงินได้ ตามม.40(1) เฉพาะส่วนที่ไม่เกิน 100,000 บาท แรกในปีภาษีนั้น เป็นต้น

5. การคำนวณเงินได้สุทธิ หมายถึง จำนวนเงินได้ที่จะต้องนำมาคำนวณ ภาษีตามอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา การคำนวณเงินได้สุทธิเพื่อเสียภาษีเงินได้คำนวณโดยการ นำเงินได้พึงประเมินหักด้วยค่าใช้จ่ายสำหรับเงินได้แต่ละประเภท ซึ่งกฎหมายกำหนดวิธีการหัก ค่าใช้จ่ายไว้ 2 วิธี คือ หักค่าใช้จ่ายเหมาและหักค่าใช้จ่ายตามความจำเป็นและสมควร เงินได้ส่วนที่ เหลือหลังจากหักค่าใช้จ่ายแล้วยังหักลดหย่อนต่าง ๆ ได้อีก ค่าลดหย่อนเป็นจำนวนเงินที่กฎหมาย กำหนดไว้แยกได้หลายกรณียอมให้หักเพิ่มเติมจากค่าใช้จ่ายเพื่อผ่อนปรนภาวะภาษีตามสภาพและ ฐานะของผู้มีเงินได้ เช่น ค่าลดหย่อนส่วนตัว คู่สมรส บุตร เบี้ยประกันชีวิต ค่าซื้อหน่วยลงทุนใน กองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ ค่าซื้อหน่วยลงทุนในกองทุนรวมหุ้นระยะยาว เป็นต้น

6. การคำนวณภาษีและอัตราภาษี การคำนวณภาษี ตามมาตรา 48 แห่ง ประมวลรัษฎากร ได้กำหนดวิธีการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาออกเป็น 2 วิธี คือ วิธีที่ 1 การคำนวณภาษีตามอัตราก้าวหน้า เงินได้พึงประเมินเมื่อได้หักค่าใช้จ่ายและค่าลดหย่อนแล้วเหลือ เท่าใดเป็นเงินได้สุทธิต้องเสียภาษีตามอัตราที่กำหนดในบัญชีอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (มาตรา 48(1)) วิธีที่ 2 การคำนวณภาษีเงินได้จากเงินได้พึงประเมิน กรณีผู้มีเงินได้มีเงินได้พึง ประเมินตั้งแต่ 60,000 บาท ขึ้นไป สำหรับเงินได้ตามมาตรา 40(2) ถึง (8) จะต้องเสียภาษีไม่น้อย กว่าร้อยละ 0.5 ของยอดเงินได้พึงประเมิน (มาตรา 48(2)) กรณีที่มีเงินได้ตามมาตรา 40(1) เช่น เงินเดือน เพียงอย่างเดียว ให้คำนวณภาษีตามวิธีที่ 1 สำหรับกรณีที่มีเงินได้อื่นนอกเหนือจากเงินได้ ตามมาตรา 40(1) ให้คำนวณภาษีทั้งสองวิธี และเปรียบเทียบจำนวนภาษีที่คำนวณได้จากทั้งสองวิธี โดยให้ชำระภาษีตามวิธีที่มีจำนวนภาษีมากกว่า

7. วิธีการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ด้วยวิธี (1) เสียภาษีโดยการประเมิน ตนเอง (2) เสียภาษีโดยถูกหักไว้ ณ ที่จ่าย (3) เสียภาษีโดยวิธีการประเมินจากเจ้าพนักงานประเมิน

8. การยื่นแบบแสดงรายการและการชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา กฎหมายกำหนดหน้าที่ของผู้เสียภาษี ให้ต้องยื่นแบบแสดงรายการเกี่ยวกับเงิน ได้พึงประเมินที่ตน ได้รับ และเงินได้นั้นถึงเกณฑ์ตามที่กำหนดไม่ว่าเมื่อคำนวณภาษีแล้วจะมีภาษีที่ต้องชำระเพิ่มเติม อีกหรือไม่ก็ตาม ก็จะต้องยื่นแบบแสดงรายการที่อธิบดีกำหนด ได้แก่ ก.จ.ด.90 ก.จ.ด.91 ก.จ.ด.93 และ ก.จ.ด.94 ซึ่งจะต้องยื่นแบบแสดงรายการภายในกำหนดเวลา คือ ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม ถึง วันที่ 31 มีนาคม ของทุกปี ปัจจุบันมีช่องทางการยื่นแบบฯ หลายช่องทางแล้วแต่ความสะดวกของผู้

เสียหาย เช่น ขึ้นแบบฯ ณ สำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา ขึ้นแบบฯ ผ่านเคาน์เตอร์ธนาคารกรุงไทย ขึ้นแบบฯผ่านอินเทอร์เน็ต เป็นต้น

1.3.2 วิเคราะห์ปัญหาการเสียหายเงินได้บุคคลธรรมดา

จากการศึกษา หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการเสียหายเงินได้บุคคลธรรมดา และนำมาวิเคราะห์ปัญหาการเสียหายเงินได้บุคคลธรรมดาพบประเด็นปัญหาที่ส่งผลต่อการเสียหายเงินได้บุคคลธรรมดา คือ 1. ปัญหาเกี่ยวกับผู้มีหน้าที่เสียหาย ได้แก่ ภาระภาษีของสามีภริยา หมายถึง การนำเงินได้ของภริยามารวมคำนวณเป็นเงินได้ของสามี (ยกเว้นเงินได้ตามม.40(1) ที่ให้สิทธิภริยาในการแยกคำนวณภาษี) และเงินปันผลของบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะให้นำมารวมคำนวณเป็นเงินได้ของบิดา 2. ปัญหาเกี่ยวกับการจัดประเภทเงินได้พึงประเมินและการหักค่าใช้จ่าย เงินได้พึงประเมินมี 8 ประเภท การหักค่าใช้จ่ายแบ่งเป็นการหักค่าใช้จ่ายเหมาอัตราการหักค่าใช้จ่าย จะแตกต่างกันตามประเภทของเงินได้ และการหักค่าใช้จ่ายตามความจำเป็นและสมควร ซึ่งประเด็นที่มีปัญหา ได้แก่ กรณีการจัดประเภทเงินได้พึงประเมินระหว่างเงินได้เนื่องจากการจ้างแรงงาน ม.40(1) กับเงินได้จากการรับทำงานให้ ม.40(2) กรณีการจัดประเภทเงินได้พึงประเมินระหว่างเงินได้เนื่องจากการจ้างแรงงาน ม.40 (1) กับเงินได้จากค่าสิทธิ ม.40 (3) และเงินได้จากธุรกิจการพาณิชย์ ม.40 (8) กรณีการจัดประเภทเงินได้พึงประเมินระหว่างเงินได้เนื่องจากการจ้างแรงงาน ม.40 (1) กับเงินได้จากการรับทำงานให้ ม.40 (2) และเงินได้จากวิชาชีพอิสระ ม.40 (6) และกรณีเงินที่นายจ้างจ่ายให้ครั้งเดียวเพราะเหตุออกจากงานรวมถึงเงินชดเชยตามกฎหมายแรงงานให้ถือเป็นเงินได้ตาม ม.40 (1) 3. ปัญหาเกี่ยวกับเงินได้ที่ได้รับยกเว้นและการหักค่าลดหย่อน กรณีเงินได้ที่ได้รับยกเว้นค่าชดเชยที่ได้รับตามกฎหมายแรงงาน กรณีการลดหย่อนและยกเว้นหลังจากหักค่าใช้จ่าย ได้แก่ การหักลดหย่อนบุตร บิดามารดา เบี้ยประกันสุขภาพบิดามารดาของผู้มีเงินได้ เบี้ยประกันชีวิต เงินสะสมที่จ่ายเข้ากองทุนสำรองเลี้ยงชีพ ค่าซื้อหน่วยลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ ค่าซื้อหน่วยลงทุนในกองทุนรวมหุ้นระยะยาว ดอกเบี้ยเงินกู้ยืม เงินสมทบเข้ากองทุนประกันสังคม

2. อภิปรายผล

1. สรุปหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการเสียหายเงินได้บุคคลธรรมดา

จากการศึกษา หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการเสียหายเงินได้บุคคลธรรมดา สรุปได้ว่าภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา มีหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไข ที่มีความยุ่งยากและซับซ้อน เนื่องจากภาษาที่ใช้เป็นภาษากฎหมาย จึงทำให้ผู้เสียหายมีความเห็นว่าเรื่องของภาษีเป็นเรื่องที่ยากแก่การทำความเข้าใจและพยายามหลีกเลี่ยงการรับรู้เกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาส่งผลต่อความสมัครใจในการเสียภาษี ซึ่งสอดคล้องกับ สมคิด บางโม (2545) กล่าวถึงสาเหตุของการ

หลีกเลี่ยงการเสียภาษีเนื่องจากความสมัครใจในการเสียภาษีต้องมีสาเหตุสำคัญ 3 ประการ คือ (1) ผู้เสียภาษีไม่มีความรู้เกี่ยวกับภาษีอากร (2) ผู้เสียภาษีไม่เห็นความสำคัญของการเสียภาษีเพราะการเสียภาษีไม่ได้ทำให้ผู้เสียภาษีได้รับประโยชน์โดยตรงและยังเกิดทัศนคติว่าการจ่ายเงินของรัฐเป็นไปอย่างไม่ประหยัดและไม่มีประสิทธิภาพ (3) การปฏิบัติจัดเก็บอย่างไม่ยุติธรรมของเจ้าหน้าที่รัฐต่อผู้เสียภาษีอากร ทำให้ผู้เสียภาษีมักคิดว่าตนเองไม่ได้รับความยุติธรรมซึ่งเป็นแรงผลักดันสำคัญที่ทำให้เกิดปัญหาการหลีกเลี่ยงและหรือหลีกเลี่ยงหนีภาษีอากร

2. วิเคราะห์ปัญหาการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

จากการศึกษา หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และนำมาวิเคราะห์ปัญหาการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา พบประเด็นปัญหาที่ส่งผลต่อการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา คือ 1. ปัญหาเกี่ยวกับผู้มีหน้าที่เสียภาษีเรื่องภาระภาษีของสามีภริยา หมายถึง การที่กฎหมายกำหนดให้ภริยาต้องนำเงินได้นอกเหนือจากเงินเดือนของตนเองไปถือเป็นเงินได้ของสามี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภชัย บำรุงศรี (2543) ได้กล่าวถึงเรื่องความไม่เป็นธรรมในการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจากสามีและภรรยาถึงการที่กฎหมายกำหนดให้ภริยาต้องนำเงินได้นอกเหนือจากเงินเดือนของตนเองไปถือเป็นเงินได้ของสามีและให้สามีมีหน้าที่และความรับผิดชอบในการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและเสียภาษีนั้น ทำให้เกิดความยุ่งยากซับซ้อนในการคำนวณภาษี ไม่สะดวกและจำนวนภาษีที่คำนวณได้มีจำนวนสูงเนื่องจากใช้อัตราก้าวหน้าในการคำนวณภาษี ดังนั้น จึงได้เสนอหลักการแยกเงินได้ ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์และแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้คือ ทำให้เกิดความเป็นธรรมและเสมอภาคกับผู้มีเงินได้ทุกคนไม่ว่าสมรสหรือไม่ก็ตามมีความสะดวกในการยื่นแบบแสดงรายการลดภาระยุ่งยากในการคำนวณภาษีสลดภาระภาษีของกลุ่มสมรส กลุ่มสมรสมีสิทธิอุทธรณ์ภาษีในนามตนเองเกิดความสะดวกในการวิเคราะห์แบบแสดงรายการของเจ้าหน้าที่และก่อให้เกิดความสมัครใจในการเสียภาษีให้กับรัฐ

ปัญหาการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาประเด็นอื่น ๆ ได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับการจัดประเภทเงินได้พึงประเมินและการหักค่าใช้จ่าย เนื่องจากเงินได้พึงประเมินมี 8 ประเภท การหักค่าใช้จ่ายหักได้สองวิธี คือ การหักค่าใช้จ่ายเหมาและการหักค่าใช้จ่ายตามความจำเป็นและสมควร ดังนั้น จึงทำให้เกิดปัญหาในการแยกประเภทของเงินได้พึงประเมินและการมีอัตราการหักค่าใช้จ่ายซึ่งแตกต่างกันไปตามประเภทของเงินได้นั้น เมื่อแยกประเภทของเงินได้ผิดพลาดจะส่งผลทำให้การหักค่าใช้จ่ายผิดพลาดไปด้วย ซึ่งประเด็นปัญหาที่พบ ได้แก่ กรณีการจัดประเภทเงินได้พึงประเมินระหว่างเงินได้เนื่องจากการจ้างแรงงาน ม.40 (1) กับเงินได้จากการทำงานให้ ม.40 (2) กรณีการจัดประเภทเงินได้พึงประเมินระหว่างเงินได้เนื่องจากการจ้างแรงงาน ม.40 (1) กับเงินได้จากค่าสิทธิ

ม.40 (3) และเงินได้จากธุรกิจการพาณิชย์ ม.40 (8) กรณีการจัดประเภทเงินได้พึงประเมินระหว่างเงินได้เนื่องจากการจ้างแรงงาน ม.40 (1) กับเงินได้จากการรับทำงานให้ ม.40 (2) และเงินได้จากวิชาชีพอิสระ ม.40 (6) และกรณีเงินที่นายจ้างจ่ายให้ครั้งเดียวเพราะเหตุออกจากรวมถึงเงินชดเชยตามกฎหมายแรงงานให้ถือเป็นเงินได้ตาม ม.40 (1) 3. ประเด็นปัญหาเกี่ยวกับเงินได้ที่ได้รับยกเว้นและการหักค่าลดหย่อน ได้แก่ กรณีเงินได้ที่ได้รับยกเว้นกรณีค่าชดเชยที่ได้รับตามกฎหมายแรงงาน กรณีการลดหย่อน ได้แก่ การหักลดหย่อนบุตร บิดามารดา เบี้ยประกันสุขภาพบิดามารดาของผู้มีเงินได้ เบี้ยประกันชีวิต เงินสะสมที่จ่ายเข้ากองทุนสำรองเลี้ยงชีพ ค่าซื้อหน่วยลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ ค่าซื้อหน่วยลงทุนในกองทุนรวมหุ้นระยะยาว ดอกเบี้ยเงินกู้ยืม เงินสมทบเข้ากองทุนประกันสังคม ซึ่งปัญหาการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาดังกล่าวข้างต้นสะท้อนถึงความรู้ความเข้าใจของผู้เสียภาษีเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและในขณะเดียวกันควรเตรียมความพร้อมให้แก่เจ้าหน้าที่ให้สามารถตอบข้อซักถามจากผู้เสียภาษีได้อย่างถูกต้องด้วยซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิจิ ตระกูลมัยผล (2541) ได้ทำการศึกษาเรื่องการศึกษาความรู้และเจตคติของผู้เสียภาษีที่มีต่อการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ผลการวิจัยพบว่าส่วนใหญ่ยังไม่มีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเนื่องจากยังมีความสับสนและขัดแย้งกันหลายประการเกี่ยวกับการหักค่าใช้จ่ายสำหรับเงินได้บางประเภทและกฎหมายเกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่มีความยุ่งยากซับซ้อนเข้าใจยากทำให้ผู้เสียภาษีเกิดความสับสนเข้าใจผิดพลาดและคำนวณภาษีผิดในที่สุด ส่วนในด้านเจตคติของผู้เสียภาษีจัดว่ามีเจตคติที่ดีต่อการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิลาวัลย์ อาชวกุลเทพ และคณะ (2547) กล่าวถึงโครงการยื่นแบบแสดงรายการและชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาผ่านอินเทอร์เน็ตตอบสนองนโยบายรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (e – Government) ทำให้กรมสรรพากรจัดเก็บภาษีได้เพิ่มมากขึ้นและประชาชนได้รับความสะดวก รวดเร็วในการใช้บริการยื่นแบบแสดงรายการและชำระภาษีผ่านอินเทอร์เน็ต แต่ควรพัฒนาศักยภาพของเจ้าหน้าที่ของกรมสรรพากรด้านความรู้เกี่ยวกับกฎหมายอากรและด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

3. ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาในครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้จำแนกข้อเสนอแนะออกเป็น 2 ลักษณะ คือ ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้ และข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้ จากผลการศึกษามีข้อเสนอแนะ ดังนี้

3.1.1 ควรจัดให้มีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ปลูกฝังค่านิยมที่ดีในการเสียภาษี รวมถึงการประชาสัมพันธ์ความรู้ทั่วไปและกฎหมายใหม่ เกี่ยวกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่ผู้เสียภาษีควรรู้ ผ่านสื่อต่าง ๆ

3.1.2 ควรแก้ไข ปรับปรุงกฎหมายประมวลรัษฎากร ให้มีความชัดเจน ลดความยุ่งยาก ซับซ้อน ในการคำนวณภาษี และปรับปรุงกฎหมายใหม่เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป

3.1.3 ควรพัฒนาคุณภาพของระบบการยื่นแบบแสดงรายการผ่านอินเทอร์เน็ตในเรื่องของการชำระภาษีให้มีประสิทธิภาพ รวมถึงการพัฒนาศักยภาพของเจ้าหน้าที่ในด้านความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย ภาษีอากรและด้านเทคโนโลยี ให้มีความรู้ความเข้าใจ สามารถให้คำแนะนำแก่ผู้เสียภาษีได้อย่างถูกต้อง

3.2 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป มีดังนี้

3.2.1 ควรสำรวจปัญหาการยื่นแบบแสดงรายการทุกประเภทภาษี เช่น ภาษีเงินได้นิติบุคคล ภาษีมูลค่าเพิ่ม เป็นต้น เพื่อนำปัญหามาปรับปรุงระเบียบ วิธีการการยื่นแบบแสดงรายการต่อไป

3.2.2 ควรศึกษาเรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจ เช่น กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กฎหมายภาษีอากรธุรกิจ สัญญาทางธุรกิจเกี่ยวกับสัญญาการซื้อขาย สัญญารับจ้างทำของ เป็นต้น เพื่อสามารถดำเนินธุรกิจได้อย่างถูกต้อง

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมสรรพากร คู่มือการวิเคราะห์แบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ค้นคืนวันที่ 15 กันยายน 2550 จาก
http://rdsrv.rd.go.th/fileadmin/user_upload/marjor/PR/Analysis_90_2550_2.pdf
- กรมสรรพากร กฎหมายประมวลรัษฎากร ค้นคืนวันที่ 7 ตุลาคม 2550 จาก
<http://www.rd.go.th/publish/315.0.html>
- กรมสรรพากร กฎหมายออกใหม่ ค้นคืนวันที่ 1 มิถุนายน 2551 จาก
<http://www.rd.go.th/publish/21221.0.html>
- กรมสรรพากร ข้อหาหรือภาษีอากร ค้นคืนวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2550 จาก
<http://www.rd.go.th/publish/12859.0.html>
- กรมสรรพากร กฎกระทรวงฉบับที่ 266 (พ.ศ.2551) ค้นวันที่ ค้นคืนวันที่ 1 มิถุนายน 2551 จาก
<http://rdsrv.rd.go.th/38121.0.html>
- กรมสรรพากร คำพิพากษาฎีกา ค้นคืนวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2551 จาก
<http://www.rd.go.th/publish/13011.0.html>
- กรมสรรพากร เอกสารประกอบการฝึกอบรมโครงการฝึกอบรมหลักสูตร “การตรวจรับแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาประจำปี 2549
- กลุ่มนักวิชาการภาษีอากร ภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร 2549 .กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เรือนแก้วการพิมพ์ , 2549
- เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม การคลังว่าด้วยการจัดสรรและการกระจาย พิมพ์ครั้งที่ 6 สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2541
- ไกรยุทธ ชิตยาคีรินทร์ (2521) “ทฤษฎีภาษีเงินได้และเงินได้ของไทย” สำนักพิมพ์ดวงกมล กรุงเทพมหานคร
- ชัยสิทธิ์ ตราชูธรรม, คำอธิบายภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา. ศาลแพ่ง แผนกคดีภาษีอากร
- วิจัย ตระกูลมัยผล (2541) “การศึกษาความรู้และเจตคติของผู้เสียภาษีที่มีต่อการเสียภาษีเงินได้

- บุคคลธรรมดา” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การวัดและประเมินผลการศึกษา) มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- วิลาวัลย์ อาชวกุลเทพ และคณะ (2547) “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการยื่นแบบแสดงรายการและชำระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาผ่านอินเทอร์เน็ต (e – Revenue)” กรุงเทพมหานคร คณะรัฐศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
- ไว จามรมาร (2541) “โครงการวิจัยเรื่องผลกระทบเงินเพื่อที่มีต่อภาระภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา” ศูนย์วิจัยธุรกิจ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- เพิ่มบุญ แก้วเขียว “เจาะลึกปัญหาภาษีอากร” กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วิญญูชน 2538
- ไพจิตร โรจนวานิช(ศ), ชุมพร เสนไสย, สาโรช ทองคำ, คำอธิบายประมวลรัษฎากร. กรุงเทพมหานคร : บริษัท สามเจริญพาณิชย์ (กรุงเทพฯ) จำกัด 2549
- สมชัย ฤชุพันธุ์ (2526) *เศรษฐกิจด้วยภาษีอากรในเมืองไทย* กรุงเทพมหานคร สมคิด บางโม “ภาษีอากรธุรกิจ” กรุงเทพฯ:วิทยาพัฒน์ 2549
- สันติ วิริยะรังสฤษฎ์ “คู่มือการวางแผนภาษีส่วนบุคคล” กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์การเงิน ธนาคาร 2546
- สุพาดา สิริกุดตา(2548) “ภาษีอากร” กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์ธรรมสาร ศาลฎีกา คำพิพากษาฎีกา ค้นคืนวันที่ 1 มีนาคม 2551 จาก <http://www.deka2007.supremecourt.or.th/deka/web/search.jsp>
- ศุภชัย บำรุงศรี (2543) “ความไม่เป็นธรรมในการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจากสามีและภรรยา” วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- อาภรณ์ นารอดิลก “ประมวลรัษฎากร” กรุงเทพฯ : อ.ก.บรรณสาร 2548
- ไอ เอ็ม บู้คส์ “บริหารภาษีเงินได้อย่างผู้รู้ด้วยตนเอง” กรุงเทพฯ : ส.เจริญการพิมพ์ 2550

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

พระราชกฤษฎีกา ฉบับที่ 470 (พ.ศ.2551)

กฎกระทรวงฉบับที่ 266 (พ.ศ.2551)

พระราชกฤษฎีกา
ออกตามความในประมวลรัษฎากร
ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ 470)
พ.ศ. 2551

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ 28 มีนาคม พ.ศ. 2551
เป็นปีที่ 63 ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงการยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา สำหรับเงินได้สุทธิจากการคำนวณภาษีเงินได้ตามมาตรา 48(1) แห่งประมวลรัษฎากร

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 187 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และมาตรา 3(1) แห่งประมวลรัษฎากร ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 10) พ.ศ. 2496 อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา 29 ประกอบกับมาตรา 33 และมาตรา 41 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

มาตรา 1 พระราชกฤษฎีกานี้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ 470) พ.ศ. 2551”

มาตรา 2 พระราชกฤษฎีกานี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา 3 ให้ยกเลิกพระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ 430) พ.ศ. 2548

มาตรา 4 ให้ยกเว้นภาษีเงินได้ตามส่วน 2 หมวด 3 ในลักษณะ 2 แห่งประมวลรัษฎากร สำหรับเงินได้สุทธิจากการคำนวณภาษีเงินได้ตามมาตรา 48(1) แห่งประมวลรัษฎากร ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 10 ลงวันที่ 7 พฤศจิกายน พ.ศ. 2520 เฉพาะส่วนที่ไม่เกินหนึ่งแสนห้าหมื่นบาทแรก ในปีภาษีนั้น ทั้งนี้ สำหรับเงินได้สุทธิที่เกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2551 เป็นต้นไป

มาตรา 5 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังรักษาการตามพระราชกฤษฎีกานี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

สมัคร สุนทรเวช

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ: เหตุผลในการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกานี้ คือ เนื่องจากรัฐบาลมีนโยบายในการกระตุ้นและฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศสมควรปรับปรุงการยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา สำหรับเงินได้สุทธิจากการคำนวณภาษีเงินได้ตามมาตรา 48(1) แห่งประมวลรัษฎากร โดยกำหนดให้เงินได้สุทธิเฉพาะส่วนที่ไม่เกินหนึ่งแสนห้าหมื่นบาทแรก สำหรับปีภาษี ได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้ เพื่อบรรเทาภาระภาษีให้แก่ผู้มีเงินได้และสนับสนุนการขยายตัวของเศรษฐกิจ จึงจำเป็นต้องตราพระราชกฤษฎีกานี้

กฎกระทรวง
ฉบับที่ 266 (พ.ศ. 2551)
ออกตามความในประมวลรัษฎากร
ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 4 แห่งประมวลรัษฎากร ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 20) พ.ศ. 2513 และมาตรา 42 (17) แห่งประมวลรัษฎากร ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 10) พ.ศ. 2496 อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา 29 ประกอบกับมาตรา 33 และมาตรา 41 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ให้ยกเลิกความใน (35) ของข้อ 2 แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ 126 (พ.ศ. 2509) ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 195 (พ.ศ. 2538) ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“(35) เงินได้เท่าที่ลูกจ้างจ่ายเป็นเงินสะสมเข้ากองทุนสำรองเลี้ยงชีพ ตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนสำรองเลี้ยงชีพในอัตราไม่เกินร้อยละสิบห้าของค่าจ้างเฉพาะส่วนที่เกินหนึ่งหมื่นบาท แต่ไม่เกินสี่แสนเก้าหมื่นบาท สำหรับปีภาษีนั้น ทั้งนี้ สำหรับเงินได้พึงประเมินที่ได้รับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2551 เป็นต้นไป”

ข้อ 2 ให้ยกเลิกความใน (43) ของข้อ 2 แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ 126 (พ.ศ. 2509) ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 208 (พ.ศ. 2540) ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“(43) เงินได้เท่าที่สมาชิกกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการจ่ายเป็นเงินสะสมเข้ากองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ เฉพาะส่วนที่ไม่เกินห้าแสนบาท สำหรับปีภานี้ นั้น ทั้งนี้ สำหรับเงินได้พึงประเมินที่ได้รับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2551 เป็นต้นไป”

ข้อ 3 ให้ยกเลิกความใน (54) ของข้อ 2 แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ 126 (พ.ศ. 2509) ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 227 (พ.ศ. 2544) ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“(54) เงินได้เท่าที่ผู้อำนวยการ ผู้บริหาร ครู หรือบุคลากรทางการศึกษา ในโรงเรียนเอกชน จ่ายเป็นเงินสะสมเข้ากองทุนสงเคราะห์ตามกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนเอกชน เฉพาะส่วนที่ไม่เกินห้าแสนบาท สำหรับปีภานี้ นั้น ทั้งนี้ สำหรับเงินได้พึงประเมินที่ได้รับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2551 เป็นต้นไป”

ข้อ 4 ให้ยกเลิกความใน (55) ของข้อ 2 แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ 126 (พ.ศ. 2509) ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 265 (พ.ศ. 2551) ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“(55) เงินได้เท่าที่จ่ายเป็นค่าซื้อหน่วยลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ ตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ในอัตราไม่เกินร้อยละสิบห้าของเงินได้พึงประเมินเฉพาะส่วนที่ไม่เกินห้าแสนบาท สำหรับปีภานี้ นั้น โดยผู้มีเงินได้ต้องถือหน่วยลงทุนดังกล่าวมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปีนับตั้งแต่วันซื้อหน่วยลงทุนครั้งแรกและได้ถอนหน่วยลงทุนนั้นเมื่อผู้มีเงินได้มีอายุไม่ต่ำกว่าห้าสิบห้าปีบริบูรณ์ ทั้งนี้ สำหรับเงินได้พึงประเมินที่ได้รับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2551 เป็นต้นไป และให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนด

ในกรณีที่มีผู้มีเงินได้จ่ายเงินสะสมเข้ากองทุนสำรองเลี้ยงชีพตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ หรือกองทุนสงเคราะห์ตามกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนเอกชนด้วย เงินได้ที่ได้รับ

ยกเว้นตามวรรคหนึ่งเมื่อรวมกับเงินสะสมที่จ่ายเข้ากองทุนสำรองเลี้ยงชีพ กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ หรือกองทุนสงเคราะห์ ต้องไม่เกินห้าแสนบาท

ในกรณีที่ผู้มีเงินได้ถือหน่วยลงทุนไม่ครบห้าปีนับตั้งแต่วันซื้อหน่วยลงทุนครั้งแรกหรือไถ่ถอนหน่วยลงทุนก่อนที่ผู้มีเงินได้มีอายุครบห้าสิบห้าปีบริบูรณ์ ให้ผู้มีเงินได้นั้นหมดสิทธิได้รับยกเว้นตามวรรคหนึ่ง และต้องเสียภาษีเงินได้สำหรับเงินได้ที่ได้รับยกเว้นภาษีตามวรรคหนึ่งมาแล้วด้วย”

ข้อ 5 ให้ยกเลิกความใน (61) ของข้อ 2 แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ 126 (พ.ศ. 2509) ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 240 (พ.ศ. 2545) ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“(61) เงินได้เท่าที่ผู้มีเงินได้จ่ายเป็นเบี้ยประกันภัยในปีภาษี สำหรับการประกันชีวิตของผู้มีเงินได้ตามจำนวนที่จ่ายจริง เฉพาะส่วนที่เกินหนึ่งหมื่นบาทแต่ไม่เกินเก้าหมื่นบาท โดยกรมธรรม์ประกันชีวิตต้องมีกำหนดเวลาตั้งแต่สิบปีขึ้นไป และการประกันชีวิตนั้นได้เอาประกันไว้กับผู้รับประกันภัยที่ประกอบกิจการประกันชีวิตในราชอาณาจักร ทั้งนี้ สำหรับเบี้ยประกันภัย ที่ได้จ่ายตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2551 เป็นต้นไป และให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดีกำหนด”

ข้อ 6 ให้ยกเลิกความใน (66) ของข้อ 2 แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ 126 (พ.ศ. 2509) ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 246 (พ.ศ. 2547) ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“(66) เงินได้เท่าที่จ่ายเป็นค่าซื้อหน่วยลงทุนในกองทุนรวมหุ้นระยะยาว ตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ที่ได้มีการจดทะเบียนกองทรัสต์สินเป็นกองทุนรวมภายในวันที่ 30 มิถุนายน พ.ศ. 2550 ในอัตราไม่เกินร้อยละสิบห้าของเงินได้พึงประเมิน เฉพาะส่วนที่ไม่เกินห้าแสนบาท สำหรับปีภาษีนั้น และเงินได้ดังกล่าวต้องเป็นเงินได้ของผู้มีเงินได้ซึ่งเป็น

บุคคลธรรมดาแต่ไม่รวมถึงห้างหุ้นส่วนสามัญหรือคณะบุคคลที่มีชื่อนิติบุคคลและกองมรดกที่ยังไม่ได้แบ่ง ทั้งนี้ สำหรับเงินได้พึงประเมินที่ได้รับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2551 เป็นต้นไป

เงินได้ที่ได้รับยกเว้นตามวรรคหนึ่ง และการถือหน่วยลงทุนในกองทุนรวม
หุ้นระยะยาวให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนด

ในกรณีที่ผู้มีเงินได้ไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดใน
วรรคสอง ให้ผู้มีเงินได้นั้นหมดสิทธิได้รับยกเว้นตามวรรคหนึ่ง และต้องเสียภาษีเงินได้สำหรับเงิน
ได้ที่ได้รับยกเว้นภาษีตามวรรคหนึ่งมาแล้วด้วย”

ข้อ 7 ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นข้อ (78) ของข้อ 2 แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ 126
(พ.ศ. 2509) ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร

“(78) เงินได้ของวิสาหกิจชุมชนตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมวิสาหกิจ
ชุมชน เฉพาะที่เป็นห้างหุ้นส่วนสามัญหรือคณะบุคคลที่มีชื่อนิติบุคคล ซึ่งมีเงินได้ไม่เกินหนึ่งล้าน
สองแสนบาท สำหรับปีภาษีนั้น ทั้งนี้ สำหรับเงินได้พึงประเมินที่ได้รับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม พ.ศ.
2551 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2553 และให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดี
กำหนด”

ให้ไว้ ณ วันที่ 16 พฤษภาคม พ.ศ. 2551

สุรพงษ์ สืบวงศ์ดี

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ เนื่องจากรัฐบาลมีนโยบายในการ
กระตุ้นและฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศ สมควรเพิ่มวงเงินที่ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้ สำหรับเงินได้ที่

ได้จ่ายเป็นเงินสะสมเข้ากองทุนสำรองเลี้ยงชีพ ตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ เงินสะสมเข้ากองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ ตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ เงินสะสมเข้ากองทุนสงเคราะห์ตามกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนเอกชน เงินค่าซื้อหน่วยลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ และกองทุนรวมหุ้นระยะยาวตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ รวมทั้งเงินได้ที่ได้จ่ายเป็นเบี้ยประกันภัยสำหรับการประกันชีวิต เพื่อส่งเสริมการออมของภาคครัวเรือน ซึ่งส่งผลเป็นการสนับสนุนการลงทุนในตลาดทุน อันจะทำให้เศรษฐกิจขยายตัวเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ สมควรยกเว้นเงินได้ของวิสาหกิจชุมชนตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนที่มีจำนวนไม่เกินหนึ่งล้านสองแสนบาทไม่ต้องนำมารวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้ เพื่อให้เศรษฐกิจของชุมชนมีความเข้มแข็งและพัฒนาให้เกิดความยั่งยืน จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

(ร.จ.ฉบับกฤษฎีกา เล่ม 125 ตอนที่ 71 ก วันที่ 28 พฤษภาคม 2551)

ภาคผนวก ข

คำวินิจฉัยกรมสรรพากรและคำพิพากษาฎีกา

1. คำวินิจฉัยกรมสรรพากรกรณีแหล่งเงินได้ที่ต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

(1) นาย ก. เป็นลูกจ้างของบริษัทในประเทศไทย ต่อมาบริษัทได้มอบหมายให้นาย ก. ไปทำงานกับบริษัทร่วมทุนที่บริษัทฯ ได้ไปลงทุนในประเทศจีน โดยนาย ก. ได้รับเงินเดือนที่จ่ายจากบริษัทฯ ในประเทศไทย เงินได้ที่นาย ก. ได้รับจากบริษัทฯ ดังกล่าว จึงเป็นเงินได้เนื่องจากการของนายจ้างในประเทศไทย ตามมาตรา 41 วรรคหนึ่ง แห่งประมวลรัษฎากร (คำวินิจฉัยกรมสรรพากรที่ กค 0811/03366 ลงวันที่ 16 เมษายน 2542)

(2) บริษัท ท. ประกอบกิจการผลิตเฟอร์นิเจอร์เพื่อส่งออก โดยมีบริษัท A ในประเทศอังกฤษเป็นผู้ถือหุ้นร้อยละ 49 และบริษัท A ได้ส่งผู้แทน คือนาย B สัญชาติอังกฤษมาควบคุมและดูแลกิจการในประเทศไทย ซึ่งนาย B เข้ามาปฏิบัติงานในประเทศไทยรวมกันได้เกินกว่า 183 วันในปีภาษี ในส่วนค่าตอบแทนนาย B ได้รับเงินเดือนจาก บริษัท ท.แล้วยังได้รับเงินเดือนจากบริษัท A ด้วยแต่ไม่ได้โอนหรือนำเข้ามาในประเทศไทย ดังนั้น นาย B ต้องนำเงินได้ที่ได้รับจากบริษัท ท.และ บริษัท A เข้ามารวมคำนวณเพื่อเสียภาษีให้กับในประเทศไทย เนื่องจากเป็นหน้าที่งานที่ทำในประเทศไทย ตามมาตรา 41 วรรคหนึ่ง แห่งประมวลรัษฎากร ไม่ว่านาย B จะได้นำเงินได้ที่ได้รับจากบริษัท A เข้ามาในประเทศไทยหรือไม่ก็ตาม(คำวินิจฉัยกรมสรรพากรที่ กค 0706/2984 ลงวันที่ 26 มีนาคม 2546)

(3) นาย ก เป็นผู้จัดการธนาคารไทยประจำสาขาต่างประเทศ ได้รับเงินเดือนจากธนาคารในต่างประเทศโดยธนาคารสำนักงานใหญ่ในประเทศไทยมิได้เป็นผู้จ่ายเงินได้ตามมาตรา 40(1) ให้แก่ลูกจ้างที่ปฏิบัติงานในต่างประเทศโดยตรง แต่สาขาธนาคารในต่างประเทศเป็นผู้จ่ายเงินเดือนค่าจ้างจึงไม่เป็นเงินได้เนื่องจากการของนายจ้างในประเทศไทยไม่อยู่ในบังคับต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ตามมาตรา 41 วรรคหนึ่ง แห่งประมวลรัษฎากร (คำวินิจฉัยกรมสรรพากรที่ กค 0802(กม)/20215 ลงวันที่ 6 กันยายน 2538)

แต่ถ้าสำนักงานใหญ่จ่ายเงินเดือนหรือค่าจ้างทั้งหมดเข้าบัญชีเงินฝากในประเทศไทยโดยตรง เข้าลักษณะเป็นเงินได้เนื่องจากการของนายจ้างในประเทศไทย ต้องเสียภาษีเงินได้ตามมาตรา 41 วรรคหนึ่ง แห่งประมวลรัษฎากร (คำวินิจฉัยกรมสรรพากรที่ กค 0811/3538 ลงวันที่ 2 พฤษภาคม 2545)

สรุป หากผู้มีเงินได้ปฏิบัติงานต่างประเทศให้นายจ้างในประเทศไทย แต่เป็นการปฏิบัติงานให้กิจการที่อยู่นอกประเทศของนายจ้างในประเทศไทย ไม่ถือเป็นแหล่งเงินได้ในประเทศไทย

(4) บุคคลในคณะทูตของสถานเอกอัครราชทูตต่างประเทศได้รับดอกเบี้ยเงินฝากจากธนาคารไทย เป็นเงินได้ตามมาตรา 40(4)(ก) แห่งประมวลรัษฎากร บุคคลในคณะทูตดังกล่าว

ต้องนำดอกเบี้ยมาเสียภาษีเงินได้ในประเทศไทย ตามมาตรา 41 วรรคหนึ่ง แห่งประมวลรัษฎากร (คำวินิจฉัยกรมสรรพากรที่ กค 0811/0362 ลงวันที่ 14 มกราคม 2540)

(5) กรณีคนต่างประเทศเข้ามาทำงานกับบริษัทในประเทศไทย ซึ่งต้องขอรับใบอนุญาตทำงานจากกระทรวงแรงงาน การนับวันการเป็นผู้อยู่ในประเทศไทย ให้เริ่มนับตั้งแต่วันที่เข้ามาในประเทศไทยตามที่ปรากฏในหนังสือเดินทางไม่ใช่วันที่ได้รับอนุญาตให้ทำงานในประเทศไทย ตามใบอนุญาตทำงาน(คำวินิจฉัยกรมสรรพากรที่ กค 0811/2559 ลงวันที่ 10 มีนาคม 2540)

(6) ผู้อยู่ในประเทศไทยและมีเงินได้จากแหล่งในต่างประเทศจะต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามมาตรา 41 วรรคสาม แห่งประมวลรัษฎากร ก็ต่อเมื่อได้นำเงินได้พึงประเมินดังกล่าวที่เกิดขึ้นในปีภาษีที่ผู้มีเงินได้เป็นผู้อยู่ในประเทศไทย เข้ามาในประเทศไทยในปีภาษีเดียวกัน แต่ถ้านำเงินได้ที่เก็บสะสมไว้ ซึ่งเป็นเงินได้ของปีก่อน ๆ เข้ามาในประเทศไทย เงินได้ดังกล่าวไม่อยู่ในข่ายที่จะต้องเสียภาษีเงินได้ของปีก่อน ๆ เข้ามาในประเทศไทย เงินได้ดังกล่าวไม่อยู่ในข่ายที่จะต้องเสียภาษีเงินได้ตามมาตรา 41 วรรคสอง แห่งประมวลรัษฎากร(คำวินิจฉัยกรมสรรพากรที่ กค 0802/3791 ลงวันที่ 27 มีนาคม 2528)

2. คำพิพากษาฎีกากรณีแหล่งเงินได้ที่ต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

(1) ตามประมวลรัษฎากร มาตรา 41 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ผู้มีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 ในปีภาษีที่ล่วงมาแล้ว เนื่องจากหน้าที่งานหรือกิจการที่ทำในประเทศไทย หรือเนื่องจากกิจการของนายจ้าง ในประเทศไทยหรือเนื่องจากทรัพย์สินที่อยู่ในประเทศไทย ต้องเสียภาษีตามบทบัญญัติในส่วนนี้ ไม่ว่าเงินได้นั้น จะจ่ายในหรือนอกประเทศ” ซึ่งเงินได้เนื่องจากกิจการของนายจ้างในประเทศไทยตามบทบัญญัติดังกล่าว หมายความว่า เงินได้ของผู้มีเงินได้ซึ่งเป็นลูกจ้างของนายจ้างที่ประกอบกิจการในประเทศไทย โดยลูกจ้างนั้น ทำงานให้แก่นายจ้างที่ประกอบกิจการในประเทศไทย และนายจ้างจ่ายค่าจ้างให้แก่ลูกจ้างเพื่อตอบแทน การทำงานนั้น ทั้งนี้ไม่ว่าลูกจ้างนั้นจะทำงานในประเทศหรือนอกประเทศ และไม่ว่านายจ้างจะจ่ายเงินให้แก่ลูกจ้างในประเทศหรือนอกประเทศก็ถือว่าลูกจ้างนั้นมีแหล่งเงินได้ในประเทศไทย มีหน้าที่ต้องเสียภาษีเงินได้ บุคคลธรรมดาให้แก่ประเทศไทย

จำเลยเป็นลูกจ้างของ บริษัท อิตาเลียนไทย ดีเวล็อปเมนต์ จำกัด (มหาชน) ซึ่งเป็นนิติบุคคลที่จดทะเบียนในประเทศไทย มีวัตถุประสงค์ประกอบกิจการรับเหมาก่อสร้างทั้งภายในและนอกประเทศไทย การที่ บริษัท อิตาเลียนไทย ดีเวล็อปเมนต์ จำกัด (มหาชน) ส่งจำเลยไปทำงานที่ นายจ้างรับงานถมทะเล เพื่อทำเป็นพื้นแผ่นดินและทำถนนให้แก่กรมทางของประเทศสาธารณรัฐ

ฟิลิปปินส์ซึ่งเป็นงานในกิจการของนายจ้างในประเทศไทย ค่าจ้างที่ บริษัท อิตาเลียนไทย ดีเวลล็อปเม้นต์ จำกัด (มหาชน) จ่ายให้แก่จำเลยจึงเป็นเงินได้เนื่องจากการจ้างแรงงานตามประมวลรัษฎากร มาตรา 40 (1) ที่จำเลยได้รับเนื่องจากปฏิบัติงานให้แก่ กิจการของนายจ้างในประเทศไทย จึงต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาให้แก่ประเทศไทย ตามประมวลรัษฎากร มาตรา 41 วรรคหนึ่ง (คำพิพากษาฎีกาที่ 6054/2549)

3. คำพิพากษาฎีกา กรณีเงินได้พึงประเมิน

1. ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาใช้เกณฑ์เงินสดในการคำนวณภาษี ซึ่งต้องเป็นสิ่งที่ได้รับมาแล้ว มิใช่เป็นเพียงสิทธิเรียกร้องที่จะได้รับ เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อย่างอื่นมาในภายหน้า (คำพิพากษาฎีกาที่ 580/2506)

2. เงินได้พึงประเมินตามมาตรา 39 แห่งประมวลรัษฎากรนั้น ไม่ว่าจะเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อย่างอื่น จะต้องเป็นสิ่งที่ได้รับมาแล้ว มิใช่เป็นแต่เพียงสิทธิเรียกร้องที่จะได้รับมาในภายหน้า โจทก์ขายที่ดินพร้อมตึกแถวเมื่อปี 2534 ในราคา 10,375,400 บาท ในส่วนราคาที่ดิน 6,300,000 บาท ผู้ซื้อออกเช็คธนาคารจำนวน 23 ฉบับ ชำระราคาที่ดินแทนเงินสด โจทก์เรียกเก็บเงินตามเช็ค 7 ฉบับ รวม 4,046,000 บาท ได้แล้ว ส่วนอีก 16 ฉบับ เป็นเช็คลงวันที่ล่วงหน้าส่งจ่ายเงินในปี 2535 และ 2536 รวม 2,254,000 บาท โจทก์จึงยังไม่มีสิทธินำเช็คดังกล่าวไปเรียกเก็บเงินจากธนาคารในปีภาษี 2534 ซึ่งโจทก์เรียกเก็บจากธนาคารตามกำหนดส่งจ่ายในปี 2535 และ 2536 ดังนั้น เช็คจำนวน 16 ฉบับ ที่โจทก์ได้รับมาในปีภาษี 2534 ดังกล่าว จึงเป็นเพียง สิทธิเรียกร้องที่จะได้รับมาในอนาคต ยังถือไม่ได้ว่าโจทก์ ได้รับเงินได้พึงประเมินเป็นเงิน 2,254,000 บาท ตามเช็คที่ส่งจ่ายล่วงหน้าจำนวน 16 ฉบับนั้นในปีภาษี 2534 ซึ่งจะต้องนำมารวมคำนวณเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาประจำปีภาษี 2534 ที่ศาลภาษีอากรกลางพิพากษาให้แก่โจทก์ประเมิน และคำวินิจฉัยของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ในส่วนนี้จึงชอบแล้ว พิพากษายืน (คำพิพากษาฎีกาที่ 1690/2548)

3. โจทก์ได้จดทะเบียนสมรสกับนาง น. เมื่อวันที่ 3 เมษายน 2529 ต่อมาวันที่ 12 ธันวาคม 2532 นาง น. ซื้อที่ดินไว้ 2 แปลง โดยได้จดทะเบียนรับโอนกรรมสิทธิ์ประเภทการขายทั้ง 2 โฉนด แต่เป็นการถือกรรมสิทธิ์ที่ดินแทน นาย ช. นาย ม. และนาย ว. บางส่วน ต่อมาในวันที่ 17 เมษายน 2533 นาง น. จดทะเบียนกรรมสิทธิ์ร่วมให้นาย ช. นาย ม. และนาย ว. เข้าถือกรรมสิทธิ์ร่วม แม้นาง น. อ้างว่ายอมถือกรรมสิทธิ์ที่ดินแทนเนื่องจากนาย ช. นาย ม. นาย ว. มีปัญหาการเงินยังชำระค่าซื้อที่ดินไม่ครบ กลุ่มนายหน้าจึงขอให้นางนพวรรณรับโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินทั้ง 2 โฉนด

ไว้ทั้งหมด ทั้ง ๆ ที่ต่างไม่เคยรู้จักกันมาก่อน ย่อมเป็นการผิดปกติวิสัยของกลุ่มนายหน้าที่จะกระทำ การให้ตนเองเสียเปรียบ ทั้งต่อมาวันที่ 24 ตุลาคม 2533 นาง น. นาย ช. นาย ม. นาย ว. ได้จดทะเบียนโอนขายที่ดินดังกล่าวให้แก่บริษัท ก. จำกัด ก็ปรากฏว่า นาง น. เป็นคนหนึ่งที่ได้รับมอบ อำนาจจาก นาย ช. นาย ม. นาย ว. ให้เป็นผู้ดำเนินการจดทะเบียนโอนขาย จากพฤติการณ์ดังกล่าว นาง น. เป็นผู้ดำเนินการและเกี่ยวข้องกับที่ดินทั้ง 2 โฉนดมาตั้งแต่แรกจนกระทั่งขายให้แก่บริษัท ก. จำกัด นาง น. จึงเป็นผู้ซื้อหาใช้ถือกรรมสิทธิ์บางส่วนแทน นาย ช. นาย ม. นาย ว. ดังที่โจทก์อ้างไม่ การที่นาง น. จดทะเบียนกรรมสิทธิ์รวมให้นาย ช. นาย ม. นาย ว. เข้าถือกรรมสิทธิ์รวมโดยได้รับ ค่าตอบแทนจำนวน 6,738,750 บาท ต้องถือว่าเป็นการขายตามความในมาตรา 39 แห่งประมวล รัษฎากร นาง น. ซึ่งเป็นผู้มีเงินได้จากการขายสังหาริมทรัพย์ตามมาตรา 40(8) แห่งประมวล รัษฎากร แม้โจทก์ได้จดทะเบียนหย่ากับนาง น. เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2536 แต่เงินค่าตอบแทน ดังกล่าวเป็นเงินได้ในปี 2533 ซึ่งขณะนั้น โจทก์ยังเป็นสามีนาง น. และอยู่ร่วมกันตลอดปีภาษีเงินได้ ดังกล่าวของนาง น. ก็ต้องถือว่าเป็นเงินได้พึงประเมินของโจทก์ตามมาตรา 57 ตรี แห่งประมวล รัษฎากร ไม่ว่าเงินนั้นจะเป็นสินส่วนตัวหรือสินสมรส

โจทก์ได้ยื่นแบบรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (ภ.ง.ด. 91) เมื่อวันที่ 28 มีนาคม 2534 โดยไม่ได้นำเงินได้ของนาง น. ดังกล่าวมาแสดงไว้ในแบบรายการภาษีทั้ง ๆ ที่โจทก์มีหน้าที่ต้องยื่น ตามมาตรา 57 ตรี แห่งประมวลรัษฎากร เมื่อโจทก์ไม่ยื่นรายงานภาษีตามแบบให้ถูกต้อง เจ้า พนักงานประเมินของจำเลยมีอำนาจออกหมายเรียก โจทก์ก็มาไต่สวนได้ภายใน 2 ปี แต่ต้องไม่เกิน 5 ปี นับแต่วันที่ได้อื่นรายการตามมาตรา 19 แห่งประมวลรัษฎากร เมื่อเจ้าพนักงานออกหมายเรียก โจทก์เมื่อวันที่ 26 มกราคม 2538 การออกหมายเรียกของเจ้าพนักงานประเมินของจำเลยจึงชอบด้วย กฎหมายแล้ว(คำพิพากษาฎีกาที่ 559/2546)

4. บริษัทโจทก์ได้ให้บริการรับประทานอาหารแก่พนักงานของโจทก์บนเรือชุดแร่อย่อม ถือเป็นเงินได้พึงประเมินของพนักงานที่ได้รับประโยชน์ตามมาตรา 39 แห่งประมวลรัษฎากร (คำ พิพากษาฎีกาที่ 123/2540)

4. รวมคำวินิจฉัยกรมสรรพากรและคำพิพากษาฎีกากรณีประเภทของเงินได้พึงประเมิน

คำวินิจฉัยกรมสรรพากร กรณีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(1)

1. มีรายได้จากเงินและค่านายหน้าจากบริษัทฯ นายจ้างเดียวกันถือวาค่านายหน้า ดังกล่าวเป็นเงินได้เนื่องจากการจ้างแรงงานตามมาตรา 40(1) แห่งประมวลรัษฎากร (คำวินิจฉัย กรมสรรพากรที่ กค 0706/4108 ลงวันที่ 2 พฤษภาคม 2546)

2. บริษัทจัดให้มีการประกันชีวิตพนักงานรวมทุกคน (ประกันชีวิตหมู่) โดยมีกรมธรรม์ฉบับเดียว มิได้แยกเป็นรายบุคคล ซึ่งผู้ถือกรมธรรม์คือบริษัทฯ และสมาชิกผู้เอาประกันภัย คือ สมาชิกประจำทั้งหมดที่อยู่ปฏิบัติงานเต็มเวลามาแล้วสามปี กรณีพนักงานได้รับอุบัติเหตุหรือเสียชีวิต ทางบริษัทผู้เอาประกันจะจ่ายค่าชดเชยการเรียกร้องของพนักงานคืนมาให้ เป็นเช็คในนามของบริษัทฯ และบริษัท จะเบิกจ่ายเป็นเงินสดให้แก่พนักงานหรือผู้รับผลประโยชน์อีกครั้งหนึ่ง โดยไม่มีการหักค่าใช้จ่ายใด ๆ ทั้งสิ้น ดังนั้นผู้รับประโยชน์จากรวมธรรม์ที่แท้จริง คือ พนักงาน เงินค่าเบี้ยประกันที่บริษัทฯ จ่ายแทนพนักงาน จึงถือเป็นประโยชน์เพิ่มจากการจ้างแรงงานของพนักงาน เป็นเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 (1) แห่งประมวลรัษฎากร(คำวินิจฉัยฎกรมสรรพากรที่ กค 0811(กม)/795 ลงวันที่ 22 เมษายน 2541)

3. บริษัทฯ ตั้งกองทุนสำรองเลี้ยงชีพให้กับพนักงาน ต่อมาคณะกรรมการของบริษัทฯ มีมติยกเลิกกองทุน และจ่ายคืนเงินกองทุนให้กับพนักงาน เงินที่จ่ายคืนดังกล่าวถือเป็นเงินได้ที่ได้รับเนื่องจากการจ้างแรงงานตามมาตรา 40(1) แห่งประมวลรัษฎากร และไม่ใช่เงินได้ที่พนักงานได้รับเมื่อออกจากงานเพราะเกษียณอายุ ทุพพลภาพหรือตาย ตามข้อ 2(36)แห่งกฎกระทรวงฉบับที่ 126 (พ.ศ.2509)ฯ แก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวงฉบับที่ 195 (พ.ศ.2538)ฯ จึงไม่ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามมาตรา 42(17) แห่งประมวลรัษฎากร(คำวินิจฉัยฎกรมสรรพากรที่ กค 0811/02738 ลงวันที่ 25 มีนาคม 2542)

คำพิพากษาศาลฎีกา กรณีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(1)

1. โจทก์(นายจ้าง)ให้บริการอาหารฟรีแก่พนักงานของโจทก์ถือได้ว่าพนักงาน ของโจทก์ได้รับประโยชน์ในทางทรัพย์สินเนื่องจากการทำงานค่าใช้จ่ายในการจัดซื้ออาหารมาเลี้ยงพนักงาน ถือเป็นเงินได้ของพนักงานของโจทก์ ตามมาตรา 40(1) แห่งประมวลรัษฎากร (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 123/2540)

2. จำเลยทำสัญญาประนีประนอมโดยศาลพิพากษาตามยอมความให้จำเลยจ่ายเงินจำนวนหนึ่งแก่โจทก์ เนื่องจากโจทก์ฟ้องเรียกค่าเสียหายจากจำเลยว่าจำเลยเลิกจ้างโจทก์โดยไม่เป็นธรรม ซึ่งโจทก์และจำเลยเป็นนายจ้างลูกจ้างกัน เงินค่าเสียหายที่โจทก์ได้รับจากจำเลยจึงเป็นเงินได้เนื่องจากการจ้างแรงงาน ตามมาตรา 40(1) แห่งประมวลรัษฎากร หากใหม่ ค่าสินไหมทดแทนในมูลละเมิดตามมาตรา 42(13) จำเลยซึ่งเป็นผู้จ่ายจึงมีหน้าที่หักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย(คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3353/2532)

คำวินิจฉัยกรมสรรพากร กรณีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(2)

1. กรณีพยาบาลซึ่งเป็นลูกจ้างได้รับเงินเดือนประจำจากโรงพยาบาลอยู่แล้ว มีรายได้อื่นที่ได้รับจากโรงพยาบาลอีกถือเป็นเงินได้ตามมาตรา 40(1) แห่งประมวลรัษฎากร หากพยาบาลไม่ได้เป็นลูกจ้างของโรงพยาบาล เงินได้ที่ได้รับ เช่น เงินที่ได้รับเป็นรายเดือน ค่าตอบแทนนอกเวลา ประจำเป็นรายชั่วโมง ค่าพยาบาลผู้ป่วยพิเศษ กรณีผู้ป่วยต้องการ การเรียกมาทำการพยาบาลพิเศษ เช่น ช่วยแพทย์ผ่าตัด คมยาสลบ การเฝ้าคลอด หรือกรณีผู้ป่วยต้องการพยาบาลพิเศษในรพพยาบาลขณะส่งตัวไปให้โรงพยาบาลอื่น เป็นเงินได้ตามมาตรา 40(2) แห่งประมวลรัษฎากร (คำวินิจฉัยกรมสรรพากรที่ กค 0802/26918 ลงวันที่ 18 ธันวาคม 2538 และ กค 0811(กม)/169 ลงวันที่ 30 มกราคม 2541)

คำพิพากษาศาลฎีกา กรณีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(2)

1. บริษัทโจทก์จ่ายเงินค่าใช้จ่ายเบิกชดเชยและค่าการตลาด ค่าส่งเสริมการตลาด ตามสัญญาจ้างเป็นที่ปรึกษาให้แก่บริษัทต่างประเทศ ถือเป็นเงินได้จากการรับทำงานให้ตามมาตรา 40(2) แห่งประมวลรัษฎากร(คำพิพากษาที่ 4925/2533)

2. เงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 แห่งประมวลรัษฎากรจะเป็นเงินได้ฯ ประเภทใด จะต้องพิจารณาถึงรายจ่ายและลักษณะของงานที่ทำประกอบด้วยเงินได้ ตามมาตรา 40(2) แห่งประมวลรัษฎากร เป็นเงินได้เนื่องจากหน้าที่หรือตำแหน่งงานที่ทำหรือจากการรับทำงานให้ ลักษณะของงานที่ทำมีค่าใช้จ่ายไม่มาก ตามประมวลรัษฎากรจึงให้หักค่าใช้จ่ายได้น้อยเป็นการเหมา ส่วนเงินได้ตามมาตรา 40(8) เป็นเงินได้จากการธุรกิจ การพาณิชย์ ซึ่งเป็นงานที่ต้องมีค่าใช้จ่ายจำนวนสูง จึงยอมให้หักค่าใช้จ่ายได้มากกว่าเงินได้ตามมาตรา 40(2) เมื่องานรับแปลข้อมูลทางธรณีวิทยาเกี่ยวกับแหล่งน้ำมันเป็นงานที่มีค่าใช้จ่ายสูง เงินค่าตอบแทนจากการรับแปลข้อมูลดังกล่าว จึงมิใช่เงินได้จากการรับทำงานให้ตามมาตรา 40(2) แต่เป็นเงินจากการธุรกิจตามมาตรา 40(8) แห่งประมวลรัษฎากร(คำพิพากษาที่ 5422/2536)

คำวินิจฉัยกรมสรรพากร กรณีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(3)

1. ผู้มีเงินได้เป็นนักเขียนหรือได้รับค่าตอบแทนจากการใช้ลิขสิทธิ์ของตนโดยอนุญาตให้พิมพ์จำหน่ายงานนิพนธ์ที่ตนทำขึ้น ไม่ว่าจะป็นหนังสือ จุลสาร สิ่งเขียน สิ่งพิมพ์ ปาฐกถา เทศนา คำปราศรัย สุนทรพจน์และโปรแกรมคอมพิวเตอร์ เงินได้ดังกล่าวเป็นเงินได้จากค่าแห่งลิขสิทธิ์ ตามมาตรา 40(3) แห่งประมวลรัษฎากร

ผู้มีเงินได้หรือนักเขียนได้รับเงินได้เป็นค่าตอบแทนจากการสร้างสรรค์งานในฐานะลูกจ้างในสัญญาจ้างแรงงาน ตามมาตรา 575 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แม้ลูกจ้างเป็นผู้มีลิขสิทธิ์ในงานที่ตนทำขึ้นนั้น ตามมาตรา 9 แห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537 เงินได้ดังกล่าว เป็นเงินได้พึงประเมินจากการจ้างแรงงานตามมาตรา 40(1) แห่งประมวลรัษฎากร แต่หากผู้มีเงินได้หรือนักเขียนได้รับเงินเป็นค่าตอบแทนจากการรวบรวมงานที่ตนทำขึ้นในฐานะลูกจ้างเพื่อพิมพ์จำหน่าย เป็นเงินได้จากค่าแห่งลิขสิทธิ์ตามมาตรา 40(3) แห่งประมวลรัษฎากร

ผู้มีเงินได้หรือนักเขียนได้รับเงินได้เป็นค่าตอบแทนจากการสร้างสรรค์งานขึ้นโดยรับจ้างบุคคลอื่น เข้าลักษณะเป็นสัญญาจ้างทำของตามมาตรา 587 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งผู้ว่าจ้างเป็นผู้มีลิขสิทธิ์ในงานนั้น ตามมาตรา 10 แห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537 เงินได้ดังกล่าวเป็นเงินได้พึงประเมินจากการรับทำงานให้ตามมาตรา 40(2) แห่งประมวลรัษฎากร (คำวินิจฉัยกรมสรรพากรที่ กค 0811/2738 ลงวันที่ 22 มีนาคม 2544)

ผู้มีเงินได้หรือนักเขียนได้รับเงินได้จากการทำวรรณกรรม ทั้งนี้ การทำวรรณกรรมหมายถึง การทำหนังสือขายโดยผู้มีเงินได้ หรือนักเขียนต้องจัดพิมพ์และดำเนินการขายเอง เงินได้จากการทำวรรณกรรมเข้าลักษณะเป็นเงินได้พึงประเมินจากการธุรกิจตามมาตรา 40(8) แห่งประมวลรัษฎากร

คำพิพากษาฎีกา กรณีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(3)

1. บริษัทประเทศญี่ปุ่นส่งผู้เชี่ยวชาญมาให้ความช่วยเหลือทางเทคนิคแก่โจทก์ ในการผลิตกระดาษตามสัญญาโดยบริษัทประเทศญี่ปุ่นได้รับค่าทำเนียมจากโจทก์เงินค่าทำเนียมดังกล่าวเป็นเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(3) แห่งประมวลรัษฎากรที่จ่ายจากประเทศไทย เงินดังกล่าวเป็นค่าสิทธิตามความหมายของอนุสัญญาระหว่างไทย-ญี่ปุ่น เพื่อการเว้นการเก็บภาษีซ้อน โจทก์มีหน้าที่ต้องหักภาษีตามมาตรา 70 แห่งประมวลรัษฎากร(คำพิพากษาฎีกาที่ 1867/2531)

2. เงินได้ที่โจทก์จ่ายไปเป็นค่าตอบแทนในการที่โจทก์ได้สิทธิผลิตกาแฟผงตามสูตรและความรู้ที่ได้รับตามข้อแนะนำเกี่ยวกับกรรมวิธีผลิตของบริษัทเนสท์เทค ตลอดเวลาของอายุสัญญาที่ทำกันไว้ ซึ่งโจทก์ก็ต้องรักษาไว้เป็นความลับ และส่งคืนบรรดาเอกสารทั้งปวงที่เกี่ยวกับสูตรและความรู้ดังกล่าวแก่บริษัทเนสท์เทค เมื่อสิ้นอายุสัญญาเงินได้ดังกล่าวเป็นเงินได้ประเภทค่าแห่งสิทธิตามมาตรา 40(3) แห่งประมวลรัษฎากร(คำพิพากษาฎีกาที่ 5634/2536)

คำพิพากษาฎีกา กรณีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(4)

1. ประมวลรัษฎากรมิได้บัญญัติถึงความหมายของคำว่า "เงินปันผล" ไว้โดยเฉพาะ จึงต้องพิจารณาตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งประมวลกฎหมายแพ่งและ

พาณิชย์ได้บัญญัติเกี่ยวกับเงินปันผลและเงินสำรองไว้ตั้งแต่มาตรา 1200 ถึงมาตรา 1205 โดยเฉพาะเมื่อพิจารณาตามมาตรา 1200, 1201 ว.3 และมาตรา 1202 ว.1 แล้วจะเห็นได้ว่า เงินปันผลที่บริษัทจ่ายให้แก่ผู้ถือหุ้นเป็นส่วนหนึ่งของกำไรที่ได้รับในรอบระยะเวลาบัญชีที่ประกอบกิจการตามวัตถุประสงค์ที่ได้จดทะเบียนไว้ และเพื่อมิให้บริษัทนำผลกำไรมาจ่ายเป็นเงินปันผลให้แก่ผู้ถือหุ้นทั้งหมดจนขาดเงินหมุนเวียนในการประกอบกิจการ กฎหมายจึงบังคับให้บริษัทต้องจัดสรรกำไรที่ได้รับจากการประกอบกิจการส่วนหนึ่งไว้เป็นทุนสำรองทุกราวที่จ่ายเงินปันผล แต่เมื่อบริษัทเล็กกัน ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ก็ได้บัญญัติถึงการชำระบัญชีไว้ตามมาตรา 1249 โดยให้ถือว่าบริษัทยังคงตั้งอยู่ トラบเท่าเวลาที่จำเป็นเพื่อการชำระบัญชี มาตรา 1250 ให้ผู้ชำระบัญชีชำระสะสางการงานของบริษัทให้เสร็จไปกับจัดการใช้หนี้เงินและแจกจ่ายสินทรัพย์ของบริษัท และในการชำระบัญชี ผู้ชำระบัญชีมีอำนาจตามมาตรา 1259 เพื่อให้การชำระบัญชีเสร็จไปด้วยดี ส่วนทรัพย์สินของบริษัท มาตรา 1269 กำหนดให้แบ่งคืนให้แก่ผู้ถือหุ้นได้เพียงเท่าที่ไม่ต้องเอาไว้ใช้ในการชำระหนี้ของบริษัทเท่านั้น นอกจากนี้ประมวลรัษฎากร มาตรา 72 ว.2 ยังบัญญัติให้ถือว่าวันที่จดทะเบียนเลิกบริษัทเป็นวันสุดท้ายของรอบระยะเวลาบัญชี และให้ผู้ชำระบัญชีมีหน้าที่ยื่นแบบแสดงรายการและเสียภาษีตามแบบและภายในกำหนดเวลาตามมาตรา 68 และ 69 แห่งประมวลรัษฎากร ในระหว่างการชำระบัญชีของบริษัท ข. แม้จะถือว่าบริษัทยังคงตั้งอยู่ตราบเท่าเวลาที่จำเป็นเพื่อการชำระบัญชี แต่การที่ผู้ชำระบัญชีขายทรัพย์สินและดำเนินกิจการต่างๆ หลังจากจดทะเบียนเลิกบริษัทแล้ว เป็นเหตุให้มีรายได้ระหว่างรอบระยะเวลาบัญชีที่ขยายออกไปโดยได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมสรรพากรตามประมวลรัษฎากร มาตรา 72 ว.3 ก็เป็นเพียงการกระทำไปตามอำนาจหน้าที่ตามที่ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์กำหนดไว้ในระหว่างที่การชำระบัญชียังไม่เสร็จเพื่อชำระสะสางการงานให้สิ้นไปและแจกจ่ายสินทรัพย์ของบริษัทเท่านั้น รายได้ที่เกิดขึ้นระหว่างการชำระบัญชีที่มีเหลืออยู่หลังจากหักค่าใช้จ่ายแล้ว จึงมิใช่ผลกำไรจากการประกอบกิจการของบริษัท แต่เป็นผลกำไรจากการขายทรัพย์สินที่ต้องแบ่งคืนให้แก่ผู้ถือหุ้นตามส่วนเมื่อได้กันส่วนที่จะต้องเอาไว้ใช้ในการชำระหนี้ของบริษัทแล้ว หรือเมื่อชำระบัญชีเสร็จตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1269 เงินที่จำเลยได้รับการชำระบัญชีของบริษัท ข. ในปี 2542 จำนวน 10,861,200 บาท จึงมิใช่เงินปันผลอันเป็นเงินได้พึงประเมินตามประมวลรัษฎากร มาตรา 40(4)(ข) แต่เป็นเงินได้พึงประเมินตามมาตรา (40)(4)(ค) เฉพาะส่วนที่ตีราคาเป็นเงินได้เกินกว่าเงินทุนที่จำเลยลงทุนในบริษัทดังกล่าว จำเลยจึงไม่มีสิทธิได้รับเครดิตภาษีตามมาตรา 47 ทวิ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7671/2546)

2. โจทก์ที่ 1 ถึงที่ 4 ที่ 6 และภริยาจำเลยที่ 5 เป็นผู้ถือหุ้นของบริษัท แซ่หวงวน จำกัด จดทะเบียนเลิกบริษัทเมื่อวันที่ 15 สิงหาคม 2540 และขณะที่โจทก์ฟ้องคดีนี้ยังอยู่ในระหว่างชำระ

บัญชี ในรอบระยะเวลาบัญชีวันที่ 16 สิงหาคม 2540 ถึงวันที่ 15 สิงหาคม 2541 บริษัทฯ มีรายได้จากการขายที่ดิน ยาง และมะพร้าว เงินสงเคราะห์ส่วนยาง ดอกเบี้ยรับและรายได้อื่นๆ รวมจำนวน 13,478,152.22 บาท เมื่อหักค่าใช้จ่ายและขาดทุนสะสมยกมาไม่เกิน 5 ปีแล้ว เมื่อนำไปเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลและขาดทุนสะสมแล้ว เหลือเงินจำนวน 130,531,347.33 บาท ผู้ชำระบัญชีนำไปจ่ายให้ผู้ถือหุ้นรวมจำนวน 126,000,000 บาท โดยหักภาษี ณ ที่จ่ายและนำส่งให้จ่ายเลยแล้ว และอ้างว่าได้รับการเครดิตภาษีตามมาตรา 47 ทวิ แห่งประมวลรัษฎากร ซึ่งเมื่อหักภาษี ณ ที่จ่ายแล้วขอรับภาษีคืน แต่จ่ายไม่คืนให้ ปัญหาที่ต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของโจทก์ทั้งหมดมีว่า เงินที่โจทก์ที่ 1 ถึงที่ 4 ภริยาโจทก์ที่ 5 และโจทก์ที่ 6 ได้รับจำนวนดังกล่าวเป็นเงินปันผลตามมาตรา 40 (4) (ข) หรือเป็นเงินได้ตามมาตรา 40 (4) (จ) แห่งประมวลรัษฎากร ซึ่งตามประมวลรัษฎากรมิได้บัญญัติถึงความหมายของคำว่า "เงินปันผล" ไว้โดยเฉพาะ แต่ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ได้บัญญัติเกี่ยวกับเงินปันผลและเงินสำรองของบริษัทจำกัดไว้ในบรรพ 3 ลักษณะ 22 หมวด 4 ส่วนที่ 3 ข้อ 5 ตั้งแต่มาตรา 1200 ถึงมาตรา 1205 และประมวลรัษฎากร มาตรา 72 วรรค 2 ยังบัญญัติให้ถือว่าวันที่จดทะเบียนเลิกบริษัทเป็นวันสุดท้ายของรอบระยะเวลาบัญชี และให้ผู้ชำระบัญชีมีหน้าที่ยื่นแบบแสดงรายการและเสียภาษีตามแบบและภายในกำหนดเวลาตามมาตรา 68 และมาตรา 69 แห่งประมวลรัษฎากร โดยอนุโลม หากไม่สามารถยื่นรายการและเสียภาษีภายในกำหนดเวลาดังกล่าวได้ มาตรา 72 วรรคสาม บัญญัติให้ผู้ชำระบัญชียื่นคำร้องต่ออธิบดีกรมสรรพากรเพื่อขอขยายระยะเวลาออกไปอีก และอธิบดีกรมสรรพากรจะสั่งให้ขยายรอบระยะเวลาบัญชีออกไปอีกด้วยก็ได้ ดังนั้น ในระหว่างการชำระบัญชีของบริษัทฯ แม้จะถือว่าบริษัทตั้งอยู่ตราบเท่าเวลาที่จำเป็นเพื่อการชำระบัญชี แต่การที่ผู้ชำระบัญชีขายทรัพย์สินของบริษัทและดำเนินกิจการต่างๆ หลังจากจดทะเบียนเลิกบริษัทแล้ว เป็นเหตุให้บริษัทมีรายได้ในระหว่างรอบระยะเวลาบัญชีที่ได้รับอนุญาตให้ขยายออกไปดังกล่าว รายได้ของบริษัทที่เกิดขึ้นในระหว่างการชำระบัญชีที่มีเหลืออยู่หลังหักค่าใช้จ่ายแล้ว จึงมิใช่ผลกำไรที่ได้จากการประกอบกิจการของบริษัท แต่เป็นผลกำไรจากการขายสินทรัพย์ของบริษัทและเป็นทรัพย์สินของบริษัทที่ต้องแบ่งคืนแก่ผู้ถือหุ้นตามส่วน เมื่อได้กันส่วนที่จะต้องเอาไปใช้ในการชำระหนี้ของบริษัทแล้ว เงินที่โจทก์ที่ 1 ถึงที่ 4 ภริยาโจทก์ที่ 5 และโจทก์ที่ 6 ได้รับจากบริษัทฯ เมื่อมีการจดทะเบียนเลิกบริษัทแล้ว เงินจำนวนดังกล่าวจึงมิใช่เงินปันผลที่ได้จากบริษัทฯ ซึ่งเป็นเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 (4) (ข) แห่งประมวลรัษฎากร แต่เป็นผลประโยชน์ที่ผู้ถือหุ้นได้รับจากการที่บริษัทฯ เลิกกัน ซึ่งเป็นเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 (4) (จ) แห่งประมวลรัษฎากร เฉพาะส่วนที่ตีราคาเป็นเงินได้เกินกว่าเงินทุนที่โจทก์แต่ละคนลงทุนในบริษัทดังกล่าว โจทก์ทั้งหมดจึงไม่มีสิทธิได้รับเครดิตภาษีตามมาตรา 47 ทวิ แห่งประมวลรัษฎากร อุทธรณ์ของโจทก์ฟังไม่ขึ้น(คำพิพากษาฎีกาที่ 2796-2801/2546)

3. นาย พ. (โจทก์) และภรรยา ให้นางสาว ส. ซึ่งเป็นลูกพี่ลูกน้องกับภรรยาโจทก์ กู้ยืมเงินไป 400,000 บาท โดยมีได้คดดอกเบี้ย การที่นางสาว ส. ทำสัญญาจำนองที่ดินและสิ่งปลูกสร้างไว้ต่อภรรยาโจทก์เพื่อประกันหนี้ เงินกู้ โดยสัญญาจำนองระบุว่าตกลงคดดอกเบี้ยร้อยละ 15 ต่อปี เนื่องจากตัวแทนผู้รับมอบอำนาจจากภรรยาโจทก์แจ้งให้เจ้าหน้าที่กรอกตัวเลขในวันทำสัญญาจำนอง โดยที่คู่สัญญาไม่ทราบมาก่อน เมื่อโจทก์และภรรยาไม่ได้รับคดดอกเบี้ยตามสัญญาจำนอง โจทก์จึงไม่มีเงินได้ฯ จากคดดอกเบี้ยดังกล่าว การที่เจ้าพนักงานประเมินให้โจทก์เสียภาษีจึงไม่ชอบ (คำพิพากษาฎีกาที่ 4746/2533)

4. ผู้ขายได้นำตัวเงินตามที่โจทก์เปิด L/C ผ่านธนาคารในประเทศจ่ายให้ผู้ขายไปขายลดให้ธนาคารในต่างประเทศ โดยโจทก์รับภาวะในส่วนลด เงินส่วนลดที่ธนาคารในต่างประเทศได้รับจากโจทก์เป็นเงินได้ที่มีลักษณะทำนองเดียวกันกับคดดอกเบี้ยตามมาตรา 40(4)(ก) แห่งประมวลรัษฎากร (คำพิพากษาฎีกาที่ 5199/2538)

คำวินิจฉัยกรมสรรพากร กรณีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(5)

1. ประกอบกิจการซื้อมาขายไปวีดีโอและวีดีโอซีดี โดยเป็นกิจการที่เมื่อมีการซื้อขายเกิดขึ้น ผู้ขายต้องโอนกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินให้แก่ผู้ซื้อ และผู้ซื้อต้องใช้ราคาทรัพย์สินให้แก่ผู้ขายตามมาตรา 453 และมาตรา 458 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เงินได้ที่ได้รับเป็นเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(8) แห่งประมวลรัษฎากร แต่ถ้าเป็นการให้เช่าวีดีโอและวีดีโอซีดี ที่ผู้ให้เช่าตกลงให้ผู้เช่าได้ใช้หรือได้ประโยชน์ในทรัพย์สินที่เช่าซึ่งระยะเวลาอันมีจำกัดและผู้เช่าตกลงให้ค่าเช่าเพื่อการนั้น เมื่อสัญญาเช่าได้เลิกหรือระงับลงผู้เช่าต้องส่งคืนทรัพย์สินในสถานภาพเดิม ผู้ให้เช่าจึงเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินที่ให้เช่าตลอดระยะเวลาเช่าเพียงแต่มอบทรัพย์สินที่ให้เช่าให้ผู้เช่าได้ใช้หรือได้รับประโยชน์ในทรัพย์สินที่เช่าเท่านั้น ตามมาตรา 538 และมาตรา 561 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เงินได้ที่ได้รับเข้าลักษณะเป็นเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(5) แห่งประมวลรัษฎากร (คำวินิจฉัยกรมสรรพากรที่ กค 0811/2841 ลงวันที่ 3 เมษายน 2545)

คำพิพากษาฎีกา กรณีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(5)

1. เงินกินเปล่าจากการให้เช่าตึกแถว ตามประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง ผู้มีเงินได้จากให้เช่าทรัพย์สินไม่ยื่นรายการเงินได้ให้ครบถ้วน ลงวันที่ 9 สิงหาคม พ.ศ. 2499 ยอมให้เฉลี่ยตามอายุสัญญาเช่าเป็นเงินได้แต่ละปีได้ ซึ่งการเก็บภาษีล่วงหน้าตามมาตรา 60 ทวินั้น ต้องเป็นกรณีจำเป็น หากไม่เรียกไม่เก็บไว้ก่อนก็จะมิทางเก็บได้ แต่โจทก์ก็มีหลักทรัพย์ที่จะนำมาวางเป็นหลักประกัน ประกอบกับประกาศกระทรวงการคลังฉบับดังกล่าวก็ไม่มีข้อความว่า ถ้าได้ส่วน

ได้ความแล้ว ผู้ให้เช่าต้องเสียภาษีทั้งหมดล่วงหน้าในคราวเดียวกัน ดังนั้น จึงไม่ใช่กรณีจำเป็น การที่เจ้าพนักงานประเมินให้โจทก์เสียภาษีในคราวเดียวกันจึงไม่ชอบด้วยมาตรา 60 ทวิ(คำพิพากษาฎีกาที่ 3569/2534)

คำวินิจฉัยกรมสรรพากร กรณีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(6)

1. นางสาว ก มีใบอนุญาตประกอบโรคศิลปะ พ.ศ.2479 สาขาการพยาบาลและผดุงครรภ์ ตามพระราชบัญญัติการควบคุมการประกอบโรคศิลปะ จึงถือเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ซึ่งได้ขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพ ตามมาตรา 4 และมาตรา 50 แห่งพระราชบัญญัติวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ พ.ศ.2528 แต่คำตอบแทนที่โรงพยาบาลเอกชนจ่ายให้ นางสาว ก โดยคำนวณจากการปฏิบัติงานตามจำนวนชั่วโมงและจำนวนครั้งที่ปฏิบัติงานเข้าลักษณะเป็นผลตอบแทนแรงงาน ถือเป็นเงินได้เนื่องจากหน้าที่ที่ทำหรือจากการรับทำงานให้ ไม่ว่าหน้าที่หรืองานที่รับทำให้นั้นจะเป็นการประจำหรือชั่วคราว ตามมาตรา 40(2) แห่งประมวลรัษฎากร และต้องคำนวณหัก ค่าใช้จ่ายตามมาตรา 42 ทวิ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลรัษฎากร กรณีมิใช่เงินได้จากวิชาชีพอิสระ การประกอบโรคศิลปะตามมาตรา 40(6) แห่งประมวลรัษฎากร (คำวินิจฉัยกรมสรรพากรที่ กค 0811/147729 ลงวันที่ 27 ตุลาคม 2540)

คำพิพากษาฎีกา กรณีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(6)

1. ประมวลรัษฎากร มาตรา 40 (2) บัญญัติว่า “เงินได้เนื่องจากหน้าที่งานหรือตำแหน่งงานที่ทำหรือจากการรับทำงานให้ ...” มาตรา 40 (6) บัญญัติว่า “เงินได้จากวิชาชีพอิสระคือวิชากฎหมาย ...” ตามบทกฎหมายดังกล่าว เห็นได้ว่า ประมวลรัษฎากรบัญญัติให้เงินได้จากวิชากฎหมายเป็นเงินได้จากวิชาชีพอิสระและเป็นเงินได้ประเภทหนึ่งต่างหากจากเงินได้ประเภทอื่น โจทก์ทั้งสองสำเร็จการศึกษาวิชากฎหมายได้ร่วมกันเป็นคณะบุคคลมีวัตถุประสงค์เป็นที่ปรึกษากฎหมายและภาษีอากร เงินได้รายพิพาทเป็นเงินได้ที่โจทก์ทั้งสองได้รับมาจากการเป็นที่ปรึกษากฎหมาย จึงเป็นเงินได้ตามมาตรา 40 (6) หากมีบทกฎหมายบัญญัติว่าการประกอบวิชาชีพกฎหมายจะต้องว่าความหรือฟ้องคดีด้วยไม่ ทั้งไม่มีบทกฎหมายบัญญัติห้ามผู้ประกอบวิชาชีพกฎหมายร่วมกันเป็นคณะบุคคลประกอบวิชาชีพกฎหมาย เงินได้ค่าที่ปรึกษากฎหมายของโจทก์ทั้งสองจึงเป็นเงินได้ตามมาตรา 40 (6) (คำพิพากษาฎีกาที่ 8214/2549)

2. โจทก์ให้บริกรักษาฟันที่โรงพยาบาลฟัน โดยมีข้อตกลงว่าโจทก์ในฐานะทันตแพทย์จะได้รับส่วนแบ่งในอัตราประมาณร้อยละ 40 ของค่าบริการรักษาที่โจทก์ปฏิบัติงานจริง เมื่อพิจารณาถึงลักษณะของการประกอบวิชาชีพของโจทก์ที่ต้องอาศัยความรู้ความเชี่ยวชาญและ

ประสบการณ์ การวินิจฉัยเพื่อให้การบำบัดรักษาโรคยอมเป็นไปโดยอิสระ รวมทั้งการคิดค่าบริการรักษาด้วย การให้การบริการรักษาฟันรวมทั้งการคิดค่าบริการของโจทก์จึงเป็นการกระทำในฐานะผู้ประกอบวิชาชีพอิสระ ไม่ว่าโจทก์จะเป็นผู้รับค่าบริการไว้เองหรือโรงพยาบาลฟันรับไว้แทนก็ตาม ย่อมเป็นประโยชน์อันสืบเนื่องมาจากการประกอบวิชาชีพอิสระโดยตรง โจทก์จึงเป็นผู้มีเงินได้ทั้งจำนวนมิใช่มีเงินได้เฉพาะส่วนแบ่งที่โจทก์รับไว้เท่านั้น ดังนั้น การหักค่าใช้จ่ายของโจทก์ในฐานะผู้มีเงินได้จากการประกอบวิชาชีพอิสระประกอบโรคศิลปะตาม ป.รชฎากรฯ มาตรา 40 (6) และค่าลดหย่อน จึงต้องหักจากยอดเงินได้พึงประเมินค่ารักษาฟันทั้งจำนวน มิใช่จากส่วนแบ่งที่โจทก์ได้รับเท่านั้น คำวินิจฉัยของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ที่กำหนดให้นำเงินได้ทั้งจำนวนของโจทก์มาคำนวณเสียภาษีตามมาตรา 40 (6) อันแตกต่างจากที่เจ้าพนักงานประเมินได้ประเมินไว้ว่าเงินได้ของโจทก์ร้อยละ 50 เป็นเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 (2) เป็นการวินิจฉัยในประเด็นเดียวกัน จึงเป็นเพียงการคิดภาษีให้ถูกต้องตามกฎหมาย มิใช่เป็นการวินิจฉัยเรียกเก็บภาษีเพิ่มเติมในประเด็นข้ออื่นคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ยอมมีอำนาจให้กระทำได้ (คำพิพากษาฎีกาที่ 3193/2543)

3. โจทก์เป็นแพทย์และลูกจ้างโรงพยาบาลได้รับค่าจ้างเป็นรายเดือน นายจ้างมีข้อตกลงให้โจทก์มีสิทธิประกอบวิชาชีพอิสระส่วนตัวได้นอกเวลาทำงาน โดยใช้สถานที่โรงพยาบาลเปิดคลินิกส่วนตัว แต่ต้องแบ่งรายได้เข้าโรงพยาบาลตามอัตราที่กำหนด เงินที่โจทก์ได้รับจากคนป่วยที่มารักษาที่โรงพยาบาลนอกเวลาทำงานปกติเป็นเงินได้จากการประกอบวิชาชีพของโจทก์ ตามมาตรา 40(6) มิใช่เงินได้ตามมาตรา 40(1) แห่งประมวลรัษฎากร (คำพิพากษาฎีกาที่ 1802/2533)

4. คำตอบแทนที่บริษัทต่างประเทศได้รับเป็นค่าบริการในการออกแบบแปลน และแผนผังในการก่อสร้างโรงงานผลิตเม็ดพลาสติกให้โจทก์ รวมทั้งการติดตั้งเครื่องจักร โดยไม่ปรากฏว่าบริษัทต่างประเทศได้ให้เทคโนโลยีแบบใดแก่โจทก์ มิใช่เป็นค่าสิทธิตามมาตรา 40(3) แต่ถือเป็นเงินค่าบริการทางด้านวิศวกรรม อันเป็นวิชาชีพอิสระตามมาตรา 40(6) แห่งประมวลรัษฎากร(คำพิพากษาฎีกาที่ 3623/2531)

คำวินิจฉัยกรมสรรพากร กรณีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(7)

1. เงินได้จากการรับจัดทำโครงการพัฒนาและการสร้างเครื่องเจียร CNC และโครงการพัฒนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการผลิตเสาไฟฟ้าแรงสูงดังกล่าว เป็นการประดิษฐ์พัฒนาเครื่องจักรระบบงาน โปรแกรมคอมพิวเตอร์ โดยลิขสิทธิ์ในโปรแกรมตกเป็นของบริษัท ผู้ว่าจ้าง โดยผู้รับจ้างพัฒนาและประดิษฐ์จะต้องลงทุนจัดหาซื้ออุปกรณ์ในการจัดทำดังกล่าว นอกจากนั้น

จะต้องจัดทำคู่มือ จัดฝึกอบรมให้แก่บริษัทผู้ว่าจ้างด้วย เข้าลักษณะเป็นเงินได้จากการรับเหมาที่ผู้รับเหมาต้องลงทุนด้วยการจัดหาสัมภาระในส่วนสำคัญ นอกจากเครื่องมือ ถือเป็นเงินได้พึงประเมิน ตามมาตรา 40(7) แห่งประมวลรัษฎากร (คำวินิจฉัยกรมสรรพากรที่ กค 0811/14918 ลงวันที่ 21 ตุลาคม 2541)

คำพิพากษาฎีกา กรณีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(8)

1. ประเด็นที่ 1 โจทก์และนางสาว อ. ตกลงร่วมกันซื้อที่ดินจากนาง ส. เมื่อถึงวันโอน โจทก์ไม่วางเงินให้นางสาว อ. เป็นผู้ซื้อตามสัญญาซื้อขายที่ดินเพียงผู้เดียว การจ่ายเงินค่าที่ดิน โจทก์กับนางสาว อ. ร่วมกันจ่ายเงินตั้งแต่แรกคนละครึ่ง พฤติการณ์ดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า โจทก์และนางสาว อ. ร่วมกันซื้อที่ดินเพื่อการขายและร่วมกันขายที่ดินให้แก่บริษัท ก จำกัด เข้าลักษณะเป็นหุ้นส่วนหรือบุคคลในห้างหุ้นส่วนหรือคณะบุคคล

ประเด็นที่ 2 โจทก์และนางสาว อ. ร่วมกันจองที่ดินตั้งแต่ปี 2528 ในราคาตารางวาละ 47,000 บาท ที่ดินเป็นที่นาต่ำกว่าทางรถไฟ 2.3 เมตร ไม่มีบ้านเรือนและสิ่งปลูกสร้าง นางสาว อ. ได้รับโอนกรรมสิทธิ์เมื่อวันที่ 25 มกราคม 2533 และ โจทก์เป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์รวมเมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2533 แต่ขายต่อให้บริษัท ก จำกัด ในราคาตารางวาละ 66,000 บาท เมื่อวันที่ 24 ตุลาคม 2533 ซึ่งเป็นการขายต่อในระยะเวลาสั้นและได้กำไรจำนวนมากโดยไม่มีการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินแปลงดังกล่าว พฤติการณ์ต่าง ๆ แสดงให้เห็นว่า โจทก์และนางสาว อ. มีเจตนาซื้อที่ดินโดยมุ่งในทางการค้าหรือหากำไร

ประเด็นที่ 3 โจทก์ไม่ต้องชำระภาษีเพราะตามสัญญาจะซื้อจะขายที่ดินระบุว่าบริษัท ก จำกัด เป็นผู้ชำระภาษีจากการขายที่ดินทั้งหมด เป็นเพียงข้อตกลงกันระหว่างคู่สัญญาคือ โจทก์กับพวกและบริษัท ก จำกัด มีผลผูกพันเฉพาะคู่สัญญาเท่านั้น มิได้มีผลทำให้ความรับผิดชอบของโจทก์ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเปลี่ยนแปลงไป โจทก์จึงต้องชำระภาษี (คำพิพากษาฎีกาที่ 1765/2549)

2. ซื้อที่ดินมาแล้วแบ่งแยกโฉนดและปลูกสร้างตึกแถวในต้นปีแล้วจัดการโอนขายไปในปีนั้นทั้งหมดแสดงว่าซื้อที่ดินมาเพื่อมุ่งในทางการค้าหรือหากำไร (คำพิพากษาฎีกาที่ 4079/2530)

3. ซื้อที่ดินแปลงใหม่มาเมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2519 ยกที่ดินบริเวณด้านหน้าทำเป็นถนน และแบ่งแยกเป็นแปลงย่อย 12 แปลง มีลักษณะเพื่อจะปลูกตึกแถว โดยมีที่ดินและบ้านอยู่อาศัยอยู่แล้ว ต่อมาได้ขายที่ดินดังกล่าวไปเมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2522 อันเป็นระยะเวลาไม่ถึง 3 ปี แม้จะไม่ได้ประกอบกิจการขายที่ดินเป็นปกติธุระ แต่คำว่า “ทางการค้า” หมายถึง การ

ซื้อที่ดินมาเพื่อจะขายเพื่อเอากำไร การกระทำเพียงครั้งเดียวก็ถือว่าเป็นการขายโดยมุ่งในทางค้าหรือหากำไร จึงไม่มีสิทธิหักค่าใช้จ่ายเป็นการเหมา (คำพิพากษาฎีกาที่ 2860/2531)

4. มีที่ดิน 5,000 ไร่ ส่วนที่รับมรดกมาประมาณ 2,000-3,000 ไร่ นอกนั้นทยอยซื้อ มา โดยใช้ที่ดินสำหรับฝึกงานของโรงเรียนทดลองปลูกพืชพันธุ์เมล็ดข้าวและทำนาประมาณ 500 ไร่ การที่ขายที่ดินไป 3,000 ไร่ คงเหลือ 1,000 ไร่เศษ ก็มีที่ดินเหลือเพียงพอสำหรับกิจการโรงเรียน การที่ซื้อที่ดินเพิ่มอีก 4 แปลงจึงเกินความจำเป็น แสดงว่ามีจุดมุ่งหมายในการซื้อที่ดินจำนวนมากเหล่านั้นไว้เพื่อขายหากำไร(คำพิพากษาฎีกาที่ 510/2532)

5. ร่วมกันซื้อที่ดินมาแล้วขายไปในระยะเวลาเพียง 1 ปีเศษแม้ตามหลักฐานปรากฏว่า จะมีกำไรเพียงเล็กน้อย จึงเป็นการขายที่ดินที่ได้มาโดยมุ่งในทางการค้าหรือหากำไร(คำพิพากษาฎีกาที่ 5133/2533)

6. ซื้อที่ดินมา 9 แปลง ในปลายปี 2526 นำมารวมโฉนดแบ่งแยกโฉนดเป็นแปลงย่อย แล้วปลูกสร้างตึกแถวลงบนที่ดินดังกล่าวแล้วขายที่ดินพร้อมเป็นห้อง ๆ ในปี 2527 - 28 เป็นการขายที่ดินในทางการค้าหรือหากำไร(คำพิพากษาฎีกาที่ 5563/2534)

7. การขายที่ดินในทางการค้า ย่อมให้หักค่าใช้จ่ายตามความจำเป็นและสมควรเท่านั้น ตามมาตรา 8 แห่งพระราชกฤษฎีกาฯ (ฉบับที่ 11) พ.ศ. 2502 ตามหนังสือของกรมสรรพากร เลขที่ กค 0802/6625 ลงวันที่ 30 พฤษภาคม 2529 ได้วางแนวทางให้ถือปฏิบัติในการหักค่าใช้จ่ายสำหรับเงินได้จากการขายที่ดินที่ได้มาโดยมุ่งในทางการค้าหรือหากำไรไว้ดังนี้ ... (2) ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องให้พิจารณาตามสภาพความเป็นจริงเป็นราย ๆ ไป แต่ต้องไม่เกินร้อยละ 10 ของราคาขาย การที่โจทก์มีเพียงหลักฐานทางบัญชี แต่ไม่มีเอกสารประกอบการบัญชีมาแสดงต่อเจ้าพนักงานประเมินในชั้นตอนตรวจสอบไตสวน และต่อคณะกรรมการอุทธรณ์ ดังนั้น การที่เจ้าพนักงานประเมินวินิจฉัยว่า โจทก์ไม่สามารถหาหลักฐานเกี่ยวกับการใช้จ่ายตามความจำเป็นและสมควรมาพิสูจน์ได้ และพิจารณาหักค่าใช้จ่ายให้แก่โจทก์ในอัตราร้อยละ 10 ของราคาขาย จึงชอบแล้ว (คำพิพากษาฎีกาที่ 4100/2535)

8. โจทก์มีซื้อถือกรรมสิทธิ์ในที่ดิน โฉนดพิพาทเป็นผู้รับเงินได้พึงประเมินไว้โดยการขายที่ดินโฉนดดังกล่าว เจ้าพนักงานประเมินจึงมีอำนาจประเมินภาษีเงินได้เอากับโจทก์ได้ ส่วนการที่โจทก์จะหักภาษีเงินได้จากเงินได้ส่วนของผู้ร่วมลงทุนกับโจทก์ในการซื้อที่ดินแปลงพิพาทจากการขายทอดตลาดของกรมบังคับคดีไว้ตามมาตรา 61 วรรคสอง แห่งประมวลรัษฎากรหรือไม่ เป็นเรื่องที่โจทก์จะไปว่ากล่าวเอากับผู้ร่วมลงทุนกับโจทก์ต่างหาก โจทก์จึงต้องเสียภาษีจากจำนวนเงินที่ขายที่ดินได้ทั้งหมด (คำพิพากษาฎีกาที่ 2583/2534)

5. รวมคำวินิจฉัยกรมสรรพากรและคำพิพากษาฎีกากรณีการยกเว้นภาษีเงินได้พึงประเมิน

คำวินิจฉัยกรมสรรพากรกรณีการยกเว้นภาษีเงินได้พึงประเมิน

1. เงินได้จากการขายเหล็กไหล ซึ่งได้รับมรดกตกทอดมาจากบิดามารดา เป็นการขายสังหาริมทรัพย์อันเป็นมรดก เงินได้จากการขายดังกล่าวได้รับยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามมาตรา 42(9) แห่งประมวลรัษฎากร (คำวินิจฉัยกรมสรรพากรที่ กค 0811/01218 ลงวันที่ 29 มกราคม 2541)

2. เบี้ยเลี้ยง หมายถึง เงินที่จ่ายให้เป็นการประจำวันในกรณีที่ออกทำงานนอกสถานที่ตั้งประจำ ค่าเบี้ยเลี้ยงที่จะได้รับยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามมาตรา 42(1) แห่งประมวลรัษฎากร จะหมายถึงเฉพาะค่าอาหารประจำวันในการเดินทางไปปฏิบัติงานชั่วคราวนอกที่ตั้งสำนักงานประจำ โดยจะต้องจ่ายไปโดยสุจริตตามความจำเป็นเฉพาะในการที่ต้องปฏิบัติตามหน้าที่ของตนและได้จ่ายไปทั้งหมดในการนั้น กรณีพนักงานได้รับค่าเบี้ยเลี้ยงเหมาเป็นรายเดือนไม่เข้าลักษณะเป็นค่าเบี้ยเลี้ยงที่ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และหากเป็นการออกไปปฏิบัติงานตามหน้าที่นอกสำนักงานเป็นประจำ หรือเป็นการถาวรแล้วก็ไม่ได้รับยกเว้นเช่นกัน (คำวินิจฉัยกรมสรรพากรที่ กค 0802/3548 ลงวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2534 และคำวินิจฉัยกรมสรรพากรที่ กค 0802/16936 ลงวันที่ 21 ธันวาคม 2527)

3. กองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์ที่จัดตั้งตาม พรบ.หลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 มีฐานะเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายดังกล่าว จึงไม่มีหน้าที่ต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และไม่มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้นิติบุคคล เพราะไม่เข้าลักษณะเป็นบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลตามมาตรา 39 แห่งประมวลรัษฎากร (คำวินิจฉัยกรมสรรพากรที่ กค 0811/11339 ลงวันที่ 3 พฤศจิกายน 2542)

4. อัตราค่าเบี้ยเลี้ยงสูงสุดที่ทางราชการกำหนดจ่ายให้แก่ข้าราชการในการเดินทางไปราชการในต่างประเทศ ตามมาตรา 49 แห่งพระราชกฤษฎีกาค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ พ.ศ.2526 ประกอบกับข้อ 10 แห่งระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการเบิกจ่ายเบี้ยเลี้ยงเดินทางและค่าเช่าที่พักในการเดินทางไปราชการ พ.ศ.2534 และบัญชีหมายเลข 3 ท้ายระเบียบฯ ดังกล่าวประเภท ข. ซึ่งให้เบิกเหมาจ่ายในอัตรา 1,750.-บาท ต่อวันนั้น หากพนักงานที่ได้รับค่าเบี้ยเลี้ยงเดินทางจากสำนักงานสาขาฯ ในอัตราที่เกินกว่าอัตราดังกล่าวไม่มีหลักฐานมาพิสูจน์ได้ว่าจ่ายไปโดยสุจริตตามความจำเป็น เฉพาะในการที่ต้องปฏิบัติงานตามหน้าที่ของตนและได้จ่ายไปทั้งหมดในการนั้น ถือว่าค่าเบี้ยเลี้ยงเฉพาะในส่วนที่ไม่เกินอัตรา 1,750.-บาท ต่อวัน เป็นค่าเบี้ยเลี้ยง ซึ่งบุคคลนั้นได้จ่ายไปโดยสุจริตตามความจำเป็นและได้รับยกเว้นไม่ต้องรวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงิน

ได้บุคคลธรรมดาของพนักงานดังกล่าว ทั้งนี้ตามมาตรา 42(1) แห่งประมวลรัษฎากรและข้อ 1 (3)แห่งคำสั่งกรมสรรพากรที่ ป.59/2538 ส่วนที่เกินนั้น สำนักงานสาขาฯ จะต้องนำมารวมคำนวณเป็นเงินได้ของพนักงานเพื่อหักภาษี ณ ที่จ่าย ตามมาตรา 50(1) แห่งประมวลรัษฎากร(คำวินิจฉัยกรมสรรพากรที่ กค 0811/8543 ลงวันที่ 31 สิงหาคม 2544)

5. ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา กรณีการยกเว้นภาษีเงินได้จากการขายคืนหน่วยลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ 1. นาง อ. มีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 (2) แห่งประมวลรัษฎากรจากบริษัทฯ และได้ซื้อหน่วยลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ โดยเริ่มซื้อหน่วยลงทุนครั้งแรกในปี 2545 และซื้อต่อเนื่องมาโดยตลอดทุกปีในแต่ละปีได้นำรายจ่ายค่าซื้อหน่วยลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพฯ มาใช้สิทธิยกเว้นภาษีเงินได้ ดังนี้

ปีภาษี	จำนวนเงินได้(บาท)	ซื้อหน่วยลงทุน(บาท)	ใช้สิทธิยกเว้นภาษี(บาท)
2545	3,254,955.28	300,000.00	300,000.00
2546	1,755,365.90	ไม่มีข้อมูล ผู้ขอคืนภาษีจะให้ข้อมูลภายหลัง	263,304.89
2547	1,723,375.19	250,000.00	250,000.00
2548	1,263,386.88	300,000.00	189,508.03

ดังนั้น ในปีภาษี 2549 นาง อ. ได้ซื้อหน่วยลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ ที่จะได้รับยกเว้นไม่ต้องรวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา สำหรับเงินได้เท่าที่ได้จ่ายเป็นค่าซื้อหน่วยลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ นาง อ. ต้องถือหน่วยลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ ให้เป็นไปตามเงื่อนไข ข้อ 1 (2) ของประกาศอธิบดีกรมสรรพากร เกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 90)ฯ ลงวันที่ 12 มีนาคม พ.ศ. 2544 จึงจะมีสิทธินำเงินที่ซื้อหน่วยลงทุนในปีภาษี 2549 เท่าที่ได้จ่ายไปจริงในการซื้อหน่วยลงทุนและถือไว้ตลอดปีภาษี ทั้งนี้ ตามมาตรา 42 (17) แห่งประมวลรัษฎากร ประกอบกับ ข้อ 2 (55) ของกฎกระทรวง ฉบับที่ 126 (พ.ศ. 2509)ฯ และประกาศอธิบดีกรมสรรพากร เกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 90)ฯ ลงวันที่ 12 มีนาคม พ.ศ. 2544 หากนาง อ. มิได้ปฏิบัติให้เป็นไปตามเงื่อนไขของประกาศอธิบดีกรมสรรพากรฉบับดังกล่าว ย่อมหมดสิทธิได้รับยกเว้นภาษีเงินได้และต้องเสียภาษีเงินได้สำหรับปีภาษีที่ได้นำเงินค่าซื้อหน่วยลงทุนไปหักออกจากเงินได้ เพื่อยกเว้นภาษีเงินได้มาแล้วที่อยู่ในช่วงระยะเวลาไม่เกิน 5 ปี นับตั้งแต่วันที่ได้ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้ของปีภาษี นั้นๆ จนถึงวันที่ได้ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเพิ่มเติมเพื่อเสียภาษีเงินได้เพิ่มเติมของแต่ละปีภาษีที่ผ่านมา พร้อมเงินเพิ่มตามมาตรา 27 แห่งประมวลรัษฎากร 2. ในปีภาษี 2549 นาง อ. ซื้อหน่วยลงทุน จำนวนเงิน 200,000 บาท และได้ขายคืนระหว่างปี จำนวนเงิน 109,388.12 บาท มีกำไรจากการขายจำนวนเงิน 2,649.69 บาท ได้ยื่นแบบแสดงรายการภาษี (ภ.ง.ด. 90)และใช้สิทธิยกเว้นเงินได้จากการซื้อหน่วยลงทุนในกองทุนรวม

เพื่อการเลี้ยงชีพ จำนวนเงิน 192,000 บาท จากการคำนวณภาษีมีภาษีที่ชำระไว้เกินและ ขอคืนภาษี จำนวนเงิน 54,622.62 บาท นาง อ. ชี้แจงว่า หน่วยลงทุนที่ได้ขายไปในปี 2549 เป็นหน่วยลงทุนที่ได้ซื้อเข้ามาในปี 2548 จำนวนเงิน 300,000 บาท แต่เนื่องจากใช้สิทธิยกเว้นภาษีได้เพียงร้อยละ 15 ของเงินได้พึงประเมินคือจำนวนเงิน 189,508.03 บาท ดังนั้น จึงขายหน่วยลงทุนที่ไม่ได้นำมาใช้สิทธิยกเว้นภาษีออกไปในปี 2549 จำนวนเงิน 109,388.12 บาท ดังนั้น ในปีภาษี 2545-2548 หากนาง อ. ได้ซื้อหน่วยลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพและใช้สิทธิยกเว้นภาษีเงินได้แล้ว ต่อมาได้ขายหน่วยลงทุนดังกล่าวไปทั้งหมดหรือบางส่วน โดยไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ตามข้อ 2 (55) ของกฎกระทรวง ฉบับที่ 126 (พ.ศ. 2509) ประกอบกับประกาศอธิบดีกรมสรรพากร เกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 90) ลงวันที่ 12 มีนาคม พ.ศ. 2544 ดังนั้น นาง อ. จึงหมดสิทธิได้รับยกเว้นภาษีเงินได้ และต้องเสียภาษีเงินได้สำหรับปีภาษีที่ได้นำเงินค่าซื้อหน่วยลงทุน ไปหักออกจากเงินได้เพื่อยกเว้นภาษีเงินได้มาแล้วที่อยู่ในช่วงระยะเวลาไม่เกิน 5 ปี นับตั้งแต่วันที่ได้ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้ของปีภาษีนั้นๆ จนถึงวันที่ได้ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเพิ่มเติมเพื่อเสียภาษีเงินได้เพิ่มเติมของแต่ละปีภาษีที่ผ่านมา พร้อมเงินเพิ่มตามมาตรา 27 แห่งประมวลรัษฎากร(คำวินิจฉัยกรมสรรพากรที่ กค 0706/12383 ลงวันที่ 21 ธันวาคม 2550)

6. กรณีการยกเว้นภาษีเงินได้ที่ลูกจ้างได้รับจากกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ สำนักงานฯ ได้จัดตั้งกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ เมื่อวันที่ 30 มีนาคม 2538 ตามพระราชบัญญัติกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ พ.ศ. 2530 ปัจจุบันมีสมาชิก จำนวน 1,523 คน สำนักงานฯ ขอทราบว่ากรณีที่พนักงานของสำนักงานฯ เป็นสมาชิกกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ 5 ปีแต่อายุยังไม่ครบ 60 ปีบริบูรณ์สมัครชิงตำแหน่งผู้อำนวยการ ถ้าได้รับเลือกเป็นผู้บริหารต้องลาออกจากการเป็นพนักงานของสำนักงานฯ แต่ยังคงเป็นสมาชิกกองทุนสำรองเลี้ยงชีพต่อเนื่องกันมาอายุครบ 60 ปีบริบูรณ์ กรณีที่สัญญาจ้างระหว่างสำนักงานฯ และพนักงานของสำนักงานฯ ไม่มีข้อกำหนดให้ออกจากงานก่อนเกษียณอายุการทำงานเมื่อพนักงานของสำนักงานฯ ออกจากงานก่อนเกษียณอายุหรือก่อนครบกำหนดหรือสิ้นสุดกำหนดเวลาทำงานตามสัญญาจ้างแรงงานที่เป็นลายลักษณ์อักษร พนักงานของสำนักงานฯ จึงไม่ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ตามข้อ 2(36) แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ 126 (พ.ศ. 2509) ออกตามความในประมวลรัษฎากรว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากรและประกาศอธิบดีกรมสรรพากรเกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 52) เรื่องกำหนดหลักเกณฑ์เงื่อนไข และวิธีการ สำหรับกรณีลูกจ้างออกจากงานเพราะเกษียณอายุ ทูพพลภาพหรือตาย ลงวันที่ 16 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2538 (คำวินิจฉัยกรมสรรพากรที่ กค 0706/9129 ลงวันที่ 10 กันยายน 2550)

7. กรณีเงินค่าตอบแทนเบี่ยเลี้ยงหมาจ่ายและเงินค่าตอบแทนการปฏิบัติงานนอกเวลาราชการเงินค่าตอบแทนเบี่ยเลี้ยงหมาจ่ายการปฏิบัติงานในพื้นที่ทุรกันดารสำหรับแพทย์

ทันตแพทย์และ เกษัชกร รวมทั้งเงินค่าตอบแทนการปฏิบัติงานนอกเวลาราชการของกระทรวง สาธารณสุข ที่โรงพยาบาลฯ จ่ายให้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ตามข้อบังคับของกระทรวง สาธารณสุข ซึ่งไม่เป็นไปตามระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินค่าตอบแทนการ ปฏิบัติงานนอกเวลาราชการ พ.ศ. 2536 จึงถือเป็นเงินได้เนื่องจากการจ้างแรงงาน เข้าลักษณะเป็น เงินได้พึงประเมินที่ผู้มีเงินได้ต้องนำไปรวมคำนวณภาษีเงินได้ ส่วนผู้จ่ายเงินได้มีหน้าที่หักภาษี ณ ที่จ่าย ทั้งนี้ ตามมาตรา 40(1) มาตรา 48(1) และมาตรา 50(1) แห่งประมวลรัษฎากร เงิน ได้ดังกล่าว ไม่เข้าลักษณะเป็นเงินได้ที่ได้รับยกเว้นไม่ต้องรวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้ ตามมาตรา 42(17) แห่งประมวลรัษฎากร(คำวินิจฉัยกรมสรรพากรที่ กค 0706/4352 ลงวันที่ 27 เมษายน 2550)

คำพิพากษาฎีกา กรณีการยกเว้นภาษีเงินได้พึงประเมิน

1. บิดามารดาให้เงินหรือทรัพย์สินแต่บุตร หรือบุตรให้เงินหรือทรัพย์สินแก่บิดามารดา ถือเป็นเงินได้ที่ได้รับการอุปการะโดยหน้าที่ธรรมจรรยา ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ตามมาตรา 42(10) แห่งประมวลรัษฎากร(คำพิพากษาฎีกาที่ 4505/2533)
2. การที่โจทก์ยกที่ดินให้จำเลยเป็นการให้โดยหน้าที่ธรรมจรรยาหรือไม่ พิจารณาแล้วปรากฏว่า ขณะที่โจทก์ยกที่ดินให้จำเลยนั้น จำเลยมีอาชีพและครอบครัวเป็นหลักฐานแล้ว ไม่อยู่ในสภาพที่โจทก์ผู้เป็นมารดามีหน้าที่ธรรมจรรยาที่จะต้องอุปการะ ทั้งที่ดินก็เป็นจำนวนมาก ราคาสูง จึงไม่ใช่เป็นการให้โดยหน้าที่ธรรมจรรยา จึงไม่ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตาม มาตรา 42(10) แห่งประมวลรัษฎากร(คำพิพากษาฎีกาที่ 1680/2517)
3. โจทก์เป็นพนักงานประจำของบริษัท อ. ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2522 โจทก์ถูกบังคับ ให้เกษียณอายุก่อนครบ 60 ปี โจทก์จึงทำหนังสือขอเกษียณอายุอีกฉบับหนึ่งเพื่อรักษาภาพลักษณ์ของ บริษัทฯ ให้เห็นว่าพนักงานต้องการเกษียณอายุของมิใช่ถูกบังคับให้เกษียณ ต่อมาบริษัทฯ ได้มีหนังสือ อนุมัติให้โจทก์เกษียณได้โดยมีผลตั้งแต่วันที่ 1 พฤษภาคม 2540 โจทก์มีเงินได้ที่นายจ้างจ่ายให้ครั้ง เดียวเพราะเหตุออกจากงานจำนวน 3 รายการ คือ เงินชดเชยตามกฎหมายแรงงาน เงินชดเชยการออก จากงานพิเศษและเงินได้จากกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ โจทก์นำเงินได้ทั้งสามรายการดังกล่าวมาคำนวณ ในแบบแสดงรายการ ภ.ง.ด. 90 โดยแยกเป็น 2 ฉบับ โดยแยกเงินได้จากกองทุนสำรองเลี้ยงชีพออก จากเงินได้ประเภทอื่น ซึ่งโจทก์ได้ถูกหักภาษี ณ ที่จ่ายไว้แล้ว โดยที่โจทก์ได้รับยกเว้นจากการ เกษียณอายุของโจทก์ตามข้อ 2(36) แห่งกฎกระทรวงฉบับที่ 126 (พ.ศ.2509) ออกตามความใน ประมวลรัษฎากรว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากรและประกาศอธิบดีกรมสรรพากร เกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 52) เรื่องกำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการ สำหรับกรณีลูกจ้างออกจากงานเพราะ เกษียณอายุ พุทธภาพ หรือตาย กรณีมีปัญหาต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของจำเลย ข้อแรกว่า หนังสือขอ

เกษียณอายุก่อนกำหนดของ โจทก์เป็นเอกสารที่โจทก์ทำภายหลังเพื่อใช้เป็นข้ออ้างในการฟ้องคดีตาม คำให้การของจำเลยหรือไม่ จำเลยไม่ได้นำสืบพยานหลักฐานใดมาหักล้างพยานหลักฐานของ โจทก์ จึงไม่อาจรับฟังข้อเท็จจริงได้ตามคำให้การของจำเลย ข้อสุดท้ายว่า เงินได้ที่โจทก์ได้รับจากกองทุน สํารองเลี้ยงชีพนั้น ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาหรือไม่คดีนี้ โจทก์ได้รับเงินได้ที่โจทก์ได้รับ จากกองทุนสำรองเลี้ยงชีพตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ เนื่องจากกรณีเกษียณอายุก่อน กำหนด ปัญหาว่า การขอเกษียณอายุก่อนกำหนดนั้น เป็นการเกษียณอายุตามหลักเกณฑ์หรือไม่ เห็น ว่าบทบัญญัติดังกล่าวมิได้ให้คำนิยามศัพท์คำว่า เกษียณอายุไว้ จึงต้องแปลความหมายตามพจนานุกรม ว่า ครบกำหนดอายุรับราชการ, สิ้นกำหนดเวลา รับราชการหรือการทำงาน การครบกำหนดหรือสิ้น กำหนดการทำงาน จึงหมายถึงการที่นายจ้างให้พนักงานลูกจ้างออกจากงาน เนื่องจากสูงอายุตาม ข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้างด้วย คดีนี้บริษัทฯ ที่โจทก์ทำงานอยู่มีคู่มือพนักงานอันเป็นระเบียบ บังคับเกี่ยวกับการทำงาน ซึ่งถือว่าเป็นข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้าง เกี่ยวกับการเกษียณอายุของ พนักงานไว้ 2 กรณี กรณีแรกพนักงานจะเกษียณอายุเมื่ออายุครบ 60 ปีบริบูรณ์ กรณีที่สองบริษัทอาจ อนุญาตให้พนักงานเกษียณอายุก่อนครบ 60 ปีบริบูรณ์ โดยมีเงื่อนไขสามประการ คือ ประการแรก บริษัทกับพนักงานต้องมีข้อตกลงเป็นหนังสือ ประการที่สอง พนักงานที่ขอเกษียณอายุต้องมีอายุครบ 50 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป และประการที่สาม พนักงานผู้ขอเกษียณอายุต้องมีอายุการทำงานอย่างน้อย 15 ปี โจทก์ได้ทำหนังสือขอเกษียณอายุและบริษัทได้อนุมัติให้โจทก์เกษียณอายุก่อนกำหนด ถือได้ว่าโจทก์ กับบริษัทมีข้อตกลงในการเกษียณอายุก่อนกำหนดเป็นหนังสือ และตามข้อเท็จจริง โจทก์พ้นจากการ เป็นพนักงานขณะที่โจทก์มีอายุ 56 ปีเศษ มีอายุงาน 18 ปีเศษ ซึ่งเข้าหลักเกณฑ์ทั้งสามประการตาม ข้อบังคับเกี่ยวกับการทำงาน จึงถือเป็นการเกษียณอายุตามข้อตกลงแล้ว การที่โจทก์ได้รับเงินได้จาก กองทุนสำรองเลี้ยงชีพตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ ในขณะที่โจทก์ 56 ปีเศษ ซึ่งมีอายุ ครบ 55 ปีขึ้นไป แม้โจทก์เข้าเป็นสมาชิกกองทุนสำรองเลี้ยงชีพไม่ครบ 5 ปี ขณะที่โจทก์เกษียณอายุ แต่โจทก์ได้เข้าเป็นสมาชิกกองทุนสำรองเลี้ยงชีพซึ่งมีระยะเวลาทำงานกับนายจ้างนั้นก่อนเกษียณอายุ ไม่น้อยกว่า 5 ปี ซึ่งเข้าหลักเกณฑ์สามประการที่ได้รับยกเว้น ไม่ต้องนำเงินที่ได้รับจากกองทุนสำรอง เลี้ยงชีพไปรวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามหลักเกณฑ์และเหตุผลดังได้วินิจฉัย ข้างต้น อุทธรณ์ของจำเลยทุกข้อฟังไม่ขึ้น(คำพิพากษาฎีกาที่ 2077/2548)

4. โจทก์จ่ายค่าพาหนะให้แก่พนักงานของโจทก์ที่นำรถยนต์ส่วนตัวมาใช้ในกิจการ ของโจทก์ มีลักษณะเป็นการเหมาจ่ายแก่พนักงานทุกคนในอัตราเดียวกัน โดยมีได้ค่านิ่งว่าจะได้ จ่ายไปทั้งหมดในการนั้นหรือไม่ จึงไม่เข้าลักษณะเป็นค่าพาหนะที่จะได้รับยกเว้นภาษีตามมาตรา 42(2) แต่เป็นเงินได้ตามมาตรา 40(1) ที่จะต้องนำมารวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้ การที่เจ้า พนักงานประเมินและคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ กำหนดให้เงินชดเชยค่าพาหนะเหมาจ่าย

เฉพาะส่วนที่ไม่เกินกิโลเมตรละ 90 สตางค์ ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้โดยนำมาตรา 42(2) แห่งประมวลรัษฎากร ประกอบกับพระราชกฤษฎีกาค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ พ.ศ. 2526 และระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการใช้ยานพาหนะส่วนตัวเดินทางไปราชการ พ.ศ. 2526 มาใช้บังคับ โดยอนุโลมจึงชอบแล้ว

ตามคำพิพากษาของศาลฎีกาแสดงชัดเจนว่า การนำรถยนต์ส่วนตัวมาใช้และนายจ้างจ่ายเป็นค่าพาหนะให้ ถือเป็นเงินได้ไม่ได้รับการยกเว้น ไม่ได้มีความเห็นตามแนวทางที่กรมสรรพากรได้วางแนวทางปฏิบัติไว้ แต่การที่พิพากษาว่าระเบียบกระทรวงการคลังชอบแล้ว ก็เนื่องจากกระทรวงการคลังเป็นหน่วยงานรับผิดชอบโดยตรง เมื่อกำหนดยกเว้นให้ก็ไม่ใช่น้ำที่ศาลที่จะไปชี้ว่าเป็นการไม่ชอบ ฉะนั้น โดยผลแล้วการที่กรมสรรพากรกำหนดให้ยกเว้นเงินชดเชยค่าพาหนะที่ลูกจ้างนำพาหนะที่ลูกจ้างนำพาหนะของตนเองมาปฏิบัติงานให้แก่นายจ้างตามอัตราที่ทางราชการจ่ายให้แก่ข้าราชการตามระเบียบของทางราชการ ศาลฎีกาจึงเห็นพ้องด้วยกับกรมสรรพากร (คำพิพากษาฎีกาที่ 10146/2539)

5. การที่โจทก์ยกที่ดินให้จำเลยเป็นการให้โดยหน้าที่ธรรมจรรยาหรือไม่ พิเคราะห์แล้วปรากฏว่า ขณะโจทก์ยกที่ดินให้จำเลยนั้น จำเลยมีอาชีพและครอบครัวเป็นหลักฐานแล้ว ไม่อยู่ในสภาพที่โจทก์ผู้เป็นมารดา มีหน้าที่ตามธรรมจรรยาที่จะต้องอุปการะ ทั้งที่ดินก็เป็นจำนวนมกราคาสูง จึงมิใช่ให้โดยหน้าที่ธรรมจรรยา (คำพิพากษาฎีกาที่ 1680/2517)

6. เงินที่มีผู้ให้คราวละมาก ๆ เพื่อหวังผลประโยชน์ไม่ถือว่าเป็นการให้โดยเสน่หา เนื่องในพิธีหรือตามโอกาสแห่งขนบธรรมเนียมประเพณี (คำพิพากษาฎีกาที่ 1262/2520)

7. บริษัทโจทก์ส่งพนักงานที่ทำงานได้ตามเป้าหมายมานาน และมีความประพฤติดีไปทำงานต่างประเทศ มิใช่การให้ไปศึกษาหรือค้นคว้าในวิทยาการ จึงไม่ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้ ตามมาตรา 42(11) แห่งประมวลรัษฎากร แต่ถือเป็นประโยชน์ของพนักงานได้รับจากการที่ตนทำงานให้บริษัท จึงเป็นเงินได้ที่ไม่ได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้ บริษัทโจทก์จึงมีหน้าที่ต้องหักภาษี ณ ที่จ่าย และนำส่ง (คำพิพากษาฎีกาที่ 9909/2539)

6. รวมคำวินิจฉัยกรมสรรพากรและคำพิพากษาฎีกา กรณีการหักค่าใช้จ่าย

คำวินิจฉัยกรมสรรพากร กรณีการหักค่าใช้จ่าย ตามม.40(1) (2)

1. การคำนวณค่าใช้จ่ายเนื่องจากมีเงินได้ตามมาตรา 40(1) และ มาตรา 40(2) ภரியามีเงินได้ตามมาตรา 40(1)(2)เงินได้ตามมาตรา 40(1)เลือกแยกคำนวณภาษีต่างหากจากสามี ปัญหา ค่าใช้จ่ายต้องเฉลี่ยตามส่วนของรายได้ เช่น เงินเดือน 120,000 บาท ค่านายหน้า 300,000 บาท รวม

420,000 บาท หักค่าใช้จ่ายได้ (คำวินิจฉัยกรมสรรพากรที่ กค 0809/ว.1142 ลงวันที่ 21 มกราคม 2536)

เป็นส่วนของเงินเดือน	$60,000 \times 120,000/420,000$
=	17,142.86 บาท .....(1)
เป็นส่วนของค่านายหน้า	$60,000 \times 300,000/420,000$
=	42,857.14 บาท .....(2)
รวม	= 60,000 บาท .....(1) + (2)

2. กรณีความเป็นสามีภริยามีอยู่ตลอดปีภาษี ในการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา กรณีผู้มีเงินได้ มีเงินได้ประเภทเงินเดือน ค่าจ้างประเภทเดียว เงินได้ดังกล่าวถือเป็นเงินได้พึงประเมิน ตามมาตรา 40 (1) แห่งประมวลรัษฎากร ซึ่งกฎหมายยอมให้หักค่าใช้จ่ายเป็นการเหมาได้ร้อยละ 40 แต่รวมกันต้องไม่เกิน 60,000 บาท ตามมาตรา 42 ทวิวรรคหนึ่ง แห่งประมวลรัษฎากร และเนื่องจากคู่สมรสของผู้มีเงินได้ไม่มีเงินได้พึงประเมิน คู่สมรสฯ นั้นจึงไม่มีสิทธิหักค่าใช้จ่ายใด ๆ ตามที่บัญญัติไว้ในประมวลรัษฎากร แต่ในการหักลดหย่อนผู้มีเงินได้มีสิทธิหักลดหย่อนภริยาที่ชอบด้วยกฎหมาย ได้ด้วย ตามมาตรา 47 (1) (ข) แห่งประมวลรัษฎากร (คำวินิจฉัยกรมสรรพากรที่ กค 0811/04212 ลงวันที่ 7 เมษายน 2541)

คำพิพากษาศาลฎีกา กรณีการหักค่าใช้จ่าย ตามม.40(1) (2)

1. ประมวลรัษฎากร มาตรา 42 ทวิ ให้สิทธิแก่ผู้มีเงินได้พึงประเมินที่จะได้รับประโยชน์ในการที่จะหักค่าใช้จ่ายจากเงินได้ของตน ทั้งที่เป็นเงินได้เนื่องจากการจ้างแรงงาน ไม่ว่าจะ เป็นเงินเดือน ค่าจ้าง ตามมาตรา 40 (1) และเงินได้เนื่องจากหน้าที่หรือตำแหน่งงานที่ทำหรือจากการรับทำงานให้ไม่ว่าจะเป็นค่านายหน้า เบี้ยประชุม ตามมาตรา 40 (2) โดยยอมให้หักค่าใช้จ่ายแบบเหมาได้ร้อยละ 40 แต่จะหักค่าใช้จ่ายจากเงินได้ทั้งสองประเภทดังกล่าวรวมกันได้ไม่เกิน 60,000 บาท โดยมีได้กำหนดหลักเกณฑ์และรายละเอียดว่าต้องหักเงินได้พึงประเมินประเภทใด สัดส่วนเท่าใด หรือต้องถ่วงเฉลี่ยกันอย่างไร ดังนี้ จึงหาใช่ว่ากรณีผู้มีเงินได้พึงประเมินทั้งสองประเภท จะต้องถ่วงเฉลี่ยกันดังที่จำเลยเข้าใจและยึดเป็นแนวปฏิบัติใหม่ เมื่อกฎหมายเปิดช่องไว้เช่นนี้เท่ากับมอบอำนาจในการตัดสินใจให้แก่ผู้มีเงินได้พึงประเมินว่าจะเลือกหักค่าใช้จ่ายในเงินได้ประเภทใดอย่างไร ในกรณีที่ผู้มีเงินได้พึงประเมินที่อาจหักค่าใช้จ่ายได้ทั้งสองประเภท ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการบรรเทาภาระภาษีตามเจตนารมณ์ของกฎหมายในส่วนนี้ ดังเช่นกรณีที่โจทก์เลือกหักค่าใช้จ่ายจากเงินได้ตามมาตรา 40 (1) เพิ่มจำนวน 60,000 บาท ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 42 ทวิ

วรรคหนึ่ง เพียงประเภทเดียว ไม่ประสงค์จะหักค่าใช้จ่ายตามมาตรา 40 (2) ซึ่งสามมีโจทก์มีหน้าที่ยื่นรายการและเสียบภาษีในส่วนเงินได้พึงประเมินของโจทก์ ผู้เป็นภริยาตามความในมาตรา 57 ตรี จึงให้เพิกถอนการประเมินและคำวินิจฉัยอุทธรณ์ (คำพิพากษาฎีกาที่ 6220/2549)

คำวินิจฉัยกรมสรรพากรกรณีการคำนวณภาษีเงินได้เพราะเหตุออกจากงาน

1. การคำนวณเงินได้เพราะเหตุออกจากงาน 1. กรณีที่บริษัทฯ มีข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้างงาน โดยให้พนักงานขอลดเงินเดือนบ้าง ก่อนที่จะเกษียณอายุ เงินบ้างดังกล่าวเข้าลักษณะเป็นเงินได้เนื่องจากการจ้างแรงงานตามมาตรา 40(1) แห่งประมวลรัษฎากร และเนื่องจากพนักงานที่ได้รับเงินนั้นยังไม่ได้ออกจากงานแต่ยังคงปฏิบัติหน้าที่ตามปกติต่อไป จึงถือไม่ได้ว่าเงินบ้างดังกล่าวเป็น เงินได้ที่นายจ้างจ่ายให้ครั้งเดียวเพราะ เหตุออกจากงาน จึงไม่มีสิทธิเลือกเสียบภาษีตามมาตรา 48(5) แห่งประมวลรัษฎากรได้

กรณีที่บริษัทฯ จ่ายเงินบ้างให้พนักงานที่เกษียณอายุ โดยพนักงานดังกล่าวได้รับการพิจารณาจ้างงานต่อหลังเกษียณอายุโดยนับอายุงานเริ่มต้นใหม่จากวันที่จ้างงานต่อ และเงินบ้างที่ บริษัทฯ จ่ายให้แก่พนักงานที่เกษียณอายุดังกล่าวเป็น ไปตามข้อกำหนดเกี่ยวกับสภาพการจ้างที่พนักงานที่ เกษียณอายุมีสิทธิได้รับเงินบ้างดังกล่าว เงินบ้างดังกล่าวจึงเข้าลักษณะเป็นเงินได้พึงประเมินที่ นายจ้างจ่ายให้ครั้งเดียวเพราะเหตุออกจากงาน และหากผู้มีเงินได้มีระยะเวลาการทำงานไม่น้อยกว่า 5 ปี ย่อมมีสิทธิเลือกคำนวณเสียบภาษีตามมาตรา 48(5) แห่งประมวลรัษฎากรได้ สำหรับเงินชดเชยที่พนักงานซึ่งได้รับการจ้างงานต่อหลังเกษียณอายุมีสิทธิจะได้รับเมื่อครบอายุ การจ้างงานต่อ โดยคำนวณจากอายุงานตั้งแต่ปีแรกที่เข้าทำงานถึงปีที่ครบอายุ การจ้างงานต่อ ถือเป็น เงินได้ที่นายจ้างจ่ายให้ครั้งเดียวเพราะเหตุออกจากงาน และหากผู้มีเงินได้มีระยะเวลาการทำงานไม่ น้อยกว่า 5 ปี ย่อมมีสิทธิเลือกคำนวณเสียบภาษีตามมาตรา 48(5) แห่งประมวลรัษฎากรได้ โดย การคำนวณระยะเวลาทำงาน และปีที่ทำงาน เพื่อคำนวณภาษีตามมาตรา 48(5) แห่งประมวลรัษฎากร ให้เริ่มนับอายุการทำงานตั้งแต่วันที่ที่มีการจ้างงานต่อ ไม่สามารถนับอายุการทำงานต่อหลังจากเกษียณอายุ ได้(คำวินิจฉัยกรมสรรพากรที่ กค 0811/6658 ลงวันที่ 4 กรกฎาคม 2544)

2. เงินที่นายจ้างจ่ายให้ครั้งเดียวเพราะเหตุออกจากงาน ซึ่งพนักงานหรือลูกจ้างได้รับโดยมีสิทธิเลือกที่จะนำไปรวมกับเงินได้อื่นที่ได้รับในปีภาษีนั้นหรือไม่ก็ได้ ตามมาตรา 48 (5) แห่งประมวลรัษฎากร โดยมีสิทธิหักค่าใช้จ่ายเป็นกรณีพิเศษตามมาตรา 50 (1) วรรคสามและวรรคสี่ แห่งประมวลรัษฎากร ประกอบกับหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขตามประกาศอธิบดีกรมสรรพากร เกี่ยวกับเรื่องภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 45)ฯ ลงวันที่ 24 กันยายน พ.ศ. 2535 นั้น จะต้อง

เป็นกรณีที่พนักงานหรือลูกจ้างได้รับเงินได้เนื่องจากการออกจากงานไม่ว่าจะได้รับเงินได้ดังกล่าวประเภทเดียวหรือหลายประเภท เงินได้เฉพาะจำนวนที่ได้รับในปีภาษีแรกที่มีการจ่ายเงินได้นั้นจริงเท่านั้นที่มีสิทธิเลือกตามมาตรา 48 (5) แห่งประมวลรัษฎากร เงินได้จำนวนต่อมาที่จ่ายให้พนักงานต่างปีภาษีหรือปีภาษีถัดไปโดยมิใช่ปีภาษีแรกที่มีการจ่ายเงินได้ พนักงานหรือลูกจ้างไม่มีสิทธิเลือกตามมาตรา 48 (5) แห่งประมวลรัษฎากร โดยต้องคำนวณหักค่าใช้จ่ายเป็นการเหมาในอัตราร้อยละ 40 แต่ต้องไม่เกิน 60,000 บาท กรณีตามข้อเท็จจริง นาย ก ออกจากงานในวันที่ 1 ธันวาคม 2540 ในการออกจากงานครั้งนี้ นาย ก ได้รับเงินได้ที่นายจ้างจ่ายให้ครั้งเดียวเพราะเหตุออกจากงาน 2 ประเภทคือ

1) เงินชดเชยตามกฎหมายแรงงาน จำนวน 249,742 บาท ได้รับในวันที่ 25 พฤศจิกายน 2540 โดยหนังสือรับรองการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย ระบุลงวันที่ 31 ธันวาคม 2540

2) เงินที่จ่ายจากกองทุน ตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ จำนวน 378,361.87 บาท ได้รับในวันที่ 15 มกราคม 2541 โดยหนังสือรับรองการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย ระบุลงวันที่ 15 มกราคม 2541 ในการยื่นแบบแสดงรายการเพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาประจำปีภาษี 2540 นาย ก ได้นำเงินที่นายจ้างจ่ายให้ครั้งเดียวเพราะเหตุออกจากงาน จำนวน 249,742 บาท ซึ่งเป็นเงินชดเชยตามกฎหมายแรงงาน จำนวนนี้เพียงจำนวนเดียวที่ได้รับในปีภาษี 2540 (ปีภาษีแรกที่มีการจ่ายเงินได้) มาเลือกเสียภาษีตามมาตรา 48 (5) แห่งประมวลรัษฎากร ถือเป็น การเลือกคำนวณภาษีโดยถูกต้องตามกฎหมายแล้ว ส่วนเงินได้ที่นาย ก ได้รับ เนื่องจากออกจากงานอีกจำนวนหนึ่งคือ เงินที่จ่ายจากกองทุนตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนสำรองเลี้ยงชีพจำนวน 378,361.87 บาท ที่ นาย ก ได้รับในปีภาษี 2541 ซึ่งเป็นปีภาษีถัดไป เงินจำนวนนี้ไม่เข้าลักษณะเป็นเงินที่นายจ้างจ่ายให้ครั้งเดียวเพราะเหตุออกจากงาน ฉะนั้น ในการยื่นแบบแสดงรายการเพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาประจำปีภาษี 2541 นาย ก จะใช้สิทธิเลือกเสียตามมาตรา 48 (5) แห่งประมวลรัษฎากรอีกไม่ได้ โดยมีสิทธิหักค่าใช้จ่ายเป็นการเหมาได้ในอัตราร้อยละ 40 แต่ต้องไม่เกิน 60,000 บาท ตามมาตรา 48 (1) แห่งประมวลรัษฎากร สำหรับประเด็นที่ขอให้อนุมัติให้ถือว่าเงินได้ที่ได้รับจากกองทุนสำรองเลี้ยงชีพที่ได้รับในปี 2541 เป็นเงินได้ของปี 2540 นั้น ไม่อาจอนุมัติให้ได้ เนื่องจากไม่มีเหตุจำเป็นจนไม่สามารถปฏิบัติตามกำหนดเวลาได้ตามมาตรา 3 อัญญา แห่งประมวลรัษฎากร กรณีงดหรือลดเบี้ยปรับเงินเพิ่ม จึงไม่มีประเด็นที่จะต้องพิจารณา (คำวินิจฉัยกรมสรรพากรที่ กค 0811/02286 ลงวันที่ 11 มีนาคม 2542)

3) เงินที่นายจ้างจ่ายให้ครั้งเดียวเพราะเหตุออกจากงานสำนักงานสรรพากรจังหวัดที่ได้รับแบบแสดงรายการ ภ.ง.ด.91 ปีภาษี 2542 ของข้าราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจที่ออกจากงานตามโครงการเกษียณอายุก่อนกำหนด 1. เงินบำเหน็จของหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ เช่น ที่ทำการ

ไปรษณีย์การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ฯลฯ กรณีพนักงานลาออกตามโครงการเกษียณอายุก่อนกำหนด และกรณีพนักงานเกษียณอายุ เนื่องจาก ไม่มีหน่วยงานใดที่ใช้วิธีการคำนวณบำเหน็จตามหลักเกณฑ์ และวิธีการเช่นเดียวกับวิธีการคำนวณบำเหน็จ ตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จข้าราชการ ได้ทั้งหมด ถือว่าเงินบำเหน็จดังกล่าวเป็นเงินได้ที่นายจ้างจ่ายให้ครั้งเดียวเพราะเหตุออกจากงาน มีวิธีการคำนวณแตกต่างไปจากวิธีการตามข้อ 1(ก) จึงถือว่าเป็นเงินได้พึงประเมินตามข้อ 1(ง) ของประกาศอธิบดีกรมสรรพากร เกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 45)ฯ ลงวันที่ 24 กันยายน พ.ศ. 2535 2. ในกรณีผู้มีเงินได้ได้รับเงินเดือนเดือนสุดท้ายไม่เต็มเดือน เนื่องจากลาออกก่อนเกษียณอายุ เงินเดือนเดือนสุดท้ายที่ใช้ในการคำนวณค่าใช้จ่าย หมายความว่าจำนวนเงินเดือนสำหรับระยะเวลาเต็มเดือนเดือนสุดท้าย ทั้งนี้ ตามนัย ข้อ 3(4) ของประกาศอธิบดีกรมสรรพากรเกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 45)ฯ ลงวันที่ 24 กันยายน พ.ศ. 2535 ดังนั้น อัตราเงินเดือนเดือนสุดท้ายที่ออกจากงานที่นำมาคำนวณค่าใช้จ่ายคือจำนวน 49,910 บาท 3. เงินที่นายจ้างจ่ายให้ครั้งเดียวเพราะเหตุออกจากงานของหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ ที่ลูกจ้างได้รับจากกองทุนสำรองเลี้ยงชีพตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนสำรองเลี้ยงชีพเมื่อลูกจ้างออกจากงานเพราะเกษียณอายุที่จะได้รับยกเว้น ไม่ต้องนำรวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามข้อ 2(36) แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ 126 (พ.ศ. 2509) ลงวันที่ 23 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2509 นั้น ลูกจ้างผู้นั้นต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 55 ปีบริบูรณ์ และ(ก) เป็นสมาชิกกองทุนสำรองเลี้ยงชีพตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนสำรองเลี้ยงชีพมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี หรือ (ข) เป็นสมาชิกกองทุนสำรองเลี้ยงชีพตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนสำรองเลี้ยงชีพในระหว่างวันที่ 13 กันยายน พ.ศ. 2537 ถึงวันที่ 16 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2538 และได้ออกจากงานเพราะเกษียณอายุก่อนวันที่ 16 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2543 ซึ่งมีระยะเวลาที่ทำงานกับนายจ้างนั้นก่อนเกษียณอายุไม่น้อยกว่า 5 ปี ทั้งนี้ ตามข้อ 1(1) ของประกาศอธิบดีกรมสรรพากรเกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 52) เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไขและวิธีการ สำหรับกรณีลูกจ้างออกจากงานเพราะเกษียณอายุทุพพลภาพ หรือตาย ลงวันที่ 16 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2538(คำวินิจฉัยกรมสรรพากรที่ กค 0811(กม.06)/1025 ลงวันที่ 19 มิถุนายน 2543)

4. กรณีลูกจ้างซึ่งเป็นสมาชิกกองทุนสำรองเลี้ยงชีพออกจากงานเพราะเกษียณ อายุ 1 ในกรณีข้อบังคับของนายจ้างมีข้อกำหนดเกี่ยวกับการเกษียณอายุไว้เป็นช่วง เช่น กำหนดให้พนักงานออกจากงาน โดยถือเป็นการเกษียณอายุเมื่อมีอายุครบ 55 ปีขึ้นไปจนถึงวันแรกของเดือนถัดจากเดือนที่พนักงานมีอายุครบ 60 ปี โดยเมื่อถึงช่วงเวลาดังกล่าว พนักงานและนายจ้างต้องทำข้อตกลงเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อกำหนดอายุเกษียณของพนักงาน กรณีดังกล่าวหากพนักงานได้เข้าเป็นสมาชิก กองทุนสำรองเลี้ยงชีพมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี และได้รับเงินจากกองทุนสำรองเลี้ยงชีพจะได้รับยกเว้น ภาษีหรือไม่ 2. ในกรณีกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ หรือนายจ้างผู้มีหน้าที่หักภาษีเงินได้ ณ

ที่จ่าย หัก ภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายสำหรับเงินกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ หรือเงินค่าชดเชยที่จ่ายให้แก่พนักงานที่สิ้นสุดการ เป็นสมาชิกกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ หรือสิ้นสุดการเป็นลูกจ้างไว้ไม่ครบถ้วน ใครจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบ สำหรับภาษีในส่วนที่ไม่ได้มีการหักและนำส่ง รวมทั้งเงินเพิ่มและเบี้ยปรับ*1. กรณีนายจ้างและพนักงานตกลงกันเพื่อให้พนักงานออกจากงานโดยเกษียณอายุก่อนกำหนด ไม่เข้าลักษณะเป็นการออกจากงานเพราะเกษียณอายุตามหลักเกณฑ์ของข้อ 1(1) ของประกาศอธิบดีกรมสรรพากร เกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 52) เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการ สำหรับกรณีลูกจ้างออกจากงานเพราะเกษียณอายุ ทุพพลภาพ หรือตาย ลงวันที่ 16 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2538 ดังนั้น เงินหรือผลประโยชน์ใด ๆ ที่พนักงานจะได้รับจากกองทุนสำรองเลี้ยงชีพจึงไม่ได้รับ ยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามข้อ 2(36) ของกฎกระทรวง ฉบับที่ 126 (พ.ศ. 2509) ออกตาม ความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 195 (พ.ศ. 2538) ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร และกรณีผู้จ่ายเงินซึ่งมีหน้าที่หักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย ได้หักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายและนำส่งไว้แล้ว แต่ไม่ครบจำนวนที่ถูกต้อง ผู้มีหน้าที่หักภาษีซึ่งเป็นผู้จ่ายเงินต้องรับผิดชอบร่วมกับผู้มีเงินได้ในกรณีเสียภาษีที่ต้องชำระตามจำนวนเงินภาษีที่ขาดไปตามมาตรา 54 วรรคหนึ่ง แห่งประมวลรัษฎากร และต้อง เสียเงินเพิ่มอีกร้อยละ 1.5 ต่อเดือนหรือเศษของเดือนของเงินภาษีที่ต้องเสียหรือนำส่ง โดยไม่รวมเบี้ยปรับตามมาตรา 27 แห่งประมวลรัษฎากร(คำวินิจฉัยกรมสรรพากรที่ กค 0706/10878 ลงวันที่ 18 ธันวาคม 2545)

5. กรณีเงินที่ได้รับจากกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ เนื่องจากการขอลาออกก่อนครบเกษียณอายุเนื่องจากมีคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ (ภส.7) วินิจฉัยว่า เงินได้ที่ สมาชิกกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ (ผู้อุทธรณ์) ได้รับจากกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ เข้าลักษณะได้รับยกเว้นไม่ต้องนำมารวม คำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา บริษัทฯ จึงหารือว่า 1. กรณีที่นายจ้างกำหนดระเบียบให้พนักงานลาออกก่อนครบเกษียณอายุ โดยได้รับสิทธิประโยชน์เช่นเดียวกับพนักงานที่เกษียณอายุนั้น กรณีดังกล่าวไม่เข้าลักษณะเป็นการออกจากงานเพราะ เกษียณอายุตามหลักเกณฑ์ข้อ 1(1) ของประกาศอธิบดีกรมสรรพากร เกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 52) เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการ สำหรับกรณีลูกจ้างออกจากงานเพราะเกษียณอายุ ทุพพลภาพ หรือตาย ลงวันที่ 16 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2538 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศอธิบดีกรมสรรพากร เกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 80)ฯ ลงวันที่ 29 มีนาคม พ.ศ. 2543 ดังนั้น เงินหรือผลประโยชน์ใด ๆ ที่พนักงานจะได้รับจากกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ จึงไม่ได้รับยกเว้น ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ตามข้อ 2(36) ของกฎกระทรวง ฉบับที่ 126 (พ.ศ. 2509) ออกตามความ ในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 195 (พ.ศ.2538)ฯ แต่อย่างไร สำหรับคำ

วินิจฉัยอุทธรณ์ที่กล่าวอ้าง ซึ่งไม่เป็นไปตามประกาศอธิบดีกรมสรรพากร เกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 52)ฯ ดังกล่าวข้างต้น จึงไม่อาจใช้เป็นบรรทัดฐานในเรื่อง อื่น ได้(คำวินิจฉัยกรมสรรพากรที่ กค 0811/904 ลงวันที่ 13 มกราคม 2545)

6. กรณีการนับระยะเวลาการทำงานเพื่อคำนวณเงินได้ที่ได้รับจากกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ1. นาง ส. ได้ยื่นแบบ ภ.ง.ด.91 เพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาสำหรับปีภาษี 2541 โดยนำเงินได้จากกองทุนสำรองเลี้ยงชีพแยกคำนวณภาษีตามใบแนบบแบบแสดงรายการ ภ.ง.ด.91 กรณีคำนวณเงินได้ที่นายจ้างจ่ายให้ครั้งเดียวเพราะเหตุออกจากงาน และขอคืนภาษีตามใบแนบบทั้งสิ้น 872,840.06 บาท ต่อมาได้รับแจ้งจากสำนักงานสรรพากรพื้นที่ กรณีดังกล่าวมีอายุการทำงานในธนาคารฯ เพียง 11 เดือน เงินได้จากกองทุนสำรองเลี้ยงชีพที่ได้รับจึงไม่เข้าลักษณะเป็นเงินได้ที่นายจ้างจ่ายให้ครั้งเดียวเพราะเหตุออกจากงาน ต้องนำเงินกองทุนสำรองเลี้ยงชีพดังกล่าวไปรวมคำนวณเสียภาษีเงินได้ตามมาตรา 48(1) แห่งประมวลรัษฎากร และได้ชี้แจงเพิ่มเติมดังนี้ (1) นาง ส. ได้ทำงานในบริษัท เงินทุนหลักทรัพย์ฯ และเป็นสมาชิกกองทุนสำรองเลี้ยงชีพบริษัทดังกล่าวเป็นเวลา 11 ปี ได้ลาออกจากบริษัทฯ เมื่อวันที่ 7 กันยายน 2540 และเข้าทำงานทันทีในธนาคารฯ ในวันที่ 8 กันยายน 2540 และได้สมัครเป็นสมาชิกกองทุนสำรองเลี้ยงชีพธนาคารฯ ทันที ผู้จัดการกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ บริษัท เงินทุนหลักทรัพย์ฯ คือ บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ ก. ได้โอนเงินสำรองเลี้ยงชีพของ นาง ส. ไปยังกองทุนสำรองเลี้ยงชีพธนาคารฯ การโอนสมาชิกกองทุนสำรองเลี้ยงชีพบริษัท เงินทุนหลักทรัพย์ฯ มายังกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ ธนาคารฯ ได้รับความเห็นชอบจากกรรมการกองทุนสำรองเลี้ยงชีพธนาคารฯ (2) เนื่องจากทางการเข้าแทรกแซงธนาคารฯ ในวันที่ 14 สิงหาคม 2541 กรรมการ ธนาคารฯ ทั้งชุดรวมถึง นาง ส. ได้ถูกคำสั่งธนาคารแห่งประเทศไทยปลดออกจากธนาคารฯ รวมเวลา ที่เป็นสมาชิกกองทุนสำรองเลี้ยงชีพธนาคารฯ 10 เดือน(3) การยื่นเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในปีภาษี 2541 นาง ส. ได้คำนวณภาษีตามใบแนบบแบบแสดงรายการ ภ.ง.ด.91 โดยนับเวลาการเป็นสมาชิกกองทุนสำรองเลี้ยงชีพบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ฯ มารวมกับการเป็นสมาชิกกองทุนสำรองเลี้ยงชีพธนาคารฯ เป็นระยะเวลา 11 ปี 10 เดือน ตามความเห็นของกรรมการกองทุนสำรองเลี้ยงชีพธนาคารฯ*ตามพระราชบัญญัติกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ พ.ศ. 2530 ไม่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการ โอน เงินกองทุนของสมาชิกจากกองทุนหนึ่งไปยังอีกกองทุนหนึ่ง กรณีตามข้อเท็จจริงดังกล่าว หาก นาง ส. ได้ลาออกจากบริษัท เงินทุนหลักทรัพย์ฯ แล้วเข้าทำงานทันทีในธนาคารฯ โดยได้โอน เงินกองทุนสำรองเลี้ยงชีพของ นาง ส. จากกองทุนสำรองเลี้ยงชีพบริษัท เงินทุนหลักทรัพย์ฯ ไปยังกองทุนสำรองเลี้ยงชีพธนาคารฯ และไม่ได้จ่ายเงินได้ประเภทเงินที่นายจ้างจ่ายให้ครั้งเดียวเพราะเหตุ ออกจากงานให้แก่ นาง ส. นาง ส. จึงสามารถนำอายุการทำงานกับบริษัท เงินทุนหลักทรัพย์ฯ ต่อเนื่องกับธนาคารฯ ได้ เพื่อการหักค่าใช้จ่ายตามมาตรา 48(5) แห่ง

ประมวลรัษฎากร ประกอบกับข้อ 2(ก) ของประกาศอธิบดีกรมสรรพากร เกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 45)ฯ ลงวันที่ 24 กันยายน พ.ศ. 2535(คำวินิจฉัยกรมสรรพากรที่ กค 0706/10944 ลงวันที่ 19 ธันวาคม 2545)

7. กรณีเงินได้จากการเกษียณอายุก่อนกำหนดนาย A และนาง B คู่สมรสได้ลาออกจากงานในปี พ.ศ. 2543 ตามโครงการสมัครใจ เกษียณอายุก่อนกำหนดของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) บุคคลทั้งสองได้แยกยื่นแบบ ภ.ง.ด.91 ของปีภาษี พ.ศ. 2543 โดยแสดงเงินได้ดังนี้ นาย A มีเงินได้เงินเดือน 422,550 บาท โบนัสและเงินเพิ่มพิเศษ 165,655 บาท บำเหน็จ 1,173,750 บาท เงินชดเชย 281,700 บาท ผลประโยชน์ตอบแทนพิเศษ 1,408,500 บาท ส่วนนาง B มีเงินได้จากเงินเดือน 365,910 บาท ค่าล่วงเวลา 5,678.44 บาท โบนัสและเงินเพิ่มพิเศษ 140,385 บาท บำเหน็จ 1,274,720 บาท เงินชดเชย 246,720 บาท ผลประโยชน์ตอบแทนพิเศษ 1,233,600 บาท ตามแบบ ภ.ง.ด.91 ของบุคคลทั้งสอง ได้ใช้สิทธิยกเว้นภาษีสำหรับเงินชดเชยจำนวน 300,000 บาท ตามกฎกระทรวง (ฉบับที่ 126) พ.ศ. 2509 ฯ เพราะเป็นโครงการเกษียณอายุก่อนกำหนดไม่ได้เขียนใบลาออกเอง ส่วนเงินบำเหน็จที่รับจากธนาคารฯ ได้นำไปกรอกในข้อ 1 ของใบแบบแบบ ภ.ง.ด.91 โดยไม่นำไปรวมกับเงินได้อื่นเมื่อคำนวณภาษี เพราะเห็นว่าเป็นเงินได้ที่คำนวณเช่นเดียวกับบำเหน็จข้าราชการ สำนักงานภาษีสรรพากรพื้นที่ เห็นว่า ไม่มีหน่วยงานใดใช้วิธีการคำนวณบำเหน็จตามหลักเกณฑ์ และวิธีการเช่นเดียวกับการคำนวณบำเหน็จข้าราชการได้ทั้งหมด เงินบำเหน็จดังกล่าวจึงควรเป็นเงินได้ ที่มีวิธีการคำนวณแตกต่างจากบำเหน็จข้าราชการ สำนักงานภาษีสรรพากรพื้นที่ หรือว่า 1. กรณีนาย A และนาง B ได้มีหนังสือแสดงความประสงค์เกษียณอายุก่อนกำหนด ถือได้ว่าเป็นการสมัครใจออกจากงาน ดังนั้น เงินที่บุคคลทั้งสองได้รับจากธนาคารฯ นายจ้างในกรณีดังกล่าว จึงไม่เข้าลักษณะเป็นค่าชดเชยที่พนักงานได้รับตามกฎหมายว่าด้วยพนักงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ ตามข้อ 2(51) ของกฎกระทรวง ฉบับที่ 126 (พ.ศ. 2509)ฯ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 217 (พ.ศ. 2542)ฯ จึงไม่ได้รับยกเว้นไม่ต้องรวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้ ตามมาตรา 42(17) แห่งประมวลรัษฎากร 2. กรณีเงินบำเหน็จที่คำนวณแบบข้าราชการที่บุคคลทั้งสองได้รับจากธนาคารฯ นายจ้าง เนื่องจากขณะนี้ยังไม่มีหน่วยงานใดใช้วิธีการคำนวณบำเหน็จตามหลักเกณฑ์และวิธีการคำนวณบำเหน็จตาม กฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการได้ทั้งหมด และเงินบำเหน็จที่บุคคลทั้งสองได้รับก็มีได้ใช้วิธีการ คำนวณบำเหน็จตามหลักเกณฑ์และวิธีการเช่นเดียวกับวิธีการคำนวณบำเหน็จตามกฎหมาย ว่าด้วยบำเหน็จ บำนาญข้าราชการได้ทั้งหมดเช่นกัน ดังนั้น เงินบำเหน็จดังกล่าวจึงถือเป็นเงินที่นายจ้างจ่ายให้ครั้งเดียว เพราะเหตุออกจากงานที่มีวิธีการคำนวณแตกต่างไปจากวิธีการตามข้อ 1 (ก) จึงถือเป็น เงินได้พึงประเมินตามข้อ 1(ง) ของประกาศอธิบดีกรมสรรพากร เกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 45)ฯ ลงวันที่ 24 กันยายน พ.ศ.

2535 ซึ่งผู้มีเงินได้พึงประเมินดังกล่าวจะเลือกเสียภาษีแยกต่างหากจาก เงินได้อื่น ได้ตามมาตรา 48(5) แห่งประมวลรัษฎากร(คำวินิจฉัยฎกรมสรรพากรที่ กค 0811/7656 ลงวันที่ 2 สิงหาคม 2544)

8. กรณีไม่ถือเป็นค่าชดเชยตามกฎหมายว่าด้วยพนักงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) จัดให้มี “โครงการออกจากงานด้วยความยินดีทั้งสองฝ่าย” โดยมีหลักการว่าต้องเป็นความต้องการและความสมัครใจเห็นชอบร่วมกันระหว่างผู้ปฏิบัติงานและ กฟผ. และ กฟผ. สงวนสิทธิที่จะไม่อนุมัติให้ผู้ปฏิบัติงานเข้าโครงการได้ ทั้งนี้ผู้ปฏิบัติงานที่ได้รับอนุมัติให้ออกจากงานจะได้รับผลประโยชน์ตอบแทนคือ เงินตอบแทนพิเศษ เงินชดเชยเงินโบนัส และ เงินกองทุนสงเคราะห์หรือเงินกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ การออกจากงานตามโครงการออกจากงานด้วยความยินดีทั้งสองฝ่ายดังกล่าว มิใช่การเลิกจ้างที่อยู่ในความหมายตามข้อ 45 วรรคสอง แห่งระเบียบคณะกรรมการรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ฯ พ.ศ.2534 ดังนั้น เงินผลประโยชน์ตอบแทนที่ผู้ปฏิบัติงานได้รับจึงมิใช่ค่าชดเชยตามกฎหมายว่าด้วยพนักงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ ผู้ปฏิบัติงานที่ได้รับอนุมัติให้ออกจากงานตามโครงการดังกล่าว จึงไม่ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา สำหรับเงินผลประโยชน์ตอบแทนที่ได้รับตามข้อ 2(51) แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ 126 (พ.ศ. 2509)ฯ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 217 (พ.ศ.2542)ฯ(คำวินิจฉัยฎกรมสรรพากรที่ กค 0811/2156 ลงวันที่ 20 มีนาคม 2543)

9. นาย ก. เคยทำงานอยู่ที่บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ ข. จำกัด (1 ใน 56 ไฟแนนซ์ซึ่งได้ถูกปิดกิจการเป็นการถาวร) ตั้งแต่วันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2536 และออกจากกิจการเป็นพนักงานประจำ ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2541 เป็นจำนวน 4 ปี 319 วัน โดยได้รับเงินชดเชยเลิกจ้างตามกฎหมายแรงงานในเดือนธันวาคม 2540 และเงินกองทุนตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนสำรองเลี้ยงชีพในเดือนมกราคม 2541 ในการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาประจำปี 2540 นาย ก. ได้นับระยะเวลาการทำงานเป็น 5 ปี เนื่องจากเศษของปีเกิน 183 วัน และได้แยกคำนวณเงินได้จากเงินชดเชยฯ โดยไม่นำไปรวมคำนวณภาษีกับเงินได้อื่น ๆ เงินชดเชยการเลิกจ้างตามกฎหมายแรงงาน และเงินที่จ่ายจากกองทุนตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ ที่ นาย ก. ได้รับเมื่อบริษัทฯ ถูกปิดกิจการ ซึ่งมีระยะเวลาการทำงานอยู่ที่บริษัทฯ เป็นเวลา 4 ปี 319 วัน ไม่ครบ 5 ปี ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ตามข้อ 2 (ก) ของประกาศอธิบดีกรมสรรพากร เกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 45)ฯ ลงวันที่ 24 กันยายน พ.ศ. 2535 นาย ก. จึงไม่มีสิทธิเลือกคำนวณภาษีตามหลักเกณฑ์สำหรับเงินที่นายจ้างจ่ายให้ครั้งเดียวเพราะเหตุออกจากงานตามมาตรา 48 (5) แห่งประมวลรัษฎากร ดังนั้น นาย ก. ต้องนำเงินได้ดังกล่าวไปรวมคำนวณภาษีกับเงินได้ประเภทอื่นตามมาตรา 48 (1) และ (2) แห่งประมวลรัษฎากรสำหรับการคำนวณจำนวนปีที่ทำงานกรณีเศษของปีเกินกว่า 183 วัน ซึ่งให้นับเป็น 1 ปีนั้น เป็นกรณีที่จะใช้ในการนับจำนวนปีเพื่อการคำนวณหักค่าใช้จ่ายตามมาตรา 48 (5) วรรค

หนึ่ง แห่งประมวลรัษฎากร(คำวินิจฉัยกรมสรรพากรที่ กค 0811/00140 ลงวันที่ 7 มกราคม 2542)

10. กรณีเงินได้ที่ได้จากกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ1. นาย พ. พนักงานรัฐวิสาหกิจ ได้เข้าร่วมโครงการเกษียณอายุก่อนกำหนด ประจำปี 2547 ตามประกาศรัฐวิสาหกิจ เรื่อง โครงการเกษียณอายุก่อนกำหนดประจำปี 2548 ลงวันที่ 31 สิงหาคม พ.ศ. 2547 โดยนาย พ. ได้ยื่นความประสงค์ จะขอลาออกจากงานก่อนเกษียณอายุ 60 ปี เมื่อวันที่ 30 กันยายน 2546 เนื่องจากเจ็บป่วยและมีอายุทำงานตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป (ตามใบแสดงความเห็นแพทย์ ลงวันที่ 8 กันยายน 2546) และได้รับเงินได้ที่จ่ายให้ครั้งเดียวเพราะเหตุออกจากงาน นาย พ. ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภ.ง.ด. 91 ปีภาษี 2547 เมื่อวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2548 มีเงินได้พึงประเมินจากรัฐวิสาหกิจและกองทุนสำรองเลี้ยงชีพของรัฐวิสาหกิจ ซึ่งคำนวณภาษีตามใบแบบไม่มีภาษีที่ต้องชำระเพิ่มหรือชำระไว้เกิน 2. เมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 2550 นาย พ. โดยนาง ส. (ภริยา) ในฐานะผู้รับมอบอำนาจ ได้ยื่นคำร้องขอคืนเงินภาษีอากร (แบบ ก.10) ต่อสำนักงานสรรพากรพื้นที่ ขอคืนเงินเงินได้บุคคลธรรมดาปีภาษี 2547 จำนวนเงิน 54,648.04 บาท เนื่องจาก ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้จากกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ กรณีทุพพลภาพ ตามข้อ 2(36) ของกฎกระทรวง ฉบับที่ 126 (พ.ศ. 2509) ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร ลงวันที่ 23 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2509 ประกอบกับประกาศอธิบดี กรมสรรพากร เกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 52) เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์เงื่อนไขและวิธีการ สำหรับกรณีลูกจ้างออกจากงาน เพราะเกษียณอายุ ทุพพลภาพ หรือตายลงวันที่ 16 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2538 โดยแนบหลักฐานหนังสือรับรองของแพทย์ผู้ทำการรักษาฉบับลงวันที่ 23 มิถุนายน 2550 ซึ่งรับรองว่า นาย พ. ป่วยด้วยโรคเบาหวาน ไตเสื่อม และเส้นโลหิตในสมองตีบไม่สามารถปฏิบัติงานได้ เมื่อนาย พ. ได้ยื่นความประสงค์จะขอลาออกจากงานก่อนเกษียณอายุ 60 ปี เมื่อวันที่ 30 กันยายน 2546 เพราะป่วย ด้วยโรคเบาหวาน ไตเสื่อมและเส้นโลหิตในสมองตีบ (ตามใบแสดงความเห็นแพทย์ลงวันที่ 8 กันยายน 2546) โดยมีแพทย์ที่ทางราชการรับรองตรวจและแสดงความเห็นว่า นาย พ. เข้ารักษาที่โรงพยาบาลฯ และไม่สามารถปฏิบัติงานได้ ซึ่งรับรองหลังจากการลาออกจากงาน ตามหนังสือรับรองลงวันที่ 23 มิถุนายน 2550 และได้รับเงินหรือผลประโยชน์ใดๆ จากกองทุนสำรองเลี้ยงชีพตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนสำรองเลี้ยงชีพกรณีเช่นนี้ หากนาย พ. มีหลักฐานยืนยันจากแพทย์ที่ทางราชการรับรองว่า นาย พ. ออกจากงานเพราะทุพพลภาพ ทำให้ไม่สามารถที่จะทำงานในตำแหน่งหน้าที่ซึ่งปฏิบัติอยู่นั้นต่อไปและมีหลักฐานจากรัฐวิสาหกิจ รับรองว่า นาย พ. ออกจากงานเพราะเหตุดังกล่าวมาแสดงด้วย จึงเข้าลักษณะเป็นการออกจากงานเพราะทุพพลภาพ ตามข้อ 1(2) และข้อ 1 วรรคสองของประกาศอธิบดีกรมสรรพากร เกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 52)ฯ ลงวันที่ 16 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2538เงินหรือผลประโยชน์ใดๆ ที่นาย พ. ได้รับจากกองทุนสำรองเลี้ยงชีพในกรณีดังกล่าวจึงจะได้รับยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ตามข้อ 2(36)

ของกฎกระทรวง ฉบับที่ 126 (พ.ศ. 2509) (คำวินิจฉัยกรมสรรพากรที่ กค 0811/00140 ลงวันที่ 7 มกราคม 2542)

11. กรณีเงินได้เพราะเหตุออกจากงาน 1. นาง ส. ลาออกจากงานในปี 2548 จากการวิเคราะห์แบบ ภ.ง.ด. 90 ปีภาษี 2549 พบว่า นาง ส. มีเงินได้ตาม มาตรา 40(1) แห่งประมวลรัษฎากร จำนวนเงิน 624,868.81 บาท และเงินได้จากกองทุนสำรองเลี้ยงชีพจาก บริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุน เพราะเหตุออกจากงาน จำนวนเงิน 2,524,318.71 บาท ซึ่งนาง ส. ได้นำเงินได้เพราะเหตุออกจากงาน ไปยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา สำหรับปีภาษี 2548 โดยแสดงในใบแบบกรณีนาง ส. ได้รับเงินได้เพราะเหตุออกจากงาน 2 ประเภท คือ เงินที่นายจ้างจ่ายให้ครั้งเดียว เพราะเหตุออกจากงานจากธนาคารผู้เป็นนายจ้าง ในปี 2548 และเงินที่จ่ายจากกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ ในปี 2549 โดยในการยื่นแบบแสดงรายการ เพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาประจำปีภาษี 2548 นาง ส. ได้นำเงินที่นายจ้างจ่ายให้ครั้งเดียวเพราะเหตุออกจากงานซึ่งธนาคารผู้เป็นนายจ้างจ่ายให้มาเลือกเสียภาษี ตามมาตรา 48 (5) แห่งประมวลรัษฎากร ถือเป็นการเลือกคำนวณภาษี โดยถูกต้องตามกฎหมายแล้ว ส่วนเงินได้ที่ได้รับจากกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ ซึ่งมีเงินที่นายจ้างจ่ายให้ครั้งเดียวเพราะเหตุออกจากงานที่ได้รับในปีภาษีแรก นั้น นาง ส. ไม่มีสิทธิเลือกเสียภาษีแยกต่างหาก ตามมาตรา 48 (5) แห่งประมวลรัษฎากรแต่อย่างใด (คำวินิจฉัยกรมสรรพากร ที่ กค 0706/9434 ลงวันที่ 18 กันยายน 2550)

12. กรณีเงินได้จากกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ นาย ก. ขอความเป็นธรรมในการยื่นแบบ ภ.ง.ด. 91 ปีภาษี 2549 กรณีพนักงาน ข. ได้ยื่นแบบ ภ.ง.ด. 91 สำหรับปีภาษี 2549 ขอคืนภาษีจำนวนทั้งสิ้น 115 รายเนื่องจากมีเงินได้ประเภทเงินเดือนและเงินได้ที่ลาออกจากกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ จากบริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุน ค. ผู้มีเงินได้ ได้ยื่นแบบ ภ.ง.ด.91 โดยนำเงินได้ที่ลาออกจากกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ มาคำนวณตามใบแบบกรณีคำนวณเงินได้ที่นายจ้างจ่ายให้ครั้งเดียวเพราะเหตุออกจากงานที่เลือกเสียภาษีโดยไม่นำไปรวมคำนวณกับเงินได้อื่นๆ 1. เงินหรือผลประโยชน์ใดๆที่พนักงานได้รับจากกองทุนฯ ตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ ประกอบกับข้อ 30 ของข้อบังคับกองทุนสำรองเลี้ยงชีพพนักงาน ข. ซึ่งจดทะเบียนแล้ว พ.ศ.2548 เฉพาะกรณีเมื่อพนักงานออกจากงานเพราะเกษียณอายุ ทูพพลภาพ หรือตายจึงจะได้รับยกเว้นไม่ต้องนำมารวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามข้อ 2(36)แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ 126 (พ.ศ.2509)ฯ และประกาศอธิบดีกรมสรรพากรเกี่ยวกับภาษีเงินได้(ฉบับที่ 52)ฯ ลงวันที่ 16 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2538

กรณีพนักงานลาออกจากกองทุนฯแต่ไม่ได้ลาออกจากงานยังคงปฏิบัติหน้าที่ตามปกติต่อไปไม่เข้าลักษณะพนักงานลาออกจากงานตามข้อ 9.4 และข้อ 9.5 ของข้อบังคับกองทุนสำรองเลี้ยงชีพฯ และข้อ 8(2)ของข้อบังคับ ว่าด้วยการแต่งตั้ง ถอดถอนเลื่อนและลดขั้นเงินเดือน และ

กำหนดอัตราเงินเดือน พนักงาน ข. พ.ศ. 2498 ดังนั้นเงินหรือผลประโยชน์ใดๆ ที่พนักงานได้รับจากกองทุนฯ เข้าลักษณะเป็นเงินได้เนื่องจากการจ้างแรงงาน การทำเรื่องผู้จ่ายเงินมีหน้าที่ต้องหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายทั้งนี้ ตามมาตรา 40(1) และมาตรา 50(1) แห่งประมวลรัษฎากรและเนื่องจากเงินได้ดังกล่าวไม่เข้าลักษณะเป็นเงินที่นายจ้างจ่ายให้ครั้งเดียวเพราะเหตุออกจากงานจึงไม่มีสิทธินำเงินที่ได้รับจากกองทุนฯ มาเลือกเสียภาษีตามมาตรา 48(5) แห่งประมวลรัษฎากร ประกอบกับข้อ 2 ของประกาศอธิบดีกรมสรรพากรเกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 45)ฯ ลงวันที่ 24 กันยายน พ.ศ. 2535 พนักงานต้องนำเงินที่ได้รับไปรวมกับเงินเดือนตามปกติแล้วนำไปรวมคำนวณภาษีในแบบ ภ.ง.ด. 91 (คำวินิจฉัยกรมสรรพากร ที่ กค 0706/432 ลงวันที่ 8 มกราคม 2551)

คำพิพากษาศาลฎีกา กรณีการคำนวณภาษีเงินได้เพราะเหตุออกจากงาน

1. ตามประกาศอธิบดีกรมสรรพากร (ฉบับที่ 52) กำหนดให้เงินได้ที่ลูกจ้างได้จากกองทุนสำรองเลี้ยงชีพกรณีเกษียณอายุที่ได้รับยกเว้นไม่ต้องรวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาต้องเข้าหลักเกณฑ์ 3 ประการ คือ ประการแรก เงินได้นั้นลูกจ้างต้องได้รับจากกองทุนสำรองเลี้ยงชีพตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนสำรองเลี้ยงชีพกรณีเกษียณอายุ ประการที่สอง ลูกจ้างมีอายุขณะเกษียณอายุไม่ต่ำกว่า 55 ปีบริบูรณ์ ประการที่สาม ลูกจ้างเข้าเป็นสมาชิกกองทุนสำรองเลี้ยงชีพมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี หรือเข้าเป็นสมาชิกกองทุนสำรองเลี้ยงชีพในระหว่างวันที่ 13 กันยายน 2537 ถึงวันที่ 2 ธันวาคม 2538 และได้ออกจากงานเพราะเกษียณอายุก่อนวันที่ 2 ธันวาคม 2543 ซึ่งมีระยะเวลาทำงานให้แก่ นายจ้างก่อนเกษียณอายุไม่น้อยกว่า 5 ปี เมื่อโจทก์ปฏิบัติตามคู่มือพนักงานซึ่งถือว่าเป็นข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้าง ระบุเกี่ยวกับการเกษียณอายุของพนักงานไว้ 2 กรณี กรณีแรก พนักงานจะเกษียณอายุเมื่ออายุครบ 60 ปีบริบูรณ์ กรณีที่สอง บริษัทอาจอนุญาตให้พนักงานเกษียณอายุก่อนครบ 60 ปีบริบูรณ์ได้ โดยมีเงื่อนไข คือ บริษัทกับพนักงานต้องมีข้อตกลงเป็นข้อตกลงเป็นหนังสือ พนักงานที่ขอเกษียณต้องมีอายุครบ 50 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป และพนักงานผู้ขอเกษียณอายุต้องมีอายุการทำงานอย่างน้อย 15 ปี เมื่อโจทก์ทำหนังสือขอเกษียณอายุและบริษัทอนุมัติให้โจทก์เกษียณอายุก่อนกำหนด ถือได้ว่าโจทก์กับบริษัทมีข้อตกลงเป็นหนังสือ เมื่อโจทก์เข้าทำงานมาแล้วมีอายุการทำงาน 18 ปีเศษ อีกทั้งโจทก์เข้าเป็นสมาชิกกองทุนสำรองเลี้ยงชีพในระหว่างระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด จึงเข้าหลักเกณฑ์ที่ได้รับยกเว้นไม่ต้องรวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2077/2548)

2. โจทก์ได้รับเงินเพราะเหตุออกจากงานเป็นเงินชดเชยการเลิกจ้างตามกฎหมาย แรงงานที่ถือว่าเป็นเงินที่นายจ้างจ่ายให้ครั้งเดียวเพราะเหตุออกจากงานตามประกาศอธิบดีกรมสรรพากรเกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 45) ข้อ 1(ค) โดยนายจ้างจ่ายให้โจทก์กับเงินที่จ่ายจากกองทุน

สำรองเลี้ยงชีพ ซึ่งเป็นเงินที่จ่ายจากกองทุนตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนสำรองเลี้ยงชีพตามประกาศอธิบดีกรมสรรพากรเกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 45) ข้อ 1(ข) โดยกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ น. ซึ่งเป็นนิติบุคคลต่างหาก ไม่ใช่ นายจ้างของโจทก์เป็นผู้จ่าย โดยจ่ายให้คนละปีภาษี เงินชดเชยกับเงินที่จ่ายจากกองทุนสำรองเลี้ยงชีพไม่ใช่ผู้จ่ายรายเดียวกัน โจทก์ผู้มีเงินได้มีสิทธิเลือกเสียภาษีตามมาตรา 48(5) แห่งประมวลรัษฎากรไม่เพียงเฉพาะเงินได้ที่จ่ายในปีภาษีแรกที่มีการจ่ายเงินได้เท่านั้นตามประกาศอธิบดีกรมสรรพากรเกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 45) ข้อ 2(ข) ดังนั้น เมื่อโจทก์ได้รับเงินที่จ่ายจากกองทุนสำรองเลี้ยงชีพซึ่งเป็นคนละปีภาษีกับที่โจทก์ได้รับเงินชดเชย โจทก์จึงนำเงินได้ที่จ่ายจากกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ น. ที่ได้รับมาเลือกเสียภาษีแยกต่างหากจากเงินได้อื่นในปีภาษีต่อมาตามมาตรา 48(5) ได้ด้วย (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 43/2547)

3. โจทก์ได้รับเงินได้เพราะเหตุออกจากงานสองประเภท ประเภทที่หนึ่งเป็นเงินชดเชยการเลิกจ้างจำนวน 1,022,825 บาท ซึ่งเป็นเงินชดเชยตามกฎหมายแรงงานที่ถือว่าเป็นเงินที่นายจ้างจ่ายให้ครั้งเดียวเพราะเหตุออกจากงานตามประกาศอธิบดีกรมสรรพากรเกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 45) ข้อ 1 (ค) โดยนายจ้างจ่ายให้โจทก์ในวันที่ 30 ธันวาคม 2541 ประเภทที่สองเป็นเงินที่จ่ายจากกองทุนสำรองเลี้ยงชีพจำนวน 1,527,855 บาท โดยจ่ายวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2542 ซึ่งเป็นเงินที่จ่ายจากกองทุนตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ ตามประกาศอธิบดีกรมสรรพากรเกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 45) ข้อ 1 (ข) ผู้ที่จ่ายเงินจำนวนนี้ให้แก่โจทก์ คือกองทุนสำรองเลี้ยงชีพซึ่งเป็นนิติบุคคลต่างหาก ไม่ใช่ นายจ้างของโจทก์เป็นผู้ที่จ่าย เห็นได้ว่าเงินชดเชยการเลิกจ้างกับเงินที่จ่ายจากกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ ผู้ที่จ่ายเงินให้แก่โจทก์ไม่ใช่ ผู้จ่ายรายเดียวกัน จึงไม่เข้าเงื่อนไขที่ผู้มีเงินได้จะเลือกเสียภาษีตามมาตรา 48 (5) แห่งประมวลรัษฎากรได้เฉพาะเงินได้ ที่จ่ายในปีภาษีแรกที่มีการจ่ายเงินได้เท่านั้น ตามประกาศอธิบดีกรมสรรพากรเกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 45) ข้อ 2 (ข)

ดังนั้น เมื่อโจทก์ได้รับเงินที่จ่ายจากกองทุนสำรองเลี้ยงชีพในปีภาษี 2542 ซึ่งเป็นคนละปีภาษีกับที่โจทก์ได้รับเงินชดเชยการเลิกจ้าง โจทก์จึงชอบที่จะนำเงินได้ที่จ่ายจากกองทุนสำรองเลี้ยงชีพจำนวน 1,527,855 บาท ที่ได้รับในปีภาษี 2542 มาเลือกเสียภาษีแยกต่างหากจากเงินได้อื่นตามมาตรา 48 (5) แห่งประมวลรัษฎากรได้ พิพากษากลับให้เพิกถอนหนังสือแจ้งภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และคำวินิจฉัยอุทธรณ์เลขที่ ของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ให้จำเลยใช้ค่าฤชาธรรมเนียมทั้งสองศาลแทน โจทก์โดยกำหนดค่าทนายความให้รวม 2,000 บาท (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 43/2547)

คำวินิจฉัยกรมสรรพากร กรณีหักค่าใช้จ่ายตามม.40(5)

1. เงินได้จากการให้เช่าที่ดินที่ได้รับล่วงหน้า ผู้ให้เช่ามีสิทธินำมาเฉลี่ยเป็นรายปีตามอายุของสัญญาเช่าได้ แต่ภาษีที่ถูกหักไว้ ณ ที่จ่ายให้นำมาเครดิตออกจากภาษีที่ต้องเสียในปีแรกของการยื่นแบบแสดงรายการ ซึ่งอาจปฏิบัติได้ดังนี้

(ก) ยื่นแบบแสดงรายการและชำระภาษีจากค่าเช่าที่ได้รับล่วงหน้าโดยเฉลี่ยเป็นรายปีตามจำนวนปีของอายุการเช่า เป็นการล่วงหน้าให้เสร็จสิ้นในคราวเดียวกับการยื่นรายการของปีแรกหรือในปีที่รับค่าเช่าล่วงหน้านั้น ส่วนภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายให้นำมาเครดิตออกจากภาษีที่ต้องเสียสำหรับปีแรกที่ได้รับเงินนั้น หรือขอคืนในส่วนที่เกินได้

(ข) ยื่นแบบแสดงรายการเงินได้เมื่อถึงกำหนดยื่นแบบแสดงรายการในแต่ละปีก็ได้แต่ต้องมีหลักฐานที่เชื่อถือได้มาเป็นประกันการชำระภาษีเงินได้สำหรับค่าเช่าที่ได้รับล่วงหน้าส่วนภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายให้นำมาเป็นเครดิตภาษีสำหรับปีแรกที่ได้รับเงินนั้น และมีสิทธิขอคืนในส่วนที่เกินได้(คำวินิจฉัยกรมสรรพากรที่ กค 0811/3192 ลงวันที่ 9 เมษายน 2542)

2. คณะบุคคล ทำสัญญาให้บริษัทเช่าที่ดิน 22 ปี เริ่มตั้งแต่ปี 2544 โดยได้รับค่าเช่าล่วงหน้าของ 22 ปี เสร็จไปภายในปี 2538 แล้ว ดังนี้ ค่าเช่าล่วงหน้าและภาษีล่วงหน้าที่ได้เสียตามแบบ ภ.ง.ด.93 ถือเป็นเครดิตภาษีในแต่ละปีการเช่า ส่วนภาษีหัก ณ ที่จ่ายซึ่งบริษัทผู้เช่าได้หักไว้ในอัตราร้อยละ 5 เมื่อจ่ายในปี 2538 สำหรับการเช่า 22 ปีนั้นต้องนำมาเป็นเครดิตภาษีหักออกจากการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ในปี 2538 เท่านั้น จะเลือกไปเป็นเครดิตภาษีในปี 2544 อันเป็นปีที่ระยะเวลาการเช่าจะเริ่มนับไม่ได้ (คำวินิจฉัยกรมสรรพากรที่ กค 0811/2757 ลงวันที่ 13 มีนาคม 2540)

7. รวมคำวินิจฉัยกรมสรรพากรและคำพิพากษาฎีกากรณีหักลดหย่อน

คำวินิจฉัยกรมสรรพากรกรณีหักลดหย่อนส่วนบุคคล

1. กรณีการหักลดหย่อนบุตรชอบด้วยกฎหมายของภริยานาย ก. เป็นพนักงานบริษัท มีรายได้ประเภทเงินเดือน สมรสเมื่อปี 2529 มีบุตร 1 คน อยู่ระหว่างการศึกษา และได้จดทะเบียนหย่าปี 2539 มีบันทึกหลังการหย่าว่าบุตรอยู่ในความอุปการะเลี้ยงดู ของบิดา ต่อมาปี 2542 นาย ก. ได้จดทะเบียนสมรสกับภริยาใหม่ ภริยาใหม่ไม่มี เงินได้และเคยสมรส มาก่อน มีบุตรชอบด้วยกฎหมาย 1 คน (ค.ญ.นา) กำลังศึกษา ได้หย่าขาดจากสามีเดิม โดยมีบันทึกหลัง การหย่าให้บุตรอยู่ในความอุปการะเลี้ยงดูของบิดา แต่ในทางปฏิบัติมารดา (ภริยาใหม่) ยังคงส่งเสีย เลี้ยงดู ค.ญ.นา สม่าเสมอ มีการเยี่ยมเยียนบุตรเดือนละ 1-2 ครั้ง ปีใดภาคเรียนก็รับบุตรมาอยู่ด้วย นาย ก. จึงหาหรือว่า นาย ก. มีสิทธิหักลดหย่อนบุตรชอบด้วยกฎหมายของภริยาได้หรือไม่เพียงใด และ บิดาของ ค.ญ.นา ซึ่งรับ

ราชการมีสิทธิหักลดหย่อน ค.ณ.นา ได้เต็มจำนวนหรือไม่ และคำว่าบุตร ชอบด้วยกฎหมาย ตาม มาตรา 47(1)(ค) แห่งประมวลรัษฎากร หมายความว่าอย่างไร

กรณีบิดามารดาหย่าขาดจากกัน หากบุตรอยู่ในความอุปการะเลี้ยงดูของฝ่ายใดฝ่ายนั้น มีสิทธินำบุตรมาหักลดหย่อนได้ ทั้งนี้ การอุปการะเลี้ยงดูพิจารณาตามความเป็นจริง ดังนั้น แม้ใน บันทึกรายการหักลดหย่อนบุตรอยู่ในความอุปการะของบิดา แต่เมื่อปรากฏว่ามารดาได้ส่งเสียเลี้ยงดูด้วย บุตรจึงอยู่ใน อุปการะเลี้ยงดูของทั้งบิดาและมารดา จึงหักลดหย่อนบุตรได้ฝ่ายละ 15,000 บาท ตาม มาตรา 47(1) (ค) แห่งประมวลรัษฎากร และยังหักลดหย่อนเพื่อการศึกษาของบุตรได้อีกฝ่ายละ 2,000 บาท ตามมาตรา 47(1)(จ) แห่งประมวลรัษฎากร

กรณีภริยาไม่มีเงินได้ สามีมีสิทธิหักลดหย่อนบุตรชอบด้วยกฎหมายของภริยา ได้เต็ม จำนวนตามมาตรา 47(1)(ค) แห่งประมวลรัษฎากร ดังนั้น นาย ก. จึงมีสิทธิหักลดหย่อนบุตรชอบ ด้วยกฎหมาย ของภริยาได้เต็มจำนวน

คำว่าบุตรชอบด้วยกฎหมาย ตามมาตรา 47(1)(ค) แห่งประมวลรัษฎากร หมายถึง บุตร ชอบด้วยกฎหมายตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 5 ว่าด้วยครอบครัว สามีเก่าของภริยาใหม่ (บิดาของ ค.ณ. นา) มีสิทธิหักลดหย่อนบุตรได้เต็มจำนวน (คำวินิจฉัย กรรมการสรรพากรที่ กค 0811/10092 ลงวันที่ 19 ตุลาคม 2544)

2. กรณีการหักลดหย่อนบุตรที่เกิดจากคู่สมรสใหม่ผู้มีเงินได้มีบุตรกับภริยาคนแรก (ภริยาถึงแก่กรรมแล้ว) ไม่ว่าบุตรนั้นเกิดก่อนหรือหลัง พ.ศ.2522 เป็นจำนวนตั้งแต่ 3 คนขึ้นไป ต่อมาในปี พ.ศ.2530 ผู้มีเงินได้ได้สมรสใหม่ มีบุตรเกิดกับภริยาใหม่อีก 3 คน (1) กรณีสามีฝ่าย เดียวผู้มีเงินได้ ผู้มีเงินได้ (สามี) มีบุตรชอบด้วยกฎหมายทั้งที่เกิดก่อนหรือใน พ.ศ.2522 และที่เกิด หลัง พ.ศ.2522 หักลดหย่อนสำหรับบุตรได้คนละ 15,000 บาท โดยให้นำบุตรที่เกิดก่อนหรือใน พ.ศ.2522 มาหักก่อน แล้วจึงนำบุตรที่เกิดหลัง พ.ศ.2522 มาหัก เว้นแต่ในกรณีผู้มีเงินได้ (สามี) มี บุตรที่เกิดก่อนหรือใน พ.ศ.2522 ที่มีชีวิตอยู่ร่วมกันตั้งแต่สามคนขึ้นไป จะนำบุตรที่เกิดหลัง พ.ศ. 2522 มาหักไม่ได้ แต่ถ้าบุตรที่เกิดก่อนหรือใน พ.ศ.2522 มีจำนวนไม่ถึงสามคนให้นำบุตรที่เกิดหลัง พ.ศ.2522 มาหักได้โดยรวมกับบุตรที่เกิดก่อนหรือใน พ.ศ.2522 แล้วต้องไม่เกินสามคนการนับ จำนวนบุตรให้นับเฉพาะบุตรที่มีชีวิตอยู่ตามลำดับอายุสูงสุดของบุตร โดยให้นับรวมทั้งบุตรที่ไม่อยู่ในเกณฑ์ได้รับการหักลดหย่อนด้วยการหักลดหย่อนสำหรับบุตรให้หักเฉพาะบุตรซึ่งมีอายุไม่เกิน ยี่สิบห้าปีและยังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยหรือชั้นอุดมศึกษาหรือซึ่งเป็นผู้เยาว์ ทั้งนี้ ตามมาตรา 47 (1)(ค) แห่งประมวลรัษฎากร(2) กรณีสามีภริยาต่างฝ่ายต่างมีเงินได้ การหักลดหย่อนสำหรับบุตร กรณีสามีมีเงินได้ ได้แก่ บุตรชอบด้วยกฎหมายของสามีผู้มีเงินได้ กรณีภริยาไม่มีเงินได้ได้แก่บุตรชอบ ด้วยกฎหมายของผู้มีเงินได้ รวมทั้งบุตรชอบด้วยกฎหมายของสามีของผู้มีเงินได้ โดยต่างฝ่ายต่างหัก

ได้กึ่งหนึ่งตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในมาตรา 47(1)(ค) ทั้งนี้ตามมาตรา 47(2) แห่งประมวลรัษฎากร กรณีภริยามีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(1) ไม่ว่าจะมิเงินได้พึงประเมินอื่นด้วยหรือไม่ ภริยาจะแยกยื่นรายการและเสียภาษีต่างหากจากสามีเฉพาะส่วนที่เป็นเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(1) โดยมีได้ถือว่าเป็นเงินได้ของสามีตามมาตรา 57 ตรี แห่งประมวลรัษฎากรก็ได้ ในกรณีที่ภริยาแยกยื่นรายการให้สามีและภริยาต่างฝ่ายต่างหักลดหย่อนสำหรับบุตร ที่หักลดหย่อนได้ตามอัตราที่กำหนดไว้ในมาตรา 47(1)(ค) คนละกึ่งหนึ่ง ทั้งนี้ตามมาตรา 57 เบญจ (2) แห่งประมวลรัษฎากร(คำวินิจฉัยฎกรมสรรพากรที่ กก 0811(กม.02)/1022ลงวันที่ 19 มิถุนายน 2543)

3. กรณีการหักลดหย่อนบุตร นาย อ. จดทะเบียนหย่ากับนาง น. ในปี พ.ศ. 2547 และแม้บันทึกหลังทะเบียนหย่าระบุว่าให้บุตร อยู่กับ น. เมื่อกรณีตามข้อเท็จจริงนาย อ. เป็นผู้ส่งเงินให้นาง น. เป็นค่าเลี้ยงดูบุตรเป็นประจำทุกเดือนๆ ละ 20,000 บาท ตามเอกสารการรับเงินค่าเลี้ยงดูบุตรของนาง น. จึงเป็นกรณีที่บุตรอยู่ในความอุปการะเลี้ยงดู ตามความเป็นจริงของทั้งนาย อ. และนาง น. ซึ่งเป็นบิดาและมารดา นาย อ. และนาง น. จึงมีสิทธิหักลดหย่อน บุตรได้ฝ่ายละ 15,000 บาท ตามมาตรา 47(1)(ค) แห่งประมวลรัษฎากร และยังมีสิทธิหักลดหย่อนเพื่อการศึกษา ของบุตรได้อีกฝ่ายละ 2,000 บาท ตามมาตรา 47(1)(จ) แห่งประมวลรัษฎากร กรณีดังกล่าวบิดามารดาอุปการะเลี้ยงดูบุตรตามความเป็นจริงจะต้องแสดงหลักฐานใดประกอบ 1. เอกสารการรับเงินของนาง น. ซึ่งมีใจความว่า ได้รับเงินค่าเลี้ยงดูบุตรจากนาย อ. ปีภาษีใด ถือเป็น หลักฐานที่พิสูจน์ได้ว่า นาย อ. ได้อุปการะเลี้ยงดูบุตร นาย อ.๑ จึงมีสิทธิหักลดหย่อนบุตรตามมาตรา 47(1)(ค) และมาตรา 47(1)(จ) แห่งประมวลรัษฎากร ในปีภาษีนั้น

เอกสารหรือหลักฐานที่บิดามารดาส่งหรือรับเงินหรือ โอนเงินหรือจ่ายเงิน ค่าใช้จ่ายต่างๆ เช่น ค่าเสื้อผ้า ค่าอาหาร ค่าเล่าเรียน ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด เป็นต้น ซึ่งระบุให้บุตรหรือบุคคลที่ดูแลบุตรเป็นผู้รับแทน และนำมาพิสูจน์ต่อเจ้าหน้าที่โดยเชื่อได้ว่ามีการอุปการะเลี้ยงดูบุตรจริงในปีภาษีใด ไม่ว่าจะเป็นเอกสารที่จัดทำเอง หรือเอกสารซึ่งไปรษณีย์ ธนาคาร หรือหน่วยงานที่ให้บริการในลักษณะทำนองเดียวกันเป็นผู้ออก บิดามารดามีสิทธิ หักลดหย่อนบุตรตามมาตรา 47(1)(ค) และมาตรา 47(1)(จ) แห่งประมวลรัษฎากร ตามหลักฐานดังกล่าวในปีภาษีนั้น (คำวินิจฉัยของกรมสรรพากร ที่ กก 0706(กม.06)/148 ลงวันที่ 24 มกราคม 2550)

คำพิพากษาฎีกากรณีหักลดหย่อนส่วนบุคคล

1. ผู้มีเงินได้สามารถนำบุตร โดยชอบด้วยกฎหมายของสามีหรือภริยาของผู้มีเงินได้ไปหักลดหย่อนจากเงินได้พึงประเมินได้ตามประมวลรัษฎากร มาตรา 47 เพราะกฎหมายมุ่งหมายที่จะบรรเทาภาระภาษีให้แก่คู่สมรสซึ่งเป็นครอบครัวเดียวกันสำหรับภริยาที่มีเงินได้และแยกยื่นรายการ

และเสียภาษีเฉพาะส่วนที่เป็นเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(1) นั้น มาตรา 57 เบญจ วรรคสอง (2) กำหนดให้สามีภริยาต่างฝ่ายต่างหักลดหย่อนได้สำหรับบุตรที่หักลดหย่อนได้ตามอัตราที่กำหนดไว้ในมาตรา 47(1)(ค)และ(ง) คนละกึ่งหนึ่ง ปรากฏว่าในปีภาษีที่พิพาท โจทก์และ อ. เป็นคู่สมรสที่ขอไปด้วยกฎหมายและต่างก็มีเงินได้ โดย อ. ได้ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้แบบ ภ.ง.ด. 91 ตามมาตรา 40(1) โจทก์และ อ. จึงต่างมีสิทธิหักลดหย่อนบุตรทั้งสามซึ่งเกิดจากภริยาเดิมของโจทก์ได้ คนละกึ่งหนึ่ง(คำพิพากษาฎีกาที่ 368/2543)

2. ประมวลรัษฎากรมิได้ให้ความหมายของคำว่า มหาวิทยาลัยหรือชั้นอุดมศึกษาไว้เป็นพิเศษ แต่ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 มหาวิทยาลัย หมายถึง สถาบันอุดมศึกษาที่มีวัตถุประสงค์ให้การศึกษาในด้านวิชาการและวิชาชีพชั้นสูงหลายสาขาวิชาหรือหลายกลุ่มสาขาวิชาเพื่อให้ประกาศนียบัตร อนุปริญญา ปริญญา และประกาศนียบัตรบัณฑิตแก่ผู้สำเร็จการศึกษา รวมทั้งดำเนินการวิจัยและให้บริการทางวิชาการแก่สังคม และทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ ส่วนคำว่าอุดมศึกษา หมายถึงการศึกษาในระดับสูงกว่ามัธยมศึกษา ซึ่งตามเจตนารมณ์ของมาตรา 47 แห่งประมวลรัษฎากร มุ่งประสงค์จะแบ่งเบาภาระภาษีให้แก่ผู้มีเงินได้ซึ่งมีบุตรที่ไม่ได้เป็นผู้เยาว์และอายุยังไม่เกิน 25 ปี แต่กำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยหรือสถาบันการศึกษาใด ๆ ในระดับที่สูงกว่ามัธยมศึกษาอันเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนในประเทศมีระดับการศึกษาสูงขึ้น สำหรับสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสถานนั้นเป็นสถาบันที่เนติบัณฑิตยสภาก่อตั้งขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประสิทธิ์ประสาทและส่งเสริมการศึกษานิติศาสตร์และความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพทางกฎหมายโดยเฉพาะ ดังนั้น แม้สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภาจะมีชื่อมหาวิทยาลัย แต่ก็ยังเป็นสถาบันการศึกษาในระดับที่สูงกว่ามัธยมศึกษา จึงถือเป็นชั้นอุดมศึกษา ตามความหมายของมาตรา 47 แล้ว ดังนั้น โจทก์จึงมีสิทธิหักค่าลดหย่อนสำหรับบุตรที่ศึกษาที่สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภาได้(คำพิพากษาฎีกาที่ 45/2547)

3. การที่โจทก์สมรสกับนาง จ. ขณะที่นาง จ. มีคู่สมรสอยู่แล้ว การสมรสระหว่างโจทก์กับ นาง จ. เป็นโมฆะ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1452 ประกอบกับมาตรา 1495 มีผลเท่ากับโจทก์กับนาง จ. มิได้เป็นสามีภริยากันมาแต่แรก จึงไม่อาจถือได้ว่าเงินได้จำนวน 11,300,000 บาท ที่นาง จ. ได้รับมาเป็นเงินได้ของโจทก์ตามความในประมวลรัษฎากร มาตรา 57 ตี โจทก์ไม่มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการยื่นรายการและเสียภาษีสำหรับเงินได้จำนวนนี้(คำพิพากษาฎีกาที่ 659/2545)

4. ผู้มีเงินได้สามารถนำบุตรโดยชอบด้วยกฎหมายของสามีหรือภริยาของผู้มีเงินได้ไปหักลดหย่อนจากเงินได้พึงประเมินได้ตาม ป.รัษฎากรฯ มาตรา 47 เพราะกฎหมายมุ่งหมายที่จะ

บรรเทาภาระภาษีให้แก่คู่สมรสซึ่งเป็นครอบครัวเดียวกันสำหรับภริยาที่มีเงินได้และแยกยื่นรายการ และเสียภาษีเฉพาะส่วนที่เป็นเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 (1) นั้น มาตรา 57 เบญจ วรยศอง (2) กำหนดให้สามีภริยาต่างฝ่ายต่างหักลดหย่อนได้สำหรับบุตรที่หักลดหย่อนได้ตามอัตราที่กำหนดไว้ในมาตรา 47 (1) (ค) และ (ง) คนละกึ่งหนึ่ง ปรากฏว่าในปีภาษีที่พิพาท โจทก์และ อ. เป็นคู่สมรสที่ชอบด้วยกฎหมายและต่างก็มีเงินได้ โดย อ. ได้ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้แบบ ภ.ง.ด.91 ตามมาตรา 40 (1) โจทก์และ อ. จึงต่างมีสิทธิหักลดหย่อนบุตรทั้งสามซึ่งเกิดจากภริยาเดิมของโจทก์ได้คนละกึ่งหนึ่ง(คำพิพากษาฎีกาที่ 368/2543)

คำวินิจฉัยของกรมสรรพากรกรณีหักลดหย่อนเบี้ยประกันชีวิต

1. กรณีการหักลดหย่อนเบี้ยประกันชีวิตของภริยา 1. นาย ก. ได้ยื่นแบบ ภ.ง.ด. 90 ปี ภาษี 2546 และปีภาษี 2547 เมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2547 และวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2548 ขอคืนภาษีที่ชำระไว้เกินจำนวน 15,728.18 บาท และจำนวน 10,949.57 บาท ตามลำดับ โดยนาย ก. หักลดหย่อนเบี้ยประกันชีวิตภริยาจำนวน 10,000 บาท 2. นาย ก. ได้ยื่นแบบ ภ.ง.ด. 90 เพิ่มเติม ปีภาษี 2546 และปีภาษี 2547 เมื่อวันที่ 5 มกราคม 2550 ขอคืนภาษีที่ชำระไว้เกินจำนวน 19,728.18 บาท และจำนวน 14,949.57 บาท ตามลำดับ โดยระบุว่า คู่สมรสชื่อ นาง ข. เป็นพนักงานขององค์การสหประชาชาติ นาย ก. ขอใช้สิทธิหักค่าลดหย่อนเบี้ยประกันชีวิตของภริยาจากเดิมจำนวน 10,000 บาทเป็นจำนวน 50,000 บาท เอสแคปซึ่งรัฐบาลไทยได้ตกลงทำสัญญากับองค์การสหประชาชาติเกี่ยวกับการจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการฯ (ESCAP หรือในชื่อเดิม ECAFE) ขึ้นในประเทศไทย ลงวันที่ 26 พฤษภาคม ค.ศ.1954 เมื่อนาง ข. ปฏิบัติงานอยู่ในประเทศไทย มีเงินได้ประเภทเงินเดือนและเงินได้ที่ได้รับอยู่ในข่ายของความตกลงฯ แล้ว นาง ข. ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้ในประเทศไทย ตาม Article VIII Section 17 (b) ของความตกลงฯ ประกอบกับมาตรา 4(1) แห่งพระราชกฤษฎีกาฯ (ฉบับที่ 10) พ.ศ. 2500

กรณีนาง ข. ไม่มีหน้าที่ต้องยื่นแบบแสดงรายการเพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามมาตรา 56 และมาตรา 57 ตรี แห่งประมวลรัษฎากร ดังนั้น ในการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของนาย ก. สามีซึ่งเป็นผู้มีเงินได้ฝ่ายเดียว และความ เป็นสามีภริยาได้มีอยู่ตลอดปีภาษี นาย ก. จึงมีสิทธิหักลดหย่อนสำหรับเบี้ยประกันชีวิตของภริยาฝ่ายที่ไม่มีเงินได้ตาม จำนวนที่จ่ายจริงแต่ไม่เกิน 10,000 บาท และไม่ได้รับสิทธิยกเว้นภาษีเงินได้สำหรับเบี้ยประกันชีวิตของภริยาฝ่ายที่ไม่มีเงินได้ตามจำนวนที่จ่ายจริง เฉพาะส่วนที่เกิน 10,000 บาท แต่ไม่เกิน 40,000 บาท ตามมาตรา 47(1)(ง) แห่งประมวลรัษฎากร และข้อ 2(61) ของกฎกระทรวง ฉบับที่ 126 (พ.ศ. 2509)ฯ ลงวันที่ 23 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2509 ประกอบกับข้อ 1(2) วรรคสอง และ (3) ของประกาศอธิบดีกรมสรรพากร

เกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 112) ฯ ลงวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2545 (คำวินิจฉัยของ
กรมสรรพากร ที่ กค 0706(กม.09)/500 23 มกราคม 2551)

**คำวินิจฉัยกรมสรรพากรกรณีซื้อหน่วยลงทุนในกองทุนรวมหุ้นระยะยาวและ
กองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ**

1. กรณีผู้มีเงินได้รับเงินเดือนและเงินได้เพราะเหตุออกจากงานจะได้รับยกเว้นภาษีเงิน
ได้เท่าที่ได้จ่ายเป็นค่าซื้อหน่วยลงทุนในกองทุนรวมหุ้นระยะยาวหรือกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ
แล้วแต่กรณีในอัตราไม่เกินร้อยละ 15 ของเงินได้พึงประเมินที่ได้รับทั้งสิ้น (คำวินิจฉัย
กรมสรรพากรที่ กค0706/9129 ลงวันที่ 5 ตุลาคม 2547)

2. กรณีภริยามีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(1) และ (2) ถึง (8) แห่งประมวล
รัษฎากร ในการคำนวณยกเว้นภาษีเงินได้เท่าที่ได้จ่ายเป็นค่าซื้อหน่วยลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการ
เลี้ยงชีพฯ และกองทุนรวมหุ้นระยะยาวอัตราไม่เกินร้อยละ 15 ของเงินได้ โดยภริยาต้องเฉลี่ยเงินได้
ที่ได้รับยกเว้นค่าซื้อหน่วยลงทุนฯตามส่วนของเงินได้พึงประเมินมาถือเป็นเงินได้ที่ได้รับยกเว้น
ของสามี (คำวินิจฉัยกรมสรรพากรที่ กค 0706/1104 ลงวันที่ 24 พฤศจิกายน 2548)

3. กรณีการซื้อขายหน่วยลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ (RMF) และกองทุน
รวมหุ้นระยะยาว (LTF) การซื้อหน่วยลงทุนเพื่อการเลี้ยงชีพ (RMF) หรือกองทุนรวมหุ้นระยะยาว
(LTF) สำหรับกรณีสามีและภริยาอยู่ร่วมกันตลอดปีภาษี สามีและภริยามีเงินได้พึงประเมินตาม
มาตรา 40(1) ถึง (8) แห่งประมวลรัษฎากร หลักเกณฑ์การคำนวณค่าซื้อหน่วยลงทุน RMF หรือ
LTF ที่จะได้รับยกเว้นไม่ต้องรวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา กรณีภริยามีเงินได้ตาม
มาตรา 40(2) ถึง (8) แห่งประมวลรัษฎากร ที่จะต้องนำไปคำนวณกับสามี มีหลักเกณฑ์การคำนวณ
อย่างไร กรณีสามีและภริยามีเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(1) ถึง (8) แห่งประมวลรัษฎากร และ
นำเงินได้ไปซื้อหน่วยลงทุน RMF หรือ LTF หากภริยาประสงค์จะแยกยื่นรายการและเสียภาษี
ต่างหากจากสามีเฉพาะส่วนที่เป็นเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(1) แห่งประมวลรัษฎากร โดยมี
ให้ถือเป็นเงินได้ของสามีตามมาตรา 57 เบื้องต้นแห่งประมวลรัษฎากร เงินได้พึงประเมินตามมาตรา
40(2) ถึง (8) แห่งประมวลรัษฎากร ของภริยาจะต้องนำมาถือเป็นเงินได้พึงประเมินของสามีตาม
มาตรา 57 ตรี แห่งประมวลรัษฎากร และในการคำนวณหักเงินได้ที่ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้จากการ
ซื้อหน่วยลงทุน RMF หรือ LTF กฎหมายให้สิทธิผู้มีเงินได้นำค่าซื้อหน่วยลงทุน RMF หรือ LTF
มาหักในการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ดังนั้น เงินค่าซื้อหน่วยลงทุน RMF หรือ LTF ของ
ภริยาตามส่วนเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(2) ถึง (8) แห่งประมวลรัษฎากร จึงได้รับสิทธิยกเว้น
ภาษีเงินได้ตามสัดส่วนของเงินได้พึงประเมินและสามีมีสิทธิยกเว้นภาษีเงินได้โดยนำเงินค่าซื้อ

หน่วยลงทุน RMF หรือ LTF ของภริยาตามส่วนเงินได้พึงประเมินดังกล่าวมาหักในการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ตามมาตรา 42(17) แห่งประมวลรัษฎากร ประกอบกับข้อ 2(55) และ (66) ของกฎกระทรวง ฉบับที่ 126 (พ.ศ. 2509) ฯ และประกาศอธิบดีกรมสรรพากร เกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 90) เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข เพื่อการยกเว้นภาษีเงินได้ สำหรับเงินได้เท่าที่ได้จ่ายเป็นค่าซื้อหน่วยลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ และการถือหน่วยลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ ลงวันที่ 12 มีนาคม พ.ศ. 2544 และประกาศอธิบดีกรมสรรพากร เกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 133) เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข เพื่อการยกเว้นภาษีเงินได้สำหรับเงินได้เท่าที่ได้จ่ายเป็นค่าซื้อหน่วยลงทุนในกองทุนรวมหุ้นระยะยาว ลงวันที่ 3 กันยายน พ.ศ. 2547(คำวินิจฉัยของกรมสรรพากร ที่ กค 0706(กม.08)/54 ลงวันที่ 11 มกราคม 2550)

4. กรณีกองทุนเพื่อการเลี้ยงชีพ นาย ก. เกิดเมื่อวันที่ 11 มีนาคม 2495 มีอายุครบ 55 ปีบริบูรณ์ เมื่อวันที่ 11 มีนาคม 2550 นาย ก. ได้ลงทุนซื้อ หน่วยลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ (RMF) ครั้งแรก เมื่อวันที่ 22 ตุลาคม 2545 และได้ซื้อหน่วยลงทุนในกองทุนรวม (RMF) ติดต่อกันมาทุกปี นาย ก. ต้องการขายหน่วยลงทุน (RMF) ที่ซื้อมา เมื่อปี 2545 ปี 2546 ปี 2547 ปี 2548 และปี 2549 ภายในปี 2550 จึงขอทราบว่านาย ก. สามารถขายหน่วยลงทุน (RMF) ที่ซื้อไว้ ตั้งแต่ปี 2545 ปี 2546 ปี 2547 ปี 2548 และปี 2549 ภายใน เดือนธันวาคม 2550 ได้หรือไม่ (ครบ 5 ปี และอายุเกิน 55 ปีแล้ว) หรือขายได้เฉพาะหน่วยลงทุน (RMF) ที่ซื้อในปี 2545 และ เมื่อนาย ก. ขายหน่วยลงทุน (RMF) แล้วนำเงินไปซื้อกองทุนรวม (RMF) ต่อ นาย ก. นำไปหักลดหย่อนภาษีปี 2550 ในเดือนมีนาคม 2551 ได้หรือไม่

กรณีนาย ก. ซื้อหน่วยลงทุน (RMF) ครั้งแรกเมื่อวันที่ 22 ตุลาคม 2545 โดยได้ซื้อติดต่อกันมาทุกปี จนถึงปี 2549 และจะขายหน่วยลงทุน (RMF) ทั้งหมดภายในเดือนธันวาคม 2550 ซึ่งเป็นการขายหน่วยลงทุน (RMF) ที่ได้ถือ หน่วยลงทุน (RMF) มาแล้ว ไม่น้อยกว่า 5 ปี นับแต่วันซื้อหน่วยลงทุน (RMF) ครั้งแรก โดยในขณะที่ขายหน่วยลงทุน (RMF) มีอายุไม่น้อยกว่า 55 ปีบริบูรณ์ ดังนั้น เงินได้เท่าที่นาย ก. ได้จ่ายเป็นค่าซื้อหน่วยลงทุน (RMF) และเงินหรือผลประโยชน์ใดๆ ที่ได้รับจากการขายหน่วยลงทุน (RMF) คืนให้กองทุน (RMF) ได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ทั้งนี้ ตามมาตรา 42(17) แห่งประมวลรัษฎากร ประกอบกับข้อ 2(55) และ (56) ของกฎกระทรวง ฉบับที่ 126 (พ.ศ. 2509) ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร และประกาศอธิบดีกรมสรรพากร เกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 90) เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข เพื่อการยกเว้นภาษีเงินได้สำหรับเงินได้เท่าที่ได้จ่ายเป็นค่าซื้อหน่วยลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ และการถือหน่วยลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ ลงวันที่ 12 มีนาคม พ.ศ. 2544 และประกาศอธิบดีกรมสรรพากร เกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 91) เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์

วิธีการ และเงื่อนไข สำหรับกรณีผู้ถือหน่วยลงทุนในกองทุนรวม เพื่อการเลี้ยงชีพ ได้รับเงินหรือประโยชน์ใดๆ จากกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ เพราะเหตุสูงอายุ ทูพพลภาพ หรือตาย ลงวันที่ 15 มีนาคม พ.ศ. 2544

กรณี นาย ก. ได้ขายหน่วยลงทุนในกองทุนรวม (RMF) ตาม 1 แล้ว ต่อมาในปี 2550 นาย ก. ได้ซื้อกองทุนรวม (RMF) ใหม่ นาย ก. มีสิทธินำเงินค่าซื้อหน่วยลงทุนในกองทุนรวม (RMF) ดังกล่าวไปหักในการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของปีภาษี 2550 ได้ โดยให้ถือปฏิบัติ ตามข้อ 2 (55) ของกฎกระทรวง ฉบับที่ 126 (พ.ศ. 2509) ประกอบกับ ประกาศอธิบดี กรมสรรพากร เกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 90) ลงวันที่ 12 มีนาคม พ.ศ. 2544 (คำวินิจฉัย กรมสรรพากร ที่ กค 0706/261 ลงวันที่ 14 มกราคม 2551)

คำวินิจฉัยกรมสรรพากรกรณีหักลดหย่อนดอกเบี้ยเงินกู้ยืม

1. กรณีการหักลดหย่อนสำหรับดอกเบี้ยเงินกู้ยืมเพื่อซื้อ เช่าซื้อ หรือสร้างอาคารอยู่อาศัยซึ่งเป็นแหล่งสำคัญเพียงแห่งเดียว ในกรณีความเป็นสามีภริยามีอยู่ตลอดปีภาษี สามีภริยาร่วมกันกู้ยืม โดยสามีมีเงินได้ฝ่ายเดียวนั้น ตามบทบัญญัติมาตรา 47 (1) (ซ) แห่งประมวลรัษฎากร ประกอบกับประกาศอธิบดีกรมสรรพากร เกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 24) เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการการหักลดหย่อนสำหรับดอกเบี้ยเงินกู้ยืม ตามมาตรา 47 (1) (ซ) แห่งประมวลรัษฎากร ลงวันที่ 12 มิถุนายน พ.ศ. 2529 หากสามีมีชื่ออยู่ในทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร และได้อยู่อาศัยในระหว่างปีภาษีที่ขอหักลดหย่อนไม่ว่าภริยาจะเป็นผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร และได้อยู่อาศัยในระหว่างปีภาษีที่ขอหักลดหย่อนหรือไม่ สามี ซึ่งเป็นผู้มีเงินได้ย่อมมีสิทธิหักลดหย่อนดอกเบี้ยเงินกู้ยืมในกรณีดังกล่าวได้เต็มจำนวนตามจำนวนที่จ่ายจริงแต่ไม่เกิน 10,000 บาท (คำวินิจฉัยกรมสรรพากรที่ กค 0811/04212 ลงวันที่ 7 เมษายน 2541)

2. กรณีหักลดหย่อนดอกเบี้ยเงินกู้ยืมตามมาตรา 47(1)(ซ) แห่งประมวลรัษฎากร สมาคมฯ ได้รับการร้องเรียนจากสมาชิก เนื่องจากสมาชิกได้กู้ยืมเงินจากสหกรณ์ออมทรัพย์เพื่อเช่าซื้อที่อยู่อาศัยและจำนองที่อยู่อาศัยดังกล่าวเป็นประกันการกู้ยืมเงิน ต่อมาได้มีการกู้เพิ่มเติมอีกและสหกรณ์ฯ ไม่ออกหนังสือรับรองหักภาษี ณ ที่จ่าย ให้ผู้กู้โดยอ้างเหตุว่าการกู้เพิ่มเติมจะไม่ได้รับสิทธิหักลดหย่อนตามมาตรา 47(1)(ซ) แห่งประมวลรัษฎากร กู้ยืมเงินเพิ่มเติมตามข้อเท็จจริงดังกล่าว ไม่ถือเป็นการกู้ยืมเงินเพื่อซื้อ เช่าซื้อ หรือสร้างอาคารอยู่อาศัยโดยจำนองอาคารที่ซื้อหรือสร้างเป็นประกันการกู้ยืมนั้นตามมาตรา 47(1)(ซ) แห่งประมวลรัษฎากร เนื่องจากได้มีการกู้เพื่อซื้อที่อยู่อาศัยแล้วในครั้งแรก ดังนั้น ดอกเบี้ยสำหรับการกู้เพิ่มเติมจึงไม่ได้รับสิทธิให้นำมาหัก

ลดหย่อนในการคำนวณภาษีได้ตามมาตรา 47(1)(ซ) แห่งประมวลรัษฎากร (คำวินิจฉัย
กรมสรรพากรที่ กค 0811/11664 ลงวันที่ 7 พฤศจิกายน 2542)

3. กรณีหักค่าลดหย่อนดอกเบี้ยเงินกู้ยืม ภรรยาของนาย ก. ประกอบอาชีพรับราชการ
ได้ใช้สิทธิสมาชิก กบข. กู้ยืมเงินซื้อห้องชุดคอนโดมิเนียมตามโครงการเพื่อที่อยู่อาศัยของ กบข.
ร่วมกับธนาคารอาคารสงเคราะห์ โดยกู้ร่วมกับบุตรสาว ทำสัญญาผ่อนชำระกับธนาคารอาคาร
สงเคราะห์เป็นรายเดือนเป็นระยะเวลา 30 ปี ผู้ทำสัญญาเป็นลูกหนี้กับธนาคารฯ คือ ภรรยา กับ
บุตรสาว โดยนาย ก. ไม่ได้เกี่ยวข้องลงนามผูกพันเป็นผู้กู้ร่วมในสัญญาแต่อย่างใด นาย ก.
ประกอบอาชีพเป็นข้าราชการบำนาญ ขณะนี้อายุ 63 ปี มีเงินได้สุทธิจากการคำนวณภาษีเงินได้
เฉพาะส่วนที่ไม่เกินหนึ่งแสนบาทแรก จึงขอทราบว่ามี 1. นาย ก. ไม่ได้เป็นผู้กู้ร่วมกับภรรยาและบุตร
มีเงินได้สุทธิจากการคำนวณภาษีเงินได้ตามมาตรา 48(1) แห่งประมวลรัษฎากร เฉพาะส่วนที่ไม่เกิน
หนึ่งแสนบาทแรก นาย ก. ต้องนำดอกเบี้ยเงินกู้ในปีภาษีนั้นมาหักลดหย่อนหรือไม่ 2. เมื่อนาย ก.
อายุ 65 ปีขึ้นไปและมีเงินได้รวมคำนวณภาษีเงินได้ จำนวน 190,000 บาท จะต้องนำดอกเบี้ยเงิน
กู้ยืมของภรรยาหักลดหย่อนหรือไม่ นาย ก. มีเงินได้ซึ่งได้รับยกเว้นภาษีสำหรับเงินได้สุทธิจาก
การคำนวณภาษีเงินได้ตามมาตรา 48(1) แห่งประมวลรัษฎากร เฉพาะส่วนที่ไม่เกินหนึ่งแสนบาท
แรก ในปีภาษีนั้น ตามมาตรา 4 แห่งพระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการ
ยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ 430) พ.ศ. 2548 และได้รับยกเว้นไม่ต้องนำเงินได้มารวมคำนวณเพื่อเสีย
ภาษีเงินได้ สำหรับผู้มีเงินได้ซึ่งเป็นผู้อยู่ในประเทศไทย และอายุไม่ต่ำกว่าหกสิบห้าปีบริบูรณ์
เฉพาะส่วนที่ไม่เกินหนึ่งแสนเก้าหมื่นบาทในปีภาษี ตามข้อ 2(72) แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ 126
(พ.ศ. 2509) ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร แต่นาย ก. ยังคงมีหน้าที่
ต้องยื่นแบบแสดงรายการตามมาตรา 56 แห่งประมวลรัษฎากร ทั้งนี้ ตามพระราชกฤษฎีกาออกตาม
ความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ 430) พ.ศ. 2548 และตามข้อ 2(72)
แห่งกฎกระทรวงฉบับดังกล่าว ประกอบกับประกาศอธิบดีกรมสรรพากร เกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับ
ที่ 150) เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการยกเว้นภาษีเงินได้สำหรับเงินได้ที่ผู้มีเงินได้
ซึ่งเป็นผู้อยู่ในประเทศไทยและมีอายุไม่ต่ำกว่าหกสิบห้าปีบริบูรณ์ในปีภาษีได้รับ ลงวันที่ 12
มกราคม พ.ศ. 2549 แล้วแต่กรณี ดังนั้น กรณีที่นาย ก. มิได้เป็นผู้กู้ร่วมกับภรรยาและบุตร อีกทั้ง
ความเป็นสามีได้มีอยู่ตลอดปีภาษี โดยได้แยกยื่นรายการสำหรับเงินได้พึงประเมินต่างหากจาก
ภรรยา การหักลดหย่อนดอกเบี้ยเงินกู้ยืมเพื่อซื้อห้องชุดสำหรับอยู่อาศัยดังกล่าว จึงต้องเฉลี่ย
ดอกเบี้ยเงินกู้ตามส่วนของสัญญากู้ยืมเงินร่วมระหว่างภรรยา กับบุตรเสียก่อน เฉพาะดอกเบี้ยส่วน
ของภรรยาเท่านั้นที่นาย ก. และภรรยาต่างฝ่ายต่างหักลดหย่อนได้ฝ่ายละกึ่งหนึ่งตามจำนวนดอกเบี้ย
เงินกู้ยืมที่แท้จริง แต่รวมกันแล้วไม่เกิน 25,000 บาท ทั้งนี้ ตามมาตรา 57 เบญจ (6) และมาตรา

47(1)(ข) แห่งประมวลรัษฎากร ประกอบกับประกาศอธิบดีกรมสรรพากร เกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 86) เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการ การหักลดหย่อนสำหรับดอกเบี้ยเงินกู้ยืม ตาม มาตรา 47(1)(ข) แห่งประมวลรัษฎากร ลงวันที่ 17 พฤศจิกายน พ.ศ. 2543 และได้รับยกเว้นภาษีเงิน ได้สำหรับเงินได้เท่าที่จ่ายเป็นดอกเบี้ยเงินกู้ยืมตามมาตรา 42(17) แห่งประมวลรัษฎากร ประกอบ กับข้อ 2(53) แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ 126 (พ.ศ. 2509) ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วย การยกเว้นรัษฎากร และประกาศอธิบดีกรมสรรพากร เกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 88) เรื่อง กำหนด หลักเกณฑ์และวิธีการ เพื่อการยกเว้นภาษีเงินได้สำหรับเงินได้เท่าที่ได้จ่ายเป็นดอกเบี้ยเงินกู้ยืม สำหรับการกู้ยืมเงินเพื่อซื้อ เช่าซื้อ หรือสร้างอาคารที่อยู่อาศัย โดยจำนองอาคารที่ซื้อหรือสร้างเป็น ประกันการกู้ยืมนั้น ตามข้อ 2(53) แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ 126 (พ.ศ. 2509) ออกตามความใน ประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร ลงวันที่ 17 พฤศจิกายน พ.ศ. 2543(คำวินิจฉัยของ กรมสรรพากร ที่ กค 0706/4980 ลงวันที่ 18 พฤษภาคม 2550)

คำวินิจฉัยกรมสรรพากรกรณีหักลดหย่อนเงินบริจาค

1. กรณีการหักค่าลดหย่อนเงินบริจาคกรณี นาย ว. บริจาคเงินให้กับวัดทัศนารุณสุนท ริการามในนาม “นาย ว. และครอบครัว” จะนำมาเป็นหลักฐานการหักลดหย่อนเงินบริจาคตาม มาตรา 47(7)(ข) แห่งประมวลรัษฎากร ได้หรือไม่ อย่างไรตามหลักเกณฑ์ของมาตรา 47(7)(ข) แห่ง ประมวลรัษฎากร กำหนดให้ผู้มีเงินได้พึงประเมิน นำเงินบริจาคในส่วนของตนมาหักลดหย่อนใน การคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาทั้งนี้ เพื่อเป็นการบรรเทาภาระภาษีให้แก่ผู้มีเงินได้ กรณีตาม ข้อเท็จจริง นาย ว. ได้บริจาคเงินให้แก่วัดฯ ในนาม “นาย ว. และครอบครัว” ซึ่งคำว่า “ครอบครัว” ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 หมายถึง สถาบันสังคมที่ประกอบด้วยสามี ภรรยาและบุตรเป็นต้น ดังนั้น ตามใบอนุญาตจดทะเบียนการค้า ซึ่งไม่ สามารถระบุจำนวนเงินที่ บริจาคให้ปรากฏได้อย่างชัดเจนว่าเป็นของบุคคลใด จำนวนเท่าใด จึงไม่สามารถทราบได้ว่า นาย ว. ได้บริจาคเงินในส่วนของตนจำนวนเท่าใด จึงไม่อาจใช้ใบอนุญาตดังกล่าวเป็นหลักฐานเพื่อ หักลดหย่อนเงินบริจาคในการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามมาตรา 47(7)(ข) แห่งประมวล รัษฎากร แต่อย่างใด (คำวินิจฉัยกรมสรรพากรที่ กค 0706/410 ลงวันที่ 2 พฤษภาคม 2546)

2. กรณีบริจาคเงินให้โบสถ์ทางคริสต์ศาสนา และผู้ออกใบเสร็จรับเงินให้กับผู้บริจาค เป็นหัวหน้าของโบสถ์หรือผู้มีอำนาจทำการแทนที่มีการมอบหมายเป็นลายลักษณ์อักษรของโบสถ์ คริสต์ศาสนานั้นก็สามารถนำใบเสร็จรับเงินมาหักค่าลดหย่อนเงินบริจาคได้ตามมาตรา 47 (7) (ข) แห่งประมวลรัษฎากร ประกอบกับข้อ 2 ของประกาศกระทรวงการคลัง ว่าด้วยภาษีเงินได้และ ภาษีมูลค่าเพิ่ม (ฉบับที่ 2) ลงวันที่ 12 ตุลาคม พ.ศ. 2535

กรณีบริจาคเงินให้กับโรงเรียน ก หากโรงเรียน ก เป็นสถานศึกษาที่ตั้งขึ้นตาม กฎหมายว่าด้วยโรงเรียนเอกชน โดยบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลหรือนิติบุคคลอื่น ใบเสร็จรับเงินที่ออกโดยโรงเรียนนั้นก็สามารถนำมาหักลดหย่อนเงินบริจาคได้ตามมาตรา 47 (7) (ข) แห่งประมวลรัษฎากร ประกอบกับข้อ 2 ทวิ ของประกาศกระทรวงการคลัง ว่าด้วยภาษีเงินได้ และภาษีมูลค่าเพิ่ม (ฉบับที่ 2) ลงวันที่ 12 ตุลาคม พ.ศ. 2535(คำวินิจฉัยกรมสรรพากรที่ กค 0811(กม)/1857 ลงวันที่ 19 ตุลาคม 2541)

3. กรณีการหักลดหย่อนสำหรับเงินบริจาค คณะกรรมการ ว. ดำเนินการก่อตั้งวัด อ. ตั้งอยู่ประเทศสหพันธรัฐรัสเซีย ในการก่อสร้างพระอุโบสถและเสนาสนะของวัด อ. นั้น จำเป็นต้องใช้เงินจำนวนมาก ต่อมาได้มีผู้บริจาคเงินทั้งบุคคลธรรมดาและนิติบุคคลเพื่อช่วยเหลือสนับสนุน การ ก่อสร้างดังกล่าว จึงขอให้พิจารณายกเว้นภาษีเงินได้สำหรับผู้บริจาคเงินเพื่อการก่อสร้างพระ อุโบสถและเสนาสนะสงฆ์คณะกรรมการฯ ไม่เข้าลักษณะเป็นสถานพยาบาลและสถานศึกษาของ ทางราชการ หรือองค์การหรือสถานสาธารณกุศล หรือสถานพยาบาลและสถานศึกษาอื่น ตาม มาตรา 47(7)(ก) และ (ข) แห่งประมวลรัษฎากร ประกอบกับประกาศกระทรวงการคลัง ว่าด้วยภาษี เงินได้และภาษีมูลค่าเพิ่ม เรื่อง หลักเกณฑ์การพิจารณาประกาศกำหนดองค์การสถานสาธารณกุศล สถานพยาบาล และสถานศึกษา ตามมาตรา 47(7)(ข) แห่งประมวลรัษฎากร และมาตรา 3(4)(ข) แห่ง พระราชกฤษฎีกา ออกตามความใน ประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม (ฉบับที่ 239) พ.ศ. 2534 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกฤษฎีกา ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการ ยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม (ฉบับที่ 254) พ.ศ. 2535 ลงวันที่ 12 ตุลาคม พ.ศ. 2535 ดังนั้น กรณีบุคคล ธรรมดาและหรือบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลบริจาคเงินเพื่อก่อสร้างพระอุโบสถและ เสนาสนะสงฆ์ของวัด อ. จึงไม่มีสิทธินำเงินบริจาคมาหักลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและ หรือ บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลนั้น ไม่มีสิทธินำเงินบริจาคมาหักเป็นรายจ่ายในการคำนวณ กำไรสุทธิเพื่อเสียภาษีเงินได้นิติบุคคล ทั้งนี้ ตามมาตรา 47(7)(ก) และ (ข) และมาตรา 65 ตรี(13) แห่งประมวลรัษฎากร แล้วแต่กรณี (คำวินิจฉัยของกรมสรรพากร ที่ กค 0706/372 ลงวันที่ 17 มกราคม 2551)

4. กรณีตามมาตรา 47(7) แห่งประมวลรัษฎากร กำหนดให้ผู้มีเงินได้มีสิทธินำเงิน บริจาคมาหักลดหย่อนในการคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้ ดังนั้น ใบเสร็จรับเงิน หรือใบอนุโมทนา บัตรที่ใช้เป็นหลักฐานการหักลดหย่อน จึงต้องระบุชื่อของผู้มีเงินได้ ตามความเห็นของ มจ. จึง ถูกต้องแล้ว

กรณีใบอนุโมทนาบัตรระบุชื่อผู้มีเงินได้และครอบครัว เมื่อผู้มีเงินได้เป็นผู้มีชื่อระบุใน ใบอนุโมทนาบัตรเพียงคนเดียวโดยไม่มีชื่อบุคคลอื่นร่วมด้วย ผู้มีเงินได้ย่อมมีสิทธินำเงินบริจาคทั้ง

จำนวนตามที่ปรากฏในใบอนุโมทนาบัตร มาหักเป็นค่าลดหย่อนในการคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาได้ซึ่งเทียบได้กับคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7700/2548

การยกเว้นภาษีเงินได้สำหรับเงินได้ที่จ่ายเป็นค่าใช้จ่ายเพื่อสนับสนุนการศึกษาแก่สถานศึกษาของทางราชการ สถานศึกษาขององค์การของรัฐบาล โรงเรียนเอกชนที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนเอกชน หรือสถาบันอุดมศึกษาของเอกชนที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนเอกชนตามพระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร (ฉบับที่ 420) พ.ศ. 2547 ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขตามประกาศอธิบดีกรมสรรพากร เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเพื่อการยกเว้นภาษีเงินได้ ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีธุรกิจเฉพาะ และอากรแสตมป์ สำหรับเงินได้ที่จ่ายเป็นค่าใช้จ่ายเพื่อการสนับสนุนการศึกษา ลงวันที่ 5 มกราคม พ.ศ. 2548 โดยต้องเป็นโครงการที่กระทรวงศึกษาธิการให้ความเห็นชอบ ดังนั้นเงินบริจาคตามใบเสร็จรับเงินซึ่งระบุว่า "บริจาคสมทบโครงการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา" และอื่น ๆ หากไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขตามที่กำหนดในประกาศอธิบดีกรมสรรพากรดังกล่าว ก็จะไม่ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้ ตามพระราชกฤษฎีกาฯ (ฉบับที่ 420) พ.ศ. 2542 (คำวินิจฉัยของกรมสรรพากร ที่ กค. 0706(กม.04)/2065 ลงวันที่ 3 กรกฎาคม 2550)

คำพิพากษาศาลฎีกากรณีหักลดหย่อนเงินบริจาค

1. ใบอนุโมทนาบัตรที่ระบุชื่อโจทก์และครอบครัวเป็นผู้บริจาค โจทก์สามารถนำไปหักลดหย่อนเงินบริจาคได้หรือไม่ การที่ศาลภาษีอากรกลางวินิจฉัยว่า แม้โจทก์ไม่มีใบอนุโมทนาบัตรของวัดมาแสดง แต่โจทก์พิสูจน์พยานบุคคลว่ามีกรบริจาคจริง โจทก์ก็ย่อมนำไปหักเป็นค่าลดหย่อนได้จึงเป็นการวินิจฉัยนอกฟ้อง นอกประเด็น ไม่ชอบด้วย ป.วิ.พ. มาตรา 142 แม้คู่ความจะหยิบยกขึ้นเป็นประเด็นในชั้นอุทธรณ์ ศาลฎีกาแผนกคดีภาษีอากรไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยในประเด็นดังกล่าว มาตรา 47 (7) แห่ง ป. รัษฎากร ให้สิทธิผู้มีเงินได้พึงประเมินนำเงินที่ตนบริจาคมาหักเป็นค่าลดหย่อนได้ โดยหักได้เท่าจำนวนที่บริจาค แต่ไม่เกินร้อยละ 10 ของเงินได้พึงประเมินที่หักจ่ายแล้ว เมื่อใบอนุโมทนาบัตรที่โจทก์นำมาหักเป็นค่าลดหย่อนระบุชื่อโจทก์และครอบครัวเป็นผู้บริจาค โจทก์จึงมีสิทธินำมาหักเป็นค่าลดหย่อนได้ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7700/2548)

การที่ใบอนุโมทนาบัตรระบุชื่อโจทก์และครอบครัวเป็นผู้บริจาคก็เพื่อเหตุผลทางด้านจิตใจและความเชื่อทางศาสนาว่า บุคคลในครอบครัวของโจทก์ทุกคนได้ร่วมกันทำบุญกุศล เมื่อโจทก์เป็นผู้มีชื่อระบุในใบอนุโมทนาบัตรเพียงคนเดียวโดยไม่มีชื่อบุคคลอื่นร่วมด้วย โจทก์จึงมีสิทธินำเงินบริจาคทั้งจำนวนตามที่ปรากฏในใบอนุโมทนาบัตรพิพาท มาหักเป็นค่าลดหย่อนในการคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของโจทก์ได้ การขอคืนภาษีอากรที่นำส่งแล้วเป็นจำนวน

เงินเกินกว่าที่ควรต้องเสียภาษีหรือที่ไม่มีหน้าที่ต้องเสีย ผู้เสียภาษีจะต้องยื่นคำร้องขอคืนภาษีต่อเจ้าพนักงานของจําเลยตามประมวลรัษฎากร มาตรา 27 ตรี แต่โจทก์ไม่ได้ยื่นคำร้องขอคืนภาษี โจทก์จึงไม่มีอำนาจนำคดีมาฟ้องต่อศาลขอคืนภาษีและดอกเบี้ยตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลภาษีอากรและวิธีพิจารณาคดีภาษีอากร ที่ศาลภาษีอากรกลางพิพากษาให้จําเลยคืนเงิน 21,806 บาท พร้อมดอกเบี้ยให้แก่โจทก์จึงไม่ชอบ ปัญหาในนี้แม้ไม่มีคู่ความฝ่ายใดยกขึ้นอุทธรณ์ แต่เป็นปัญหาข้อกฎหมายอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน ศาลฎีกาแผนกคดีภาษีอากรมีอำนาจหยิบยกขึ้นวินิจฉัยได้ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลภาษีอากรและวิธีพิจารณาคดีภาษีอากร พ.ศ.2528 มาตรา 29 ประกอบประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 142 (5) และมาตรา 246

2. ประมวลรัษฎากร มาตรา 47 มิได้ให้ความหมายของคำว่ามหาวิทยาลัยหรือชั้นอุดมศึกษาไว้เป็นพิเศษ ต้องถือความหมายตามพจนานุกรม ทั้งกฎหมายมีเจตนารมณ์ที่จะแบ่งเบากภาระภาษีให้แก่ผู้มีเงินได้ซึ่งมีบุตรที่ไม่ได้เป็นผู้เยาว์และอายุยังไม่เกิน 25 ปีแต่กำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยหรือสถาบันการศึกษาใด ๆ ในระดับที่สูงกว่ามัธยมศึกษาอันเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนในประเทศมีระดับการศึกษาสูงขึ้น ดังนั้น เมื่อสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภาเป็นสถาบันที่เนติบัณฑิตยสภาก่อตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประสิทธิ์ประสาทและส่งเสริมการศึกษานิติศาสตร์และความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพทางกฎหมาย โดยเฉพาะมิใช่มหาวิทยาลัยแต่ก็เป็นสถาบันการศึกษาในระดับที่สูงกว่ามัธยมศึกษาจึงเป็นชั้นอุดมศึกษาตามความหมายของมาตรา 47 โจทก์จึงมีสิทธิหักลดหย่อนบุตรซึ่งกำลังศึกษาอยู่ที่สถาบันดังกล่าวได้ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 45/2547)

3. ตามมาตรา 47(7) แห่งประมวลรัษฎากร ให้สิทธิผู้มีเงินได้พึงประเมินนำเงินที่ตนบริจาคมาหักเป็น ค่าลดหย่อนได้ โดยให้หักเท่าจำนวนที่บริจาค แต่ไม่เกินร้อยละ 10 ของเงินได้พึงประเมินที่เหลือจากการหักค่าใช้จ่ายแล้ว เมื่อใบอนุญาตที่โจทก์นำมาขอหักเป็นค่าลดหย่อนระบุชื่อโจทก์และครอบครัวเป็นผู้บริจาค ย่อมมีเหตุให้เชื่อได้ว่า โจทก์ได้บริจาคเงินจริง โจทก์ซึ่งเป็นผู้มีชื่อในใบอนุญาตดังกล่าวจึงมีสิทธินำมาหักเป็นค่าลดหย่อนได้ และแม้ว่าใบอนุญาตระบุชื่อโจทก์และครอบครัวเป็นผู้บริจาค ก็เพื่อเหตุผลทางด้านจิตใจและความเชื่อทางศาสนาว่าบุคคลในครอบครัวของโจทก์ทุกคนได้ร่วมกันทำบุญกุศล เมื่อโจทก์เป็นผู้มีชื่อระบุในใบอนุญาต โดยไม่มีชื่อบุคคลอื่นรวมด้วย โจทก์ชอบที่จะนำเงินบริจาค ตามที่ปรากฏในใบอนุญาตดังกล่าวมาหักเป็น ค่าลดหย่อนในการคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของโจทก์ได้ทั้งหมด สำหรับใบอนุญาตที่ระบุชื่อ โจทก์ นางเยาวภา และครอบครัว ซึ่งโจทก์และ นางเยาวภาเป็นผู้มีชื่อระบุในใบอนุญาต โจทก์ชอบที่จะนำเงินบริจาคตามที่ปรากฏในใบอนุญาตนี้มาหักเป็นค่าลดหย่อนได้เพียงครั้งเดียว

(คำพิพากษาฎีกาที่ 8005/2548)

4. ใบอนุโมทนาบัตรที่ระบุชื่อโจทก์และครอบครัวเป็นผู้บริจาค โจทก์สามารถนำไปหักลดหย่อนเงินบริจาคได้หรือไม่ การที่ศาลฎีกาชั้นอุทธรณ์วินิจฉัยว่า แม้โจทก์ไม่มีใบอนุโมทนาบัตรของวัดมาแสดง แต่โจทก์พิสูจน์พยานบุคคลว่ามีการบริจาคจริง โจทก์ก็ย่อมนำไปหักเป็นค่าลดหย่อนได้จึงเป็นการวินิจฉัยนอกฟ้อง นอกประเด็น ไม่ชอบด้วย ป.วิ.พ. มาตรา 142 แม้คู่ความจะหยิบยกขึ้นเป็นประเด็นในชั้นอุทธรณ์ศาลฎีกาแผนกคดีภาษีอากร ไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยในประเด็นดังกล่าว

มาตรา 47 (7) แห่ง ป. รัชฎากร ให้สิทธิผู้มีเงินได้พึงประเมินนำเงินที่ตนบริจาคมาหักเป็นค่าลดหย่อนได้ โดยหักได้เท่าจำนวนที่บริจาค แต่ไม่เกินร้อยละ 10 ของเงินได้พึงประเมินที่หักรายจ่ายแล้ว เมื่อใบอนุโมทนาบัตรที่โจทก์นำมาหักเป็นค่าลดหย่อนระบุชื่อโจทก์และครอบครัวเป็นผู้บริจาค โจทก์จึงมีสิทธินำมาหักเป็นค่าลดหย่อนได้

การที่ใบอนุโมทนาบัตรระบุชื่อโจทก์และครอบครัวเป็นผู้บริจาคก็เพื่อเหตุผลทางด้านจิตใจและความเชื่อทางศาสนาว่า บุคคลในครอบครัวของโจทก์ทุกคนได้ร่วมกันทำบุญกุศล เมื่อโจทก์เป็นผู้มีชื่อระบุในใบอนุโมทนาบัตรเพียงคนเดียวโดยไม่มีชื่อบุคคลอื่นร่วมด้วย โจทก์จึงมีสิทธินำเงินบริจาคทั้งจำนวนตามที่ปรากฏในใบอนุโมทนาบัตรพิพาท มาหักเป็นค่าลดหย่อนในการคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาของโจทก์ได้

การขอคืนภาษีอากรที่นำส่งแล้วเป็นจำนวนเงินเกินกว่าที่ควรต้องเสีย หรือไม่มีหน้าที่ต้องเสีย ผู้เสียภาษีจะต้องยื่นคำร้องขอคืนภาษีต่อเจ้าพนักงานของจำเลย ตาม ป. รัชฎากร มาตรา 27 ตริ การที่ศาลฎีกาชั้นอุทธรณ์พิพากษาให้จำเลยคืนเงินจำนวน 21,806 บาท ที่โจทก์นำไปชำระแก่จำเลยตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ พร้อมดอกเบี้ยให้แก่โจทก์โดยไม่ปรากฏว่าโจทก์ได้ยื่นคำร้องขอคืนภาษีแล้วจึงไม่ชอบ ปัญหาแม้ไม่มีคู่ความฝ่ายใดยกขึ้นอุทธรณ์ แต่เป็นปัญหาเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน ศาลฎีกาแผนกคดีภาษีอากรมีอำนาจหยิบยกขึ้นวินิจฉัยได้ ตาม พ.ร.บ. จัดตั้งศาลฎีกาชั้นอุทธรณ์และวิธีพิจารณาคดีภาษีอากร พ.ศ. 2528 มาตรา 29 ประกอบ ป.วิ.พ. มาตรา 142 (5) (คำพิพากษาฎีกาที่ 7700/2548)

ภาคผนวก ค
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

แบบบันทึกการสรุปหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

วันเดือนปี ที่ศึกษา	กฎหมายตามประมวลรัษฎากร ระเบียบ คำสั่งที่เกี่ยวข้อง	รายการที่ศึกษา

แบบบันทึกการวิเคราะห์ปัญหาจากคำวินิจฉัยกรมสรรพากรและคำพิพากษา

วันเดือนปี ที่ศึกษา	เลขที่คำวินิจฉัย กรมสรรพากร/ คำพิพากษาฎีกา	เรื่อง	รายการที่ศึกษา	ปัญหา

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นางสาวณัฐวรรณ สุขสวัสดิ์
วัน เดือน ปี	24 ตุลาคม 2520
สถานที่เกิด	อำเภอ ร่อนพิบูลย์ จังหวัด นครศรีธรรมราช
ประวัติการศึกษา	รัฐประศาสนศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ พ.ศ.2542
สถานที่ทำงาน	สำนักงานสรรพากรพื้นที่กรุงเทพมหานคร 14 กรมสรรพากร กรุงเทพมหานคร
ตำแหน่ง	นักวิชาการสรรพากร 6ว